

A KUTATÁSI ÉS TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓS ALAP
ÁLTAL FINANSZÍROZOTT PÁLYÁZATI PORTFÓLIÓ
HASZNOSULÁSÁNAK ELEMZÉSE

2004 - 2011

Jelen tanulmányt a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács 2012. január 24-i ülésén, a 2. napirendi pontban megfogalmazott állásfoglalása és felkérése alapján készítette a Nemzeti Innovációs Hivatal „a korábbi innovációs rendszer keretében nyújtott pályázati támogatások hasznosulásáról”.

Copyright © 2012 Nemzeti Innovációs Hivatal - Minden jog fenntartva

Nemzeti Innovációs Hivatal
1061 Budapest, Andrásy út 12.
Tel: 36 1 484 2500
Fax: +36 1 318 7998
E-mail: info@nih.gov.hu

Kiadásért felel: Dr. Mészáros György, elnök
Készítették: Sebők Katalin, főosztályvezető
Dr. Imre József, főosztályvezető
Dr. Peredy Zoltán, főosztályvezető-helyettes
Kleinheincz Ferenc, szakértő (szakmai szerk.)
Pecze Máté, szakmai referens (szerk.)
Rátné dr. Ludányi Ágnes, szakmai referens
Rutkai Dávid, szakmai referens
Mihályné Csaba Gabriella, szakmai referens

Jelen kiadvány tartalma csak a forrás pontos megjelölésével idézhető.

Budapest, 2012. június

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2. AZ ALKALMAZOTT ÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREK	9
3. AZ ALAP BEMUTATÁSA	11
3.1 Az Alap létrejötte, céljai és helye az innovációpolitikában	11
3.2 Az Alap forrásai	14
3.3 Az Alap felhasználásának jogcímei	15
3.4 Az Alapot működtető intézményrendszer	17
4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE	21
4.1. Az Alap bevételei és kiadásai	21
4.1.1. Az Alap bevételei	21
4.1.2. Az Alap kiadásai	25
4.1.3. Az Európai Beruházási Bank szerepe az Alap költségvetési kiadásainak finanszírozásában	32
4.2. A vállalati befizetések részletezése	33
4.2.1. Regionális megoszlások	34
4.2.2. Ágazati megoszlások	39
4.2.3. NAV-ellenőrzések	43
4.2.4. Összegzés a NAV-adatok alapján	47
5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA	48
5.1. Az Alap felhasználását meghatározó stratégiák	48
5.1.1. Az Alap céljai 2004-2007 között	49
5.1.2. Stratégiai célok 2007-től	50
5.1.3. Stratégiai célok és programportfólió	52
5.2. Pályázati portfólió eredményeinek bemutatása 2004-2011 között	54
5.2.1. A pályázati portfólió évenkénti eredményei	54
5.2.2. Az éves pályázati kifizetések megoszlásai	56
5.3. Pályázatkezelés és monitoring rendszer	71
5.3.1. Az Alap stratégiai irányítása	72
5.3.2. Az Alap működtetésében közreműködő szervezetek	72
5.3.3. Pályázatkezelési gyakorlat	72
5.3.4. Monitoring rendszer	74
5.3.5. Közreműködő szervezetek értékelése	75
5.3.6. Az Alap kezelésének informatikai támogatottsága	75
5.4. Ellenőrzések	76
5.4.1. Az Állami Számvevőszék Alappal kapcsolatos ellenőrzései	76
5.4.2. Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	77
5.4.3. Felügyelő miniszteri vizsgálatok	78
5.4.4. Ellenőrzés nemzetközi szervezet kezdeményezése alapján	79
5.4.5. Belső és helyszíni ellenőrzések	79
6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI	84
6.1. Legfontosabb közvetlen eredmények	84
6.2. Közvetett hatások	86
6.2.1. A pályázati konstrukciók szándékolt hatásai	87
6.2.2. A pályázati projektek kockázatai és a kiszorítási hatás	88
6.2.3. A ráfordítások növekedése (input adicionalitások)	88
6.2.4. A nemzetgazdasági szintű K+F ráfordítások és az Alap	89
6.3. A kifizetések hasznosulása	89
6.3.1. A vállalati kérdőívek eredményei	91
6.3.2. Az egyetemek számára küldött kérdőívek eredményei	97
6.3.3. Az MTA intézetek számára küldött kérdőívek eredményei	103
6.3.4. A kérdőíves megkeresés összegző következtetései és javaslatai	107
6.4. Néhány kiemelt jelentőségű projekt bemutatása	108
7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	109
Következtetések	109
Javaslatok	111
FÜGGELÉK	113
Felhasznált irodalom	113
Rövidítések jegyzéke	116
MELLÉKLETEK	118

A 2004. január 1. óta működő Kutatási és Technológiai Innovációs Alap feltételeiben 2012. januártól bekövetkezett változások szükségessé teszik, hogy az Alap 2004-2011 közötti működését áttekintsük, legfontosabb eredményeit és hasznosulását átfogóan elemezzük. Ezt írja elő az Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács 2012. január 24-i ülésén elfogadott határozat is, ami feladatul adta a Nemzeti Innovációs Hivatalnak, hogy készítsen elemzést a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által 2004-2011 között finanszírozott portfólió legfontosabb eredményeiről és hasznosulásáról.

Az Alap működéséről eddig már több értékelés készült, ezek közül kiemelendő az Ernst&Young és GKI Zrt. konzorcium által 2010-ben készített „A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése” c. dokumentum. Jelen anyagban azonban nem csupán ezen értékelések 2010-2011. évre vonatkozó kiterjesztését végeztük el, hanem a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (a továbbiakban Alap, illetve KTIA) 2004-2011. évekre vonatkozó jogszabályi változásainak, stratégiáinak és portfóliójának elemzésével az Alap 2004-2011 közötti működése során elért eredményeket és az Alap hasznosulását kívántuk sokoldalúan bemutatni. Ennek érdekében a tárgyi időszakra elemeztük az Alap pályázati adatbázisát (PKR), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) által rendelkezésünkre bocsátott járulékfizetési adatait, az Alap ellenőrzési dokumentumait, kérdőíveket küldtünk ki a legtöbb támogatást elnyert pályázóknak, valamint elemeztük a vonatkozó stratégiai dokumentumokat.

A 2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról (Atv.) 2004. január 1-jével létrehozta az elkülönített állami pénzalapként a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot, meghatározta forrásait és kijelölte kezelésének intézményeit. Az Alap létrehozása részét képezte a kutatás-fejlesztés irányítási, finanszírozási és intézményi rendszere átfogó reformjának, és létrehozásától kezdve az innováció alapú versenyképesség-növelő kormányzati célkitűzések megvalósítását volt hivatott szolgálni, egyben elősegíteni, hogy az Európai Unió innovációs célkitűzései is megvalósuljanak. Ezek a célok az új stratégiák szellemében továbbra is érvényesek, és külön hangsúlyt kapnak azzal, hogy elősegítik az ÚSZT, a Széll Kálmán Terv 2.0 valamint az EU2020 stratégiában foglalt intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés prioritásainak hazai megvalósítását is.

Az Alap innovációpolitikai küldetésével beilleszkedik a magyar kutatás-fejlesztés és innovációpolitika közvetlen közösségi támogatási forrásainak rendszerébe, amely alapvetően az alábbi elemekből tevődött össze:

- ▶ a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzését és támogatását szolgáló Alap,
- ▶ az Európai Unió strukturális alapjainak (az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap) innovációs célokat szolgáló programjai,
- ▶ a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben folyó kutatásokat finanszírozó költségvetési források az éves költségvetési törvényben meghatározottak szerint,
- ▶ az alapkutatásokat szolgáló Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA),
- ▶ ágazati kutatások, amelyeknek forrásai a Kvtv.-ek ágazati fejezeteiben vannak meghatározva.

Az Alap eddigi működése rávilágít, hogy az EU strukturális alapjaiból finanszírozott programok semmiképpen nem helyettesíthetik a hazai, költségvetési források felhasználását az innováció finanszírozása érdekében. Az Alap jelentőségét az adta, hogy

- ▶ az Alap számára a jogalkotó jelentős szerepet szánt az állami K+F források biztosításában és ezáltal a hazai TTI stratégia megvalósításában,

- ▶ az Alap a pályázati támogatási rendszerben stabil és kiszámítható forrást hivatott jelenteni a K+F+I szférának, egyben
- ▶ lehetőséget biztosítani, hogy a hazai kutatás-fejlesztés és innovációpolitika közvetlen támogatási forrásainak koordinációja megvalósuljon, ezáltal a szinergiák kihasználásra kerüljenek, ugyanakkor
- ▶ az Alaphoz kapcsolódó kedvezmények rendszerével (K+F+I ösztönzés a járulékcsoökkentési lehetőség útján) jelentős innovációpolitikai szabályozó hatást biztosított.

Az Alap 2004-2011-es működése során mind az Alap feletti rendelkezési jog, mind az Alapot működtető intézményrendszer gyakran változott, ami mind az Alap felhasználásának tervezésében, mind a felhasználás során akadályozta a stratégiának megfelelő működést, és a működésben zavarokat okozott. A stabil és kiszámítható működés fontos feltétele a megfelelő jogszabályi, intézményi stabilitás megteremtése, az Alappal kapcsolatos folyamatok egy rendszerbe szervezése, hogy biztosítva legyen a tervezés, a működtetés és a felhasználás hatékony koordinációja.

Az Alap két fő bevételi forrásának, a gazdasági társaságok által befizetett innovációs járuléknak, és a központi költségvetésből nyújtott, az éves költségvetési törvényben meghatározott állami támogatásnak az alakulásából és ezek trendjeinek, összefüggéseinek elemzése alapján megállapítható, hogy

- ▶ az Alap felhasználása elsősorban a hazai innováció támogatását szolgálta, de növekvő tendenciát mutatott az EU-s és a nemzetközi együttműködések elősegítésének támogatása is;
- ▶ 2006-tól kezdődően az Alap jogcímenként tervezett felhasználási tételei nem valósultak meg, s a válság hatására elrendelt zárolások különösen nagy visszaesést okoztak;
- ▶ az Alap alapszerű működését jelentősen korlátozta, hogy az Alap maradványai év végén elvonásra kerültek a központi költségvetésbe, így nem voltak felhasználhatóak a több éves időszakot átfogó programok finanszírozására.

Az Alap költségvetési forrásának refinanszírozását 2005-2010 között a Magyar Állam és az Európai Beruházási Bank között megkötött két hitelszerződés biztosította.

A NAV bevallási adatai alapján a 2006-2010. évi vállalati innovációs járulék-befizetések és az innovációs járulék csökkentésével jogosultán élő vállalatok csökkentési összegeinek sokrétű – ágazati és regionális – elemzése alapján megállapítható, hogy

- ▶ 2006-2010 között a befizetett innovációs járulék éves összege nem növekedett, hanem stagnált.
- ▶ A regionális adatok szerint Közép-Magyarország súlya mind az innovációs járulékcsoökkentési lehetőségei, mind a befizetések esetében az 50%-ot meghaladja, ami tükrözi a régió gazdaságban és innovációban betöltött szerepét.
- ▶ Inkább a nagyobb árbevételű vállalatok tudnak élni az innovációs járulékból kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységük után a levonás lehetőségével. Ez megerősíti más elemzés megállapításait, miszerint a nagyobb vállalatok aktívabb innovációs tevékenységet folytatnak, mint a kisebbek, így a KKV-k.
- ▶ Jelentős közvetett állami innováció-ösztönző támogatási eszköz volt az innovációs járulék csökkentésének lehetősége a saját K+F tevékenység költsége, vagy beszerzett K+F költsége alapján.
- ▶ Az innovációs járulékot csökkentő tételek évente 5-12%-kal meghaladják a befizetett innovációs járulékot.
- ▶ A gyógyszeripari, a járműipari és a távközlési ágazatok tudnak leginkább élni a járulékcsoökkentés lehetőségével.

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Kiemelten fontos elemzés tárgya, hogy az Alap eszközrendszerében meglévő stratégiai célok mennyiben tudtak az Alap működése során konzisztens stratégia szerint érvényesülni. Az Alap stratégiai céljait illető következtetések:

- ▶ 2007-ig nem volt az Alap felhasználását meghatározó, átfogó stratégia és 2007 után a kidolgozott TTI stratégia pedig nem tudta az Alaphoz kapcsolódó stratégiai célrendszer egységes kialakítását ösztönözni, mert a stratégiában nagyon sok cél és támogatható tevékenység szerepel, nem határozza meg az egyes célok közötti hierarchiát és nem határozza meg az Alap szerepét a stratégiai célok végrehajtásában.
- ▶ Nem volt megfelelő összehangolás a különböző közfinanszírozású források stratégiai között. Különösen problémás, hogy a TTI stratégia általános célja nem volt megfeleltethető az ÚMFT foglalkoztatás és növekedés átfogó céljának. A középtávú stratégiai célok pedig csak formálisan feleltethetők meg az ÚMFT gazdaságfejlesztési prioritásán belül megfogalmazott, az innovatív, tudásalapú gazdaság megteremtése céljának.
- ▶ Az Állami Számvevőszék felhívta a figyelmet a különböző kutatás-fejlesztési és innovációs programok stratégiai összehangolására. Az ÁSZ megítélése szerint a továbbiakra vonatkozóan az egész állami kutatás-fejlesztési és innovációs finanszírozási rendszer logikáját, működtetését, intézményi kereteit szükséges áttekinteni és a különböző kutatás-fejlesztéssel és innovációval kapcsolatos programok forrásait összehangolni.

A program portfólió elemzése alapján megállapítható, hogy az Alap eredeti koncepciójában kitűzött cél, miszerint a vállalkozásoknak legalább a befizetett járulékok összegét „vissza kell juttatni”, a gyakorlatban nem érvényesült.

A pályázatkezelési és monitoring rendszer elemzése alapján megállapítható, hogy az Alap működését folyamatosan intézményi és jogszabályi bizonytalanság jellemezte, az Alap működtetésének jogi garanciáját egész működése során nehezítette a jogszabályok gyakori változása. A pályázatkezelő rendszerrel kapcsolatosan pedig az ÁSZ is súlyos megállapításokat tett.

Az Alap működtetésével kapcsolatban az ÁSZ, a KEHI, a felügyelő miniszterek, valamint az Alapot működtető szervezet rendszeresen végzett ellenőrzéseket, vizsgálatokat. Az innovációs járulék bevallásával, befizetéseivel és az innovációs járulékhoz kapcsolódó kedvezmények jogszerű igénybevételével kapcsolatosan pedig az APEH, illetve a NAV végzett folyamatosan ellenőrzéseket.

Az Állami Számvevőszék legfontosabb megállapításai az alábbiak voltak:

- ▶ Az ÁSZ a költségvetési törvények végrehajtásának ellenőrzése keretében évről évre rendszeresen kifogásolta, hogy a kormány intézkedéseivel az Alap maradványainak az eredeti Atv.-ben célul kitűzött módon való felhasználását megakadályozza azzal, hogy az Alap maradványait a költségvetés céljára elvonja. Ezáltal az Alap nem tud rendeltetésszerűen állami alapként működni.
- ▶ Az áthúzódó kötelezettségek csökkentették a tárgyévben rendelkezésre álló forrásokat, ami akadályozta a törvényi célok érvényesítését.
- ▶ Az Alap éves tervezése során tervezési bizonytalanságokra hívta fel a figyelmet.
- ▶ Az Alap kezelésével és ellenőrzésével kapcsolatosan pontatlanságokat, szabályozatlanságokat állapított meg.
- ▶ Az Alap pályázatkezelő rendszerének (PKR) előkészítésével kapcsolatosan az ÁSZ az esetleges büntetőjogi felelősség megállapítását is kezdeményezte, azonban ez elmaradt.
- ▶ Mivel az Alap mellett más állami források is rendelkezésre állnak kutatás-fejlesztési feladatok finanszírozására, ez párhuzamos finanszírozáshoz vezetett és rontotta az átláthatóságot.
- ▶ A folyamatos változások, a stabil jogszabályi és szervezeti háttér hiánya akadályozta az alapkezelő folyamatos feladatellátását.

- ▶ ÁSZ jelentések kifogásolták a bírálók tevékenységének ellentmondásosságát, döntéseik megalapozatlanságát és a dokumentáltság hiányosságát.

A KEHI két ellenőrzésben vizsgálta az Alapot kezelő Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda pályázatkezelési gyakorlatát, valamint egy célvizsgálatot folytatott le az NKTH-t érintően.

A felügyelő miniszteri vizsgálatok többek között megállapították, hogy nem volt az Alapra vonatkozó átfogó stratégia. Az ellenőrzés hiányolta azt is, hogy az ÁSZ által kezdeményezett, a pályázatkezelési rendszer teljes egészére kiterjedő szabályozás nem készült el.

Az Alapot kezelő szervezet által végzett belső és helyszíni ellenőrzések folyamatosak voltak.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal rendszeresen végzett nagyarányú ellenőrzései alapján megállapítható, hogy 2006 és 2010 között az innovációs járulékhöz képest a terhelő, azaz a pótlólagos befizetést előíró megállapítások éves összege jelentősen csökkent 14%-ról 0,31%-ra.

Az Alap hasznosulásának legfontosabb eredményeit 5 kiemelt jelentőségű célterületen követhetjük. Ezek:

- ▶ stratégiai jelentőségű, nagy pályázatok,
- ▶ tudásközpontok,
- ▶ regionális innováció,
- ▶ vállalati KFI és hálózatosodás, valamint
- ▶ nemzetközi együttműködést elősegítő pályázatok.

A kiemelt célterületek pályázataira megítélt támogatások összességében 2005-2010 között 74%-os részt jelentettek az Alap forrásaiból.

A közvetett hatások vizsgálatának fontos összegző megállapítása, hogy az input oldalon az Alap működése hozzájárult a kutatás-fejlesztési ráfordítások szinten tartásához, és kisebb mértékben a K+F munkahelyek teremtéséhez/megtartásához. Az Alap nélkülözhetetlen volt a hazai KFI állami finanszírozásának szinten tartásához.

Az Alap kifizetései hasznosulásának értékelésére kérdőíves felmérést végeztünk az Alap pályázataiban a leg-eredményesebben pályázó vállalatok, a kutató és kiváló egyetemek, valamint az akadémiai kutatóintézetek körében. Mindhárom megkérdezetti körben a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapra, az innovációs járulékra és a kapcsolódó kedvezményre vonatkozó válaszok legfontosabb következtetései az alábbiak:

- ▶ Az Alapot a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának kiemelkedően fontos eszközének tekintik és legfontosabb tényezőnek azt ítélik, hogy az Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz.
- ▶ Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége részben ösztönzést adott a vállalati innovációnak, ugyanakkor a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel, ösztönzést adott az egyetemi-kutató intézeti-vállalati együttműködésnek.
- ▶ Világos közép- és hosszú távú tervekkel összhangban, kiszámítható módon, folyamatosan kell működtetni az Alapot.

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A kiküldött kérdőívekben a válaszolókat kértük, hogy mutassák be azokat a kiemelt jelentőségű, legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményeiket, amelyek az elmúlt 3 év során a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból valósítottak meg. Ezekről a projektekről rövid összefoglalást adunk az anyagban.

ÖSSZEGZŐ KÖVETKEZTETÉSEK

Az Alap működéséhez kapcsolódóan az ország innovációra alapozott versenyképességét segítő kezdeményezések születtek, jelentős innovációs potenciál alakult ki, ágazati és regionális kutatási és innovációs kompetenciák teremtődtek meg, amelyek további fennmaradását, fejlődését biztosítani kell, és ebben az Alap szerepét stabilizálni szükséges.

Megerősíthető, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működése kedvező és mérhető nemzetgazdasági szintű hatásokat eredményezett annak ellenére, hogy az intézményi környezetben, a tervezésben és a végrehajtásban hiányosságok voltak tapasztalhatók.

Az értékelés alapján a legfontosabb javaslatok:

- 1.** A hazai kutatás-fejlesztést és innovációt közvetlen eszközökkel támogató központi, állami programok és források (Kutatási és Technológiai Innovációs Alap programjai, az Európai Unió strukturális alapjainak innovációhoz kapcsolódó programjai, Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok, a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben folyó kutatásokat finanszírozó költségvetési források, ágazati kutatási források) összehangolására szükséges egy egységes kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia, valamint egy ezt megvalósító, összehangolt és stabil intézményrendszer működtetése. A nemzeti KFI stratégia megvalósításának egyik fontos eszköze lehet az Alap.
- 2.** Különös tekintettel az EU2020 célkitűzéseinek magyarországi feltételrendszerének megteremtésére is, szükséges, hogy a 2014-2020 közötti strukturális alapok felhasználására meginduló stratégiai tervezés már a tervezés kezdetétől támaszkodhasson egy koherens, a hazai gazdaságpolitikai célokat is integráló új TTI stratégiára. Ennek érdekében rövid időn belül ki kell dolgozni egy átfogó kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiát. Az EU 2014-2020 támogatásokra való előkészítésben meg kell határozni az Alap szerepét.
- 3.** Az Alap céljainak megvalósítása érdekében szükséges a stratégiaalkotást, tervezést és működtetést lehetővé tévő egyértelmű, stabil és egységes felelősségi rendszer kialakítása.
- 4.** Az Alap alapszerű működését biztosítani szükséges, úgy hogy az éves maradványok ne kerüljenek elvonásra a központi költségvetésbe, hanem maradjanak az Alap költségvetésében. Ezáltal biztosítható, hogy az Alap működtetése során követett stratégia töretlenül érvényesülhessen és a megindított programok több évet átfogó finanszírozása megvalósulhasson.
- 5.** Biztosítani kell, hogy az Atv. 9. § szerinti követelmény érvényesüljön: „Az Alap a magyar gazdaság versenyképességének és innovációs teljesítményének javítását szolgálja.”
- 6.** Az Alap számára stabil és kiszámítható működési feltételeket kell teremteni, meg kell szüntetni a bizonytalanságokat, a gyakori változtatásokat mind a jogszabályokban, mind a forrásokban és az intézményi környezetben.
- 7.** Az Alap eljárásaihoz, pályázati rendszeréhez kapcsolódó adminisztrációt csökkentve biztosítani kell, hogy a pályázati követelményei világosak, követhetőek legyenek, a pályázati informatikai rendszer könnyen kezelhető legyen, a pályázatok elbírálása és a döntések megalapozottsága megfelelő és transzparens módon történjen, a szerződéskötések időben és követhető módon történjenek, a kifizetések illeszkedjenek a megállapodásokhoz.
- 8.** Az Alap pénzügyi monitoringja mellett a pályázati programok megvalósulását stratégiai monitoring, folyamatos szakmai értékelési rendszer kövesse.

Az NKITT 2012. január 24-i ülésére a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (a továbbiakban röviden Alap, vagy KTIA)¹ felett 2011. január 1-től rendelkezési jogot gyakorló Nemzeti Fejlesztési Minisztérium előterjesztést készített az Alap 2010-2011. évi felhasználásáról.² Az előterjesztéshez kapcsolódóan az NKITT úgy döntött, hogy a NIH készítsen elemzést a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által 2004-2011 között finanszírozott portfólió legfontosabb eredményeiről és hasznosulásáról.

A jelen anyag a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap és az Alapból finanszírozott pályázati portfólió sokoldalú elemzésére alapozva az NKITT döntésének megfelelően bemutatja az Alap legfontosabb eredményeit és hasznosulását a 2004. január 1. és 2011. december 31. közötti időszakban.

A jelen elemzés során támaszkodtunk az Alappal kapcsolatosan eddig elkészült elemzésekre, értékelésekre, különösen az Ernst&Young és GKI Zrt. konzorcium által 2010-ben elkészült „A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése”³ anyagára (a továbbiakban röviden: Ernst&Young-GKI értékelés). Az anyagban nem csupán ezen értékelések 2010-2011. évre vonatkozó kiterjesztését végeztük el, hanem a 2004-2011. év vonatkozó jogszabályi változásainak, az Alapra vonatkozó stratégiák, az Alap portfóliójának elemzésével az Alap 2004-2011. közötti működése során elért eredményeket és az Alap hasznosulását kívántuk sokoldalúan bemutatni.

Az értékelendő adatok kiválasztásával, az értékelés módszerének meghatározásával és új szempontok bevezetésével a korábbi értékelésekhez képest új összefüggéseket kívántunk feltárni, amelyek lehetőséget adhatnak új következtetések levonására és a korábbi értékelések ajánlásainak megerősítésére és gazdagítására.

Az elemzés során felhasználtuk, elemeztük és összegeztük az Alapra vonatkozó felhasználási terveket, beszámolókat, összevetettük az egyes évek költségvetési előírásait az adott évre vonatkozó költségvetési beszámolóknak bemutatott teljesülési adatokkal.

Az Alapra vonatkozó deklarált és ténylegesen megvalósult stratégiák elemzése során törekedtünk arra, hogy az Alapot elhelyezzük a tudomány-, technológia- és innovációspolitika stratégiai rendszerében, a kutatás-fejlesztés és innováció számára rendelkezésre álló közfinanszírozású források rendszerében. Ezt különösen fontosnak tartjuk, mivel az Európai Unió strukturális alapjainak megnyílásával már az I. Nemzeti Fejlesztési Terv, de különösen az ezt követő, 2007-2013-as évekre vonatkozó Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében megnyílt források jelentősen megnövelték az addig rendelkezésre álló forrásokat.

Az Alap pénzügyi helyzetét az Alap befizetési és felhasználási oldalainak mélyreható elemzésével, a NAV-tól kapott adatok alapján vállalatok innovációs járulékbefizetéseinek, kedvezményeinek áttekintésével, a bevételek, források, kiadások éves összegzett bemutatásával, jogcím szerinti elemzésével értékeltük. Az innovációs járulékra vonatkozó adóbevallási adatok alapján adatelemzést végeztünk és ennek alapján bemutatjuk a releváns hatásokat, trendeket, az innovációs járulék és a hozzá kapcsolódó kedvezmények valószínű hatásait a vállalati K+F eredményekre.

¹ A rövidítések feloldását lásd a Függelék fejezetben.

² Részletes beszámoló a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználásáról (2010-2011), Előterjesztés a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács 2012. január 24-i ülésére, NFM

³ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése, Ernst&Young, GKI Zrt., 2010. július 27.

2. AZ ALKALMAZOTT ÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREK

Bemutatjuk az Alap pályázatkezelési és monitoring rendszerét, és e rendszerek változásait, a változások hatásait.

Teljes körűen bemutatjuk és elemezzük az Alappal kapcsolatos ellenőrzéseket (az ÁSZ célvizsgálatait, az éves költségvetési beszámolókat, az ÁSZ-jelentéseit, a KEHI és a felügyelő minisztériumi ellenőrzéseket, az APEH-NAV járulékkal kapcsolatos ellenőrzéseit, valamint a belső és helyszíni ellenőrzéseket) és a kapcsolódó intézkedéseket.

A legfontosabb eredményeket 5 kiemelt jelentőségű célterület adatai alapján mutatjuk be. Ezek:

- ▶ stratégiai jelentőségű, nagy pályázatok,
- ▶ tudásközpontok,
- ▶ regionális innováció,
- ▶ vállalati KFI és hálózatosodás, valamint
- ▶ nemzetközi együttműködést elősegítő pályázatok.

Az Alap kifizetései hasznosulásának értékelésére kérdőíves felmérést végeztünk az Alap pályázataiban a legeredményesebben pályázó vállalatok, a 10 kiváló és kutató egyetem, valamint az akadémiai kutatóintézetek körében. A kérdőíves felmérés meritése nem tekinthető ugyan az innovációs szférára nézve reprezentatívnak, de az Alap felhasználásában betöltött szerepük kapcsán a válaszok az „innovációs véleményformálók” válaszaiknak tekinthetők. A válaszokból következtetéseket tudunk levonni az Alap szerepéről egyrészt a felmért körben a kutatás-fejlesztést és innovációt támogató közfinanszírozási forrásai között, másrészt megismerhettük az Alap stratégiai szerepével, az Alap pályázati rendszerével kapcsolatos legfontosabb véleményeket, javaslatokat, amelyeket a saját következtetéseinkbe és javaslatainkba is beépítettünk.

A kérdőívekben kértük, hogy a válaszadók mutassák be azokat a kiemelt jelentőségű, legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményeiket, amelyek az elmúlt 3 év során a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból valósítottak meg.

Az elemzések alapján összefoglaltuk következtetéseinket és megfogalmaztuk legfontosabb javaslatainkat.

3.1. Az Alap létrejötte, céljai és helye az innovációpolitikában

A 2003 végén elfogadott 2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról (Atv.) 2004. január 1-jével létrehozta az elkülönített állami pénzalapként a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot (a továbbiakban Alap), meghatározta forrásait és kijelölte kezelésének intézményeit. Az Alap létrehozása részét képezte a kutatás-fejlesztés irányítási, finanszírozási és intézményi rendszere átfogó reformjának, és létrehozásától kezdve az innováció alapú versenyképesség-növelő kormányzati célkitűzések megvalósítását volt hivatott szolgálni, egyben elősegíteni, hogy az Európai Unió innovációs célkitűzései is megvalósuljanak.⁴

Az Alap 2004. január 1-jét megelőzően a fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési Célelőirányzatot, valamint a fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzatot is felváltotta, azok alapvető céljait integrálta, hiszen az azóta hatályát veszített 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet rendelkezett a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról, egyben meghatározta, hogy az Alap létrehozásával egy időben megalakult Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal „jogosult az Alap eszközeinek, illetve 2004. január 1-jét megelőzően a fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési Célelőirányzat, valamint a fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzat felhasználása tekintetében kötött szerződésekből eredő követelések és kötelezettségek kezelésére.”

Az Alap rendeltetése az, hogy kiszámítható és biztos forrást jelentsen a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzésére és támogatására, tegye lehetővé a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás és fejlesztés erősítését, a hazai és külföldi kutatási eredmények hasznosítását, az innovációs infrastruktúra és annak körébe tartozó szolgáltató tevékenységek fejlesztését.

Az Atv. kiemeli, hogy az Alap a magyar gazdaság versenyképességének és innovációs teljesítményének javítását szolgálja. Az Alap pénzeszközeit a gazdasági társaságok által közvetve vagy közvetlenül megvalósított kutatási és technológiai innovációs tevékenységekre kell fordítani.

Az Alap létrehozását a következő innovációpolitikai célok megvalósítása indokolta:

- ▶ stabil és biztos forrás biztosítása a gazdaság versenyképességének és innovációs teljesítményének javítása érdekében,
- ▶ a rendelkezésre álló források bővítése az innovációs járuléknak a központi költségvetési források mellé történő bevonásával, egyben
- ▶ a differenciáltan – azaz a mikro- és kisvállalatokat⁵ a kötelezettség alól kivevő – járulékfizetési kötelezettség biztosítsa az üzleti szféra hozzájárulását a tevékenység finanszírozásához,
- ▶ a befizetési kötelezettség járuléki formájának előírásával ellenszolgáltatás biztosítása a vállalkozások részére (hiszen a járulék fejében az ellenszolgáltatás a tárgyi és intézményi kutatási-fejlesztési

⁴ Az Alap a kezdetekor az EU 2000-ben meghirdetett lisszaboni célkitűzéseinek, a tudásalapú gazdaság megteremtése céljának megvalósítását is szolgálta, de elősegíti az EU2020 stratégiában foglalt intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés prioritásainak hazai megvalósítását is.

⁵ A kisvállalatok az első évben más vállalkategóriáktól eltérően, mérsékeltebben voltak kötelezettek. Később rájuk sem vonatkozott a befizetési kötelezettség.

3. AZ ALAP BEMUTATÁSA

infrastruktúra-fejlesztésben, általánosan hozzáférhető szolgáltatásaiban, valamint a pályázati úton elnyerhető támogatásokban ölt testet).

Az Alap létrehozása óta kisebb-nagyobb módosulásokon esett át. Létrehozását követően csak 2007. január 1-től kezdődően 2011 végéig 8 változata volt, s volt olyan változata is, ami még 1 hónapig sem volt érvényben.⁶

Az Alap innovációpolitikai küldetésével beilleszkedik a magyar kutatás-fejlesztés és innovációpolitika közvetlen közösségi (public) támogatási forrásainak rendszerébe, amely így alapvetően az alábbi elemekből tevődik össze:

- ▶ a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzését és támogatását szolgáló Alap,
- ▶ az Európai Unió strukturális alapjainak (az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap) bizonyos, innovációs célokat szolgáló programjai,
- ▶ a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben folyó kutatásokat finanszírozó költségvetési források az éves költségvetési törvényben az MTA költségvetési fejezetében meghatározottak szerint,
- ▶ a szintén az MTA költségvetési fejezetében nevesített, az alapkutatásokat szolgáló Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA),
- ▶ ágazati kutatások, amelyeknek forrásai a Kvtv.-ek ágazati fejezeteiben vannak meghatározva.

Fentiek közül az Alap céljaihoz hasonló célokat szolgálnak az Európai Unió kohéziós politikájának⁷ megvalósítására szolgáló, az Európai Unió strukturális alapjaiból finanszírozott programok közül az alábbiak:

- ▶ 2004-2006 között az 1. Nemzeti Fejlesztési Terv keretében a Gazdaság és Versenyképesség Operatív Program (GVOP) kutatás-fejlesztés és innováció prioritása,
- ▶ a 2007-2013 között az Új Magyarország Fejlesztési Terv (2010-től Új Széchenyi Terv) keretében
 - ▶ a Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) „K+F és innováció a versenyképességért” prioritása, illetve ennek tükröpályázati megjelenítése a Közép-Magyarország Operatív Programban (KMOP),
 - ▶ a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) „A szolgáltató és kutatási infrastruktúra fejlesztése a felsőoktatásban” prioritása, illetve ennek tükröpályázati megjelenítése a KMOP-ban,
 - ▶ a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) „A felsőoktatás K+F+I+O kapacitásainak bővítése a vállalkozásokkal való szerves együttműködés kiépítésének szolgálatában” prioritása,
 - ▶ a Regionális Operatív Programok (KMOP, DAOP, ÉAOP, ÉMOP, KDOP, DDOP, NYDOP) gazdaságfejlesztési prioritásán belüli innovációs konstrukciók.

E programok részletesebb összevetése az Alap programjaival megtalálható az Ernst&Young-GKI értékelésében.

Fel kell itt még hívnunk a figyelmet arra, hogy az EU strukturális alapjaiból finanszírozott programok semmiképpen nem helyettesíthetik a hazai, költségvetési források felhasználását az innováció finanszírozása érdekében. E veszélyre az OECD innovációpolitikai tanulmánya is rámutatott: „A TTI finanszírozás szintjét fenn kell tartani még a fiskális konszolidáció időszakában is. E tekintetben fontos ellenállni annak a csábításnak, hogy a nemzeti K+F és innovációs célú finanszírozást a (magnövekedett) EU forrásokkal helyettesítsék. Ugyanakkor a pénz

⁶ A 2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap törvény hatályos változatai 2007. január 1-től: 2007.01.01 - 2007.06.30 közötti, 2007.07.01 - 2007.09.24 közötti, 2007.07.01 - 2007.09.24 közötti, 2008.01.01 - 2008.12.31 közötti, 2009.01.01 - 2009.11.17 közötti, 2009.11.18 - 2010.12.31 közötti, 2011.01.01 - 2011.12.21 közötti, 2011.12.22 - 2011.12.31 közötti, 2012.01.01 - 2012.12.31 közötti hatályos változatok

⁷ Az Európai Unió 2007-2013 közötti kohéziós politikájának alapvető célja a Közösség gazdasági és szociális összetartásának erősítése, a Közösség egészének harmonikus fejlődése, illetve a kevésbé előnyös helyzetű régiók felzárkóztatása. A kohéziós politika és annak támogató eszközrendszere (pl. Strukturális Alapok és Kohéziós Alap) a gazdasági és társadalmi konvergencia erősítésének legfontosabb uniós szintű biztosítéka.

hatékonyabban kell felhasználni, pl. a támogatási eszköztár áramvonalasításával, hogy karcsúsított irányítás és kritikus tömeg jöhessen létre.”⁸

Kezdetektől fogva szükséges lett volna egy egységes kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia, valamint egy ezt megvalósító, összehangoltan működtetett intézményrendszer a központi, állami programok összehangolására, azonban ez nem, vagy csak részleteiben valósult meg pl. azáltal, hogy a különböző stratégiákat és programokat a hivatott testületek megtárgyalták vagy eldöntötték (Kormány, KUTIT, NKITT), illetve szakmai egyeztető tárcaközi bizottságok (pl. forráskoordinációs munkacsoportok) működtek. Az összehangolatlanságra az Állami Számvevőszék jelentései is rámutattak.⁹

Összefoglalóan megállapítható, hogy

- ▶ az Alap számára a jogalkotó jelentős szerepet szánt az állami K+F források biztosításában és ezáltal a hazai TTI stratégia megvalósításában,
- ▶ az Alap a pályázati támogatási rendszerben stabil és kiszámítható forrást hivatott jelenteni a K+F+I szférának, egyben
- ▶ lehetőséget biztosítani, hogy a hazai kutatás-fejlesztés és innovációpolitika közvetlen támogatási forrásainak koordinációja megvalósuljon, ezáltal a szinergiák kihasználásra kerüljenek, ugyanakkor
- ▶ az Alaphoz kapcsolódó kedvezmények rendszerével (K+F+I ösztönzés a járulékcsoökkentési lehetőség útján) jelentős innovációpolitikai szabályozó hatást biztosított.

Az Alap jelentőségét összefoglaló jelleggel az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: Az Alap jelentősége

⁸ A OECD Innovációpolitikai országtanulmányok, Magyarország 2009, magyar változat: 26. old.

⁹ Lásd az ÁSZ 0917 jelentését az elkülönített állami pénzalapok rendszerének, a pályázati célok teljesülésének ellenőrzéséről, 2007. július: Az állami feladat alapból és azon kívüli, valamint a költségvetési szervezetek központi költségvetésén és alapokon keresztül, párhuzamos finanszírozása rontja a költségvetés átláthatóságát, akadályozza a feladatalapú költségvetés bevezetését.”

3.2. Az Alap forrásai

Az Atv. szerint az Alap két fő bevételi forrása

- ▶ a gazdasági társaságok által fizetett innovációs járulék és
- ▶ a központi költségvetési támogatás.

Az innovációs járulék vállalati befizetése révén jelentős mértékben nő az innovációs, illetve K+F tevékenység támogatására fordítható központi források összege, ugyanakkor a járulékfizetési kötelezettség biztosítja az üzleti szféra hozzájárulását e tevékenység finanszírozásához. A központi költségvetési támogatás előírása a törvényben kifejezte az állam elkötelezettségét e tevékenység előmozdítása iránt.

A járulékfizetésre kötelezett gazdasági társaság a nettó járulékfizetési kötelezettségét maga állapítja meg és vallja be az adóhatóságnak. A járulék alapja megegyezik az iparűzési adó alapjával, azaz a nettó árbevétellel, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével és az anyagköltséggel.

Az Atv. hatályba lépésétől kezdve a járulék éves bruttó összegéből levonható volt:

- ▶ a gazdasági társaság saját tevékenységi körében végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költsége, csökkentve az államháztartás által nyújtott támogatás összegével, valamint
- ▶ a költségvetési gazdálkodási rendszerben működő és a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetektől megrendelt tevékenység (vásárolt) kutatási-fejlesztési tevékenység költsége, csökkentve az államháztartás által nyújtott támogatás összegével.

Megjegyzendő, hogy a 2011. évre vonatkozóan a 2011. évi adótörvények a járulékkedvezmény igénybevételének lehetőségét szűkítették azzal, hogy a megrendelt kutatás-fejlesztés esetén a gazdasági társaságok csak abban az esetben csökkenthetik innovációs járulék befizetési kötelezettségüket, ha a megbízott szervezet költségvetési gazdálkodási rendszerben működik vagy a 2004. évi CXXXIV. törvény szerinti nonprofit kutatóhelynek minősül, azaz alap-, illetve főtevékenységként, vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet végez, és a gazdasági társaság a saját tevékenységéhez rendeli meg a K+F szolgáltatást.

A központi költségvetési támogatást az Atv. 2004-től úgy határozta meg, hogy az állam annyival járuljon hozzá az Alap forrásaihoz, mint a tárgyév 2 évvel megelőzően a vállalkozások befizetéseinek összege.¹⁰ Ezt az előírást először a 2006. évtől kezdődően szándékoztak alkalmazni, majd ez módosult 2007-re. Jogilag az előírás felfüggesztésre került a 2010. évben.

Az Alap forrásaira vonatkozó előírások változásait az Atv. elfogadása óta az 1. táblázat foglalja össze.

¹⁰ Az Atv. 2003-as parlamenti előterjesztésének indokoló része ezt ezzel indokolta: „A (...) versenyképességi cél eléréséhez szükséges, hogy ne csökkenjen az állami költségvetés hozzájárulása a projektrendszerű, hasznosuló kutatás és fejlesztés, valamint a technológiai innováció támogatásához. Ebből a felismerésből kiindulva a vállalkozási szektor képviselői a javaslat egyértelmű politikai támogatásának feltételül szabták, hogy az állam annyival járuljon hozzá az Alap forrásaihoz, mint a vállalkozások befizetéseinek összege.”

Év	Járulék mértéke			Járulékcsökkentés lehetősége	Jogi előírás a költségvetési hozzájárulás garanciális eleme
	Mikro- vállalkozás	Kis- vállalkozás	Közép- és nagyvállalkozás		
2004	-	0,05%	0,2%	igen	-
2005	-	-	0,25%	igen	-
2006	-	-	0,3%	igen	-
2007	-	-	0,3%	igen	igen*
2008	-	-	0,3%	igen	igen
2009	-	-	0,3%	igen	igen
2010	-	-	0,3%	igen	nem**
2011	-	-	0,3%	igen	igen

**Az Atv. első változata először a 2006. évi Kvtv.-ben írta elő alkalmazását, majd ez a 2006. évi Kvtv.-ben 2007-re módosult.
** A 2009. évi CXXX. törvény (Kvtv.) 19. § (1) bekezdése alapján a központi költségvetési támogatás éves mértékére vonatkozó rendelkezés 2010-ben nem volt alkalmazható.*

1. táblázat: Az Alap forrásaira vonatkozó előírások változásai
 Forrás: Az Atv. változásai és az éves költségvetési törvények (Kvtv.) előírásai

3.3. Az Alap felhasználásának jogcímei

Az Alap felhasználásának jogcímei:

- ▶ a kutatás-fejlesztés kiadásainak, a kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításának fedezetéül, valamint új tudományos és technológiai eredmények alkalmazásának elterjesztésére, beleértve az országos kutatási-fejlesztési programok, projektek finanszírozását;
- ▶ a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció infrastrukturális feltételeinek fejlesztésére, beleértve a nemzetközi kutatási-fejlesztési hálózatokhoz, infrastruktúrához való kapcsolódás megteremtésében és működtetésében történő részvételt, összhangban Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásaival;
- ▶ a kutatás-fejlesztést és a technológiai innovációt erősítő szolgáltatások, innovációs hídképző és hálózatépítő tevékenységek támogatására, beleértve konferenciák tartásának, szakkiállítások rendezésének, kiadványok készítésének költségeit;
- ▶ a technológiai innováció ösztönzésére a régiókban és a kistérségekben; a régiók és a kistérségek innovációs képességének növelésére és innovációs forrásainak támogatására;
- ▶ a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés támogatására, beleértve a nemzetközi pályázatoknál érvényesülő utófinanszírozással összefüggő likviditási problémák áthidalásának támogatását;
- ▶ kutató-fejlesztő munkahelyek létrehozására, a kutatás és a technológiai innováció emberi erőforrásainak fejlesztésére, a kutatói utánpótlás és képzés, tehetséggondozás, a kutatói, oktatói továbbképzés támogatására; a kutatók-fejlesztők hazai és nemzetközi mobilitásának, tapasztalatcseréjének, valamint az elismert hazatérő kutatók magyarországi szakmai beilleszkedésének támogatására;
- ▶ a hazai és külföldi tudományos és technológiai ismeretek megszerzésére, azok gyakorlati alkalmazására;

3. AZ ALAP BEMUTATÁSA

- ▶ a társadalomtudományi kutatások támogatására (2008 óta).

Az Alap pénzeszközei felhasználhatók továbbá jogszabályban, nemzetközi szerződésben meghatározottak szerint különösen:

- ▶ a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása keretében a kutatással, fejlesztéssel és innovációval foglalkozó intézkedések hazai társfinanszírozására;
- ▶ a tudás- és technológia-intenzív kis- és középvállalkozásokba befektető magvető-, valamint kockázati tőkealapokban történő részvétel révén;
- ▶ a nemzetközi – ideértve az Európai Unió keretében megvalósuló – tudományos és technológiai együttműködésből adódó feladatokra;
- ▶ a tudományos kutatás és a technológiai innováció szakpolitikai megalapozását szolgáló műszaki, közgazdasági, társadalomtudományi elemzések, tanulmányok, koncepciók készítésére;
- ▶ az innovációs tevékenységgel közvetlenül összefüggő konferenciák szervezésére, szakkonferenciák rendezésére, kiadványok, szakkönyvek készítésére, információs- és könyvtárak fejlesztésére, innováció-ösztönzési célú díjakhoz történő hozzájárulásra;

Az Alap támogatásai döntően pályázati formában használhatók fel, az Atv. a pályázaton kívüli támogatások jogcímét külön felsorolja. Így

- ▶ a tudomány-, a kutatás-fejlesztési és az innováció-politika megalapozását szolgáló elemző tudás- és adatbázisok létrehozásához és kezeléséhez,
- ▶ az országos kutatás-fejlesztési és innovációs támogatási programok – ideértve az Alap – programstratégiájának és tervezésének megalapozását szolgáló elemzések, tanulmányok, módszertanok, értékelések, koncepciók és stratégiák elkészítéséhez, valamint a támogatási programok stratégiai monitoringjához és értékeléséhez és
- ▶ innovációs szolgáltatás közvetlen biztosításához források biztosíthatók.
- ▶ A pályázaton kívüli támogatások meghatározott mértékén felül az Alapból biztosítható az Új Magyarország Fejlesztési Terv végrehajtása keretében a kutatással, fejlesztéssel és innovációval foglalkozó intézkedések – ideértve K+F nagy infrastruktúrák fejlesztését célzó beruházásokat – társfinanszírozása,
- ▶ hazai – Kormány által jóváhagyott – K+F infrastrukturális fejlesztések visszatérítendő támogatása,
- ▶ 2007-2010 között az Európai Közösség Szén- és Acélipari Kutatási Alapjába fizetendő magyar hozzájárulás,
- ▶ európai uniós együttműködés keretében megvalósuló – Kormány által jóváhagyott – K+F infrastrukturális beruházások vissza nem térítendő támogatása, az Európai Együttműködő Államok Terve (PECS) programban való részvételhez kapcsolódó befizetési kötelezettség,
- ▶ továbbá a pályázaton kívüli támogatások meghatározott mértékén felül a nemzetközi European X-Ray Free-Electron Laser Facility (XFEL) GmbH-ban való tagi hozzájárulás és éves tagdíj a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős szerv részére.

Az Alapból 2010-ig elő volt írva, hogy az Alap tárgyévi kiadási előirányzatának 25%-át regionális innovációs célokra kellett felhasználni. A regionális innovációs célokra fordítandó összegből a költségvetési törvényben régióként meghatározott keretek felhasználásáról a regionális fejlesztési tanácsok dönthettek. Ez az előírás a 2011. január 1-től érvényes Atv.-ben törésre került.

Az Alap felhasználási jogcímeire vonatkozó szabályok változásait a 2. táblázat szemlélteti.

Jogcímek	2004	2005	2006	2007. 1. félév	2007. 2. félév	2008	2009	2010	2011
K+F									
KFI infrastruktúra									
Innovációs szolgáltatások									
Regionális innováció									
K+F humán erőforrás									
TÉT ismeretek megszerzése									
Társadalomtud-i kutatások									
NFT társfinanszírozás									
Kockázati tőkealapban részvétel									
Nemzetközi TÉT együttműködés									
TTI megalapozása									
Konferenciák, rendezvények díjak									
Európai Közösség Szén- és Acélipari Kutatási Alapjába fizetendő magyar hozzájárulás									
TÉT attaséi hálózat									
Testületek költségei (Tudomány-, Technológiapolitikai és Versenyképességi Tanácsadó Testület, a Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégium, valamint a Tudomány és Technológiapolitikai Titkárság)									
Kutatói tehetséggondozás									
TTI megalapozás, monitoring, innovációs szolgáltatások									
European X-Ray Free-Electron Laser Facility									
ÚMFT társfinanszírozása									
Európai Együttműködő Államok Terve (PECS)									
Regionális innovációra elkülönített									
Az Alap kezelésével kapcsolatos költségek									

Jelmagyarázat:

Pályázati úton kiosztott támogatások	
Maximum 2 %	
Maximum 3 %	
Maximum 3,3 %	
Maximum 4,5 %	
Maximum 6 %	
Maximum 8 %	
Minimum 25 %	
Nincs korlátozás, nem pályázati	
Nincs nevesítve	

2. táblázat: Az Alap felhasználási jogcímeire vonatkozó szabályok változásai

3.4. Az Alapot működtető intézményrendszer

Az Alap feletti rendelkezési jogot kezdetben a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszter gyakorolta. Természetesen a kormányzati struktúra átalakításával ez a rendelkezés attól függően módosult, hogy melyik miniszter felelősségi körébe tartozott a kutatás-fejlesztés és az innováció.

Az Alap működtetésével kapcsolatos feladatokat az Atv. a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős szervre bízta, amely a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszter felügyelete alatt működött. Létrehozott ugyanakkor egy stratégiai kérdésekkel foglalkozó testületet, a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanácsot (KUTIT), amelynek tagjainak többségét a gazdaság és a tudomány nem kormányzati képviselői alkották. A KUTIT

3. AZ ALAP BEMUTATÁSA

- ▶ egyetértési jogot gyakorolt az Alapra vonatkozó felhasználási tervvel kapcsolatosan (beleértve a pályázati stratégiák kialakítását és a pénzügyi támogatások finanszírozási és döntéshozatali módjának és eszközeinek szakmapolitikai célok érvényesítésének meghatározását),
- ▶ ugyanakkor véleményezési jogot gyakorolt a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása keretében az Alapból támogatott és az Európai Unió által társfinanszírozott intézkedések tekintetében. Ez utóbbi funkció különösen fontosnak bizonyult, mert megteremtette a lehetőségét annak, hogy az EU strukturális alapjainak innovációs célú felhasználása összehangolásra kerüljön a kormányzati innovációpolitikai célokkal.

2010-ben a választásokat követően megindult a kormányzati struktúra átalakítása, ami az Alap feletti rendelkezési jogot is érintette. Ennek állomásai a következők:

- ▶ 2010. július 1-jétől a kutatás-fejlesztés és technológiai innovációval kapcsolatos feladat- és hatáskörök megosztásra kerültek¹¹:
 - ▶ a tudománypolitika koordinációjáért a nemzeti erőforrás miniszter,
 - ▶ a kutatás-fejlesztés és technológiai innovációért a nemzetgazdasági miniszter,
 - ▶ a fejlesztéspolitikáért és a fejlesztési céllelőirányzatok kezeléséért, szabályozásáért és ellenőrzéséért a nemzeti fejlesztési miniszter felel, felelőssége magában foglalja az Alap feletti rendelkezési jogot is.
- ▶ 2010. december 4-étől:
 - ▶ a tudománypolitika koordinációjáért a közigazgatási és igazságügyi miniszter,
 - ▶ a kormányzati tudománypolitikáért a nemzeti erőforrás miniszter,
 - ▶ a kutatás-fejlesztés és technológiai innovációért továbbra is a nemzetgazdasági miniszter,
 - ▶ a fejlesztéspolitikáért, a fejlesztési céllelőirányzatok kezeléséért, szabályozásáért és ellenőrzéséért a nemzeti fejlesztési miniszter felel, felelőssége továbbra is magában foglalja az Alap feletti rendelkezési jogot is.
- ▶ 2011. január 1-től:
 - ▶ A legmagasabb szintű kormányzati koordinációt a szakmapolitika legfelsőbb vezetőit tömörítő Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács (NKITT) látja el, egyben a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács (KUTIT) megszűnik.
 - ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvényben az Alap feletti rendelkezési jog továbbra is a nemzeti fejlesztési miniszternél maradt, s kijelölése alapján az Alap működtetésének feladatait a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség látja el.
 - ▶ A korábbi Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, mint kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős szerv, megváltozott feladat- és hatáskörrel, új névvel, Nemzeti Innovációs Hivatalként működik tovább a kutatás-fejlesztés és technológiai innovációért a nemzetgazdasági miniszter irányításával, amelynek az Alappal kapcsolatos feladatait a vonatkozó kormányrendelet¹² az alábbiakban határozza meg:

¹¹ Jogforrás-változások pontos felsorolása megtalálható: „2010. évi beszámoló a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (2011. január 1-től névváltozással Nemzeti Innovációs Hivatal) tevékenységéről”, 3.1. fejezet, 2011. július.

¹² 303/2010. (XII.23.) Korm. rend.

- ▶ az országos kutatás-fejlesztési és innovációs támogatási programok – ideértve a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap – programstratégiájának és tervezésének megalapozását szolgáló elemzéseket, tanulmányokat, módszertanokat, értékeléseket, koncepciókat és stratégiákat készít, valamint elvégzi a támogatási programok szakmai nyomon követését és értékelését;
- ▶ a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs politika kidolgozása és megvalósítása keretében
 - a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs politika megalapozásához elemzéseket, közép- és hosszú távú koncepciókat készít, technológiai előrettekintési programokat indít,
 - a hazai kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenység ösztönzését szolgáló központi állami források képzésére és felhasználására javaslatokat készít és figyelemmel kíséri a források felhasználását.

Az Alap terhére kiírt pályázatok kezelése közreműködő szervezetek útján valósul meg:

- ▶ 2004-től kezdődően a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal irányításával a pályázatkezelői feladatokat a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda (KPI) látta le, de létrejöttük után 2004-2007 között a regionális innovációs ügynökségek (RIÜK-k), illetve a velük együttműködő regionális fejlesztési ügynökségek az NKTH és a KPI irányításával a regionális pályázatok pályázatkezelési feladatait is ellátták,
- ▶ 2008. február 1-től a korábbi KPI feladatainak egy részét az NKTH saját szervezetébe integrálta, ezáltal
 - ▶ a regionális, a kétoldalú nemzetközi megállapodásokon alapuló tudomány és technológiai (TÉT) pályázatok, valamint a költségvetési törvényben nevesített közös pályázatok kezelését az NKTH látta el külön nevesített, akkreditált közreműködős szervezetekkel (TÉT Alapítvány, OTKA, RIÜ-k),
 - ▶ az Alap terhére kiírt többi pályázat kezelését pedig a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Támogatásközvetítő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (MAG Zrt.) látta el,
- ▶ 2010. július 1-től a kormányzati struktúra átalakításával az Alap feletti rendelkezési jog a nemzeti fejlesztési miniszterhez került, s így az Alap működtetésének feladatait a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség látja el, a közreműködő szervezeti feladatokat továbbra is a MAG Zrt. végzi.

Az Alapot működtető intézményrendszer változásai a 3. táblázatban követhetőek nyomon. Ennek alapján megállapítható, hogy az Alap 2004-2011-es működése során mind az Alap feletti rendelkezési jog, mind az Alap működtetésének intézménye gyakran változott, ami mind az Alap felhasználásának tervezésében, mind a felhasználás során akadályozta a stratégiának megfelelő működést, és a működésben zavarokat okozott. Erre a tényre az OECD a magyar innovációpolitikát elemző országtanulmánya is rámutatott 2009-ben: „Miközben a változások bizonyos kulcsfontosságú kérdéseket – pl. az NKTH intézményi pozicionálását – egyáltalán nem érintettek, gyakoriságuk bizonytalanságot okozott a rendszerben és csökkentette a magyar innovációpolitika szempontjából fontos intézményeknek, különösen az NKTH és a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapnak a megbízhatóságát, átláthatóságát és számonkérhetőségét.”¹³

Az Alap céljainak érdekében ezért szükséges az egyértelmű, stabil, egy rendszerkénti tervezést, stratégiamegvalósítást lehetővé tevő felelősségi rendszer kialakítása, ami magában foglalja egyaránt a rendelkezési jogot, a pályázati stratégiaalkotó jogot és a működtetést. Ezzel elérhető, hogy a koncepcióalkotás és az annak megfelelő működés koordinációja ne szakadjon el egymástól.

¹³ OECD Innovációpolitikai országtanulmányok, Magyarország 2009, magyar változat: 25. old.

3. AZ ALAP BEMUTATÁSA

Év	Szakmapolitikai koordináció	Rendelkezési jog	Pályázati stratégia kialakítása	Működtetés (közreműködő szervezet)
2004-2007	KUTIT	a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszter (gazdasági és közlekedési miniszter)	NKTH	KPI
2008-2010.07.01-ig	KUTIT	a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszter (kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter, majd a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter)	NKTH	NKTH közreműködő szervezetei (TÉT Alapítvány, OTKA, RIÜ-k) és MAG Zrt, a programok megosztásával
2010.07.01-2010.12.31	KUTIT	a fejlesztéspolitikáért és a fejlesztési célirányzatok kezeléséért, szabályozásáért és ellenőrzéséért felelős miniszter (nemzeti fejlesztési miniszter)	NKTH	Működtető: NFÜ Közreműködő szervezet: MAG Zrt.
2011.01.01-től	NKITT		NGM, NIH	

3. táblázat: Az Alapot működtető intézményrendszer változásai

Forrás: Az Atv. változásai és a 2010. évi XLII. törvény, a 133/2004. (IV. 29.) Korm. rend., a 277/2006. (XII. 23.) Korm. rend., a 146/2010. (IV.29.) Korm. rend., a 212/2010 (VII.1.) Korm. rend. és a 303/2010. (XII.23.) Korm. rend. alapján

4.1. Az Alap bevételei és kiadásai

4.1.1. Az Alap bevételei

Az Alap két fő bevételi forrása:

- ▶ az Atv.-ben meghatározott gazdasági társaságok által befizetett innovációs járulék;
- ▶ a központi költségvetésből nyújtott, az éves költségvetési törvényben meghatározott állami támogatás.

Ez kiegészül a következő – nagyságrendjében kevésbé jelentős – forrásokkal:

- ▶ az Alap – tárgyévet megelőző – pénzmaradványa;
- ▶ visszatérítési kötelezettséggel nyújtott támogatások visszatérítései, valamint az Alapból nyújtott támogatással létrehozott gazdasági eredményből való részesedés;
- ▶ egyéb bevételek (amik az átvett pénzeszközöket és az átmenetileg nem beazonosított tételek év végi egyenlegét tartalmazza), az éves költségvetési törvények ezt együttesen függő, átfutó és hitellel kapcsolatos tételekként nevesítik;
- ▶ belföldi vagy külföldi természetes és jogi személyek, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok által teljesített, önkéntes befizetések, adományok, segélyek;
- ▶ nemzetközi szervezetektől, intézményektől származó támogatások;

Az egyéb bevételeknél jelenik meg többek között, ha az Alap kezelője egy adott projektre külső forrást kap. Itt szerepelnek a kintlévőségek után kapott kamatbevételek, valamint az éven túli visszafizetések. Az Alap jogelőd intézményei 2004 előtt a Műszaki Fejlesztési Cél-előirányzat (MFC) és a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program előirányzat (NKFP) voltak.¹⁴ E jogelőd intézményekből többek között visszatérítendő támogatásokat is nyújtottak, a visszatérítések az Alap bevételét jelentik (ezek az ún. visszerthes támogatások törlesztései). Valamennyi az Alappal kapcsolatos bevétel először az Alap függő számlájára érkezik be. Az Alapkezelő feladata az egyes beérkező tételek rendezése a költségvetési törvény jogcímeire. Az átmenetileg nem beazonosított, ún. függő bevételek összegét növelik azok a tételek, amelyeket megfelelő alátámasztó dokumentáció híján év végéig az Alapkezelő nem rendez törvényi címekre.

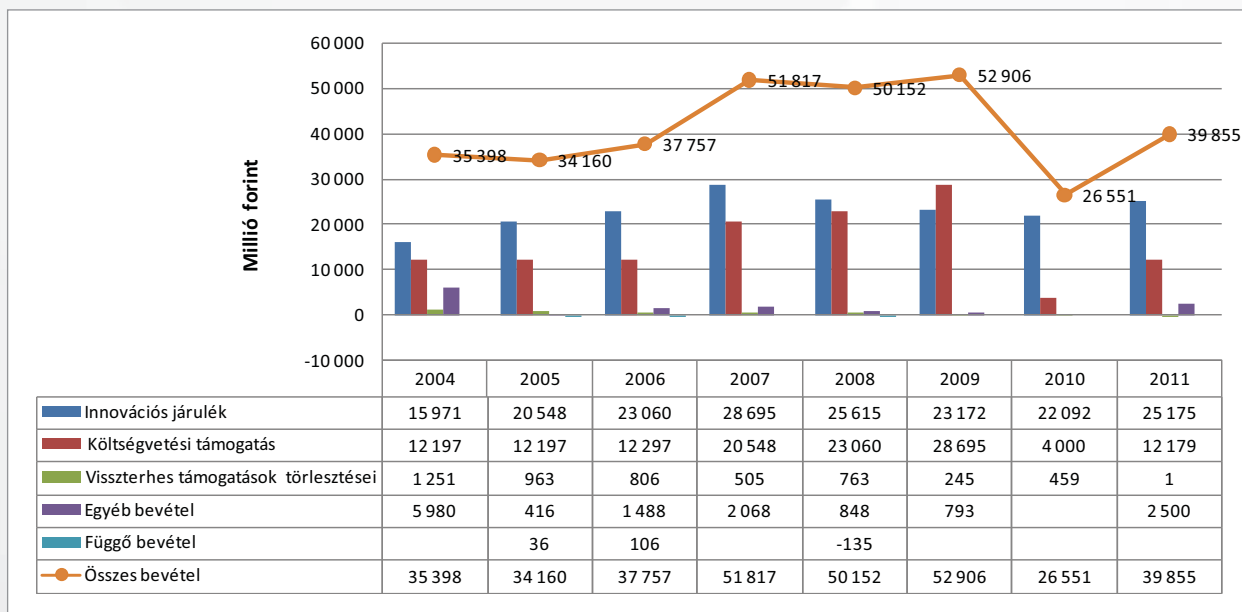
A bevételek egyes tervezett és ténylegesen megvalósult tételeit a költségvetési törvények beszámolóinak alapján az 1. melléklet tartalmazza.

Az Alap bevételei 2004-2011 között az 2. ábrán látható módon alakultak. Az Alap indulásakor, 2004-ben a realizált bevételek lényegesen, 33%-kal haladták meg az eredeti előirányzatot, és 5,8%-kal a 2004 decemberében felfelé, 34 321 millióra módosított előirányzatot is. Az növekedés egyik jelentős tényezője az innovációs járulékbefizetés emelkedése, mely a tervezett összeget 47%-kal haladta meg, míg a másik meghatározó rész a 2003. évi Műszaki Fejlesztési Cél-előirányzat (MFC) és Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok (NKFP) kötelezettségvállalással terhelt maradványának csaknem 6 milliárd forintos összege. Az Atv. hatályba lépésével egyidejűleg a fejezeti kezelésű MFC, illetve fejezeti ke-

¹⁴ Az azóta hatályát vesztt 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról, 27. §.

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

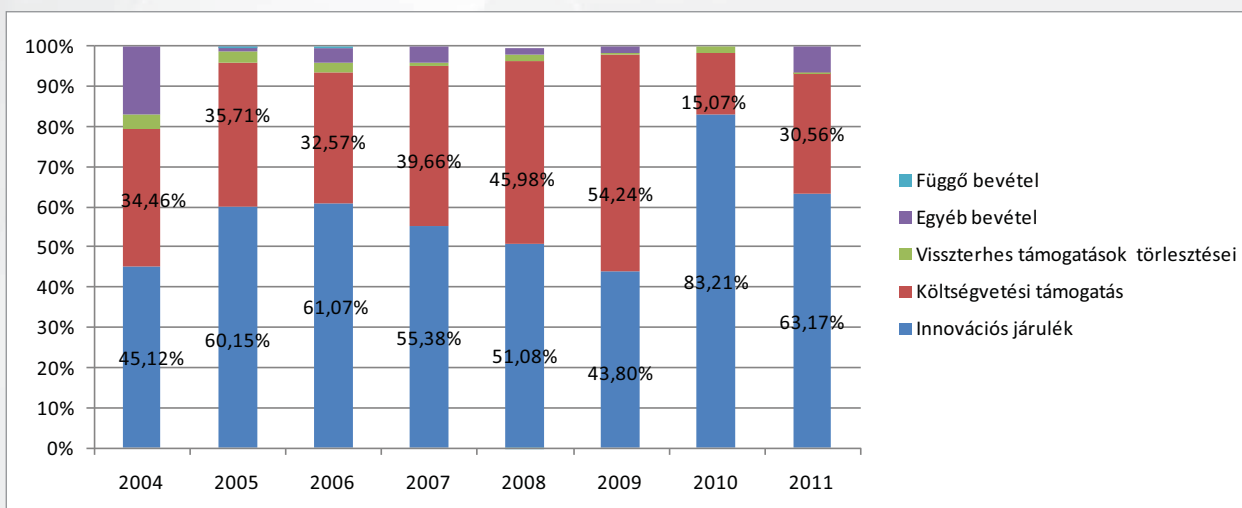
zelésű NKFP programok előirányzatot megillető követeléseket és az azokat terhelő kötelezettségeket az Alap vette át. A módosított előirányzattól való eltérést az innovációs járulék – befizetési időszakon kívüli – decemberi befizetése okozták.

2. ábra: Az Alap bevételei 2004-2011 között, millió forintban

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a NFÜ adatai, illetve a NAV pénzforgalmi egyenlege (innovációs járulék)

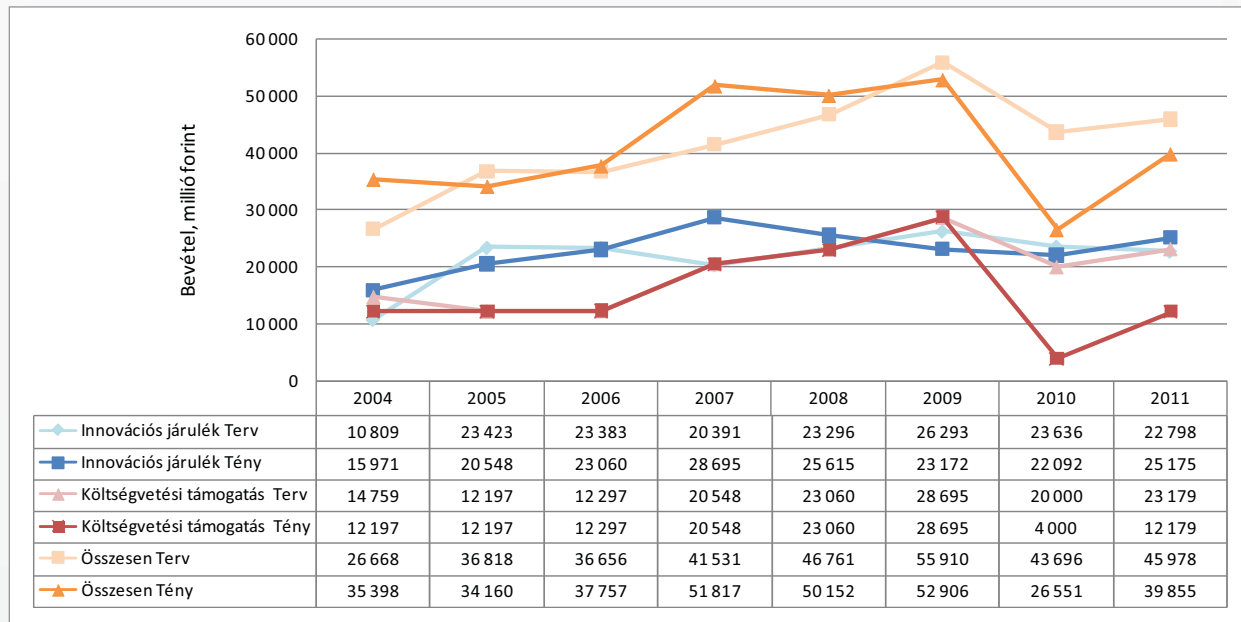
A bevételek évenkénti %-os megoszlását vizsgálva a 3. ábra alapján az Alap bevételei között az innovációs járulék aránya 2004-ben 45,12% volt, 2005-2008 között 50%-ot meghaladta, majd 2010-ben az évközi költségvetési hozzájárulást érintő intézkedések miatt már 83,21%-ot ért el és 2011-ben 63,17% volt. A költségvetési hozzájárulás 2006-tól növekvő mértékű, 2009-ben 54,24%-ot ért el, de 2010-ben lecsökkent 15,07%-ra és 2011-ben sem érte el az Alap egyharmadát.

3. ábra: Az Alap bevételeinek évenkénti %-os megoszlása 2004-2011 között

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a NFÜ adatai, illetve a NAV pénzforgalmi egyenlege (innovációs járulék)

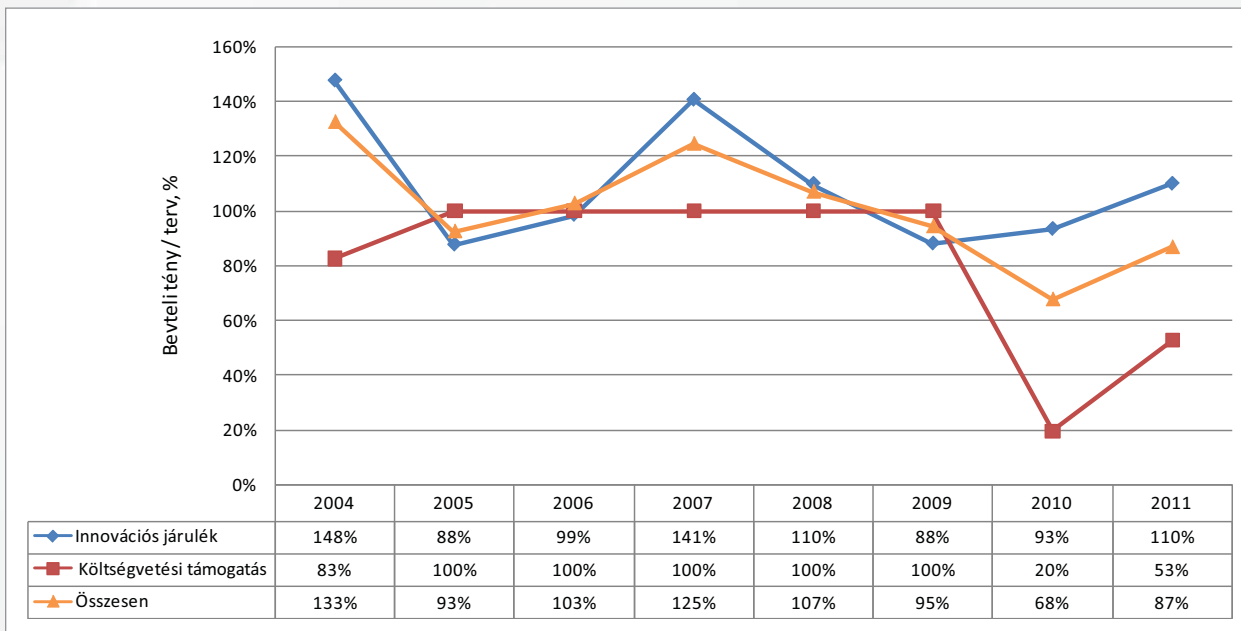
A két legfontosabb tétel, az innovációs járulék és a költségvetési támogatás tervezett és megvalósult értékének alakulása a 4. ábra alapján követhető.

4. ábra: Az Alap főbb bevételeinek alakulása 2004-2011 között, millió forintban

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a NFÜ adatai, illetve a NAV pénzforgalmi egyenlege (innovációs járulék)

A főbb bevételi források tényleges megvalósulásának a tervezetthez képesti százalékos értékét az 5. ábra szemlélteti.

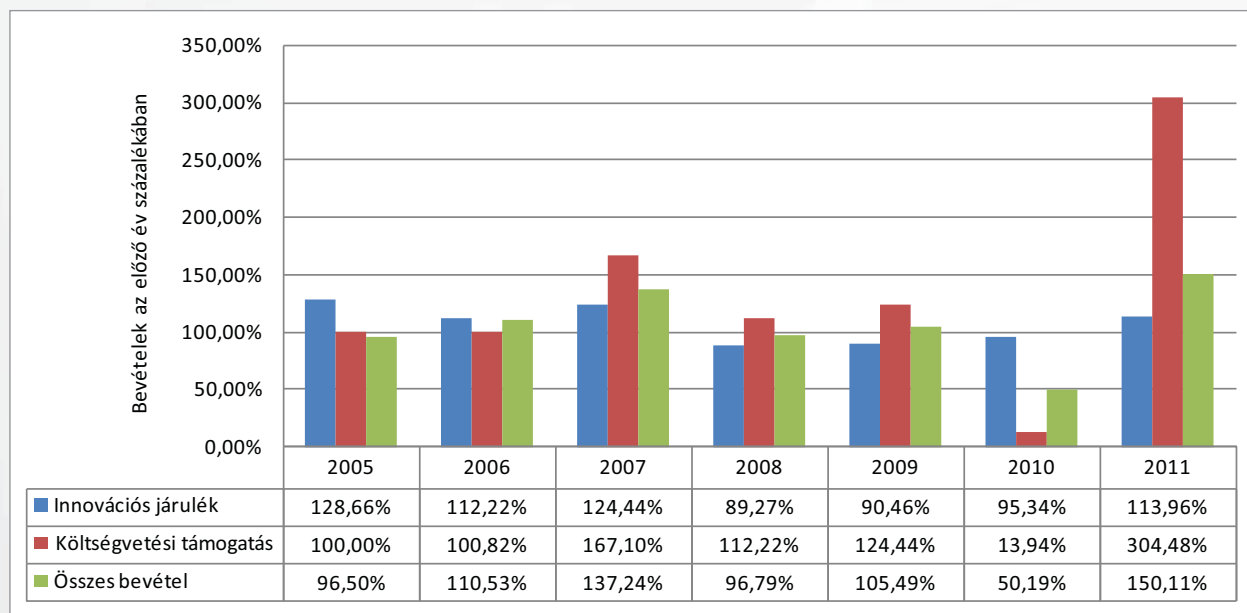

5. ábra: Az Alap főbb bevételi forrásainak tényleges bevétele a tervezett százalékában, 2004-2011 között

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a NFÜ adatai, illetve a NAV pénzforgalmi egyenlege (innovációs járulék)

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

Az Alap főbb, tényleges bevételei változásának dinamikája az előző év százalékában a 6. ábra alapján követhető nyomon. A 2011. évi nagy, 300%-ot meghaladó ugrás oka, hogy 2010. évben a kormány a költségvetési hozzájárulásokat zárolta, ezáltal a 2010. évben a 13,94%-os csökkentést kompenzálja a 2011. évi növekedés.

6. ábra: Az Alap főbb, tényleges bevételeinek változása az előző év százalékában

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a NFÜ adatai, illetve a NAV pénzforgalmi egyenlege (innovációs járulék)

A fenti elemzések alapján az adatokból az alábbi összegző megállapítások tehetőek:

- ▶ Az Atv. 2007-2010-ig érvényes, de 2010-ben felfüggesztett, majd 2011-től törölt törvényi előírása, miszerint az állam annyival járuljon hozzá az Alap forrásaihoz, mint a tárgyévét 2 évvel megelőzően a vállalkozások befizetéseinek összege csak 2007-ben, 2008-ban, 2009-ben teljesült.

E problémára az OECD 2009-es innovációpolitikai jelentése is felhívta a figyelmet, amikor a 2004-2008-as adatok elemzése alapján megállapította: „(...) a kormány költségvetési megszorításainak az innováció támogatása is áldozatul esett (pl. előfordult, hogy a kormány nem teljesítette a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapba befizetendő állami hozzájárulásra vonatkozó kötelezettségét.”¹⁵

- ▶ Az innovációs járulék bevétele a kezdeti évben nem volt tervezhető, ezért 2004-ben 48%-kal túlteljesült a tervezetthez képest, majd túlteljesült 2007-ben (41%-kal) és kisebb mértékben 2008-ban (10%-kal). Ennek egyértelműen tervezési oka volt, nevezetesen, hogy a 2006. évi 23 milliárd forintos tényleges bevétel ellenére csak 20,39 milliárd forint került betervezésre. Ez eredményezte továbbá azt is, hogy az Alap teljes bevétele is 25%-kal tudott növekedni 2007-ben.
- ▶ A 2010. évben jelentősen lecsökkent – 4 milliárd forintra – az Alap költségvetési támogatása, mivel egyrészt a 2010. évre szóló költségvetésben a költségvetési támogatás mértékére vonatkozó garanciát nem alkalmazták, így eredetileg csupán 20 milliárd forintot irányoztak elő, szemben a 2 évvel megelőző innovációs járulék 25,615 Mrd Ft-os befizetésével azonos nagyságot jelentő Atv.-követelménnyel. További csökkenést jelentett, hogy a 1132/2010. (VI.18.) Korm. határozat alapján 16 milliárd Ft összegű, még nem folyósított támogatás zárolásra került.

¹⁵ OECD Innovációpolitikai országtanulmányok, Magyarország 2009, 18. old., OECD 2009.

- ▶ A 2010. évi évközi költségvetési intézkedések az addigi növekedési trendeket alapvetően felborították, így 2010-ben az Alap bevételei a 2009-es érték csupán 50%-ára teljesültek.
- ▶ 2011-ben a költségvetési hozzájárulás 14,179 Mrd Ft nagyságban (tervezett módon) beérkezett az Alap számlájára, de a Kormány 2011. novemberi 9-i döntése értelmében 2 Mrd Ft zárolásra került, azaz a ténylegesen elszámolható költségvetési támogatás 12,179 Mrd Ft-ra csökkent.

4.1.2. Az Alap kiadásai

Az Alap kiadásainak jogcímei mind az Atv.-ben, mind pedig a költségvetési törvényekben a 2004-2011-es időszakban többször módosultak. Ennélfogva a kiadások elemzése céljából összevonásokat eszközöltünk az alábbiak szerint:

- ▶ A hazai innováció támogatásaként vesszük számba az alábbi Kvtv.-jogcímeket:
 - ▶ a gazdaságban hasznosuló alkalmazott K+F támogatása (2004-es jogcím),
 - ▶ a vállalkozások K+F és innovációs tevékenységének támogatása (2004-2005-ös jogcím),
 - ▶ a vállalati innováció és a gazdaságban hasznosuló K+F támogatása (2006-os jogcím),
 - ▶ a kutatás-fejlesztést és innovációt támogató EU társfinanszírozású programok hazai támogatása (2007-es jogcím, ami azonban csak tervezve volt, de nem realizálódott),
 - ▶ regionális innováció támogatása (a Kvtv.-kben 2004-2006-ban külön szerepeltetett jogcím, jöllehet az Atv. 2004-2010 között az Alap 25%-os minimális mértékében előírta),
 - ▶ az innovációs és kutatási partnerség, hálózatépítés, infrastruktúra és mobilitás támogatása (2004-2005-ös jogcím),
 - ▶ K+F eredmények elterjesztése, gazdasági és társadalmi hasznosítása (2004-2005-ös jogcím),
 - ▶ a tudás- és technológiatranszfer, az együttműködés és az infrastruktúra fejlesztése (2006-os jogcím),
 - ▶ Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok (2004-2005-ös jogcím)
 - ▶ a hazai innováció támogatása (külön nevesített jogcímként 2007-től szerepel).
- ▶ Nemzetközi együttműködés támogatásaként vesszük számba az alábbi Kvtv.-jogcímeket:
 - ▶ a tudományos és technológiai attasék munkájának támogatása (2006-2011-es jogcím),
 - ▶ nemzetközi együttműködésből eredő feladatok és nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása (2004-2005-ös és 2007-2011-es jogcím),
 - ▶ Európai Szén- és Acélipari Kutatási Alap magyar hozzájárulása (2008-2009-es jogcím),
 - ▶ Európai Együttműködő Államok Terve (PECS) programban¹⁶ való részvétel támogatása (2010-2011-es jogcím).
- ▶ Innovációs tervek, elemzések, értékelés, adatbázisok támogatásaként vesszük számba az alábbi Kvtv.-jogcímeket:
 - ▶ az új fejlesztési tervek K+F+I programjaira való felkészülés, monitoring és értékelés (2005-2011-es jogcím),

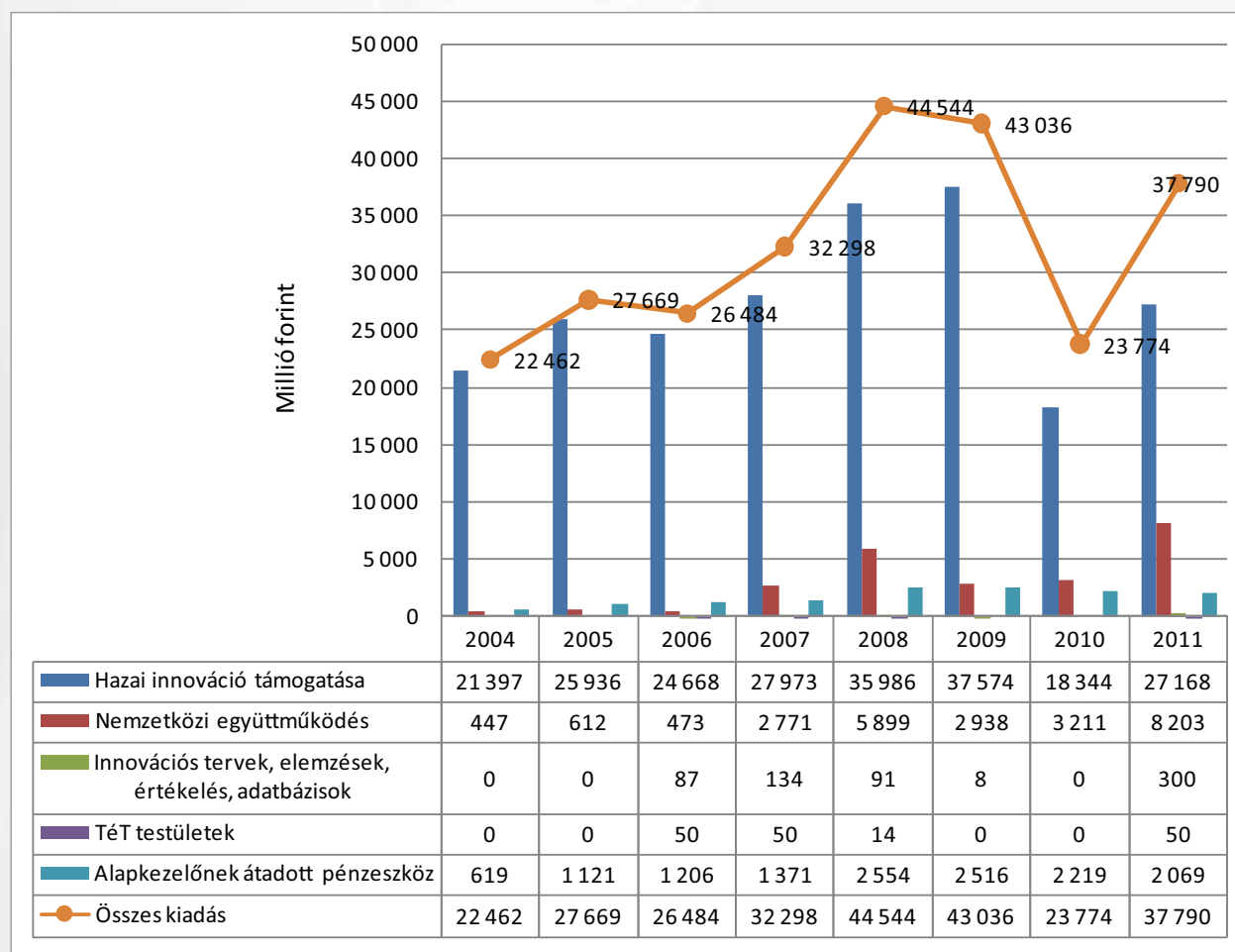
¹⁶ Az Európai Űrügynökséggel kötött megállapodás alapján nemzetközi űrkutatási együttműködési program.

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

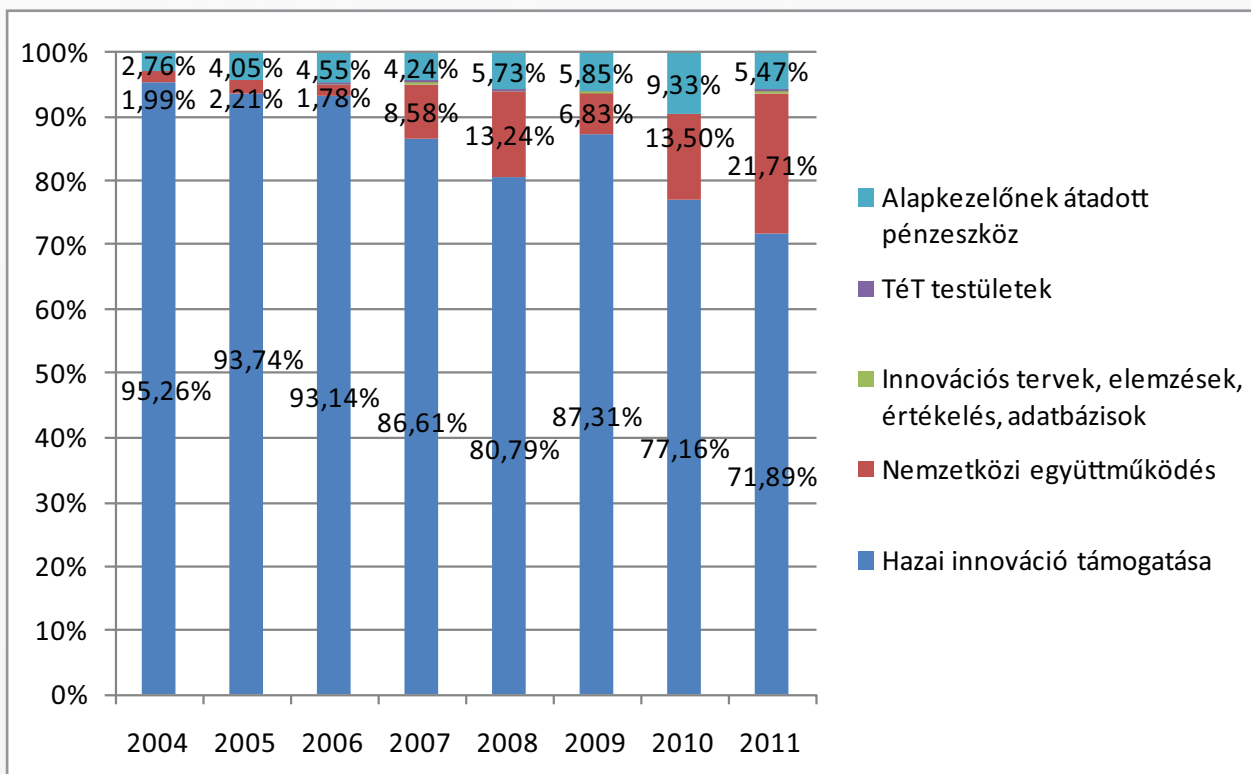
- ▶ a Nemzeti Kutatásnyilvántartási Rendszer támogatása, valamint 2011-től: a K+F és innovációs elemzések, adatbázisok támogatása (2006-2011-es jogcím).
- ▶ Tudományos és technológiai (TÉT) testületek és titkárságaik támogatásaként vesszük számba az alábbi Kvtv.-jogcímeiket:
 - ▶ a Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület munkájának támogatása (2006-2010-es jogcím),
 - ▶ a kutatás, innováció és tudománypolitika területén a Kormány tevékenységét segítő tanács titkársági munkájának támogatása (2011-es jogcím).
- ▶ Alapkezelőnek átadott pénzeszköz, amely 2004-től fogva változatlan formában szereplő jogcím).

Az Alap 2004-2011 közötti kiadásainak alakulását részleteiben a költségvetési törvények jogcímei szerint a 2. melléklet mutatja. Az Alap fentiek szerint csoportosított jogcímenkénti kiadásait a 7. ábra mutatja, az évenkénti százalékos megoszlást pedig a 8. ábra.

A kiadások között domináns a hazai innováció támogatása, de növekvő tendenciát mutat a nemzetközi együttműködések támogatása is.

7. ábra: Az Alap kiadásai csoportosított jogcímei szerint 2004-2011 között, millió forint
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben az NFÜ adatai alapján

8. ábra: Az Alap kiadásai csoportosított jogcímek szerinti évenkénti százalékos megoszlása 2004-2011 között
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben az NFÜ adatai alapján

Két tétel felhasználásának alakulását külön is értékelnünk kell. A 2004-2010 között érvényes Atv. szerint

- ▶ az Alap tárgyevi kiadási előirányzatának legalább 25%-át regionális innovációs célokra kell felhasználni,
- ▶ az Alap kezelésével kapcsolatos költségek nem haladhatják meg az Alap tárgyevi eredeti kiadási előirányzatának meghatározott százalékát (2004-ben 2%-ot, 2005-2006-ban 3,3%-ot és 2007 óta 4,5%-ot).

A regionális innovációs felhasználási jogcím a Kvtv.-k beszámolóiban csak 2004-2006 között szerepel külön. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a többi évben elmaradt volna a regionális innováció támogatása, csupán azt jelenti, hogy a regionális innováció támogatását nem külön jogcím alapján, hanem a meghirdetett programok támogatottjainak elemzésével lehet kimutatni. Ezen korlátozások figyelembevételével e két felhasználási jogcím teljesülése millió forintban és az eredeti előirányzat százalékában a 4. táblázatban követhető.

Ezek alapján a regionális innováció támogatásának célkitűzése nem valósult meg. Meg kell azonban jegyezni, hogy már a kezdetektől fogva szakmai vita tárgyát képezte, hogy mit kell e jogcím alá sorolni. Volt olyan nézet, hogy minden innováció regionális, mivel „régióban” valósul meg. E nézet nem vette figyelembe, hogy az Atv. egyértelműen rendelkezett, miszerint a jogcím a régiók stratégiájával összhangban lévő felhasználási célt irányzott elő.

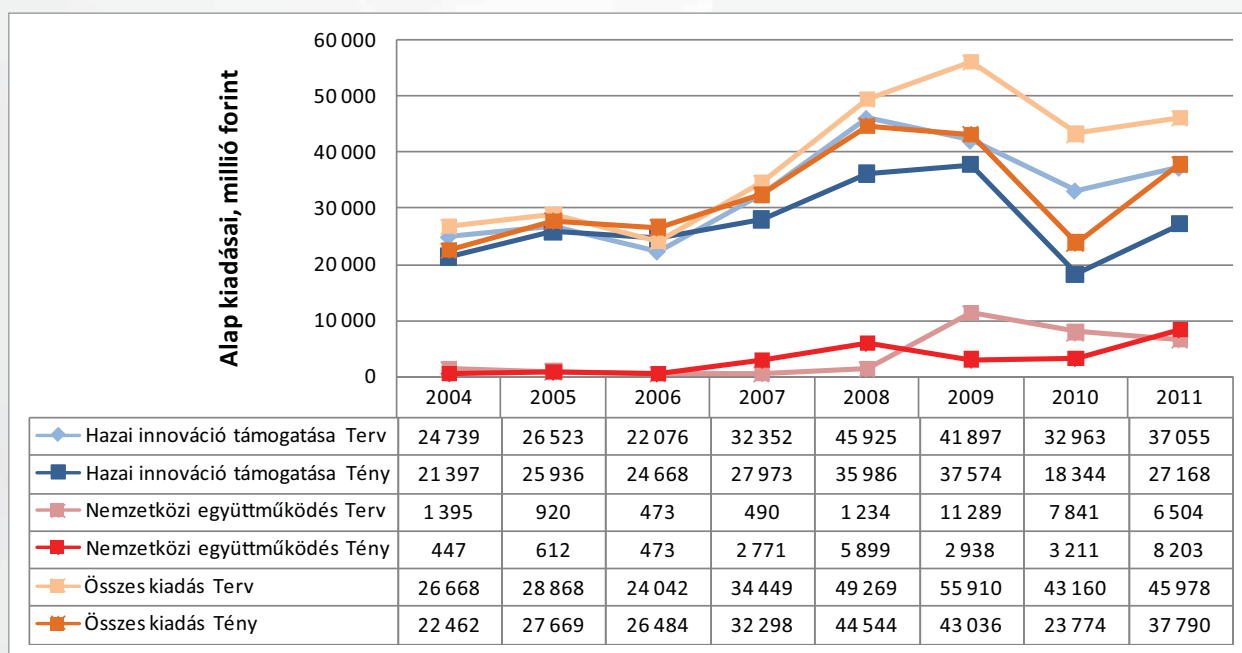
Az Alap kezelésével kapcsolatos, az eredeti előirányzathoz képesti kiadási korlátok 2004-ben (2% helyett 2,32%), 2008-ban (4,5% helyett 5,46%), 2010-ben (5,08%) és 2011-ben (5,6%) túllépésre kerültek.

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Eredeti előirányzat összesen	26 668	36 818	36 656	41 531	46 761	55 910	43 696	36 978
Regionális innováció	369,80	6 011,70	6 599,90	Jogcímként nincs kimutatva				
Regionális innováció részaránya	1,39%	16,33%	18,01%					
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	619	1 121	1 206	1 371	2 554	2 516	2 219	2 069
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz részaránya	2,32%	3,04%	3,29%	3,3 %	5,46%	4,5 %	5,08%	5,6 %

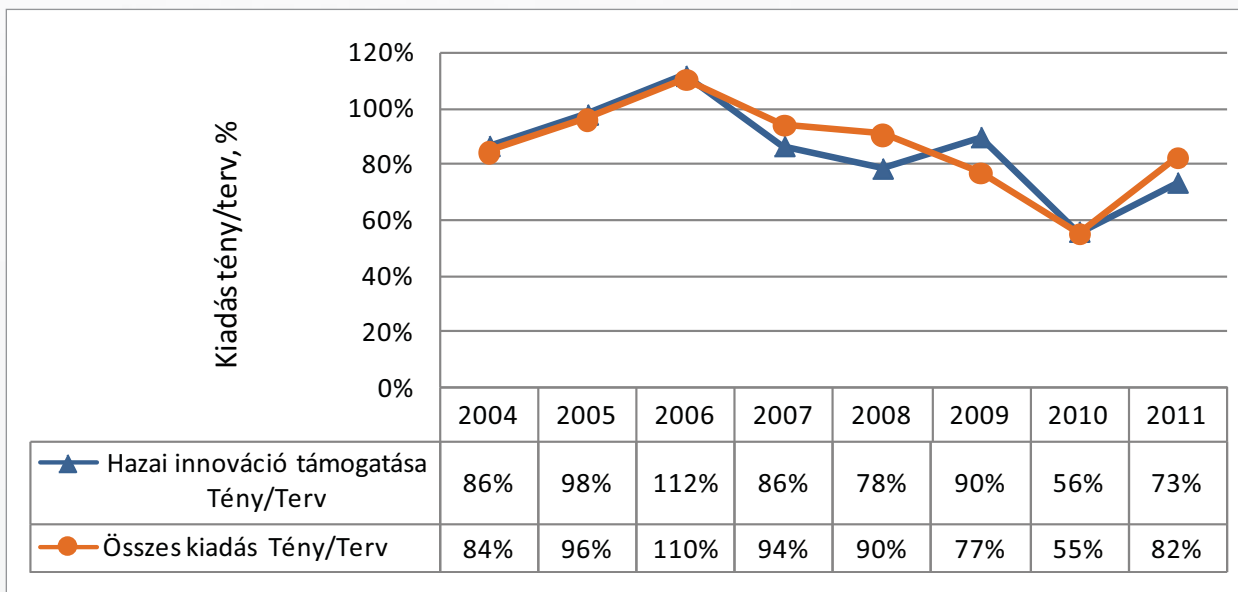
4. táblázat: A regionális innováció és az alapkezelőnek átadott pénzeszközök jogcímeinek teljesülése
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámoló, 2011-ben a terv az eredeti Kvtv. alapján, a tény a NIH adatai alapján

Az Alap kiadásaiiban a hazai innováció és a nemzetközi együttműködés támogatásának, jogcímeit, valamint az Alap egésze kiadásainak tervezett és tényleges alakulását 2004-2011 között a 9. ábra mutatja.

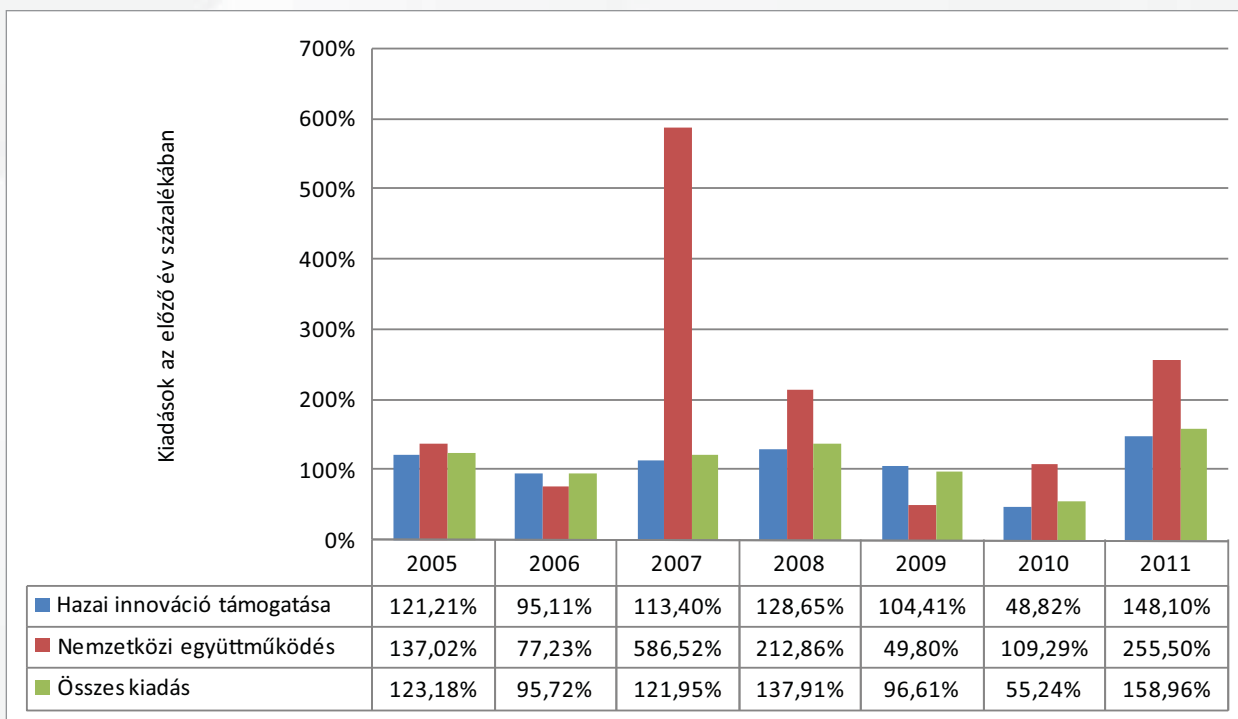
9. ábra: Az Alap kiadásainak tervezett és tényleges alakulása 2004-2011 között, millió forintban
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámoló, 2011-ben a terv az eredeti Kvtv. alapján, a tény az NFÜ adatai alapján

A hazai innováció támogatása és az Alap összes kiadásai tényleges megvalósulásának a tervezetthez képesti százalékos értékét a 10. ábra szemlélteti, az előző évhez képesti változást pedig a 11. ábra. 2006-tól kezdődően az Alap jogcímenként tervezett felhasználása nem valósult meg, s különösen nagy visszaesés tapasztalható 2010-ben, amikor az összkidás a tervezett 55%-a volt, ami az előző évihez képest is 55%-os csökkenést eredményezett. A 2007. évi mintegy 6-szoros megugrás a nemzetközi innováció támogatásánál a Teller Ede Program (Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek támogatására szolgáló program, NAP) megjelenése és az EU-csatlakozással megjelenő programok (EUROSTARS, Európai Neutronkutató Központ (ESS) előkészítése) okozták. A későbbiek során is az EU-tagsághoz kapcsolódó programok dominálnak az Alap nemzetközi innovációs felhasználása terén.

10. ábra: A hazai innováció támogatásai és az Alap összes kiadásai tényleges megvalósulása a tervezett százalékában, 2004-2011 között

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a terv az eredeti Kvtv. alapján, a tény az NFÜ adatai alapján

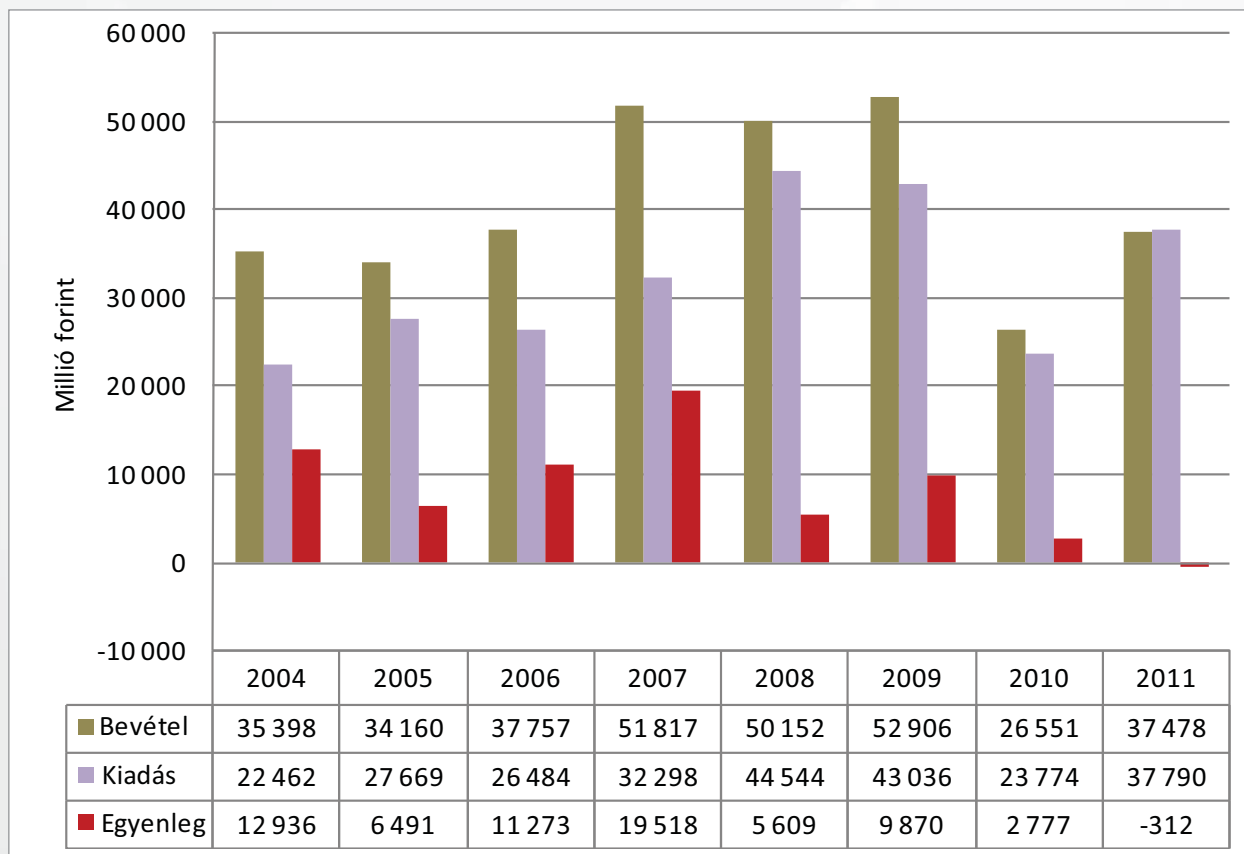

11. ábra: Az Alap hazai innovációs támogatásai és az Alap összes kiadásai tényleges megvalósulása az előző év százalékában

Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben az NFÜ adatai alapján

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

Az Alap tényleges bevételeinek és kiadásainak összevetései alapján kitűnik, hogy a 2011. év kivételével évről évre jelentős maradvány keletkezett (12. ábra).

12. ábra: Az Alap bevételeinek és kiadásának alakulása 2004-2011 között, millió Ft-ban
Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben az NFÜ adatai alapján

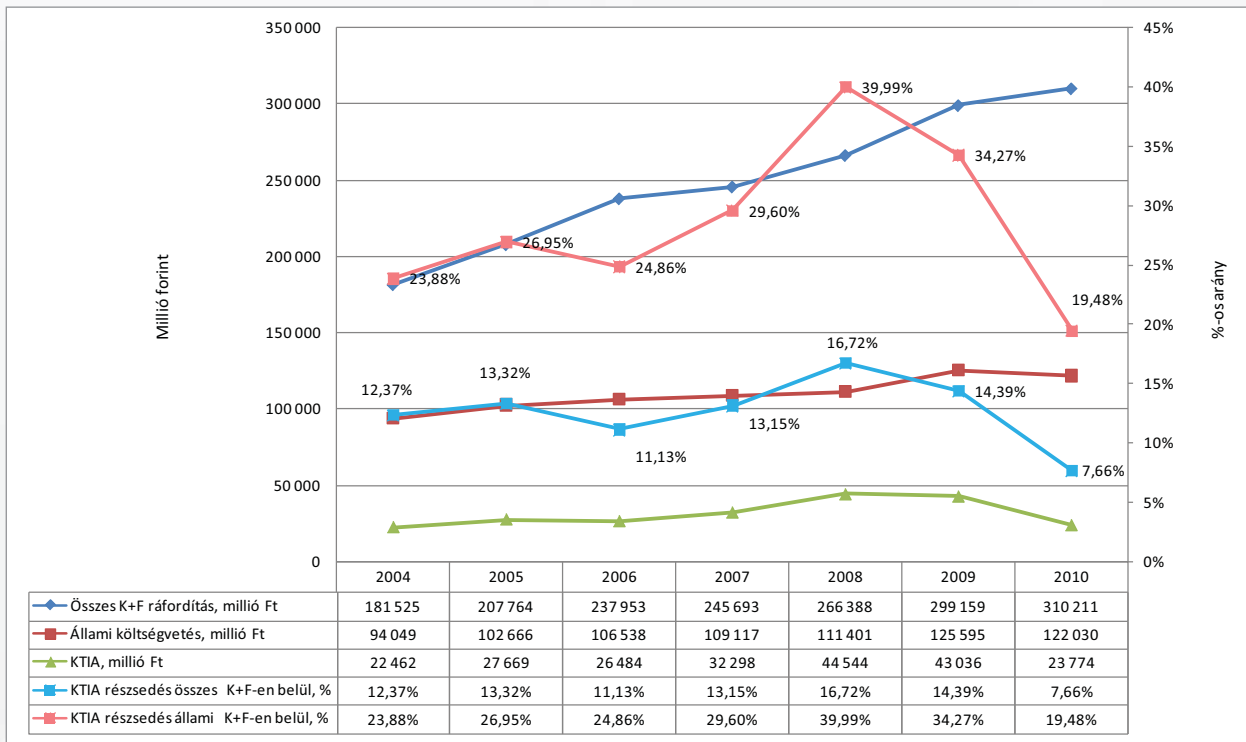
A maradványok kezelése az évek során a következőképpen történt:

- ▶ Az ÁSZ megállapítása szerint már a működés első évében a 2004. évi pénzmaradvány (12 935,8 M Ft) az Atv.-ben az Alap év végi záró állománya felhasználására, az áthúzódó kiadások teljesítésére vonatkozó részletes szabályok hiánya, valamint a költségvetési tv. pénzmaradvány felhasználására vonatkozó korlátozó előírásai alapján a beszámolási időszakban nem volt felhasználható.¹⁷
- ▶ Az Alap, mint elkülönült állami alapnak az alapszerű működését a teljes vizsgált időszakban korlátozta, hogy a költségvetési törvények zárolták az Alap év végi maradványát, megakadályozva ezzel az alapszerű működést. Ennek következtében 2006 végére az Alap számláján 30,7 Mrd Ft, az Alap céljaira fel nem használható pénzmaradvány halmozódott fel.¹⁸ Ezen összeg az ország éves K+F ráfordításainak mintegy 15%-át, az Alap eddigi bevételeinek közel 30%-át, a 2006. évi bevételeinek több mint 80%-át teszi ki. A pénzmaradvány felhasználása a többnyire 3 éves időszakot felölelő programok éven túli kötelezettségvállaláshoz kapcsolódó kifizetések miatt is indokolt lett volna. Az Alap 2004-2009. években felhalmozott maradványa összesen 65,696 Mrd Ft-ot tett ki. Az ÁSZ az Alap maradványának nem az Atv.-ben meghatározott kezelését rendre kifogásolta.

¹⁷ 2005-s ÁSZ jelentés a költségvetésről

¹⁸ Az NKTH 2006. évi beszámolója

Az Alap jelentőségét az összes és külön az állami költségvetési K+F ráfordításon belül 2004-2010 között¹⁹ a 13. ábra szemlélteti. Ennek alapján látható, hogy az Alap a teljes K+F ráfordításon belül 2008-ig 12,39%-ról 16,72%-ra növekedett, majd 2008-re 14,39%-ra csökkent. Az állami költségvetési K+F ráfordításon belül a teljes perióduson belül jelentős az aránya, 2004-ben 23,88%, majd 2008-ban már 40%, de 2009-ben is 34%. A 2010-es év a költségvetési zárolások miatt jelentős csökkenést hozott, de így is az Alap a költségvetési K+F ráfordításon belül egyötöd résszel részesedett.

13. ábra: Az Alap részesedése az éves összes K+F ráfordításon, valamint az állami K+F ráfordításon belül
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben az NFÜ adatai alapján

Az Alap kiadási, azaz felhasználási oldalával kapcsolatosan a fentiek alapján következő összegző megállapítások tehetők:

- ▶ Az Alap a teljes hazai állami, közfinanszírozású K+F ráfordításon belül 2004-2010 között mintegy 24-40%-ot képvisel, ezáltal jelentős szerepe van a hazai TTI stratégia megvalósításában.
- ▶ Az Alap felhasználása elsősorban a hazai innováció támogatását szolgálta, de növekvő tendenciát mutatott a nemzetközi együttműködések elősegítésének támogatása is.
- ▶ A regionális innováció támogatásának törvényszintű célkitűzése nem valósult meg, hiszen az Atv. egyértelműen rendelkezett, miszerint a jogcím a régiók stratégiájával összhangban lévő felhasználási célt irányzott elő.
- ▶ 2006-tól kezdődően az Alap jogcímenként tervezett felhasználási tételei nem valósultak meg, s a válság hatására elrendelt 2010-es zárolások különösen nagy visszaesést okoztak.
- ▶ Az Alap alapszerű működését jelentősen korlátozta, hogy az Alap maradványai nem voltak felhasználhatóak a több éves időszakot átfogó programok finanszírozására.

¹⁹ 2011-es KSH-adat még nem állt rendelkezésre

4.1.3. Az Európai Beruházási Bank szerepe az Alap költségvetési kiadásainak finanszírozásában

Az Európai Beruházási Bank (EIB) egyik alapfeladata, hogy a kutatás-fejlesztésbe, az innovációba irányuló befektetéseivel segítse a tudásalapú gazdaság kiépítését. E misszió jegyében Magyarországon az elmúlt években az EIB részvétele 3 formában történt:

- ▶ az Alap állami/költségvetési részének hitellel történő refinanszírozása,
- ▶ az EU strukturális alapjai operatív programjaiban az innovációs elemek állami részének hitellel történő kiváltása/refinanszírozása,
- ▶ az egyetemek finanszírozásánál az állami támogatás bizonyos részének kiváltása.

Az Alap költségvetési kiadásainak finanszírozása érdekében a Magyar Állam és az Európai Beruházási Bank között megkötött hitelszerződések főbb, az Alapot tartalmilag is érintő elemeit alább ismertetjük röviden.²⁰

A 2007. június 28-án „24007 (HU) Kutatás és Innováció Magyarország” (a továbbiakban Innováció I.) projekt keretében az EIB 165 millió eurós²¹ kedvezményes kamatozású hitelkerete az Alap 2005-2007 közötti költségvetési kiadásainak finanszírozását szolgálta. A hitel úgy került lezárásra, hogy a 2008. évet hozzátették a végső elszámoláshoz (így sikerült 100%-ban lefedni az Alap költségvetési részének refinanszírozására adott EIB hitelt). Ez a hitelkeret gyakorlatilag fedezetet biztosított az Alap 2005-2008 közötti tényleges költségvetési ráfordításaira. Az önrész 210 millió euróban került meghatározásra, úgy hogy a teljes Alapot számba véve az önrész követelménye teljesült. A szerződésben 5 nagyobb program volt nevesítve (Pázmány Péter, Asbóth Oszkár, Baross Gábor, Irinyi János és Jedlik Ányos programok), de lehetőség volt az Alap teljes portfóliójának befoglalására is. A hitelkeret 2007-ben teljes mértékben lehívásra került.

Az akkori kedvező tapasztalatokra alapozva az akkori PM újabb hitelkeret lehívását kezdeményezte az EIB-nél. Az EIB igazgatósága 2007. december 11-én egy 275 millió euró összegű hitelkeretet hagyott jóvá Innováció II. projekt néven a Magyar Állam részére, amely az Alap 2008-2010 közötti költségvetési kiadásainak finanszírozását szolgálta. A 24466 (HU) számú hitelszerződés aláírására 2008. június 3-án került sor. Hasonlóan az Innováció I. projekthez, e szerződésben is 5 nagy program volt nevesítve (Pázmány Péter, Asbóth Oszkár, Baross Gábor, Irinyi János és Jedlik Ányos programok), de lehetőség volt az Alap teljes portfóliójának befoglalására is. A hitelkeret a 2008-2010 között az Alap tervezett összesen 71,76 milliárd Ft értékű költségvetési hozzájárulására nagyrészt fedezetet volt hivatott nyújtani, ugyanis a 275 millió euró mintegy 65 milliárd forintnak felelt meg.²² Ténylegesen azonban a 2008-2010-es költségvetési hozzájárulás csupán 55,75 milliárd forint volt a Kvtv.-k beszámolói alapján, és tekintettel arra, hogy az Innováció I. projekt keretének lezárása az Alap 2008. évi költségvetési fedezetének kiváltásával történhetett meg, így az Innováció II. projekt keretében a felvett hitelkeret felhasználása az eredeti szerződés szerinti formában nem történhetett meg. Figyelembe kell azt is venni, hogy a 275 millió euró hitel mellett 356,38 millió euró saját részt (ez 56,45% önrészt jelent) kellett biztosítani.²³

²⁰ Az EIB hitel elsősorban a költségvetés időleges tehermentesítésére szolgált a magyar innovációs fejlődés elősegítése érdekében. A hitel részleteinek taglalása túllépné ezen értékelés kereteit.

²¹ 2007. júniusi 245 Ft/euró árfolyamon számolva 40,4 milliárd Ft.

²² 2008. júniusi 236 Ft/euró árfolyamon számolva.

²³ Ennek alapján tehát az EIB-vel szerződésmódosításra lesz szükség, aminek egyeztetése jelen értékelés készítésének idején folyik.

4.2. A vállalati befizetések részletezése

A 3. fejezetben bemutattuk, hogy az Atv. előírásai szerint a vállalatok meghatározott köre innovációs járulék fizetésére kötelezett. Az innovációs járulék fizetési kötelezettsége csak a vállalkozások szűk körére terjed ki, mivel a gazdasági társaságok körén belül a mikro- és kisvállalkozások nem járulékkötelezettek. A kötelezetti kör a társasági adóbevallásra kötelezett 330-340 ezer gazdasági társaságból mintegy 5000 vállalat. A járulék alapja megegyezik az iparüzési adó alapjával, és a vállalatoknak meghatározott rendben, negyedéves bevallással kell kötelezettségeiket teljesíteni.

Ugyanakkor 2011 végéig az Atv. 4. § (3) bekezdés alapján az innovációs járulék fizetésére kötelezett vállalatok a járulék éves bruttó összegéből

- ▶ levonhatták a saját tevékenység körében végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költségét,
- ▶ továbbá
 - ▶ 2010 végéig a költségvetési gazdálkodási rendszerben működő szervezetektől és a közhasznú szervezetektől megrendelt kutatás-fejlesztési tevékenység költségét,
 - ▶ 2011 folyamán a költségvetési gazdálkodási rendszerben működő és a nonprofit kutatóhelytől a saját tevékenységhez megrendelt kutatás-fejlesztési tevékenység költségét.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) bevallási adatai alapján a 2006-2010. évi vállalati innovációs járulék-befizetéseket és az innovációs járulék csökkentésével jogosultan élő vállalatok csökkentési összegeit elemezzük. 2011-re elemezhető adat nem áll rendelkezésre, mert egyelőre csak az innovációs járulék adónem egyenlege ismert, ami 25 milliárd 175 millió Ft.

AZ ELEMZÉSEK ELÉ NÉHÁNY MEGJEGYZÉS KÍVÁNKOZIK:

- ▶ A NAV nyilvántartásában a bevallás és a pénzforgalom elválik. A NAV adatai a bevallásokra vonatkoznak, ennél fogva nem egyeznek meg pontosan az Alap éves járulékfizetési összegei a költségvetési törvények beszámolóiban szereplő tényleges összegekkel.
- ▶ A 2006. és a 2007. évben az akkori APEH bevallási rendszere más volt, mint a 2008-tól érvényes. 2006-ban és 2007-ben a bevallás során a vállalkozások nagyobb visszatérítési igénnyel léptek fel, mint amennyi visszatérítést aztán igénybe vehettek.
- ▶ A regionális adatokat a NAV regionális igazgatóságai szerint tartják nyilván. A NAV nyilvántart egy ún. kiemelt adózói kört, amelynek bevallásai külön igazgatóságra (Kiemelt Adózók Adóigazgatósága, KAIG) érkeznek. Ezeket az adatokat régiók alapján nem tartja nyilván a NAV.

²⁴ A 2004., 2005. évi innovációs járulékot érintő adatok az akkori APEH bevallási rendszere miatt nem állnak közvetlenül rendelkezésre. Megjegyezzük továbbá, hogy az APEH bevallási rendszere okozhatta azt, hogy az Ernst&Young-GKI értékelés 20-21. oldala az innovációs alapot csökkentő tételeknél a jelen adatoknál sokkal nagyobb értékeket, évente 100-140 milliárd forintos bevallási összegeket említ 2004-2009 között.

²⁵ A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 273/2010. (XII. 9.) Korm. rendelet alábbi rendelkezései részletezik a Kiemelt Adózók Adóigazgatósága illetékességi szabályait: „19. § (1) Kizárólag a KAIG jár el az illetékügyek kivételével – ide nem értve a 23. §-ban és a 48. §-ban meghatározott illetéket – jogszabályban meghatározott kiemelt adózók adóügyeiben (...)”

4.2.1. Regionális megoszlások

Az innovációs járulékból a saját, illetve vásárolt K+F alapján csökkentéssel élő, tehát a befizetett járulékból visszatérítést igénylő vállalkozások és a járulékot fizető vállalkozások számát régióként az 5. táblázat, a levonás összegét és a bevallott innovációs járulékot a 6. táblázat mutatja²⁶. Látható, hogy az innovációs járulék éves összege stagnál.

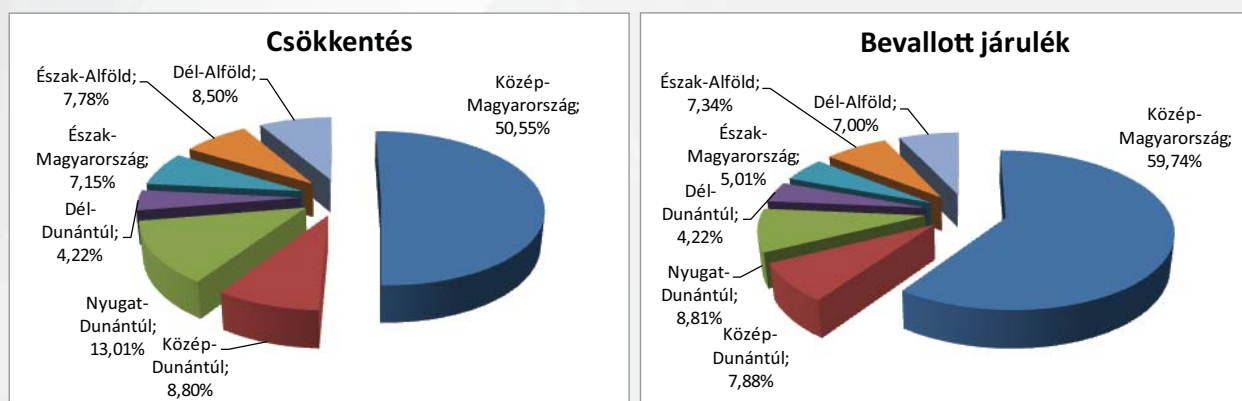
A tábla utolsó oszlopaiban összegeztük a 2006-2010 közötti összegeket, hogy kiszűrjük az egyes évek közötti hullámzásokat.

A KAIG által nyilvántartott kiemelkedő adózók nélkül az innovációs járulék csökkentésének és a járuléknak a regionális megoszlása a 2006-2010 közötti összesített adatok alapján a 14. ábrán látszik. Közép-Magyarország súlya mind a csökkentések, mind a bevallott járulékok esetében az 50%-ot meghaladja. A KAIG-ban nyilvántartott vállalatok döntő részben szintén a közép-magyarországi régióban vannak, ezért azokkal a régió súlya tovább növekszik, ami tükrözi a régió gazdaságban és innovációban betöltött szerepét.

Érdekes képet mutat az egy vállalkozásra jutó levonható összeg, illetve az egy vállalkozásra jutó járulékoszeg (7. táblázat). Az igazán nagy vállalatok a kiemelt adózói körben vannak, s a közép-magyarországi, közép-dunántúli, dél-dunántúli régiók magasabb csökkentési adata arra e régiók innovációs aktivitásának relatív jobb pozíciójára utal.

A 2006-2010 közötti évek átlagában egy vállalatra jutó bevallott járulék 4,8 M Ft, a csökkentés 13,2 M Ft.

A 8. táblázat alapján követhető, hogy hogyan alakult az innovációs járulékfizetésre kötelezett vállalkozások száma, a csökkentéssel élők száma, valamint az összes bevallott innovációs járulék bruttó összege (azaz, amiből még nem történt meg a csökkentés), valamint a bevallott innovációs járulék nettó összege (azaz a fentebb bemutatott bevallott innovációs járulék) 2006-2010 között. A táblázat és a hozzá tartozó 15. ábra bemutatja, hogy a bruttó járulék hány százalékkal került csökkentésre. Ez az érték kb. a teljes, azaz bruttó járulék mintegy fele.

14. ábra: Az innovációs járulék levonásának és a bevallott járuléknak a regionális megoszlása 2006-2010 között, KAIG nélkül

Forrás: NAV adatok

²⁶ A 2006. és a 2007. évben az akkori APEH bevallási rendszere más volt, mint a 2008-tól érvényes. 2006-ban és 2007-ben a bevallás során a vállalkozások nagyobb visszatérítési igénnyel léptek fel, mint amennyi visszatérítést aztán igénybe vehettek. A NAV útmutatásai alapján az adatokat korrigáltuk.

	2006		2007		2008		2009		2010	
	Csökkenéssel élők	Járulékot fizetők	Csökkenéssel élők	Járulékot fizetők	Csökkenéssel élők	Járulékot fizetők	Csökkenéssel élők	Járulékot fizetők	Csökkenéssel élők	Járulékot fizetők
Közép-Magyarország	447	1 987	580	1 922	618	1 955	655	1 880	610	1 756
Közép-Dunántúl	101	435	129	412	145	419	138	413	152	382
Nyugat-Dunántúl	108	463	150	442	168	447	163	408	164	399
Dél-Dunántúl	55	317	67	315	77	328	95	297	117	288
Észak-Magyarország	89	338	108	320	108	311	125	292	118	283
Észak-Alföld	105	485	154	495	140	497	143	473	122	445
Dél-Alföld	104	497	136	468	142	479	159	423	169	396
KAIG	376	509	423	507	427	527	406	499	352	485
Összesen	1 385	5 031	1 747	4 881	1 825	4 963	1 884	4 685	1 804	4 434

5. táblázat: Az innovációs járulékból csökkenéssel élő vállalkozások és a járulékot fizető vállalkozások száma régióként (db)
 Forrás: NAV adatok

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

	2006		2007		2008		2009		2010		2006-2010 összesen	
	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok
Közép-Magyarország	1 710 851	6 226 751	2 621 402	6 025 067	2 693 876	5 777 168	2 673 550	5 193 809	2 564 942	4 758 849	12 264 621	27 981 644
Közép-Dunántúl	302 530	800 333	409 508	745 150	460 389	731 308	446 155	740 529	515 447	671 524	2 134 029	3 688 844
Nyugat-Dunántúl	494 372	777 713	971 732	1 203 655	596 158	721 281	575 750	697 319	517 650	726 449	3 155 662	4 126 417
Dél-Dunántúl	130 337	381 695	155 252	418 478	189 863	430 737	251 960	374 371	297 260	370 855	1 024 672	1 976 136
Észak-Magyarország	245 780	546 850	372 338	530 032	376 640	468 042	372 922	405 925	366 194	395 169	1 733 874	2 346 018
Észak-Alföld	279 825	653 617	418 679	655 390	421 446	715 559	410 312	712 964	356 751	702 496	1 887 013	3 440 026
Dél-Alföld	328 648	630 718	419 346	718 828	422 345	683 521	451 701	655 767	439 748	588 828	2 061 788	3 277 662
KAIG	14 167 856	14 796 098	17 838 846	13 168 573	20 330 561	14 298 394	19 021 456	12 853 437	18 298 351	14 019 723	89 657 070	69 136 225
Összesen	17 660 199	24 813 775	23 207 103	23 465 173	25 491 278	23 826 010	24 203 806	21 634 121	23 356 343	22 233 893	113 918 729	115 972 972

6. táblázat: Az innovációs járulékok levonásának összege és a bevallott járulékfizetési kötelezettség összege régiónként, eFt-ban
 Forrás: NAV adatok

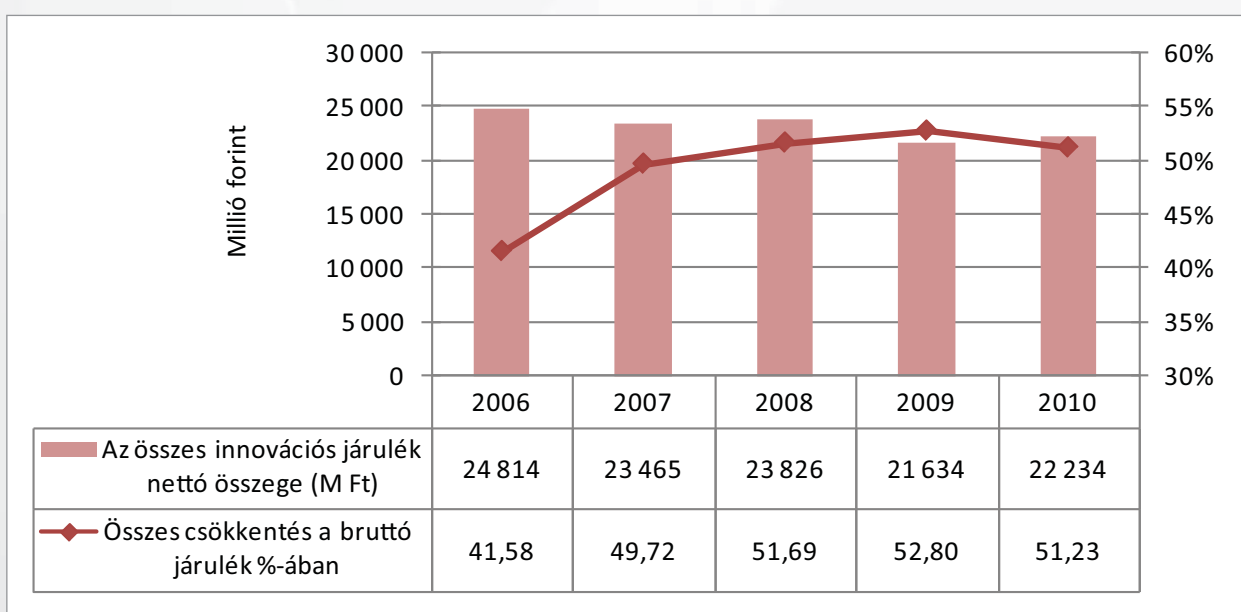
	2006		2007		2008		2009		2010		2006-2010 átlagában	
	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok	Csökkentés	Bevallott járulékok
Közép-Magyarország	3 827	3 134	4 520	3 135	4 359	2 955	4 082	2 763	4 205	2 710	4 215	2 945
Közép-Dunántúl	2 995	1 840	3 174	1 809	3 175	1 745	3 233	1 793	3 391	1 758	3 209	1 790
Nyugat-Dunántúl	4 578	1 680	6 478	2 723	3 549	1 614	3 532	1 709	3 156	1 821	4 191	1 911
Dél-Dunántúl	2 370	1 204	2 317	1 329	2 466	1 313	2 652	1 261	2 541	1 288	2 493	1 279
Észak-Magyarország	2 762	1 618	3 448	1 656	3 487	1 505	2 983	1 390	3 103	1 396	3 164	1 519
Észak-Alföld	2 665	1 348	2 719	1 324	3 010	1 440	2 869	1 507	2 924	1 579	2 842	1 436
Dél-Alföld	3 160	1 269	3 083	1 536	2 974	1 427	2 841	1 550	2 602	1 487	2 904	1 448
KAIG	37 680	29 069	42 172	25 974	47 613	27 132	46 851	25 758	51 984	28 907	45 190	27 359
Összesen	12 751	4 932	13 284	4 807	13 968	4 801	12 847	4 618	12 947	5 014	13 177	4 833

7. táblázat: Az egy vállalkozásra jutó csökkentés összege, illetve az egy vállalkozásra jutó bevallott járulékoszeg, eFt-ban
 Forrás: NAV adatok

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

	2006	2007	2008	2009	2010
Innovációs járulékfizetésre kötelezett vállalkozások összes száma (db)	5 031	4 881	4 964	4 686	4 434
Csökkentéssel élők száma	1 385	1 747	1 825	1 884	1 804
Az összes innovációs járulék bruttó összege (M Ft)	42 474	46 672	49 317	45 838	45 590
Az összes innovációs járulék nettó összege (M Ft)	24 814	23 465	23 826	21 634	22 234
Összes csökkentés a bruttó járulék %-ában	41,58	49,72	51,69	52,80	51,23

8. táblázat: A bruttó és nettó innovációs járulék
Forrás: NAV adatok

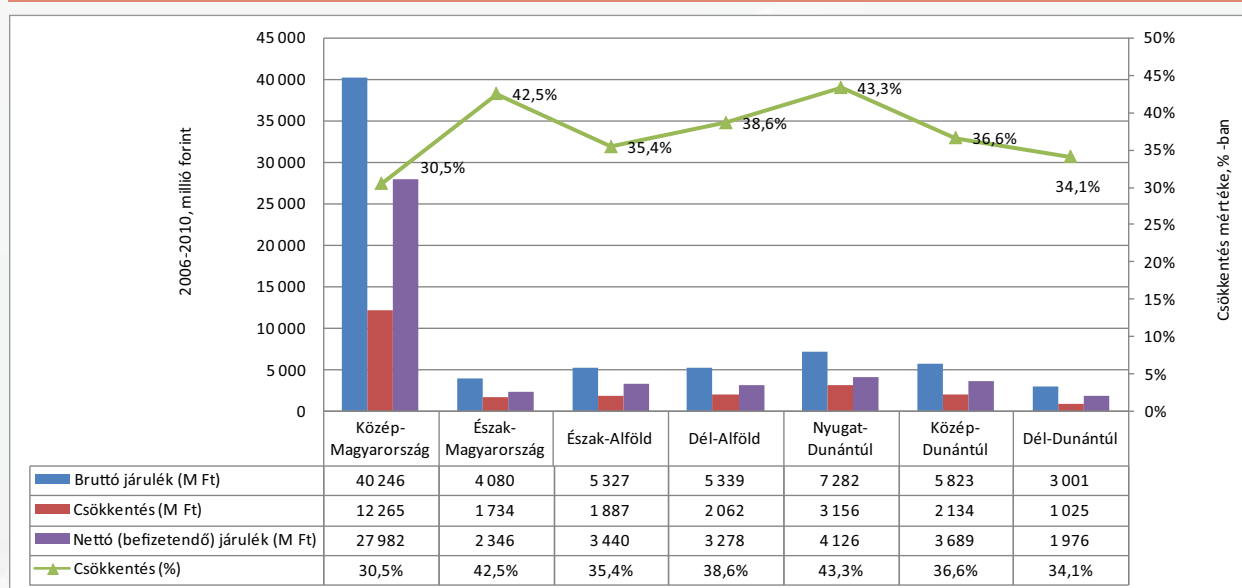
15. ábra: Az innovációs járulék csökkentés mértéke a bruttó járulék százalékában
Forrás: NAV adatok

A 9. táblázat és a hozzá tartozó 16. ábra bemutatja, hogy 2006-2010 közötti összesített adatok alapján az egyes régiókban a bruttó, azaz csökkentés nélküli, bevallott innovációs járulék milyen mértékben került csökkentésre. A kiemelt adózói kört nem tekintve kitűnik, hogy a legkisebb arány a közép-magyarországi régióban mutatkozik, hiszen itt vannak a legnagyobb vállalatok, amelyek jó része nem foglalkozik innovációval. A leginkább csökkentéssel élni tudók Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon vannak, ami azonban inkább arra mutat, hogy e régiókban nagyobb a járulékot egyáltalán nem fizető kisebb vállalkozások aránya a régió vállalatai között.

A 17. ábra pedig bemutatja, hogy 2006-2010 közötti regionális adatokat összesítve az innovációs járulék csökkentésének összege hány százaléka az innovációs járulék – már a levonásokkal természetesen csökkentett – összegének az egyes régiókban (KAIG nélkül). A kiemelten adózói, nagyvállalati körben 2007-től a levonás 35-48%-kal meghaladja az adózói körben befizetett innovációs járulékot, a többi vállalat esetén pedig nem éri el. Összességében látható, hogy az innovációs járulékot csökkentő tételek 2008-tól évente 5-12%-kal meghaladják az innovációs járulékot.

	Közép-Magyarország	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Nyugat-Dunántúl	Közép-Dunántúl	Dél-Dunántúl	KAIG
Bruttó járulék (M Ft)	40 246	4 080	5 327	5 339	7 282	5 823	3 001	158 793
Csökkentés (M Ft)	12 265	1 734	1 887	2 062	3 156	2 134	1 025	89 657
Csökkentés (%)	30,5%	42,5%	35,4%	38,6%	43,3%	36,6%	34,1%	56,5%
Nettó járulék (M Ft)	27 982	2 346	3 440	3 278	4 126	3 689	1 976	69 136

9. táblázat: A csökkentés mértéke a régiókban a bruttó innovációs járulékhöz viszonyítva, 2006-2010 között összesítve
Forrás: NAV adatok

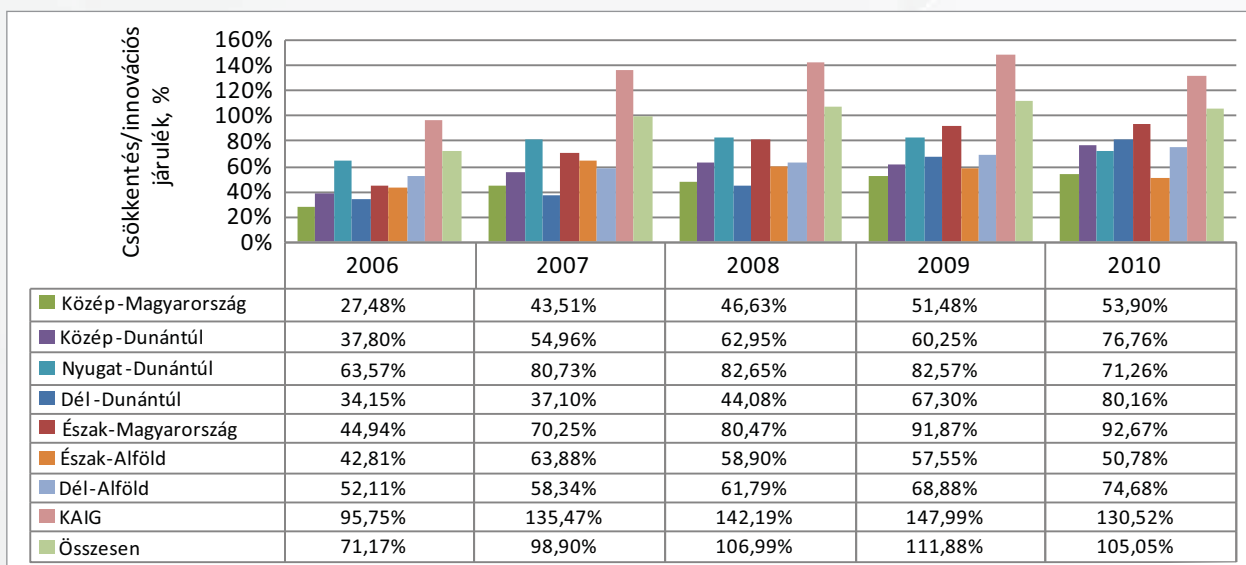
16. ábra: A csökkentés mértéke a régiókban a bruttó innovációs járulékhöz viszonyítva, 2006-2010 között összesítve

4.2.2. Ágazati megoszlások

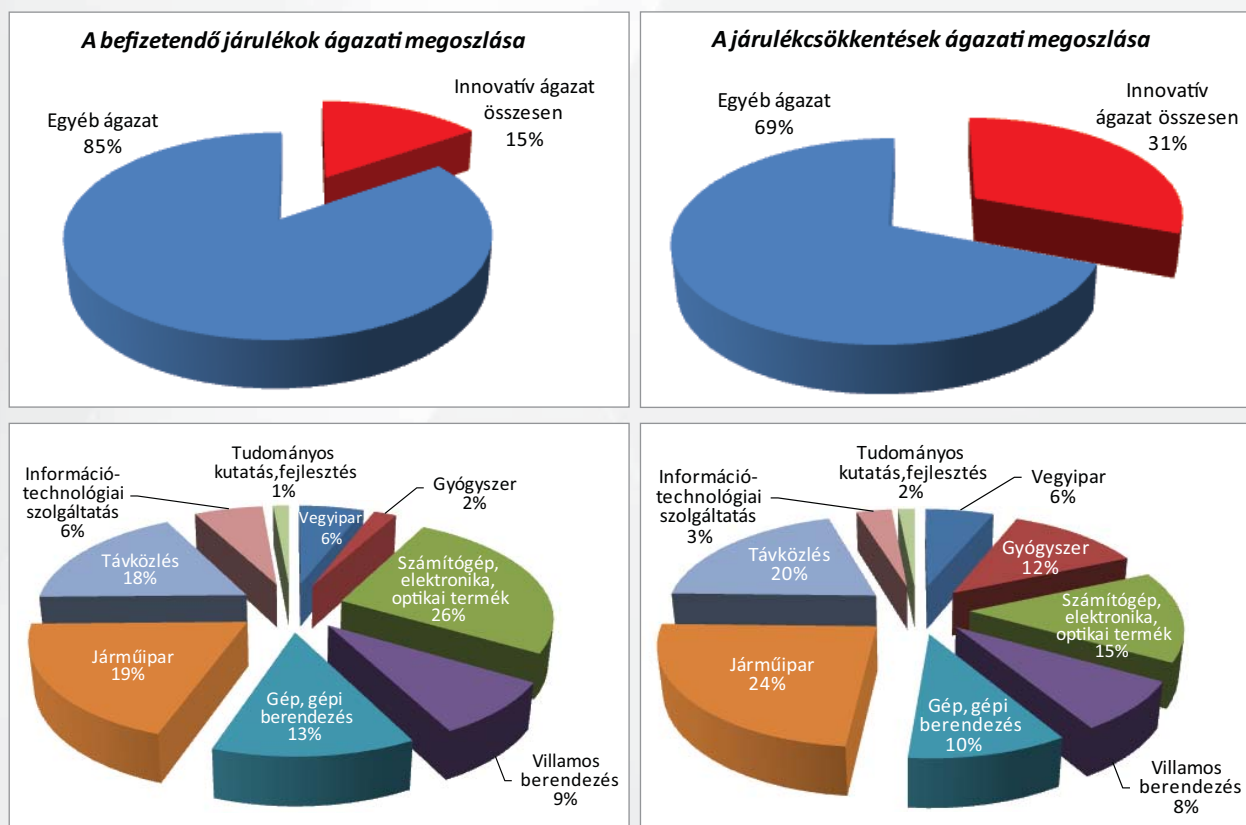
A NAV 2006-2010 közötti bevallási adatnyilvántartásában szereplő TEÁOR kódbesorolások alapján az ágazati elemzésben kiválasztottuk azokat az ágazatokat, amelyek leginkább innovatívnak tekinthetők. Ezek:

- ▶ Vegyipar
- ▶ Gyógyszer
- ▶ Számítógép, elektronika, optikai termék
- ▶ Villamos berendezés
- ▶ Gép, gépi berendezés
- ▶ Járműipar
- ▶ Távközlés
- ▶ Információ-technológiai szolgáltatás
- ▶ Tudományos kutatás, fejlesztés

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

17. ábra: Az innovációs járulék levonásának összege a bevallott innovációs járulék összegének százalékában
Forrás: NAV adatok

18. ábra: A befizetendő járulékok és a járulékcsökkenés összegének megoszlása a teljes gazdaságban, valamint az innovatív ágazatokon belül (2006-2010 összege, %)
Forrás: NAV adatok

Ágazati megnevezés	2006		2007		2008		2009		2010	
	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)
Vegyipar	32	291 946	30	295 616	34	189 808	40	66 309	32	188 607
Gyógyszer	7	69 663	6	58 531	7	73 711	39	81 103	9	79 434
Számítógép, elektronika, optikai termék	128	1 397 009	118	919 304	101	923 031	74	296 705	89	987 497
Villamos berendezés	81	432 245	88	447 359	82	368 540	35	53 038	70	254 001
Gép, gépi berendezés	149	555 171	141	522 976	108	379 758	229	425 603	95	385 068
Járműipar	83	657 560	76	652 608	92	932 344	149	588 748	82	595 243
Távközlés	37	674 094	31	927 224	19	782 585	4	2 734	22	718 465
Információ-technológiai szolgáltatás	72	298 332	73	245 750	50	217 704	5	72 250	48	263 493
Tudományos kutatás, fejlesztés	5	1 818	3	3 893	5	10 846	75	230 846	2	6 073
Innovatív ágazat összesen	594	4 379 844	566	4 075 268	498	3 880 335	650	1 819 345	449	3 479 891
Egyéb ágazat	4 437	20 435 937	4 383	19 391 912	4 514	19 947 683	4 685	19 816 785	4 434	18 756 012

10. táblázat: Innovációs járulékot fizető vállalkozások ágazati megoszlása

Megjegyzés: cégszám: járulékot fizető vállalatok száma; összeg: a vállalkozások által, ténylegesen befizetendő (bevallott) járulékként nyilatkozott összeg (a bevallások alapján)

Forrás: NAV adatok

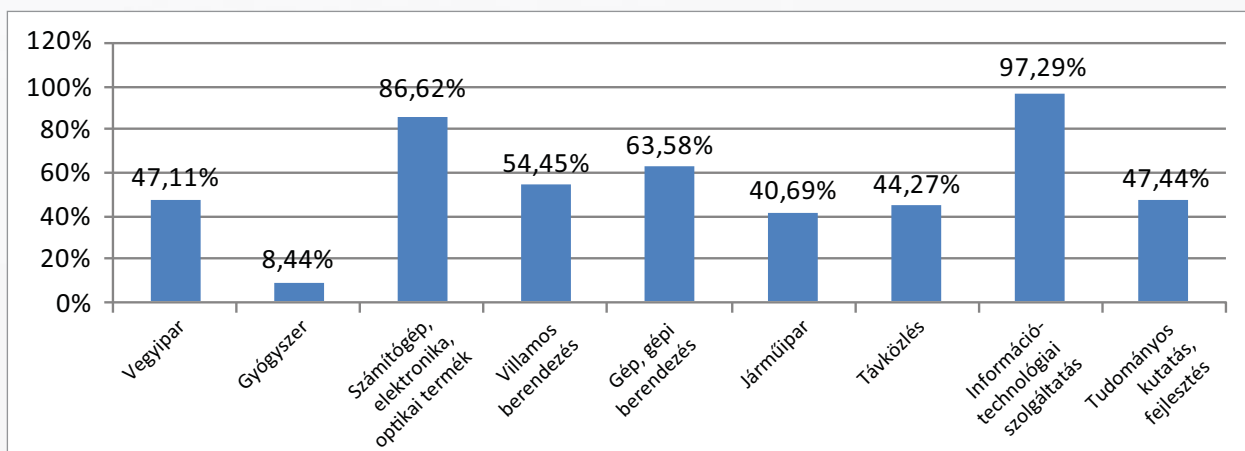
4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

Ágazati megnevezés	2006	2006	2007	2007	2008	2008	2009	2009	2010	2010
	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)	Cég szám (db)	Összeg (eFt)
Vegyipar	47	437 697	26	537 865	31	626 913	16	46 383	25	542 464
Gyógyszer	11	1 076 610	14	1 072 524	14	1 015 548	24	210 637	16	917 100
Számítógép, elektronika, optikai termék	61	817 451	65	1 542 517	52	1 452 887	49	451 476	47	958 249
Villamos berendezés	36	1 014 783	44	1 117 605	41	206 398	17	205 073	39	312 379
Gép, gépi berendezés	53	320 263	68	342 110	63	1 339 782	87	444 737	56	1 121 062
Járműipar	42	1 545 477	59	2 004 833	57	2 006 105	77	585 791	59	2 279 631
Távközlés	18	2 115 399	15	1 802 227	16	1 619 798	3	24 739	13	1 451 735
Információ-technológiai szolgáltatás	29	193 956	35	246 271	32	285 013	1	209 982	33	192 889
Tudományos kutatás, fejlesztés	6	12 952	8	60 956	8	16 181	47	381 065	5	63 156
Innovatív ágazat összesen	303	7 534 588	334	8 726 908	314	8 568 625	321	2 559 883	293	7 838 665
Egyéb ágazat	779	49 226 830	1 079	62 205 105	1 197	25 489 484	1 242	24 201 938	1 218	23 354 564

11. táblázat: Innovációs járulékfizetési kötelezettséget csökkentő vállalkozások

Megjegyzés: cégszám: járulékot csökkentő vállalatok száma; összeg: a járulékcsökkenés összege (a bevallások alapján)

Forrás: NAV adatok

19. ábra: Az innovatív ágazatok bevallott innovációs járuléka viszonyítva a csökkentéshez, 2006-2010 között összegezve

(A TEÁOR szerinti azonosításokat lásd a 3. mellékletben.)

Az innovációs járulékfizetési kötelezettséget a saját, illetve vásárolt K+F költséggel csökkentő vállalkozások és a járulékot fizető vállalkozások számát az összes vállalkozásban, valamint az innovatívnak tekinthető ágazatokban számba véve, az eredményeket a 10. táblázat, és a 11. táblázat tartalmazza. Az ágazati összegek 2006-2010 értékeit összegezve az ágazatok százalékos megoszlását a 18. ábra mutatja. Ennek alapján az innovatívnak tekinthető ágazatok a járulékfizetésben mintegy 15%-ot képviselnek, míg a csökkentéssel élők között 31%-ot.

Az innovatív ágazatokon belül a számítógép, elektronikai és optikai termékgyártás a legnagyobb járulékbefizető (26%), míg a járműgyártás a legnagyobb járulékvisszaigénylő (24%). A gyógyszeripar tudja a legnagyobb mértékben visszaigényelni az innovációs járulékot (a bevallott járuléka a csökkentés 8,44%-a) az ágazat befizetéseihez viszonyítva, azaz ez az ágazat tud leginkább élni a járulékcsökkenés lehetőségével. A gyógyszeripart a járműipar és a távközlési ágazat követi (19. ábra).

4.2.3. NAV-ellenőrzések

A NAV (illetve a korábbi APEH) ellenőrzéseket végzett az innovációs járulékcsökkenésének jogosultsága megállapítására. Az Ernst&Young-GKI értékelés felhívta a figyelmet, hogy „a saját kutatás-fejlesztési ráfordítások elszámolását (és így az innovációs járulékkal szembeni csökkentő tételek elszámolását) akadályozza, hogy az APEH ellenőrzések nem mindig tudják megítélni a cégeknél a tevékenységek K+F tartalmát, és szóbeli információink alapján az APEH munkatársai hajlamosak nem elfogadni ezeket az elszámolásokat, ami akadályozza az igénybevételt. Szintén probléma, hogy az APEH és a KSH eltérő K+F fogalmakat használ (a jogszabályok, illetve a K+F méréséhez használt úgynevezett Frascati Kézikönyv eltérő fogalmi miatt), így a hivatalos vállalati K+F adatok tartalma nem egyezik meg azzal, amit a vállalkozások az adóalapot csökkentő K+F rovatban feltüntetnek.”

A NAV 2006-2010 között végzett ellenőrzései alapján az alábbi kép adódik. Az innovációs járulékot fizető cégek mintegy negyede ellenőrzésre kerül (12. táblázat). A NAV tájékoztatása szerint a kiemelt adózók mindegyike beleesik e körbe. Az ellenőrzés nem csupán a járulékcsökkenés lehetőségével élők-re terjed ki.

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

	2006	2007	2008	2009	2010
Innovációs járulékot fizető vállalatok száma (db)	5031	4881	4963	4685	4434
Az innovációs járulékbemelés tekintetében ellenőrzött vállalkozások száma (db)	1214	1430	1262	1043	716
Az innovációs járulékot fizető cégek mekkora része került ellenőrzésre (%)	24,1%	29,3%	25,4%	22,3%	16,1%

12. táblázat: Az innovációs járulékbemelés tekintetében ellenőrzött vállalkozások száma és aránya
 Forrás: NAV adatok

Az ellenőrzött cégek közül jogosan élt a járulékcsoökkentési lehetőségével az az adózó, amelynek az ellenőrzés során nem volt megállapítás, azaz az ellenőrzési megállapítások összege nulla, vagyis se terhére, se javára nem volt megállapítás. A levonással/csökkentéssel jogosan élő cégek számát és a bevallásban összesen jogosan számolt járulékcsoökkentés mértékét mutatja a 13. táblázat.

	2006	2007	2008	2009	2010
A csökkentéssel jogosan élő cégek száma (db)	942	1 117	1 044	961	707
A bevallásban összesen jogosan számolt járulékcsoökkentés mértéke (eFt)	35 772 240	46 862 337	18 210 039	17 234 629	14 384 931

13. táblázat: A levonással jogosan élő cégek száma és a bevallásban összesen jogosan számolt járulékcsoökkentés mértéke az ellenőrzött cégeknél
 Forrás: NAV adatok

Az ellenőrzések során az adózók terhére vagy javára a NAV további innovációs járulékbefizetési kötelezettséget vagy jóváírást állapíthat meg. Az adózók terhére előírt befizetési kötelezettségek számát és mértékét régióként a 14. táblázat, az adózók javára történt jóváíró megállapítások számát és mértékét pedig a 15. táblázat tartalmazza.

Szemléletes az ellenőrzésnél történt megállapítások összegét és esetszámát az innovációs járulékbemelés adott évi összegével és az innovációs járulékot fizetőkkel összevetni. A 20. ábra alapján megállapítható, hogy a terhelő megállapítások éves összege 2006 és 2010 között jelentősen csökkent, 14%-ról 0,31%-ra, az esetszám pedig 5%-ról 0,2%-ra. Hasonlóan az adózók javára történt megállapításoknál is csökkenés figyelhető meg, az összegben és az esetszámokban is 0,4%-ról nullára. Ezek a trendek elsősorban a vállalatok tanulási folyamataira utalnak.

	2006		2007		2008		2009		2010	
	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset
Közép-Magyarország	272 019	46	555 217	66	390 129	53	46 351	15	9 921	1
Közép-Dunántúl	127 993	34	97 194	19	61 517	12	19 917	8	2 110	1
Nyugat-Dunántúl	41 119	12	27 051	12	49 048	11	24 011	4	7 600	1
Dél-Dunántúl	38 691	5	57 851	7	57 327	8	21 230	3	7 651	2
Észak-Magyarország	12 172	5	45 599	11	29 563	8	5 372	4	1 690	1
Észak-Alföld	105 601	20	147 746	27	89 793	20	51 414	11	4 100	1
Dél-Alföld	162 152	14	188 126	21	187 984	18	17 489	5	0	0
KAIG	2 700 675	117	3 328 690	133	2 260 991	80	987 077	30	34 833	2
Összesen	3 460 422	253	4 447 474	296	3 126 352	210	1 172 861	80	67 905	9

14. táblázat: Az adózók terhére előírt befizetési kötelezettségek száma és mértéke

Megjegyzés: A táblázat az ellenőrzés során az innovációs járulék adónemben, az adózó terhére történt megállapítások összegét tartalmazza. Amennyiben egy adózó esetében több évet átfogó (pl. 2006-2010) ellenőrzés történt, akkor a megállapítás összegét minden ellenőrzéssel érintett évnél feltünteti a NAV, tekintettel arra, hogy azt nem tudja a rendszere elkülöníteni, hogy a megállapítás melyik évre vonatkozott.

Forrás: NAV adatok

	2006		2007		2008		2009		2010	
	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset	eFt	eset
Közép-Magyarország	19 451	7	29 667	11	16 515	5	19	1	0	0
Közép-Dunántúl	631	1	631	1	0	0	0	0	0	0
Nyugat-Dunántúl	655	1	0	0	1 423	1	0	0	0	0
Dél-Dunántúl	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Észak-Magyarország	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Észak-Alföld	1 432	1	1 432	1	0	0	0	0	0	0
Dél-Alföld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KAIG	79 395	9	53 166	4	48 368	2	36 909	1	0	0
Összesen	101 564	19	84 896	17	66 306	8	36 928	2	0	0

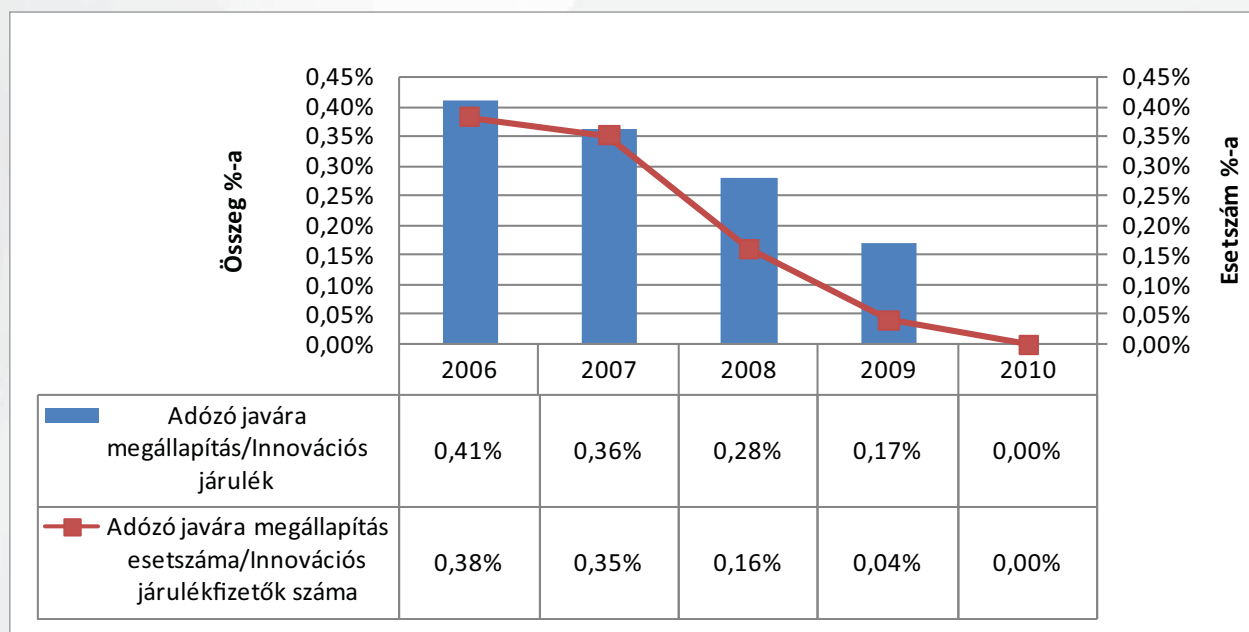
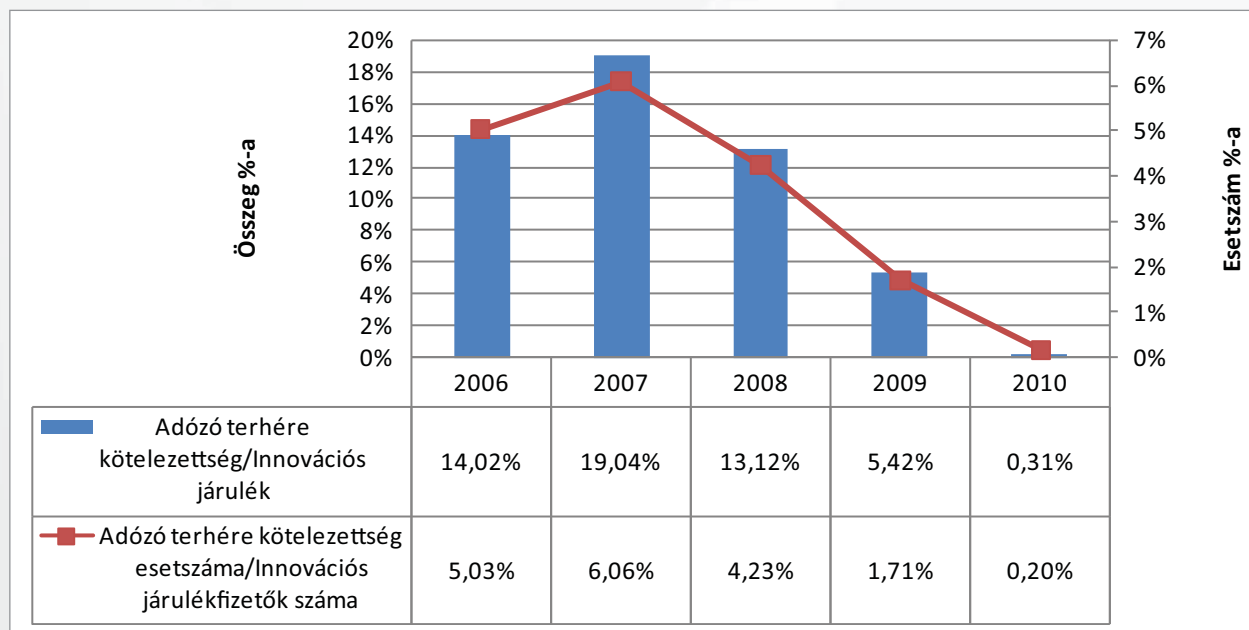
15. táblázat: Az adózók javára történt megállapítások száma és mértéke

Megjegyzés: A táblázat az ellenőrzés során az innovációs járulék adónemben történt, az adózó javára történt megállapítások összegét tartalmazza. Amennyiben egy adózó esetében több évet átfogó (pl. 2006-2010) ellenőrzés történt, akkor a megállapítás összegét minden ellenőrzéssel érintett évnél feltünteti a NAV, tekintettel arra, hogy azt nem tudja a rendszere elkülöníteni, hogy a megállapítás melyik évre vonatkozott.

Forrás: NAV adatok

4. AZ ALAP PÉNZÜGYI HELYZETE

Szemléletes az ellenőrzésnél történt megállapítások összegét és esetszámát az innovációs járulék adott évi összegével és az innovációs járulékot fizetőkkel összevetni. A 20. ábra alapján megállapítható, hogy a terhelő megállapítások éves összege 2006 és 2010 között jelentősen csökkent, 14%-ról 0,31%-ra, az esetszám pedig 5%-ról 0,2%-ra. Hasonlóan az adózók javára történt megállapításoknál is csökkenés figyelhető meg, az összegben és az esetszámban is 0,4%-ról nullára. Ezek a trendek elsősorban a vállalatok tanulási folyamataira utalnak.

20. ábra: A megállapítások összege és száma az innovációs járulék összegének és az innovációs járulékot fizetők számának százalékában

Forrás: NAV adatok alapján számítás

4.2.4. Összegzés a NAV-adatok alapján

A fentiek alapján összegző megállapítások:

- ▶ 2006-2010 között a befizetett innovációs járulék éves összege nem növekedett, stagnált.
- ▶ A regionális adatok szerint Közép-Magyarország súlya mind az innovációs járulék csökkentési lehetőségei, mind a befizetések esetében az 50%-ot meghaladja, ami tükrözi a régió gazdaságban és innovációban betöltött szerepét.
- ▶ Inkább a nagyobb árbevételű vállalatok tudnak élni az innovációs járulékból kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységük után a levonás lehetőségével. Ez megerősíti más elemzés megállapításait, miszerint a nagyobb vállalatok aktívabb innovációs tevékenységet folytatnak, mint a kisebbek, így a KKV-k.
- ▶ Jelentős közvetett állami innováció-ösztönző támogatási eszköz volt az innovációs járulék csökkentésének lehetősége a saját K+F tevékenység költsége, vagy beszerzett K+F költsége alapján.
- ▶ Az innovációs járulékot csökkentő tételek évente 5-12%-kal meghaladják az innovációs járulékot.
- ▶ A gyógyszeripari, a járműipari és a távközlési ágazatok tudnak leginkább élni a járulékcsökkentés lehetőségével.
- ▶ 2006 és 2010 között – a NAV által végzett nagyarányú ellenőrzések mellett is – az innovációs járulékhoz képest a terhelő megállapítások éves összege jelentősen csökkent, 14%-ról 0,31%-ra.

5.1. Az Alap felhasználását meghatározó stratégiák

Az Alap stratégiai célját az Atv. a következőképpen határozza meg: „1. § (1) A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (a továbbiakban: Alap) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció állami támogatását biztosító és kizárólag ezt a célt szolgáló, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerinti elkülönített állami pénzalap.” Majd az Alap rendeltetésének megfogalmazásával e célt a magyar gazdaságra szűkíti: „1. § (2) Az Alap rendeltetése az, hogy kiszámítható és biztos forrást jelentsen a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzésére és támogatására, tegye lehetővé a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás és fejlesztés erősítését, a hazai és külföldi kutatási eredmények hasznosítását, az innovációs infrastruktúra és annak körébe tartozó szolgáltató tevékenységek fejlesztését.” E szűkítés bizonyos ellentmondást is rejt, s ezáltal megnehezíti az Alap hasznosulásának megítélését, ugyanis: a kutatás-fejlesztés amellett, hogy a gazdaságnál szélesebb területen valósul meg, eredményeinek mérése más módszertant is kíván, ugyanakkor a gazdaság technológiai innovációja magában foglalja e területen a kutatás-fejlesztést is.

Az Alap felhasználási jogcímei eszközt teremtenek egy konzisztens tudomány-, technológia és innováció-politikai stratégia megvalósítására, amelynek középpontjában a tudásból, az innovatív ötletekből a világpiacon eladható termékek, technológiák és szolgáltatások létrehozása áll (21. ábra). Ezt segítik a következő stratégiai célok:

- ▶ a magyar gazdasági és társadalmi igényekhez, nemzetstratégiai célokhoz kapcsolódó K+F programok kialakítása,
- ▶ az innovatív vállalkozások számának, a vállalati K+F ráfordítások, a vállalati innováció támogatásának növelése,
- ▶ a K+F eredmények üzleti hasznosításának, a technológia-transzfernek a fokozása,
- ▶ a tudásbázis erősítése, a tehetséggondozás és a tudományos utánpótlás támogatása,
- ▶ a nemzetközi K+F együttműködések szélesítése, az EU K+F programjaiban való magyar részvétel fokozása,
- ▶ nemzetközileg elismert kutató-fejlesztő és innovációs központok létrehozása a húzóágazatok és a kulcstechnológiák területén,
- ▶ a regionális innováció erősítése.

Meg kell azonban vizsgálnunk, hogy az Alap eszközrendszerében meglévő stratégiai célok mennyiben tudtak az Alap működése során konzisztens stratégia szerint érvényesülni.

Az Ernst&Young és a GKI Zrt. konzorciuma átfogó értékelésében az Alap 2004-2009 közötti működéséről²⁷ megállapította, hogy az Alap céljait „(...) implicit és explicit stratégiai célok konkretizálták. Implicit, azaz a vég-

²⁷ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése, Ernst&Young, GKI Zrt., 2010. július 27.

21. ábra: Az Alap stratégiai célrendszere

Forrás: NKTH anyaga az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottság, Kutatási és Innovációs Eseti Bizottság 2009. nov. 10-i ülésére.

rehajtó intézményrendszer tevékenységében érzékelhető stratégiai célok mentén történt az Alap működtetése a TTI stratégia²⁸, illetve az NKTH szervezeti stratégiájának²⁹ megjelenéséig, azaz 2007-ig. A stratégiai célok elsősorban a TTI stratégia és annak intézkedési terve megjelenésével váltak explicitté, ezen explicit célok már gyakori hivatkozási alapot jelentenek az Alap által működtetett programok kialakítása során.”

Az egyes pályázati programok stratégiái mellett az Alap felhasználásának terveit rögzítő KUTIT előterjesztések tartalmaznak az adott évre vonatkozó stratégiai elveket, ezek azonban nem pótolhatták a konzisztens stratégiákat. Erre a hiányosságra az ÁSZ³⁰ is rámutatott.

5.1.1. Az Alap céljai 2004-2007 között

Az Alap stratégiai céljai 2004-2007 között a KUTIT előterjesztésekben követhető nyomon. Ezek alapján:

- ▶ 2004-ben: húzóhatást kifejtő szakágazati kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységek (kiemelt kutatási programokat megvalósító tudásközpontok)³¹,

²⁸ A Kormány középtávú (2007-2013) tudomány-, technológia és innováció-politikai (TTI) stratégiája, 2007. március.

²⁹ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal Stratégiája (2007-2010), 2007. december, amit kiegészített a 2009. január 28-án kelt dokumentum, melynek címe: „A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2009. évi stratégiája és kiemelt céljai”

³⁰ ÁSZ 0802 Jelentés a gazdaságfejlesztés állami eszközrendszere működésének ellenőrzéséről, ÁSZ, 2008. március

³¹ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004. évi felhasználási stratégiai terve, Előterjesztés a KUTIT 2004. május 27-i ülésére, NKTH

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

- ▶ 2005-ben: új innovatív vállalkozások és termékek programmal a gazdasági hasznosítás megvalósítása, az erőforrások fókuszálása a kiemelt célterületekre, új munkahelyek teremtése³²,
- ▶ 2007-ben: az Alap 2007. évi felhasználási terve, stratégiai prioritások megnevezése nélkül³³,
- ▶ az Alap 2007-2009. évi középtávú stratégiai céljai³⁴:
 - ▶ a tudás Magyarország, az emberi erőforrások fejlesztése,
 - ▶ a vállalkozás Magyarország: a gazdasági hasznosítás és a vállalati innováció erősítése,
 - ▶ együttműködő Magyarország: a nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködések bővítése.

5.1.2. Stratégiai célok 2007-től

2007-ben a Kormány határozatban³⁵ rögzítette a középtávú, 2007-2013-ra szóló tudomány-, technológia- és innovációpolitikai (TTI) stratégiát továbbá külön határozatban³⁶ a stratégia megvalósítását szolgáló, 2007-2010-re vonatkozó TTI intézkedési tervet, amelyet a végrehajtásának addigi tapasztalatai, valamint a gazdasági válság hatásainak figyelembe vételével felülvizsgált intézkedési tervben módosította 2009-ben³⁷.

Nyilvánvaló, hogy a 2007-2013-as időtartomány meghatározása azt a szándékot tükrözte, hogy a TTI stratégia illeszkedjen az EU pénzügyi periódusához, amelynek keretében a strukturális alapok felhasználása is megtervezésre került³⁸.

Az általános stratégiai cél: „Magyarország középtávon olyan országgá váljon, ahol a gazdaság hajtómotora a tudás és az innováció, és a vállalatok a globális piacon versenyképes termékekkel, szolgáltatásokkal jelennek meg.”

A középtávú stratégiai célok a következők:

- I.** erősödjön a vállalatok kutatási-fejlesztési és innovációs tevékenysége;
- II.** épüljenek ki nemzetközileg versenyképes KFI kapacitások, központok;
- III.** erősödjön a társadalmi versenyképességet megalapozó tudás;
- IV.** erősödjön a régiók KFI kapacitása.

Az Ernst&Young-GKI értékelés elemezte a TTI stratégia indikátorait és megállapította, hogy az általános stratégiai célhoz nincs indikátor rendelve, a középtávú stratégiai célokhoz az EU Innovációs Eredménytáblájából levezetett célok pedig nem teljesíthetőnek és irreálisnak bizonyultak már a tervezés időszakában is. Konklúziója: „(...) a TTI stratégia nem lett kellően fókuszált, végrehajtása ebben a formában nem orientál-

³² A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2005. évi pályázati programjainak terve – Előterjesztés a KUTIT 2005. március 16-i ülésére

³³ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2007. évi felhasználási terve, 2006.11.10.

³⁴ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2007-2009. évi középtávú stratégiai céljai, 2006. 11. 10.

³⁵ 1023/2007. (IV. 5.) Kormányhatározat

³⁶ 1066/2007. (VIII. 29.) Kormányhatározat

³⁷ 1019/2009 (II.19.) Kormányhatározat

³⁸ Új Magyarország Fejlesztési Terv, ami hivatalos meghatározásban Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakerete a 2007–2013-as évekre.

ja a szakterület folyamatait, így a kitűzött célok elérését gyakorlatilag nem biztosítja.” Az értékelés külön megállapítja, hogy „a stratégia a célok elérésének a mikéntjét (az eszközrendszert) rendkívül elnagyoltan kezeli.”

Az Ernst&Young-GKI értékelés nem tért ki arra, hogy a TTI stratégia célrendszere és indikátorai milyen viszonyban álltak a lisszaboni stratégia megvalósításához rendelt nemzeti akcióprogram céljaival és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) célrendszerével és annak indikátoraival. E viszonyrendszert megvizsgálva kitűnik, hogy a TTI stratégia általános célja nem feleltethető meg az ÚMFT foglalkoztatás és növekedés átfogó céljának. A középtávú stratégiai célok pedig csak formálisan feleltethetők meg az ÚMFT gazdaságfejlesztési prioritásán belül megfogalmazott, az innovatív, tudásalapú gazdaság megeremtése céljának, amelynek tervezett eszközeit is megnevezi az ÚMFT, úgymint: „a piacorientált K+F-tevékenységek támogatása; a vállalkozások és a felsőoktatás innovációs tevékenységének és együttműködéseinek ösztönzése; a technológia-intenzív (spin-off) kisvállalkozások létrehozásának bátorítása; a technológiatranszfer ösztönzése; a hídképző és inkubációs tevékenység megerősítése, a K+F infrastrukturális hátterének fejlesztése.”

A megfelelő indikátorok hiánya és a stratégiai célokhoz rendelt eszközrendszer elnagyoltsága miatt a lisszaboni stratégiai célokhoz, illetve az azok végrehajtására megfogalmazott nemzeti akcióprogramnak a TTI stratégia céljaival való koherenciáját is csak igen formálisnak mondhatjuk.

Fentiek alapján megállapítható, hogy nem volt stratégiai összehangolás a különböző közfinanszírozású források stratégiai között.

A TTI stratégia és az Alap stratégiai célrendszerének viszonyáról pedig az Ernst&Young-GKI értékelés így fogalmaz: „A TTI stratégia nem tudta az Alaphoz kapcsolódó stratégiai célrendszer egységes kialakítását ösztönözni, mert a stratégiában nagyon sok cél és támogatható tevékenység szerepel, nem határozza meg az egyes célok közötti hierarchiát és nem határozza meg a KTI Alap szerepét a stratégiai célok végrehajtásában.”

A KTI Alap középtávú céljait rögzíti a KUTIT³⁹ 2007.12.14-i előterjesztése szerint az Alap középtávú céljai:

- ▶ az innováció ösztönzése,
- ▶ a vállalatok részesedésének növelése a KTI Alap kifizetéseiből,
- ▶ az innovációs szolgáltatások bővítése,
- ▶ a tudásbázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése,
- ▶ valamint a nemzeti innovációs rendszer fejlesztése.

Az Ernst&Young-GKI értékelés megállapítja: „A KTI Alap középtávú stratégiájának céljai csak részben kapcsolódnak a TTI stratégiához. A nemzetközi KFI verseny más hangsúlyt kap, a kutatás-fejlesztés nem jelenik meg explicit módon (ez annak tükrében is gond, hogy a technológiai innováció a törvényben és az Alap nevében is megjelenik), átértelmezi a TTI stratégia regionális célkitűzéseit, és a NIR⁴⁰ fejlesztését is felvállalja, ami inkább a kormányzat egésze számára feladat.”

Az NKTH 2007-ben megfogalmazott stratégiája⁴¹ szintén meghatároz egy általános célt: „Magas technológiai fejlettségű Magyarország kialakulásának elősegítése a K+F és innováció ösztönzésével.” Meghatároz továbbá TTI szakmai, támogatáspolitikai, valamint működési célokat is:

³⁹ „A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap középtávú stratégiája (2007-10) és 2008. évi felhasználási terve”, 2007.12.14.

⁴⁰ NIR: nemzeti innovációs rendszer

⁴¹ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal Stratégiája (2007-2010), 2007. december, amit kiegészített a 2009. január 28-án kelt dokumentum, melynek címe: „A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2009. évi stratégiája és kiemelt céljai”.

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

- ▶ A nemzetközi versenyben is eredményes magyar kutatás-fejlesztés és innováció erősítése.
- ▶ A K+F és innováció környezeti feltételeinek, a nemzeti innovációs rendszer kiegyensúlyozott fejlődésének javítása.

Mint már a 2.1. fejezetben rámutattunk, az Alap konzisztens stratégiai eszközrendszer jellegű működése érdekében szükséges lett volna egy egységes kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia meghatározása, valamint egy ezt megvalósító intézményrendszer működtetése a központi, állami programok összehangolására, azonban ez nem, vagy csak rész-elemeiben valósult meg.

Az Ernst&Young-GKI értékelés a stratégiai dokumentumok elemzése alapján kimondja, hogy „A bemutatott stratégiai dokumentumok egyike sem nem határoz meg eszközrendszert az egyes stratégiai célokhoz, illetve nem egyértelmű a TTI stratégia esetében az eszközök és a célok egymáshoz rendelése. A célok közötti prioritások a stratégiai dokumentumokból nem kiolvashatók. (...) A pályázati programok kialakítása és megvalósítása nem tudott egy hosszú távú stratégiához illeszkedni, a KTI Alap, mint a hazai KFI-nek az egyik direkt finanszírozási rendszere »kvázi független« rendszert alkot.”

Az Alap 2011. évi előirányzatával kapcsolatban az Állami Számvevőszék 2010. évi vizsgálatában felhívta a figyelmet a különböző kutatás-fejlesztési és innovációs programok stratégiai összehangolására. Az ÁSZ megítélése szerint a továbbiakra vonatkozóan az egész állami kutatás-fejlesztési és innovációs finanszírozási rendszer logikáját, működtetését, intézményi kereteit szükséges áttekinteni és a különböző kutatás-fejlesztéssel és innovációval kapcsolatos programok forrásait összehangolni.

A pályázati portfólió sokrétűségében és az egyes pályázati támogatások meghirdetésének megszakadásában, új pályázatok váratlan megjelenésében is tükröződik az a tény, hogy nem volt megfelelő, az Alap felhasználását következetesen megvalósító stratégia. E problémára az OECD 2009. évi innovációpolitikai tanulmánya is rámutatott: „A TTI-politikai eszköztár problémái közül a következők érdemelnek alaposabb megfontolást: a meglévő intézkedések közötti átfedések kiküszöbölése, a szektorsemleges és az ágazat-specifikus eszközök összetétele, az alkalmazott- és az alapkutatásnak nyújtott támogatás arányai, a nemzeti, regionális és EU-támogatások összehangolása, és a közvetlen és közvetett támogatások összetétele. Meg kell akadályozni az eszközök elburjánzását. Az egyik fő kihívás a növekvő, és a szakpolitikai eszköztár általános hatékonyságának javítására fordítható EU-támogatások felhasználása lesz. A pótlólagos állami beruházások csökkenő hozadéka elsősorban a már jelenleg is meglehetősen differenciált eszközrendszer további aprózódásának megakadályozásával lesz elkerülhető.”⁴²

5.1.3. Stratégiai célok és programportfólió

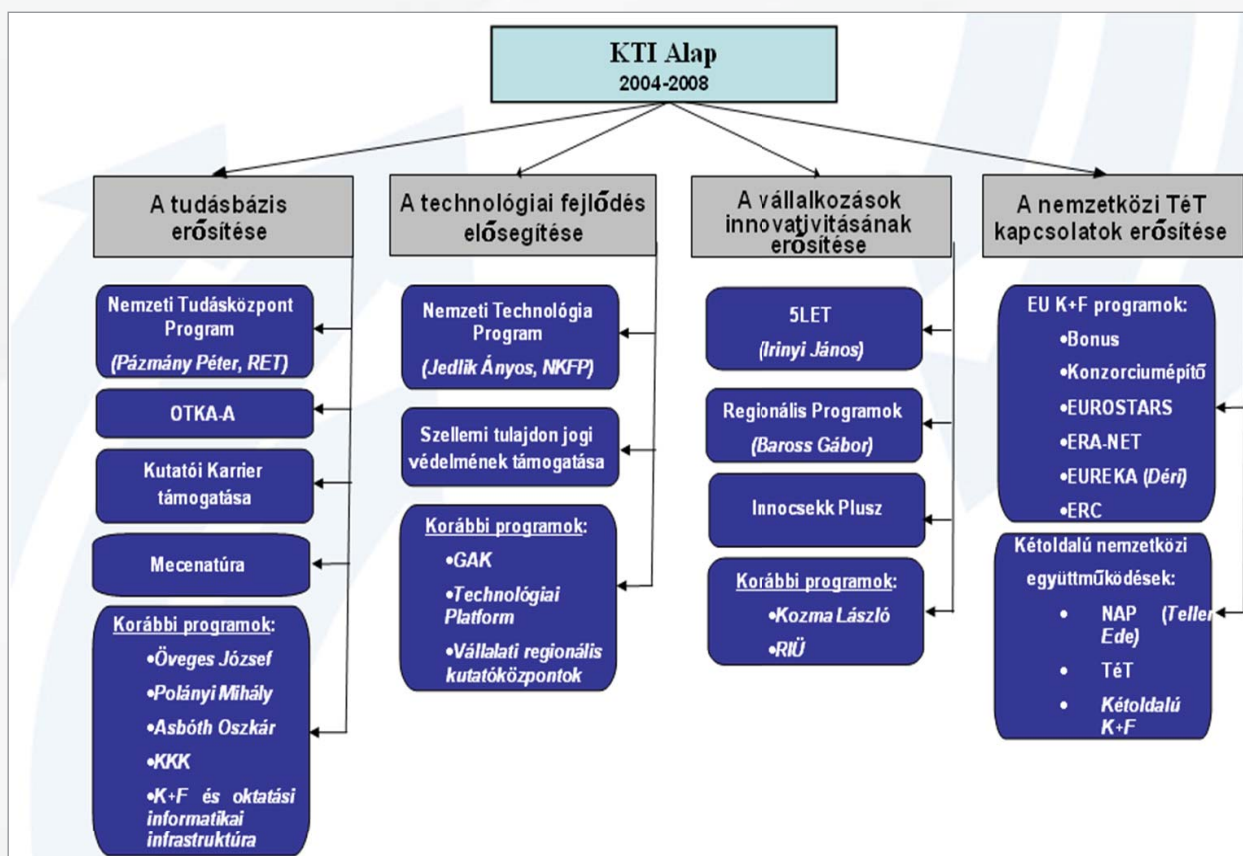
Összefoglalóan, az NKTH anyaga alapján a programportfólió egyes programjai az alábbi stratégiai célokat szolgálták 2004-2010 között (22. ábra):

- ▶ a tudásbázis erősítése,
- ▶ a technológiai fejlődés elősegítése,
- ▶ a vállalkozások innovativitásának erősítése,
- ▶ a nemzetközi T&T kapcsolatok erősítése.

⁴² OECD Innovációpolitikai országtanulmányok, Magyarország 2009., 27.old., OECD 2009.

Az Alap stratégiai céljait illetően következtetéseink:

- ▶ A TTI stratégia nem tudta az Alaphoz kapcsolódó stratégiai célrendszer egységes kialakítását ösztönözni, mert a stratégiában nagyon sok cél és támogatható tevékenység szerepel, nem határozza meg az egyes célok közötti hierarchiát és nem határozza meg a KTI Alap szerepét a stratégiai célok végrehajtásában.⁴³
- ▶ Nem volt stratégiai összehangolás a különböző közfinanszírozású források stratégiai között. A TTI stratégia általános célja nem volt megfeleltethető az ÚMFT foglalkoztatás és növekedés átfogó céljának. A középtávú stratégiai célok pedig csak formálisan feleltethetők meg az ÚMFT gazdaságfejlesztési prioritásán belül megfogalmazott, az innovatív, tudásalapú gazdaság megteremtése céljának.
- ▶ Az Állami Számvevőszék felhívta a figyelmet a különböző kutatás-fejlesztési és innovációs programok stratégiai összehangolására. Az ÁSZ megítélése szerint a továbbiakra vonatkozóan az egész állami kutatás-fejlesztési és innovációs finanszírozási rendszer logikáját, működtetését, intézményi kereteit szükséges áttekinteni és a különböző kutatás-fejlesztéssel és innovációval kapcsolatos programok forrásait összehangolni.

22. ábra: Az Alap programportfóliója 2004-2010 között

Forrás: Az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottság, Kutatási és Innovációs Eseti Bizottság 2009. nov. 10-i ülésére készített NKTH anyag alapján.

⁴³ Ernst&Young-GKI értékelés megállapítása.

5.2. Pályázati portfólió eredményeinek bemutatása 2004-2011 között

5.2.1. A pályázati portfólió évenkénti eredményei

A fejezetben először bemutatjuk az Alap terhére, az adott évben kiírt pályázati programok portfólióját a 2004-2011 között az adott évi Kvtv. jogcímei szerint, majd a pályázati portfóliók 2004-2010 közötti évenkénti eredményeit az NKTH éves beszámolóí alapján, a 2011. évi adatokat pedig az NFÜ adatai alapján ismeretjük⁴⁴. Az egyes programok rövid tartalmi leírása az 4. mellékletben található.

(Megjegyzés: A felhívásokat a NIH honlapjáról másoltuk ki abban a formában, ahogyan ott szerepel. A felhívások felsorolása tehát nem tartalmazza az adott évben korábban indított, de folyamatosan beadható, illetve kifizetésre kerülő programokat.)

2004. év

2004. évi felhívások:

Gazdaságban hasznosuló alkalmazott K+F támogatás:

- ▶ Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások (GAK)

Regionális innováció támogatása:

- ▶ Regionális Egyetemi Tudásközpontok (RET)
- ▶ ezen belül külön: Mobil Kommunikációs Kutatás-fejlesztési és Innovációs Centrum (Mobil2004)
- ▶ Regionális Innovatív Ügynökségek (RIÜ_04)

Innovációs és kutatási partnerség, hálózatépítés, infrastruktúra, mobilitás:

- ▶ Kooperációs Kutató Központok II. (KKK)
- ▶ Mecenatúra (MEC)

K+F eredmények elterjesztése, gazdasági és társadalmi hasznosítása:

- ▶ Innovatív oktatástechnológiai rendszerek (IOR)

Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok:

- ▶ Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program (NKFP)

Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok:

- ▶ Bekapcsolódás az EU kutatás-fejlesztési keretprogramjaiba (EUI, EUB)
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok

2004. évi eredmények:

A 2004. évben a korábban, illetve a 2004-ben indított pályázati portfólió kifizetései a 16. táblázaton látható módon alakultak. Az egyes pályázattípusok, valamint a korábbi meghirdetésű és az új pályázati kifizetések megoszlása a 23. ábra alapján követhető.

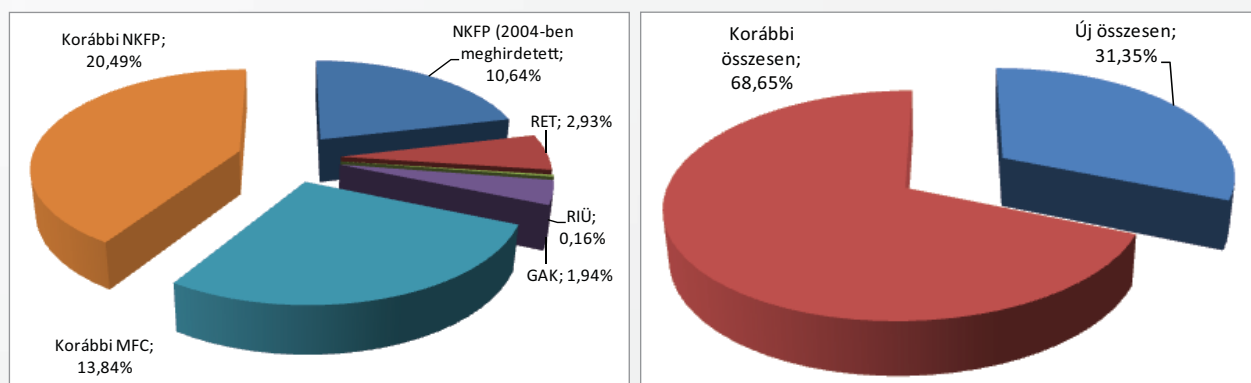
⁴⁴ Az NKTH egyes éves beszámolóí nem azonos adattartalommal készültek!

	Pályázat neve	Beérkezett		Támogatott		2004. évi kifizetés (Mrd Ft)
		pályamű	támogatási igény	pályamű	összeg	
		(db)	(Mrd Ft)	(db)	(Mrd Ft)	
Új pályázatok	Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok (2004-ben meghirdetett)	249	40,1	91	15	4
	Regionális Egyetemi Tudásközpontok	12	23,2	6	9	1,1
	Regionális Innovációs Ügynökségek	8	1,6	7	1,4	0,06
	Mobil Kommunikáció*	1	2	1	1,8	0
	Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások**	163	10,9	45	2,5	0,73
	Új összesen	433	78	150	30	5,89
Korábbi pályázatok	MFC (korábban meghirdetett)					5,2
	Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok (korábban meghirdetett)					7,7
	Korábbi összesen					12,9
Kifizetés összesen						37,58

16. táblázat: 2004. évi pályázati kifizetések

* IHM társfinanszírozás: + 0,2 Mrd Ft

** FVM társfinanszírozás: + 0,5 Mrd Ft

23. ábra: Pályázattípusok szerinti kifizetések százalékos megoszlása 2004-ben

Ez az év az Alap működésének első éve volt. Ez a megindított programok választásában is tükröződött, ami egyrészt korábbi sikeres, nagyobb programok folytatását (pl. KKK, NKFP), másrészt új programok megindítását is jelentette (pl. RET). Kifizetések tekintetében a korábban indított programokra az Alap kifizetéseinek 2/3-a jutott.

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

2005. év

2005. évi felhívások:

Vállalkozások K+F és innovációs tevékenységének támogatása:

- ▶ Asbóth Oszkár Program (HONP05, HIKC05)
- ▶ Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások (GAK2005)
- ▶ Irinyi János Program (5LET)
- ▶ Teller Ede Program (NAP)

Regionális innováció támogatása:

- ▶ Baross Gábor Program
- ▶ Pázmány Péter Program (RET)

Innovációs és kutatási partnerség, hálózatépítés, infrastruktúra és mobilitás támogatása:

- ▶ Apponyi Albert Program (MEC)
- ▶ Kiegészítő Infrastruktúra Programok (DIGIT2005, EIS2005, KFIF2005)

K+F eredmények elterjesztése, gazdasági és társadalmi hasznosítása:

- ▶ Biotechnológiai minta-inkubátorközpont létrehozása (BIOINKUB)

Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok:

- ▶ Jedlik Ányos Program (NKFP)

Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok:

- ▶ Déri Miksa Program (EUREKA)
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok

Pályázat megnevezése	Kötelezettség-vállalás (millió Ft)
KKK	1 077,5
Szaktárcákkal közösen működtetett programok	3 000,0
Asbóth Oszkár Program (2004-ben: MOBIL)	6 500,0
Baross Gábor Program (2004-ben: RIÜ)	435,0
Pázmány Péter Program (RET)	6 000,0
Jedlik Ányos program (NKFP)	11 000,0
Irinyi János Program	1 000,0
Teller Ede Program (2005-ben: Nemzetközi nagyprojektek)	2 200,0
Apponyi Albert Program (2005-ben: Rásegítő intézkedések)	334,3
Déri Miksa Program	387,7
K+F és oktatási informatikai infrastruktúra	3 512,7
Forrásallokáció megtörtént, a döntés 2006. elejére áthúzódott (Baross G. és Irinyi J. programok)	2 825,3
Egyéb	852,3
Összesen:	39 124,7

17. táblázat: 2005. évi pályázati kötelezettségvállalások millió Ft-ban

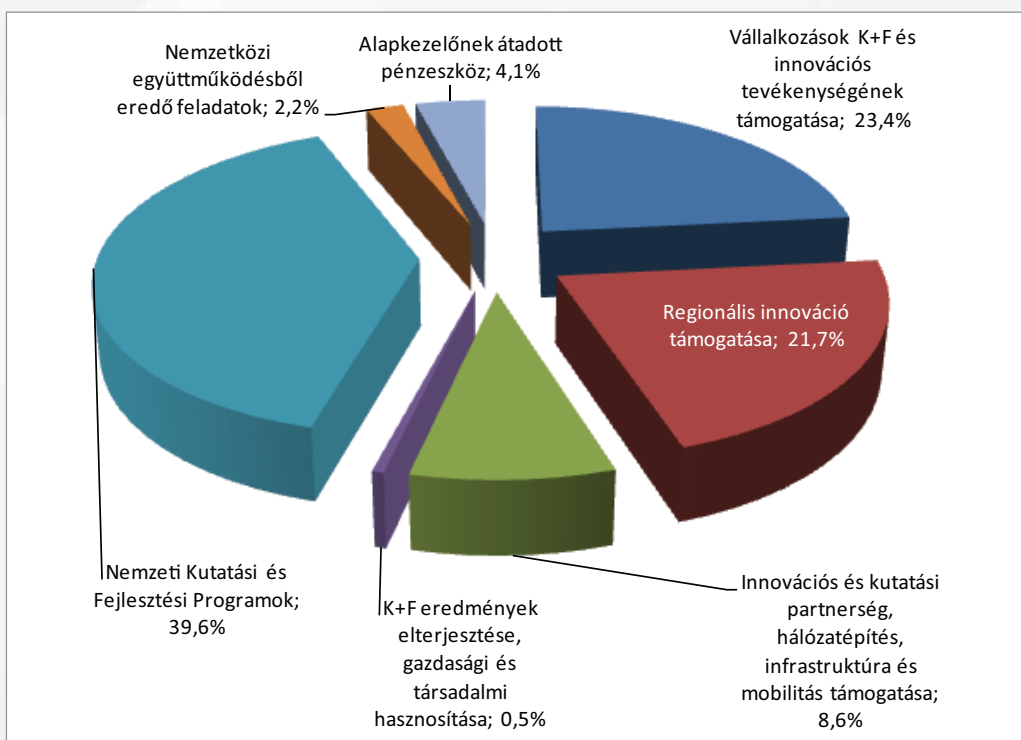
2005. évben új programként jelent meg az induló innovációs vállalkozásalapítást segítő Irinyi János program, a regionális innovációt segítő Baross Gábor program, az EUREKA együttműködést segítő Déri Miksa program. (Megjegyzendő, hogy ez évtől kezdve a programokat egy-egy jeles magyar természettudósról, műszaki szakemberről kezdték elnevezni, ami így hozzájárulhatott ahhoz, hogy a jeles magyarok között legalábbis az innovációs közvélemény megismerje őket.)

A 2005. évi egyes pályázati kötelezettségvállalási összegeket a 17. táblázat szemlélteti.

Jogcím	Kifizetés (millió Ft)
Vállalkozások K+F és innovációs tevékenységének támogatása	6 461,66
Regionális innováció támogatása	6 011,67
Innovációs és kutatási partnerség, hálózatépítés, infrastruktúra és mobilitás támogatása	2 376,48
K+F eredmények elterjesztése, gazdasági és társadalmi hasznosítása	132,58
Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok	10 953,61
Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok	611,87
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	1 120,78
Új fejlesztési tervekre való felkészülés támogatása	0,00
Kifizetés összesen:	27 668,65

18. táblázat: Az Alap jogcímenkénti kifizetései 2005-ben

Az Alapból a 2005. évi költségvetés által meghatározott jogcímenként a 18. táblázat szerinti tényleges kifizetések történtek. A felhasználás %-os megoszlását pedig költségvetési jogcímenként a 24. ábra szemlélteti.

24. ábra: Az Alap felhasználása költségvetési jogcímenként, 2005-ben

2006. év

2006. évi felhívások:

A vállalati innováció és a gazdaságban hasznosuló K+F támogatása:

- ▶ Irinyi János Program (5LET, INTEG_06)
- ▶ Jedlik Ányos Program (NKFP)
- ▶ Teller Ede Program (SVED_NANO_06, NAP_BIO_06)

Regionális innováció támogatása:

- ▶ Baross Gábor Program
- ▶ Pázmány Péter Program (RET)
- ▶ Vállalati Regionális Kutatóközpontok létrehozása (KUTREG_06)

A tudás- és technológiatranszfer, az együttműködés és az infrastruktúra fejlesztése:

- ▶ Apponyi Albert Program (MEC)
- ▶ Innovációs menedzsmentet fejlesztő és technológia transzfert elősegítő pályázat (INNOTETT_06)
- ▶ Kozma László Program (TUDAS_06)
- ▶ Közgazdasági kutatások (KOZKUT_06)
- ▶ Öveges József Program (HEF_06)
- ▶ Polányi Mihály Program (KFKT_06)

Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok:

- ▶ Déri Miksa Program (EUREKA)
- ▶ Kétoldalú Tét pályázatok

2006. évi eredmények:

A 2006. év programfelhívásai egyrészt a korábbi évek programjainak folytatását, másrészt új elemekkel gazdagítását (Teller Ede program, Vállalati Regionális Kutatóközpontok programja, Kozma László program) is jelentették. 2006-ban indított fontosabb programok jellemző adatait foglalja össze a 19. táblázat.

Az Alapból a 2006. évi költségvetés által meghatározott jogcímenként a 20. táblázat szerinti tényleges kifizetések történtek. A felhasználás %-os megoszlását pedig költségvetési jogcímenként a 25. ábra szemlélteti.

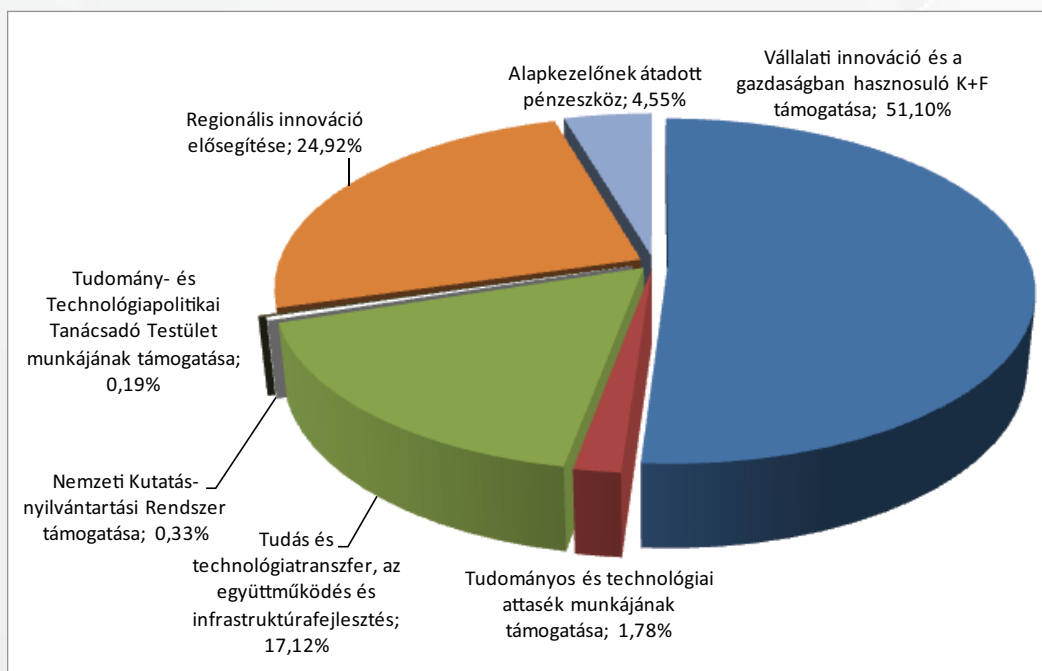
A program neve	Támogatási igény (ezer Ft)	Odaítélt támogatás (ezer Ft)	Siker arány	Saját forrás összesen (ezer Ft)	Beérkezett projektek száma	Támogatott projektek száma	Egy projektre eső támogatási összeg (ezer Ft)	Vállalkozások részére megítélt támogatás aránya a programban
Vállalati Regionális Kutatóközpontok	3 099 032	1 200 000	38,72%	2 094 188	7	3	400 000	100,00%
Polányi Mihály	5 843 998	972 876	16,65%	57 511	30	5	194 575	0,00%
INNOTETT	3 020 281	850 000	28,14%	870 670	21	8	106 250	94,12%
Kozma László	1 408 515	707 022	50,20%	381 965	64	32	22 094	100,00%
Öveges József	1 058 136	660 000	62,37%	0	364	235	2 809	0,00%
Közgazdasági kutatások	311 169	60 000	19,28%	4 180	23	5	12 000	40,00%
Jedlik Ányos	116 305 200	5 000 000	4,30%	2 392 038	387	31	161 290	54,00%
Innocsekk	24 695 974	4 489 909	18,18%	0	805	255	17 607	100,00%
Baross Gábor 2006	11 303 276	3 844 000	34,50%	1 770 590	517	230	16 957	53,70%
Teller Ede	9 622 770	4 100 000	42,61%	133 945	8	5	950 000	7,76%
Pázmány Péter	10 102 082	2 500 000	24,75%	1 480	11	6	416 667	46,88%
Asbóth Oszkár	2 000 000	2 000 000	100,00%	1 000 000	1	1	2 000 000	100,00%
Apponyi Albert	1 393 800	940 600	67,48%	0	1 323	646	1 456	30,00%
Déri Miksa 2006	1 182 634	500 000	42,28%	145 854	15	7	71 429	61,38%
Irinyi János	2 390 613	457 300	19,13%	0	293	46	9 941	28,57%

19. táblázat: Az Alapból 2006 folyamán finanszírozott fontosabb programok

Jogcím	Kifizetés (millió Ft)
Vállalati innováció és a gazdaságban hasznosuló K+F támogatása	13 534,6
Regionális innováció elősegítése	6 599,9
Tudás és technológiatranszfer, az együttműködés és infrastruktúrafejlesztés	4 533,9
Tudományos és technológiai attasék munkájának támogatása	472,5
Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszer támogatása	87,0
Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület munkájának támogatása	50,0
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	1 206,3
Új fejlesztési tervekre való felkészülés támogatása	0,0
Kifizetés összesen:	26 484,2

20. táblázat: Az Alap jogcímenkénti kifizetései 2006-ban

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

25. ábra: Az Alap felhasználása költségvetési jogcímenként, 2006-ban

2007. év

2007. évi felhívások:

Hazai innováció támogatása:

- ▶ Jedlik Ányos Program (NKFP)
- ▶ Nemzeti Technológia Platform (NTP_07)
- ▶ OTKA programok (OTKA-H07, OTKA-A07)
- ▶ Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜ_07)

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása:

- ▶ Európai Neutronkutató Központ (ESS)
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok
- ▶ Konzorciumépítő pályázat az EU 7. kutatási keretprogramban való részvétel elősegítésére (EUKONZ_07)
- ▶ Pályázat az EUROSTARS programban való magyar részvétel támogatására (EUROSTARS_HU_07) – a pályázat 2010-ig folyamatosan futott

2007. évi eredmények:

Ebben az évben új elemként jelenik meg az alapkutatás támogatása az OTKA-val együttműködve, valamint újra megjelentek az EU Keretprogramjában való részvételt elősegítő programok, és új nemzetközi programként az Európai Neutronkutató Központ előkészítésének támogatása, és az EUROSTARS programban való részvétel támogatása. A 2007-ben finanszírozott fontosabb programok jellemző adatait foglalja össze a 21. táblázat.

A program neve	Támogatási igény (eFt)	Odaítélt támogatás (eFt)	Siker arány	Saját forrás összesen (eFt)	Beérkezett projektek száma	Támogatott projektek száma	Egy projektre eső támogatási összeg (eFt)
EUREKA_07 – Déri Miksa	782 414	219 349	28%	94 956	9	4	54 837
RIÜ_07	2 098 807	1 498 938	71%	0	7	5	299 788
TUDAS_06 – Kozma László	1 428 047	707 022	50%	381 965	65	32	22 094
HEF_06 – Öveges József	1 058 136	660 000	62%	4 791	369	235	2 809
MEC_07 – Apponyi Albert*	2 794 746	701 672	25%	0	517	307	2 286
NKFP_07 – Jedlik Ányos	67 487 389	19 970 000	30%	6 958 986	184	56	356 607
NTP_07 – Platform	2 416 436	399 500	17%	10 000	63	11	36 318
OTKA-A07	8 540 407	2 455 375	29%	0	482	130	18 888
OTKA-H07	2 988 020	396 907	13%	0	74	17	23 347
NAP_BIO_06 – Teller Ede	5 180 000	2 000 000	39%	209 713	5	3	666 667
RET_06 – Pázmány Péter	10 102 082	2 500 000	25%	3 073 918	11	7	357 143

21. táblázat: Az Alapból 2007 folyamán finanszírozott fontosabb programok

2008. év

2008. évi felhívások:

Hazai innováció támogatása:

- ▶ 5LET 2008 (5LET2005, 5LET2006 további fázisok)
- ▶ A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08)
- ▶ Az innováció társadalmasítása (INNOTARS_08)
- ▶ Baross Gábor Program
- ▶ Cybergeneráció
- ▶ INNOCSEKK PLUSZ (INNO_08_YY)
- ▶ Mecenatúra (MEC)
- ▶ MOBILITÁS pályázat (HUMAN-MB08)
- ▶ Nemzeti Technológiai Platformok támogatása 2. (NTP_08)
- ▶ Nemzeti Technológia Program (TECH)
- ▶ OTKA programok (OTKA-A08)
- ▶ Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜ_08)

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása:

- ▶ BONUS-HU program
- ▶ CORNET programban való magyar részvétel támogatása (CORNET_6_08)
- ▶ Az EUREKA programban való magyar részvételt támogató pályázat (2010-ig folyamatosan futott)
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok
- ▶ Pályázat EU K+F Kapcsolati Iroda brüsszeli kialakítására és működtetésére (BUREAU)

2008. évi eredmények:

2008-ban újra meghirdetésre kerültek a korábbi 5LET pályázatok, és a regionális innováció erősítését szolgáló RIÜ-program. További, a nemzetközi innovációs, technológiai együttműködést segítő programok is megjelentek (EUREKA, illetve a végül eredménytelenül zárult pályázat EU K+F Kapcsolati Iroda brüsszeli kialakítására és működtetésére). A 2008. évi pályázati programok döntéseinek adatait a 22. táblázat szemlélteti.

Pályázat	Beérkezett pályázatok száma (db)	Igényelt támogatás összesen (M Ft)	Nyertes pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás összege (M Ft)
Nemzeti Technológiai Platformok támogatása 2007	96	3 671	21	757,3
Nemzeti Technológia Program – K+F projektek támogatása	307	146 694	77	39 893,1
A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08)	33	215	16	34,0
Innocsekk Plusz	57	1 126	23	399,2
Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜ)	2	600	2	599,9
EUREKA programban való magyar részvétel támogatása	16	1 221	7	500,0
Pályázat az EUROSTARS programban való magyar részvétel támogatására	16	858	8	375,6
Irinyi János Program - K+F eredmények és innovatív ötletek egyéni megvalósítása (2006)	8	196	5	124,5
Összesen:	535	154 581	159	42 683,6

22. táblázat: Az Alap terhére 2008-ban hozott döntések megoszlása

2009. év

2009. évi felhívások:

Hazai innováció támogatása:

- ▶ A magyar úrkutatás fejlesztésének támogatása (URKU_09)
- ▶ Baross Gábor Program
- ▶ Elektronikus információszolgáltatás (EISZ2009)

- ▶ K+F munkaerő megőrzése és fejlesztése (KF_MUNKAERO_09)
- ▶ Mecenatúra (MEC)
- ▶ MOBILITÁS pályázat (HUMAN-MB08)
- ▶ Nemzeti Technológia Program – Stratégiai kutatások támogatása (TECH09, TECH_2_09)
- ▶ OTKA programok (OTKA-A08)

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása:

- ▶ Az Európai Kutatási Tanács fiatal kutatók számára meghirdetett (Starting Grant) pályázatához kapcsolódó hazai pályázat (ERC_HU_09)
- ▶ CORNET programban való magyar részvétel támogatása (CORNET_7_09, CORNET_8_09)
- ▶ ERANET_HU_09 pályázat
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok

2009. évi eredmények:

2009-ben új programként a magyar úrkutatás fejlesztésének támogatása és nemzetközi téren a CORNET programban való részvétel támogatása, valamint a Starting Grant programok jelentek meg. Az Alapból a 2009. évi költségvetés által meghatározott jogcímenként a 23. táblázat szerinti tényleges kifizetések történtek.

Jogcím	Kifizetés (millió Ft)
Hazai innováció támogatása	37 573,90
A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása	2 937,70
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	2515,9
Új fejlesztési tervekre való felkészülés támogatása	8,3
Kifizetés összesen:	43 035,80

23. táblázat: Az Alap jogcímenkénti kifizetései 2009-ben

A kiemelt programokra a 2009. évi kifizetéseket a 24. táblázat mutatja.

Program, felhívás	Kifizetés (ezer Ft)
Irinyi János Program	679 166
Baross Gábor Program	6 580 992
Asbóth Oszkár Program	675 558
Innocsekk Plusz	612 094
Technológia Program	15 017 746
Pázmány Péter Program	364 192
Összesen:	23 929 749

24. táblázat: A fontosabb pályázati programok kifizetései 2009-ben

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

2010. év

2010. évi felhívások:

Hazai innováció támogatása:

- ▶ Gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alapkutatás támogatása (OTKA-A08)
- ▶ Pályázati felhívás a magyar űrkutatás fejlesztésének támogatására (URKUT_10)

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása:

- ▶ CORNET programban való magyar részvétel támogatása (CORNET_9_10)
- ▶ hELlos ELI-felkészülési program (ELI_09)
- ▶ Kétoldalú TÉT pályázatok

2010. évi eredmények:

A költségvetési zárolások következtében 2010-ben korlátozottabb program-portfólió indítása történt csak meg. Nem indultak, illetve nem folytatódtak a stratégiaileg jelentős nagyobb programok. Az Alapból a 2010. évi költségvetés által meghatározott jogcímenként a 25. táblázat szerinti tényleges kifizetések történtek.

Jogcím	Kifizetés (millió Ft)
Hazai innováció támogatása	18 344,3
Nemzetközi együttműködés	3 210,5
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	2 219,0
Kifizetés összesen:	23 773,8

25. táblázat: Az Alap jogcímenkénti kifizetései 2010-ben

A kiemelt programokra a 2010. évi kifizetéseket a 26. táblázat mutatja.

Program, felhívás	Kifizetés (eFt)
Irinyi János Program	326 564,5
Baross Gábor Program	3 201 118,6
Asbóth Oszkár Program	305 636
Innocsekk Plusz	1 468 284,5
Technológia Program	8 309 755,1
Összesen:	13 611 358,8

26. táblázat: A fontosabb pályázati programok kifizetései 2010-ben

2011. év

2011. évi felhívások:

2011-ben az Alap forrásaiból csupán egyetlen kétoldalú pályázati felhívás került meghirdetésre. (Magyar-Izraeli Ipari Kutatás-fejlesztési Co-funding Együttműködési Pályázat)

2011. évi eredmények:

Az Alapból a 2011. évi költségvetés által meghatározott jogcímenként a 27. táblázat szerinti tényleges kifizetések történtek.

Jogcím	Kifizetés, eFt
Hazai innováció támogatása	27 168 437
Nemzetközi együttműködés	6 621 922
TÉT attasék	436 100
Új fejlesztési tervek	150 000
TÉT testületek	50 000
Innovációs tervek, elemzések, értékelés, adatbázisok	150 000
Európai Együttműködő Államok Terve (PECS) programban való részvétel támogatása	1 144 720
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	2 069 000
Összesen:	37 790 179

27. táblázat: Az Alap jogcímenkénti kifizetései 2011-ben
Forrás: NFÜ

A kiemelt programokra a 2011. évi kifizetéseket a 28. táblázat mutatja.

Program, felhívás	Kifizetés (eFt)
Irinyi János Program	143 777,2
Baross Gábor Program	3 266 944,4
Asbóth Oszkár Program	81 909,4
Innocsekk Plusz	1 063 313,1
Technológia Program	17 320 790,1
Pázmány Péter Program	436 317,2
Összesen:	22 313 051,4

28. táblázat: A fontosabb pályázati programok kifizetései 2011-ben
Forrás: NFÜ

5.2.2. Az éves pályázati kifizetések megoszlásai

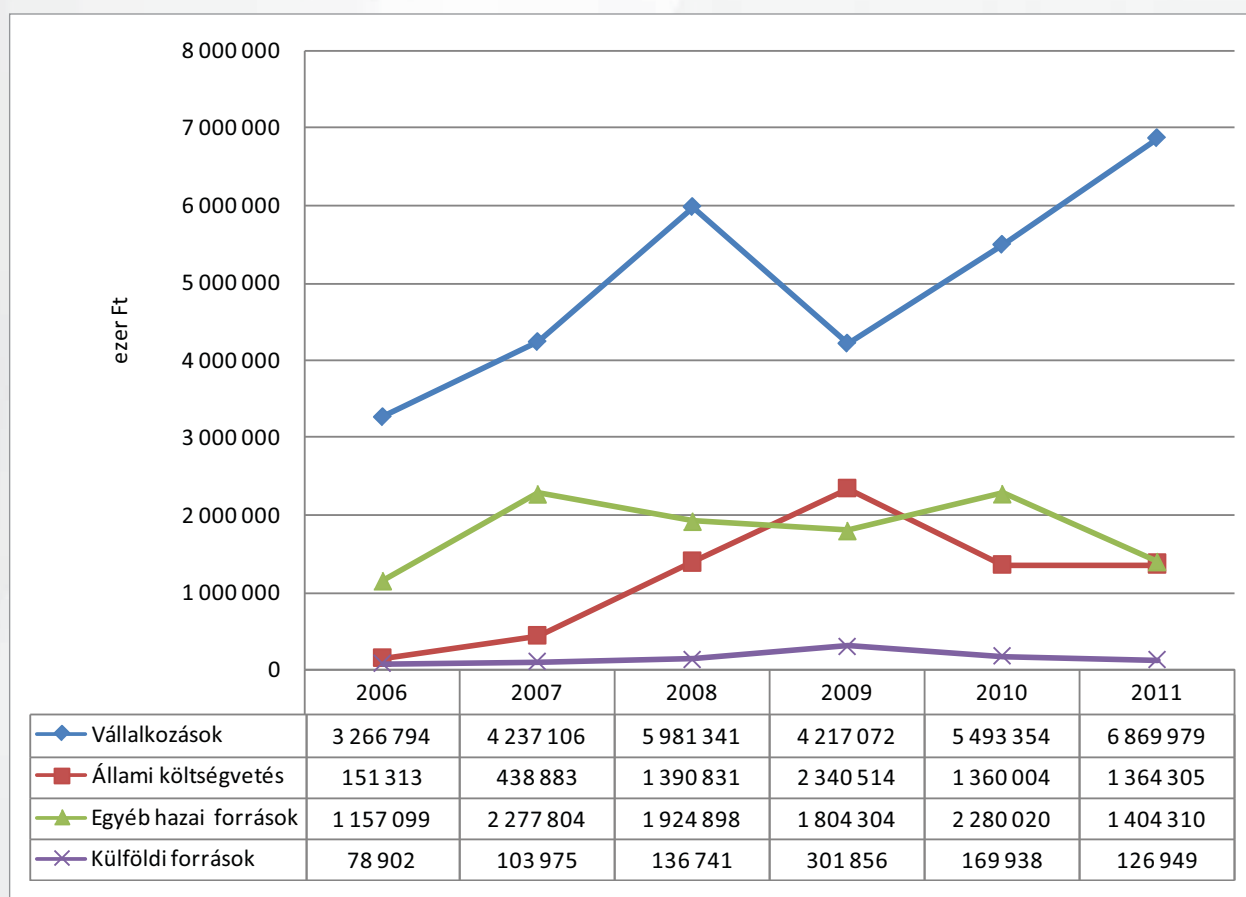
A 2004-2011 közötti pályázati kifizetések kedvezményezett típusai szerinti megoszlását mutatja eFt-ban a 29. táblázat, trendszerűen a 26. ábra és százalékosan pedig a 27. ábra. A 2010. évi erőteljes csökkenés a kifizetések 2010. évi felfüggesztésének következménye.⁴⁵

⁴⁵ Az NFÜ 2011-ben a természetes személyeket külön vette számításba. A korábbi években a természetes személyek a vállalkozói kategóriában lettek számbavéve.

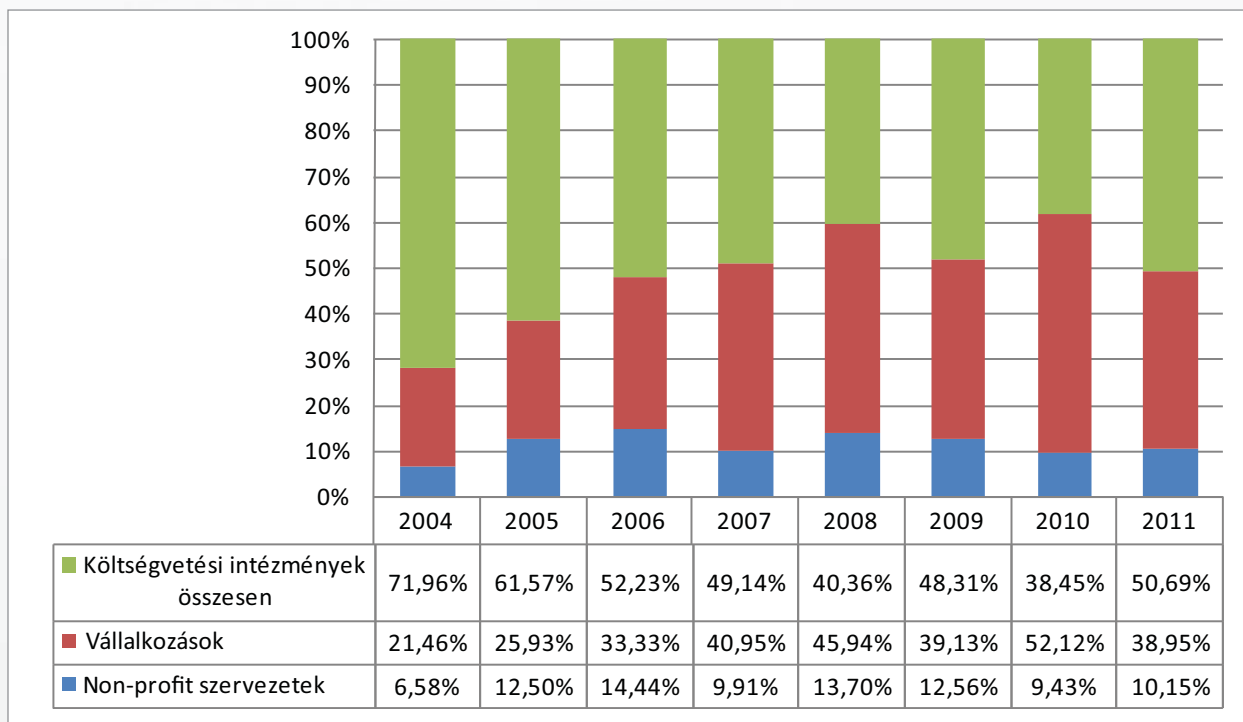
5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

Szervezet típusa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Természetes személyek								76 416
Non-profit szervezetek	1 478 000	3 458 500	3 825 400	3 199 541	5 451 101	5 404 423	2 242 533	3 837 196
Vállalkozások	4 819 400	7 175 100	8 826 400	13 226 734	18 285 126	16 840 757	12 390 355	14 720 579
Költségvetési intézmények összesen	16 164 800	17 035 000	13 832 400	15 872 106	16 062 066	20 790 673	9 141 268	19 155 988
ebből:								
MTA	3 844 800	2 851 900	2 065 900	2 771 851	3 256 511	8 696 553	1 567 081	3 905 979
Felsőoktatási int.	8 923 500	10 881 200	7 868 500	9 334 898	11 451 650	8 315 972	3 171 781	9 918 950
Egyéb intézetek és szervezetek	3 396 500	3 302 100	3 898 000	3 765 357	1 353 905	3 778 148	4 402 406	5 331 059
Összesen:	22 462 200	27 668 600	26 484 200	32 298 381	39 798 293	43 035 853	23 774 156	37 790 179

29. táblázat: A 2004-2011 közötti pályázati kifizetések kedvezményezett típusai szerinti megoszlása, eFt-ban
Forrás: NHTH, NIH és NFÜ

26. ábra: A 2004-2011 közötti pályázati kifizetések kedvezményezett típusai szerinti megoszlása, eFt-ban
Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok

27. ábra: A 2004-2011 közötti pályázati kifizetések kedvezményezett típusai szerinti százalékos megoszlása
 Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok alapján

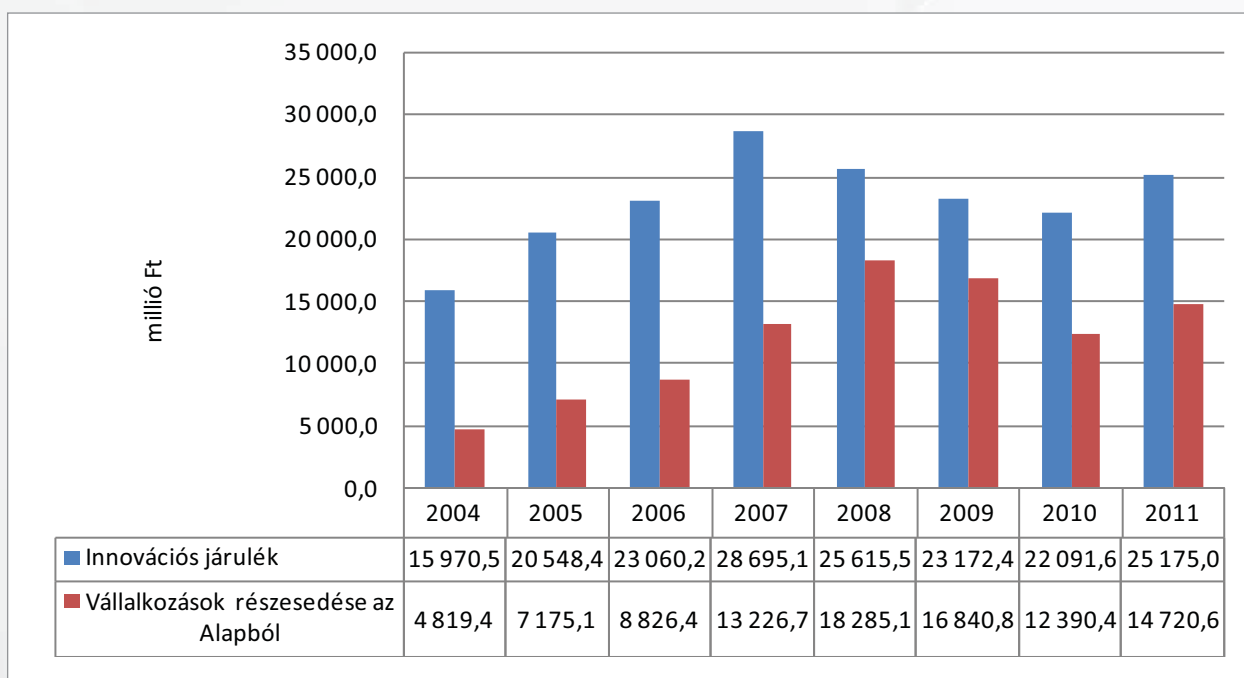
A vállalkozások közvetlen részesedése a pályázati kifizetésekből a 2004-es 21%-ról 2008-ra 46%-ra nőtt, majd visszaesés után 2010-ben már 52%-ot ért el, de 2011-ben lecsökkent 40 % alá. A fentiekből látható, hogy amennyiben az Atv.1. § (2) bekezdésében foglaltak⁴⁶ szűk értelmezést kapnak, miszerint az Alap forrásainak döntő részben vállalatokhoz kell kerülnie, akkor ez az igény csak 2010-ben teljesült. Tekintettel azonban arra, hogy egyrészt az Alap pályázatainak nagy része vállalatok és kutatóintézetek, egyetemek konzorciumában valósul meg, valamint arra, hogy az Alap pályázatai az alkalmazott kutatást és az innovációt szolgálják, az 1. § (2) követelménye teljesültnek mondható.

Amennyiben összevetjük a vállalatok által az Alapba befizetett innovációs járulékot és a kedvezményezett vállalatok részesedését az Alap kifizetéseiből, akkor látható, hogy a befizetések és a részesedés jelentősen eltér (28. ábra és 29. ábra). Ezt az ÁSZ kifogásolta 2008 márciusában a 0802 sz. jelentésében a gazdaságfejlesztés állami eszközrendszere működésének ellenőrzéséről, megállapítva, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló törvény indoklása célként rögzíti, hogy a vállalkozásoknak legalább a befizetett járulékok összegét „vissza kell juttatni”. Ez az elv a gyakorlatban nem érvényesült.

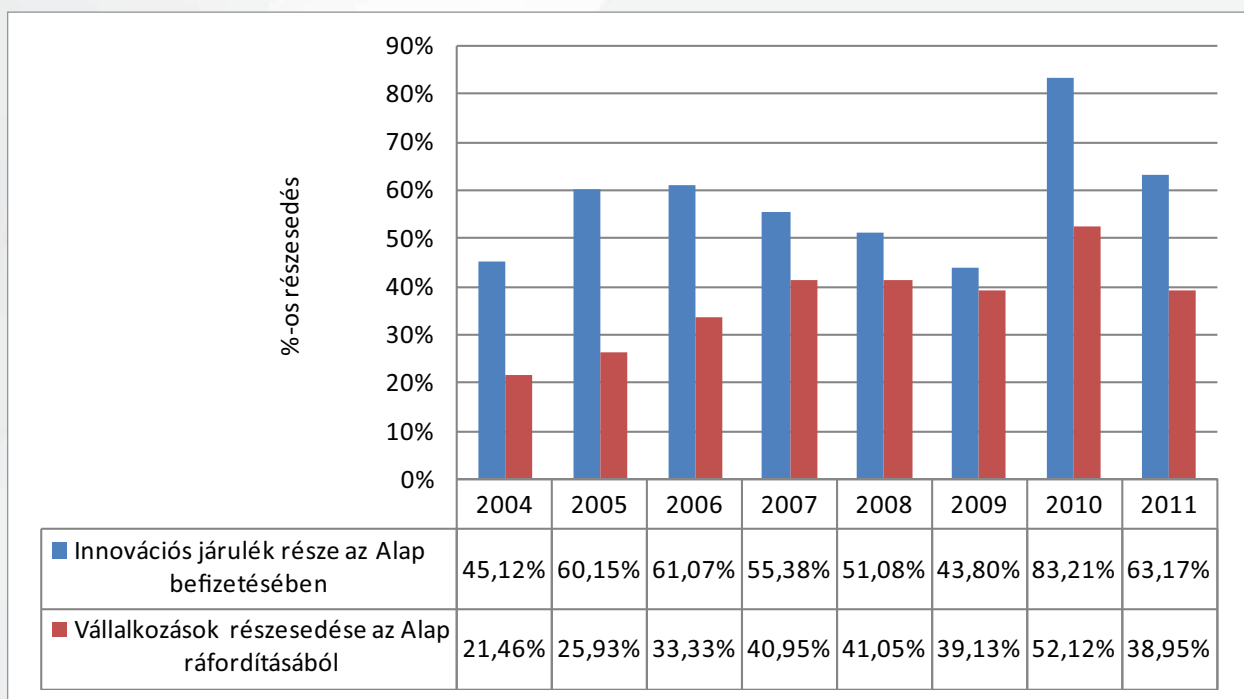
Itt azonban szintén rá kell mutatni, hogy pl. egy konzorciumban egyetemmel vagy kutatóintézettel végzett kutatás haszna nem mérhető kizárólag az Alapból származó bevétellel, hiszen a kifejlesztett termék, szolgáltatás piaci hasznot elsősorban a vállalkozásnál eredményez.

⁴⁶ 1. § (2) „Az Alap rendeltetése az, hogy kiszámítható és biztos forrást jelentsen a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzésére és támogatására, tegye lehetővé a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás és fejlesztés erősítését, a hazai és külföldi kutatási eredmények hasznosítását, az innovációs infrastruktúra és annak körébe tartozó szolgáltató tevékenységek fejlesztését.”

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

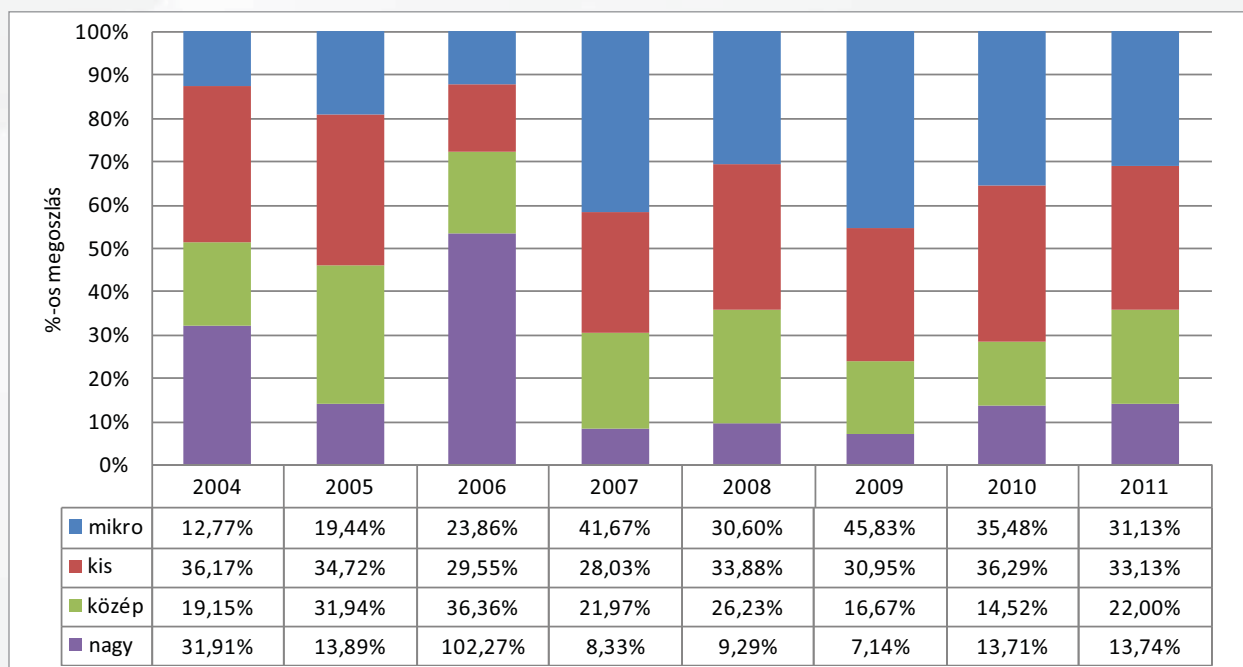
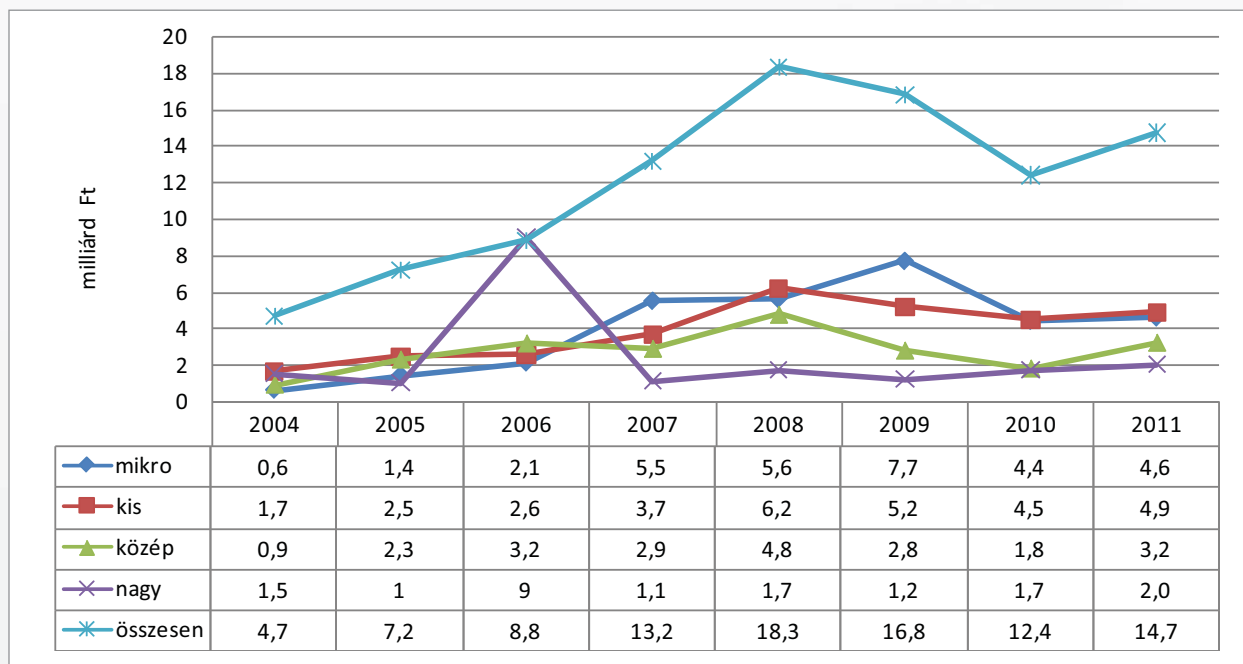

28. ábra: Az innovációs járulék és a vállalatok részesedésének összevetése, 2004-2011 között, millió Ft-ban
Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok alapján

29. ábra: Az innovációs járulék részesedése az Alap befizetésében és a vállalatok részesedése az Alapból, 2004-2011 között, %-ban
Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok alapján

A vállalatok vállalatméret szerinti megoszlása a 30. ábra alapján követhető. 2006-ban domináns volt a nagyvállalatok részesedése az Alap pályázataiból, ami a Jedlik Ányos pályázatnak köszönhető. Látható, hogy 2007-től jelentősen lecsökkent a nem-KKV vállalati kör részesedése a KKV-kör javára, ami a programportfólió változásának volt köszönhető.

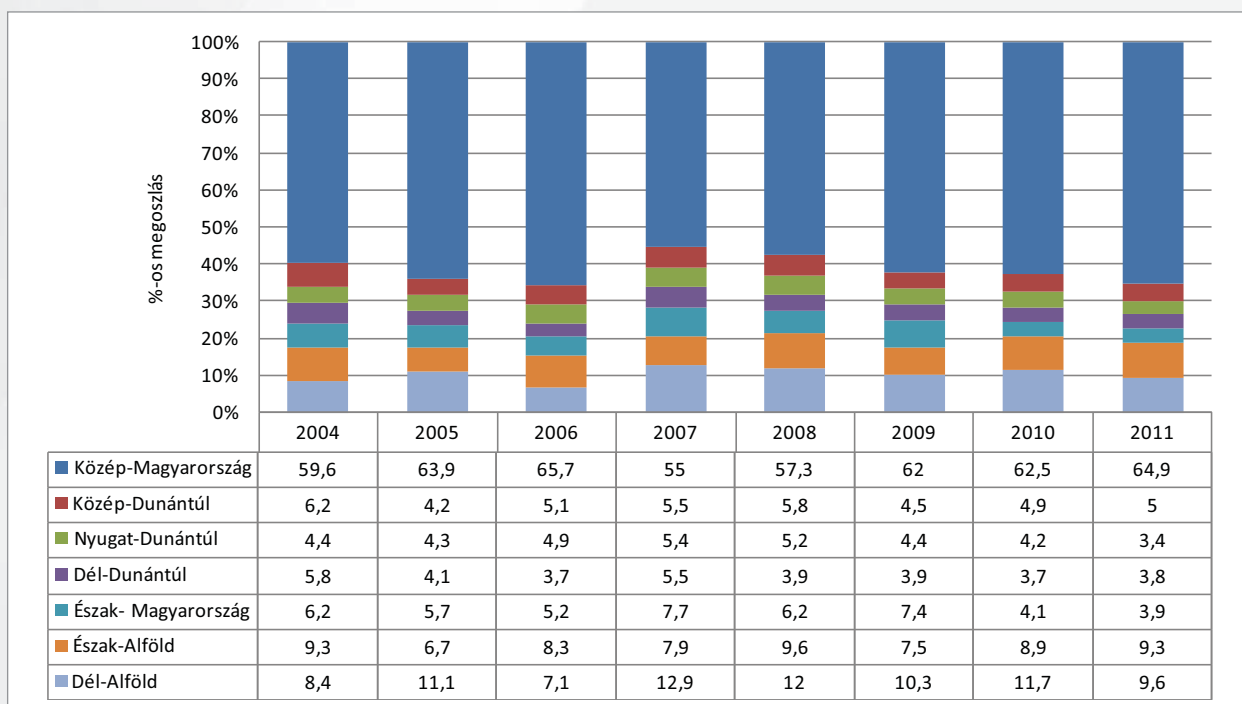
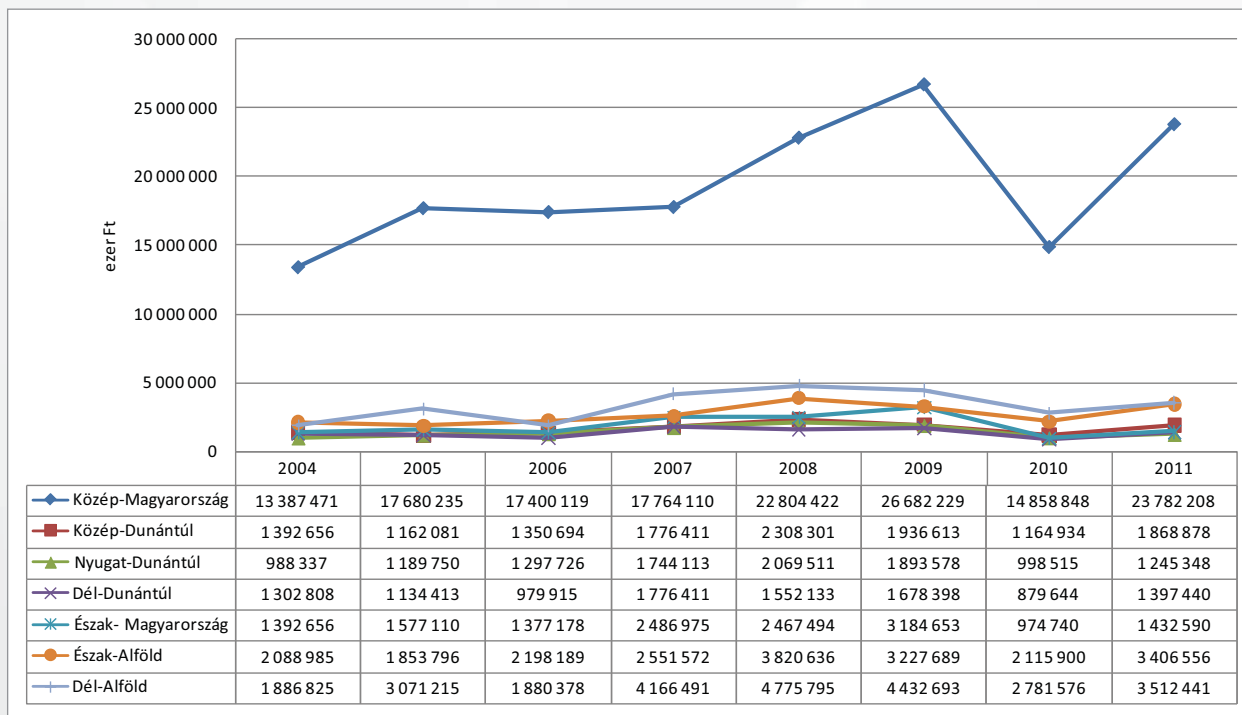

30. ábra: Az Alapból 2004-2011 között a mikro-, kis-, közepes - és nagyvállalati szektornak kifizetett támogatások megoszlása

Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok alapján

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

A támogatások területi eloszlása alapján a Budapestet is magában foglaló közép-magyarországi régió domináns, az évek során 60% körüli, de 2011-ben már 69,5%-os részesedéssel. (31. ábra) A konvergencia régiók közül Dél-Alföld részesedése tudta (2004 és 2006, valamint 2011 kivételével) a 10%-ot meghaladni.

31. ábra: Az Alapból kifizetett támogatások regionális megoszlása 2004-2010 között
Forrás: NKTH, NIH és NFÜ adatok alapján

5.3. Pályázatkezelés és monitoring rendszer

E fejezetben az Alap kezelését és monitoring rendszerét az elkészült értékelések és beszámolók alapján mutatjuk be. Különösen az alábbi értékelő dokumentumok megállapításaira támaszkodunk:

- ▶ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének, gazdálkodásának átvilágítása, 2008. április 15., Expert Management Consulting Kft. (a továbbiakban EMC átvilágítás),
- ▶ Az Innovációs Alapból finanszírozott pályázatok bírálati rendszerének átvilágítása és továbbfejlesztése, 2010. február, Equinox Consulting Kft. (a továbbiakban Equinox átvilágítás),
- ▶ Az INNOCSEKK program hazai és nemzetközi tapasztalatainak értékelése és javaslat a lehetséges továbbfejlesztés főbb irányaira és eszközeire, 2007. október, Ipargazdasági Kutató és Tanácsadó Kft. (a továbbiakban Innocsekk-értékelés),
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése, Ernst&Young, GKI Zrt., 2010. július 27. (a továbbiakban Ernst&Young-GKI értékelés),
- ▶ FORRÁS SQL és PKR (pályázatkezelő rendszer) adatbiztonsági és informatikai audit, 2008. április 30. IT Business Consulting (a továbbiakban PKR-audit),
- ▶ 0809 számú ÁSZ-jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2008. június
- ▶ V-2019-030/2009. számú Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2009. február (a továbbiakban V-2019-030/2009. számú),
- ▶ V-2020-009-019/2008-2009. számú Számvevői jelentés a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapnál, 2009. június
- ▶ ÁSZ, Jelentés az elkülönített állami pénzalapok rendszerének, a pályázati célok teljesülésének ellenőrzéséről, 2009. július (a továbbiakban ÁSZ 2009. évi jelentése az állami pénzalapokról),
- ▶ 21-1/8/2005. KEHI, Ellenőrzési jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez, 2005. április,
- ▶ 21-1/145/2005. KEHI, Összefoglaló jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez, 2005. július.

Az értékelések alapján megállapítható, hogy az Alap működését folyamatosan intézményi és jogszabályi bizonytalanság jellemezte. Az Alap működtetésének jogi garanciáját egész működése során nehezítette a jogszabályok gyakori változása, amire vonatkozóan az ÁSZ 2009. évi jelentése az állami pénzalapokról a következőket állapította meg: „Az alapokra vonatkozó szabályozásra jellemző (...) a jogszabályok gyakori, érdemi változása, ami bizonytalanságot okoz az igénybevevőknél és a jogalkalmazók munkáját is befolyásolja. A KTI Alapnál például a vizsgált időszakban az ágazati törvényt hétszer, végrehajtási rendeletét nyolcszor módosították; működése alatt hét SZMSZ-t alkottak; az NKTH-nak négy kinevezett, valamint megbízott elnökei is voltak.”

5.3.1. Az Alap stratégiai irányítása

Az Alap stratégiai irányítása 2004-2011 között az alábbiak szerint alakult:

- ▶ 2004-2010 között a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács (KUTIT)⁴⁷ a KTI Alap felhasználásához kapcsolódó stratégiai szintű döntéshozó testület. Feladatköre kiterjed többek között az Alap forráselosztási stratégiájának és a pályázati stratégiák elfogadására, valamint a felhasználás ellenőrzésére.
- ▶ 2011-től a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács (NKITT)⁴⁸ kapott felhatalmazást, hogy állást foglaljon a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (a továbbiakban: Alap) programstratégiájáról és felhasználási tervéről, illetve véleményezi az Alap gazdálkodásáról (ideértve az Alap felhasználásának értékeléséről és az Alap pénzeszközeinek felhasználásáról) készült beszámolót.

5.3.2. Az Alap működtetésében közreműködő szervezetek

Az Alapot működtető intézményrendszert és annak változásait a 2.4. fejezet részletesen bemutatta. Mint ott ismertettük az Alap terhére kiírt pályázatok kezelése közreműködő szervezetek útján valósult meg:

- ▶ 2004-től kezdődően a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal irányításával a pályázatkezelői feladatokat a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda (KPI) látta le, de létrejöttük után 2004-2007 között a Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜK-k), illetve a velük együttműködő Regionális Fejlesztési Ügynökségek az NKTH és a KPI irányításával a regionális pályázatok pályázatkezelési feladatait is ellátták,
- ▶ 2008. február 1-től a korábbi KPI feladatainak egy részét az NKTH saját szervezetébe integrálta, ezáltal
 - ▶ a regionális, a kétoldalú nemzetközi megállapodásokon alapuló tudomány és technológiai (TÉT) pályázatok, valamint a költségvetési törvényben nevesített közös pályázatok kezelését az NKTH látta el külön nevesített, akkreditált közreműködős szervezetekkel (TÉT Alapítvány, OTKA, RIÜ-k),
 - ▶ az Alap terhére kiírt többi pályázat kezelését pedig a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Támogatásközvetítő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (MAG Zrt.) látta el,
- ▶ 2010. július 1-től a kormányzati struktúra átalakításával az Alap feletti rendelkezési jog a nemzeti fejlesztési miniszterhez került, s így az Alap működtetésének feladatait a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség látja el, a közreműködő szervezeti feladatokat továbbra is a MAG Zrt. látja el.

Az Ernst&Young-GKI értékelés 2004-2009-re vonatkozóan megállapította, hogy „mind országos, mind regionális szinten a KTI Alap pályázataiban közreműködő intézményrendszer nem volt stabil.”

5.3.3. Pályázatkezelési gyakorlat

A pályázati feltételrendszer alkalmasságát vizsgálva az Ernst&Young-GKI értékelés alkalmasnak találta az alkalmazott feltételrendszert (eligibility criteria) a célkitűzésekkel összhangban lévő fejlesztések megvalósításának ösztönzésére. A pályázati kiírásokkal kapcsolatosan az értékelő – hivatkozva az elvégzett interjúk felmérésre - összességében egyértelműnek és érthetőnek tartotta a pályázati kiírásokat.

⁴⁷ A Kormány a KUTIT-t az Atv. 17.§ b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, továbbá a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalról szóló 216/2003. (XII.11.) Korm. rendelettel összhangban hozta létre.

⁴⁸ A Kormány 1279/2010. (XII. 15.) Korm. határozata a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács létrehozásáról.

A pályázatok bírálatával és döntéseivel kapcsolatban a pályázói visszajelzések alapján az Ernst&Young-GKI értékelés 2009-ben javulást tapasztalt, de az addigi gyakorlatról megállapította, hogy

- ▶ sem a bírálók kiválasztásának, sem az összeférhetetlenségnek nem voltak rögzített szabályai,
- ▶ a pályaművek bírálói nem voltak minden esetben függetlenek,
- ▶ nem minden esetben sikerült következetesen biztosítani, hogy a legjobb minőségű, és valóban eséllyel innovációt eredményező pályaművek kerüljenek támogatásra,
- ▶ a meghozott támogatási döntések esetenként eltértek a bírálóbizottsági állásponttól.

A 0809 számú ÁSZ-jelentés megállapította, hogy a „vizsgált pályázatok esetében a bírálatok ellentmondásosak, nem kellően megalapozottak voltak. Már a korábbi ÁSZ vizsgálatok több esetben kifogásolták a bírálók tevékenységét, és megállapításai érvényesítését. Az előírásokhoz viszonyítva a döntések megalapozottsága nem volt kellőképpen dokumentálva, a bírálók véleményeinek rögzítése, a szükséges nyilatkozatok megtétele tekintetében.”

Az Equinox átvilágítás 2010 februárjában átvilágította az Alap bírálati rendszerét és javaslatokat fogalmazott meg annak fejlesztésére. Megállapítása szerint az „NKTH-t általánosan jellemző, szervezeti szinten jelentkező legfőbb fejlesztendő területei az alábbiak voltak:

- ▶ A szakmai bírálatok alapját biztosító külső szakértők nyilvántartását szolgáló adatbázis nem támogatja hatékonyan a külső szakértők kiválasztását, felkérését, minősítését.
- ▶ Hiányzik a szakmai bírálatot végző külső szakértők akkreditálása és/vagy minőségbiztosítása.
- ▶ Hiányzik a bírálati rendszerek eredményességének méréséből származó és utólagos értékelések alapján készülő stratégiai szemléletű megoldások alkalmazása.
- ▶ Felületes a folyamatok, eljárásrendek dokumentáltsága és emellett rendszeresen visszatérő inkonzisztenciák tapasztalhatóak a vizsgált dokumentumokban.
- ▶ Az elutasított pályázók panaszait nem kezelik következetesen.”

A bírálati rendszer továbbfejlesztésére konkrét bírálati kézikönyvet javasoltak.

Az Innocsekk pályázati rendszer vizsgálata alapján az Innocsekk-értékelés a bírálati rendszer leegyszerűsítését javasolja, hogy úgy jobban megfeleljen a kis, innovatív vállalkozásokra szabott kisebb értékű pályázatok követelményeinek.

Az Ernst&Young-GKI értékelés megállapította, hogy a pályázatmenedzsment és szerződéskezelés túladministrált és hosszadalmas, ezt részben a vonatkozó jogszabályi előírások okozzák.

A döntéshozatali folyamat általában indokolatlanul hosszú volt (0809 számú ÁSZ-jelentés).

A V-2020-009-019/2008-2009. számú Számvevői jelentés megállapította: „Az Alap működésének és gazdálkodásának szabályozottsága nem felelt meg teljes körűen az érvényes jogszabályi előírásoknak. Ennek megfelelő javaslatokat fogalmazott meg az ÁSZ a felügyelő miniszternek és az NKTH elnökének.”

Az Innocsekk-értékelés konkrét megállapítása összecseng más pályázatok értékelése során megállapítottakkal: „A pályázathoz kapcsolódó eljárásrendet mindenképpen részletesebben kell kidolgozni, a jelenlegi eljárásrenddel a projektek megfelelő menedzselése nagyon nehézkes, ebből is adódnak a csúszások. A pénzügyi ellenőrzés és a teljesítésigazolás folyamata jelenleg szintén duplikált, e rendszer ésszerűsítésével lehetne gyorsítani a teljesítések ellenőrzését és a kifizetését.”

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

Az EMC átvilágítás 2008. elején a pályázatkezelési rendszerről megállapította:

- ▶ „A vizsgált időszak folyamán a pályázatkezelési rendszert meghatározó jogszabályok többször is módosultak.
- ▶ A pályázatkezelési rendszert jelenleg több törvény és rendelet szabályozza, melyek bizonyos mértékig egymással inkonzisztensek.
- ▶ A pályázatkezelési rendszer javítása, a pályázatokhoz rendelt hosszabb távú célok elérése érdekében javasolt egy új, egységes jogszabály kidolgozása.”

Az EMC átvilágítás pedig a pályázati kiírások tartalmi és formai követelményeinek értékeléséről megállapította:

- ▶ A pályázati felhívások közzétételével kapcsolatban a belső szabályzatok nem követik a jogszabályi előírásokat, a vizsgált időszakban ezért az ilyen tevékenység sem valósult meg maradéktalanul.
- ▶ A jogszabályok előírják a pályázatok útján megvalósuló projektek értékelésére vonatkozó tervek közzétételét is, erre nézve a belső szabályzatok nem tartalmazznak iránymutatást.
- ▶ A tartalmi, formai követelmények szerinti ellenőrzést segítené egy teljesítmény indikátor rendszer kidolgozása, melynek első lépéseként a korábbi megállapítással összhangban, a pályázati rendszert támogató monitoring tevékenység fejlesztése javasolt.

Az EMC átvilágítás a teljes pályázati rendszerről egy igen részletes értékelést készített, amelynek megállapításait az 5. melléklet tartalmazza.

5.3.4. Monitoring rendszer

Az NKTH 2005 végén a KUTIT számára előterjesztette a monitoring stratégiáját⁴⁹, de a vizsgált monitoring rendszerről a 0809 számú ÁSZ-jelentés megállapította, hogy „a kezelt források nagyságrendjéhez, a kockázatok kezelését és a források eredményes, hatékony felhasználásának folyamatos nyomon követését biztosító, a Monitoring stratégiában meghatározott célokat a Hivatal nem valósította meg.”

Az ÁSZ-jelentéssel egybecsengően az Ernst&Young-GKI értékelés is megállapította, hogy 2004 és 2008 között a monitoring fogalmát az NKTH belső eljárásrendi dokumentumai nem határozták meg. Az NKTH ebben az időszakban nem végzett monitoring tevékenységet, a Hivatal a szakmai beszámolók ellenőrzésével értékelte a projektek előrehaladását, ami azonban nem tekinthető monitoring tevékenységnek. A 2007 közepén elkészült Technopolis-tanulmány („Programme Monitoring at NKTH Principles and a Pilot Exercise”) javasolta először a valós pályázati és programszintű monitoring tevékenység elindítását. E folyamat végeredménye lett 2008-ban a Programtervezési Főosztályon belül a Monitoring és Értékelési Osztály létrejötte. Azóta a monitoring fogalmán az NKTH tehát jóval többet értett, mint a szakmai beszámolók ellenőrzését, monitoring feladat a programok, pályázatok nyomon követése és javaslattétel a továbbfejlesztésre.

0809 számú ÁSZ-jelentés szerint: „A pályázati rendszer működtetése során a programok magas száma, a kiírások gyakori és nem megfelelően megalapozott változásai nehezen átláthatóvá tették a támogatási rendszert, amely nem biztosította megfelelően a monitoring és az értékelési rendszer eredményorientált, hatékony működtetését. A programok céljai többnyire általánosak és – néhány eset kivételével – nem sikerült egyértelműen megfogalmazni az egyes programokkal szemben elvárt eredményt sem. Célértékkel rendelkező eredmény- és hatásindikátorokban történő kifejezése pedig egyetlen program esetében sem valósult meg. Hasonló célra ugyanazon, vagy hasonló program keretében egyes intézmények többször is pályázati forráshoz jutottak.”

⁴⁹ Előterjesztés a KUTIT 2005. december 21-i ülésére a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal monitoring stratégiájáról.

Az Ernst&Young-GKI értékelés összegzően megállapította, hogy „a monitoring rendszer visszacsatolási folyamataiban számottevő hiányosságok azonosíthatók.”

5.3.5. Közreműködő szervezetek értékelése

Az Ernst&Young-GKI értékelés vizsgálta a KPI, a MAG Zrt. és a Regionális Fejlesztési Ügynökségek, mint közreműködő szervezetek tevékenységét. Megállapította, hogy „a közreműködő szervezetekkel kapcsolatos elégedettség átlagos, illetve az átlagosnál kicsit kedvezőbb. A fizetési határidőkkel kapcsolatos elégedetlenség vélelmezhetően kapcsolatban van az év végi, löketszerűen jelentkező átutalási dömpinggel.”

5.3.6. Az Alap kezelésének informatikai támogatottsága

Támogatási pályázatainak kezelésére a KPI a Lotus alapú pályázat- és szerződéskezelő rendszert használta. A KPI a pályázataihoz kapcsolódó iktatási, döntés-előkészítési, szerződéskezelési, pénzügyi, számviteli és kapcsolódó szolgáltatások, valamint napi menedzsment és a monitoring feladatok ellátásához 2004-ben új szoftver beszerzéséről döntött. Az addig használt Lotus alapú pályázat- és szerződéskezelő rendszer lecserélése indokolt volt annak hiányosságai, rugalmatlansága és elavultsága miatt.

Az új pályázatkezelő rendszer (PKR) megvalósítása azonban jelentős csúszással történt meg, tényleges üzembe helyezése csak 2008 májusában történt meg.

A PKR-audit 2008 tavaszán súlyos adatbiztonsági és rendszerkezelési hiányosságokat állapított meg. A PKR-audit készítője, az IT Business Consulting javaslatokat fogalmazott meg a legsürgetőbb teendőkre.

A 0809 számú ÁSZ-jelentés 2008 szeptemberében a PKR-rendszerre vonatkozó szerződésről megállapítja, hogy a” szerződés nem határozta meg pontosan a szerződés teljesítésének körülményeit, ezért nem egyértelmű, ki tehető felelőssé a teljesítés csúszásáért.” Az ÁSZ javasolta – többek között – a Kormánynak, hogy kezdeményezze a PKR szerződésének módosítását a mutatkozó hátrányok megszüntetése, illetve csökkentése érdekében, ennek eredményétől függően vizsgálta ki a személyi felelősség kérdését.

A V-2020-009-019/2008-2009. számú Számvevői jelentés 2009 júniusában pedig megállapította, hogy „Nem történt érdemi előrelépés az esetleges büntetőjogi felelősségről a pályázatkezelő rendszer (PKR) bevezetésének előkészítése során tett megállapításokra vonatkozóan.”

Az Alap feladatai közé tartozik a Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszer (NKR)⁵⁰ működtetése. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME) belül működő Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (OMIKK) 12 fős Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Osztálya (NKO) 2001 októberétől látta el az NKR fejlesztésének és működésének technikai feladatait. A feladatellátást az Alapból - megállapodás alapján - támogatásként finanszírozták. A bevezetéstől az NKR kialakítására és fejlesztésére az éves működés finanszírozását biztosító források a BMGE számára nem álltak időben rendelkezésre. A 0809 számú ÁSZ-jelentés 2008 júniusában megállapította, hogy az NKR rendszer működését a hiányosságok (szoftver, adatfeltöltés) miatt ellenőrizni nem tudta. Csak az ÁSZ ellenőrzés után kezdődött meg az NKTH adatbázisából a kutatási adatok exportálása az NKR-be.

⁵⁰ 160/2001. (IX. 12.) Korm. rend. A Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszerről. Az NKR a magyarországi kutatási projektek, kutatók és kutatóhelyek adatbázisa. Célja az átláthatóság növelése, a párhuzamos, illetve halmozott pénzügyi támogatások azonosítása, a tudományos és szakmai együttműködés megkönnyítése, valamint a hasznosítás elősegítése.

5.4. Ellenőrzések

Az Alap működtetésével kapcsolatban az ÁSZ, a KEHI, a felügyelő miniszterek, valamint az Alapot működtető szervezet rendszeresen végzett ellenőrzéseket, vizsgálatokat. Az innovációs járulék bevallásával, befizetéseivel és az innovációs járulékhöz kapcsolódó kedvezmények jogszerű igénybevételével kapcsolatosan pedig az APEH, illetve a NAV folyamatosan végzett ellenőrzéseket. Ez utóbbiakat a 4.2. fejezetben ismertettük.

5.4.1. Az Állami Számvevőszék Alappal kapcsolatos ellenőrzései

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) rendszeresen végzett ellenőrzéseket az Alap működésével kapcsolatban:

- ▶ az éves költségvetések végrehajtásának ellenőrzése keretében az állami alapok keretében felülvizsgálta az Alap működését,
- ▶ az éves állami költségvetéséről szóló törvényjavaslat véleményezésének keretében megalapozó vizsgálatokat végzett az Alap működéséről az Alapot működtető szervezeteknél (NKTH, KPI), továbbá
- ▶ céllenőrzéseket is végzett az Alap tevékenységéről.

Az Állami Számvevőszék legfontosabb megállapításai az alábbiak voltak:

- ▶ Az ÁSZ a költségvetési törvények végrehajtásának ellenőrzése keretében évről évre rendszeresen kifogásolta, hogy a kormány intézkedéseivel az Alap maradványainak az eredeti Atv.-ben célul kitűzött módon való felhasználását megakadályozza azzal, hogy az Alap maradványait a költségvetés céljára elvonja. Ezáltal az Alap nem tud rendeltetésszerűen állami alapként működni.
- ▶ Az áthúzódó kötelezettségek csökkentették a tárgyévben rendelkezésre álló forrásokat, ami akadályozta a törvényi célok érvényesítését.
- ▶ Az Alap éves tervezése során tervezési bizonytalanságokra hívta fel a figyelmet.
- ▶ Az Alap kezelésével és ellenőrzésével kapcsolatosan pontatlanságokat, szabályozatlanságokat állapított meg.
- ▶ Az Alap pályázatkezelő rendszerének (PKR) előkészítésével kapcsolatosan az ÁSZ az esetleges büntetőjogi felelősség megállapítását is kezdeményezte, azonban ez elmaradt.
- ▶ Mivel az Alap mellett más állami források is rendelkezésre állnak kutatás-fejlesztési feladatok finanszírozására, ez párhuzamos finanszírozáshoz vezet és rontja az átláthatóságot.
- ▶ A folyamatos változások, a stabil jogszabályi és szervezeti háttér hiánya akadályozta az alapkezelő folyamatos feladatellátását.
- ▶ ÁSZ jelentések kifogásolták a bírálók tevékenységének ellentmondásosságát, döntéseik megalapozatlanságát és a dokumentáltság hiányosságát.

Az ÁSZ egyes jelentéseinek legfontosabb megállapításait az 6. melléklet tartalmazza.

Az NKTH és a KPI az ÁSZ egyes, főbb megállapításaira az alábbi válaszokat adta, illetve az alábbi intézkedéseket tette:

- ▶ A Hivatal 2005. évi beszámolójával kapcsolatosan a Hivatal könyvvizsgálója és az Állami Számvevőszék által tett egyes megállapítások vonatkozásában jelentős ellentmondás volt tapasztalható. A könyvvizsgáló által elfogadott beszámolót az Állami Számvevőszék úgy ítélte meg, hogy nem megbízható és nem a valós képet tükrözi. Az NKTH elnöke – támaszkodva az ügyben felkért nemzetközi könyvvizsgáló társaság véleményére – az ÁSZ megállapítását vitatta.
- ▶ Az Alappal kapcsolatosan az ÁSZ által a 2005. évben feltárt eljárásrendbeli hiányosságokat állapított meg. A hiányosságok feltárása és jövőbeni elkerülése érdekében az NKTH elnöke – az intézkedési terv kiadásán felül - belső ellenőrzést rendelt el.⁵¹
- ▶ Az ÁSZ által lefolytatott 2004-2007. évekre vonatkozó átfogó ellenőrzésről szóló ÁSZ-jelentésekben megfogalmazott megállapítások és javaslatok alapján intézkedési tervek készültek, melyek végrehajtása a felelős vezetők a belső ellenőrzés kontrollja mellett történt.⁵²
- ▶ 2009-ben az NKTH elvégezte az ÁSZ a 2008. évben tett elmarasztaló megállapításokra tett intézkedések utóellenőrzését és megállapította, hogy az intézkedési tervekben foglalt feladatokat az NKTH szervezeti egységei végrehajtották.⁵³
- ▶ Az Állami Számvevőszék az NKTH-nál a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetése végrehajtásának a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot érintő 2009. évi zárszámadásának egyéb szabályszerűségi ellenőrzését, illetve a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslatában a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap előirányzatának ellenőrzését hajtotta végre 2010-ben. A számvevői jelentés rögzítette, hogy a K+F+I irányítási rendszere 2009 folyamán jelentős mértékben átalakult. Eredményeként az NKTH struktúrája, szervezete is megváltozott. Megfelelőnek értékelte az Alappal kapcsolatos belső kontrollrendszerek működését. Kijelentette, hogy az NKTH által használt dokumentumkezelő rendszerek megfelelőek, azonban a működtetésük nem hézagmentes és nem használnak ki minden rendelkezésükre álló lehetőséget.

5.4.2. Kormányzati Ellenőrzési Hivatal

A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal két ellenőrzést végzett:

- ▶ 21-1/8/2005. „Ellenőrzési jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez”, 2005. április.
- ▶ 21-1/145/2005. „Összefoglaló jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez”, 2005. július.

Megállapítás:

- ▶ A KEHI ellenőrzései – más közreműködő szervezetekkel együtt – az Alapot kezelő Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda pályázatkezelési gyakorlatát az NFT-ben szereplő Gazdasági Ver-

⁵¹ NKTH és KPI 2006. évi beszámolója

⁵² NKTH és KPI 2007. évi beszámolója

⁵³ NKTH és KPI 2009. évi beszámolója

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

senyképességi Operatív Program (GVOP) kezelésével kapcsolatosan vizsgálta és állapított meg a működéssel kapcsolatos hiányosságokat és tett javaslatokat. A megállapítások és javaslatok érvényesek voltak az Alap kezelésére is.

A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal az ellenőrzéseken kívül 2010. évben az új típusú influenzavírus (H1N1) elleni védekezésre vonatkozó kormánydöntések végrehajtásának, valamint a feladat ellátásához rendelt források felhasználásának ellenőrzése kapcsán kereste meg a Hivatalt. Az NKTH válaszában rögzítette, hogy az NKTH a H1N1 típusú influenzavírus elleni védekezés végrehajtásában nem vett részt, a vakcina gyártásához az általa kezelt Alapból támogatást nem nyújtott. A Hivatal a H5N1 típusú influenzavírus („madárinfluenza”) elleni védekezéshez kapcsolódóan írt ki pályázatot „az Influenza „A” vírus okozta pandémia elleni védekezés K+F feladatai” témakörben.⁵⁴

5.4.3. Felügyelő miniszteri vizsgálatok

A felügyelő miniszter ellenőrzéseit és azok legfontosabb megállapításait az alábbiakban ismertetjük.

Nemzetgazdasági Minisztérium, Ellenőrzési Főosztály, 8991/12/2010. „Ellenőrzési jelentés a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal és az általa kezelt források pénzügyi átvilágítása című vizsgálathoz”, 2010. augusztus 11. A soron kívüli ellenőrzés keretében végrehajtott vizsgálat kiterjedt:

- ▶ a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2009. évi felhasználásának pénzügyi szabályszerűségi vizsgálatára,
- ▶ „az Influenza »A« vírus okozta pandémia elleni védekezés K+F feladatai” című projektre nyújtott állami támogatás vizsgálatára.

Megállapítások:

- ▶ Nincs az Alapra vonatkozó átfogó stratégia. NKTH válasza: az átfogó stratégiát pótolja a támogatási portfólió.
- ▶ A fejezeti ellenőrzések a Hivatal ellenőrzési lefedettségét jelentősen javították, megállapításait és javaslatait kellő súllyal elnöki, elnökhelyettesi intézkedések követték.
- ▶ A 2009. évi intézmény beszámolóval kapcsolatos ellenőrzés véleménye szerint, az csak részben felelt meg a számviteli törvény és annak végrehajtására kiadott 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásainak, illetve a költségvetési szerv vagyoni, pénzügyi helyzetét csak korlátozottan mutatta. A megállapítások között jellemzően a beszámolási határidő túllépése, az eseti szabályozatlanság, illetve a KPI-től átvett vagyon rendezésével kapcsolatban merültek fel észrevételek. A vizsgálat komolyabb hiányosságokat vélt felfedezni a kötelezettségvállalási nyilvántartás zárt rendszerű, folyamatos vezetésében és ellenőrzésében. A megállapítások javítására több intézkedés történt.
- ▶ Az influenza „A” vírus kapcsán a vizsgálat az állami támogatás odaítélését és folyósítását jogszerűtlennek ítélte. A Hivatal (Alap) azóta sikeresen tudta rendezni fennálló követeléseit.
- ▶ Az ellenőrzés hiányolta, hogy az ÁSZ által kezdeményezett, a pályázatkezelési rendszer teljes egészére kiterjedő szabályozás nem készült el.
- ▶ A DERMAL01 pályázat kapcsán az ellenőrzés a Bíráló Bizottság eljárási szabály sértésére, illetve az Irányító Testület nem kellő körültekintésére hívta fel a figyelmet. Javasolta a döntés megsemmisítését, és szükség szerint a pályázó kérelmére az ajánlati kötöttség ideje alatt felmerült költségek megtérítését.

⁵⁴ NIH 2010. évi beszámolója

Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Ellenőrzési Főosztály, NFGM/4185/8/2010. „Genetic Immunity Kutatási, Fejlesztési és Szolgáltató Kft. által, a DERMAL01 pályázat kapcsán előterjesztett felügyeleti intézkedés iránti kérelem kivizsgálása” című ellenőrzés.

A vizsgálat kiterjedt a Genetic Immunity Fejlesztési és Szolgáltató Kft. által, a DERMAL01 pályázat kapcsán előterjesztett felügyeleti intézkedés iránti kérelem kivizsgálására, illetve ugyanezen pályázó panasza kapcsán szabályszerűségi vizsgálatra.

Megállapítások:

- ▶ A DermaVi_ és a DVCLIN01 azonosítójú projekt esetében a MAG Zrt. közreműködői feladatainak késedelmes teljesítése került megállapításra. A jelentés jelezte a Hivatal határidő túllépését a záró beszámoló elfogadásánál és a támogatási összeg utolsó 10%-ának kifizetése során. Az ellenőrzés hiányolta, hogy az ÁSZ által kezdeményezett, a pályázatkezelési rendszer teljes egészére kiterjedő szabályozás nem készült el.
- ▶ A DERMAL01 pályázat kapcsán a korábbi ellenőrzéssel kapcsolatos megállapítását ismételte meg.

5.4.4. Ellenőrzés nemzetközi szervezet kezdeményezése alapján

Az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága azzal az információkéréssel (COMP/H4/C4/HN/NG/si D(2010)12) fordult az NKTH-hoz, hogy három támogatási szerződéssel kapcsolatban vizsgálja felül korábbi döntését, hogy az maradéktalanul megfelel-e az EU versenyjogi szabályainak.

Az NKTH saját hatáskörében lefolytatott vizsgálatának eredményeként két támogatási szerződésnél teljes semmiséget, egy támogatási szerződésnél pedig részleges semmiséget állapított meg. Ennek megfelelően a Hivatal felszólította a kedvezményezetteket a támogatási összegek kamatokkal együtt az Alapba történő visszafizetésére. 2010-ben a visszafizetések megkezdődtek, de a folyamat év végéig csak egy esetben zárult le teljes körűen. 2011 elején, a megváltozott jogszabályoknak megfelelően, mind a három támogatási szerződéssel kapcsolatos iratanyag jegyzőkönyv kíséretében átadásra került a Hivatal részéről a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak.

5.4.5. Belső és helyszíni ellenőrzések

Az NKTH éves beszámolóit 2006-tól fogva tartalmazzák adatokat az Alappal kapcsolatos tevékenység ellenőrzéséről.

2006. év

2006-ban az Alapot kezelő KPI összesen 21 db vizsgálatot folytatott, melyből 1 esetben egy kedvezményezett által elkövetett súlyos elszámolási szabálytalanság miatt került sor, 1 helyszíni ellenőrzés a főigazgató által elrendelt soron kívüli vizsgálat volt. A vizsgálatok során 114 db támogatási szerződés szabályszerű teljesítését vizsgálták a pályázati ellenőrök, amely összességében 12,9 Mrd Ft támogatással segített 17,6 Mrd Ft összköltségű projekt helyszíni vizsgálatát jelentette.

Az ellenőrzés tapasztalata szerint a nyilatkozattal történő elszámolás jelentős módon megrövidítette az elszámolás és az előlegek kifizetésének forgási sebességét. Azonban számos esetben szembesültek azzal, hogy a kedvezményezettek által bemutatott – a nyilatkozat alapjául szolgáló – számvitelileg elkülönített nyilvántartás nem egyezett meg a benyújtott nyilatkozatokban közölt adatokkal.

5. A PROGRAMPORTFÓLIÓ BEMUTATÁSA

Ezen túlmenően az NKTH felügyeleti, illetve intézményi hatáskörben 2006. évben az Alappal kapcsolatosan a pályázatkezelési rendszer folyamatátvilágítását végezte el belső ellenőrzés formájában.

2007. év

A KPI 2007-ben az előre nem tervezett, soron kívüli helyszíni ellenőrzésekkel együtt összesen 16 db projekt vizsgálatát végezte el, amely a tervhez viszonyítottnan 73%-os teljesítésnek felelt meg. A helyszíni ellenőrzések során 63 db támogatási szerződés szabályszerű teljesítését vizsgálták a pályázati ellenőrök, amely összességében 5 604 666 000 Ft támogatással érintett 7 743 889 000 Ft összköltségű projekt helyszíni vizsgálatát jelentette. A vizsgálatok eredményeként 140 297 420 Ft támogatás visszafizetésére tett javaslatot az ellenőrzés. Ez az ellenőrzött projektekre szerződés alapján kifizetett támogatások összegének 2,5%-a. Az ellenőrzések tapasztalatai:

- ▶ A kedvezményezettek által bemutatott számvitelileg elkülönített nyilvántartás az esetek nagy többségében nem egyezett meg a benyújtott nyilatkozatukban közölt adatokkal.
- ▶ A vizsgált projektek egy részénél az ellenőrzés megállapította, hogy szakmailag indokolatlan, nem kellően alátámasztott költségek kerültek elszámolásra.

Fentiek alapján az NKTH és a KPI vezetése úgy döntött, hogy jelentős mértékben növekedjen a helyszíni ellenőrzések gyakorisága.

Az NKTH belső ellenőrei a 2007. évben az alábbi területeken végeztek az Alappal kapcsolatosan ellenőrzéseket:

- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap Pályázatkezelő Rendszere (PKR) bevezetésével kapcsolatos informatikai ellenőrzés.
- ▶ Pályázatkezelési Információs Rendszer megvalósulásának pénzügyi ellenőrzése.
- ▶ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal szabályozottság rendszerét, belső ellenőrzés és a gazdálkodás (FEUVE) kapcsolatának felülvizsgálata.

2008. év

2008-ban az éves tervben foglalt, valamint a terven felüli, soron kívül elrendelt helyszíni ellenőrzés keretében mindösszesen 26 db projektvizsgálat került lefolytatásra, amely az éves tervben előirányzott ellenőrzések számához viszonyítva 118%-os teljesítést eredményezett.

Az éves tervben foglalt vizsgálatok megvalósítása 93 támogatási szerződés teljesítésének ellenőrzését jelentette, amely 7,9 Mrd Ft támogatás felhasználásának vizsgálatát foglalta magába. Az éves terv keretében lefolytatott ellenőrzések során 5 kedvezményezett esetében összesen 5 045 093 Ft összegben, míg az elrendelt 10 soron kívüli vizsgálat alkalmával 5 kedvezményezettnek összesen 16 231 685 Ft értékben állapított meg olyan mérvű szabálytalanságot az ellenőrzés, melyek következtében az ellenőri megállapításnak pénzügyi visszafizetéssel járó konzekvenciái voltak. A szabálytalanságok súlya egyetlen esetben sem érte el azt a mértéket, amely miatt a támogatási szerződéstől való elállás indokolt lett volna.

2009. év

A 2009-ben megvalósult ellenőrzések fontosabb megállapításai:

- ▶ Az NKTH belső ellenőre 2009. évben az NKTH működése szempontjából legfontosabb folyamatnak az új pályázatkezelő rendszer (továbbiakban PKR) fejlesztését, és teljes körű alkalmazásba vételét tekintette. A PKR-nek az

Alap szabályszerű, és hatékony kezeléséhez, felhasználásához szükséges kialakítása, és teljes körű alkalmazásba vétele a korábban elkövetett hibák, és mulasztások miatt jelentős késedelmet szenvedett, ezért az ellenőrzés a rendszer fejlesztését, bevezetését több ellenőrzés keretében is vizsgálta. Az ellenőrzés 2010-ben a PKR-t alkalmassá nyilvánította, hogy 2010. évben az Alap elsődleges informatikai rendszereként üzemeljen, és kiváltsa a korábban használt pályázatkezelő rendszert.

- ▶ Az NKTH elvégezte az ÁSZ, és a belső ellenőrzés által, a 2008. évben tett elmarasztaló megállapításokra tett intézkedések utóellenőrzését. Megállapítást nyert, hogy az intézkedési tervekben foglalt feladatokat a Hivatal szervezeti egységei végrehajtották.
- ▶ A projekt-ellenőrzések során tett megállapítások hasznosultak, a Hivatal szakmai területei, vezetése a feltárt szabálytalanságokat szankcionálták.
- ▶ A pályázati, pályázatkezelési folyamatok informatikai támogatottságának vizsgálata kimutatta, hogy az eljárásrendekben meghatározott határidőket a szervezeti egységek egyes esetekben nem tartották be.

2010. év

2010. évben fejezeti szintű belső ellenőrzés keretében 6; intézményi szintű belső ellenőrzés keretében 2 munkatervi, 4 soron kívüli és további 2 vizsgálat 2009. évről került jelentésben realizálásra.

A Hivatal belső ellenőre jellemzően a 2009. és 2010. év aktuális kérdéseit vizsgálta, és több pontban végzett utóellenőrzéseket. Az Alapot érinti a PKR fejlesztés projekt zárásával kapcsolatban végzett utóvizsgálat. Az utóellenőrzések lényegében az intézkedési tervek megvalósulásáról, vagy annak folyamatba helyezett megvalósításáról számoltak be.

Pályázati témakörben lefolytatott vizsgálatok között 2 pályázat vizsgálata a FEUVE működésének hiányosságait jelezte.

2010-ben megkezdődött az egységes indikátorrendszer alkalmazása, mely minden program esetében szükséges az elért teljesítmény vizsgálatához és elengedhetetlen az értékelő tevékenység elvégzéséhez is. A korábbi időszakokban hiányosan és sok esetben papír alapon érkeztek be az indikátor adatok. A mutatók módszeres statisztikai értékeléséhez szükséges volt egy egységes és ellenőrzött adatszolgáltatás bevezetése.

Az NKTH 2010 januárjában Monitoring Bizottságot állított fel, amelynek szerepe a kiemelt fontosságú projektek előrehaladásának nyomon követése és értékelése mellett (mely lehet elfogadás, vagy a beszámoló elutasítása, hiánypótlatása) kiegészült a projekt jövőjét meghatározó javaslattevő funkcióval, ezzel biztosítva a független monitoringot és a kockázatok csökkentését. A Bizottság által tárgyalt 16 db projektből három esetben történt meghallgatás és egy esetben helyszíni vizsgálat. A Bizottság által tárgyalt 16 projekt esetében a testület javaslatai az alábbiak voltak:

- ▶ 1 esetben a projekt futamidejének hosszabbítása saját forrás terhére,
- ▶ 8 esetben a projekt folytatása a szerződéses munka- és költségterv alapján,
- ▶ 3 esetben munka- és/vagy költségterv módosítása,
- ▶ 2 projekt esetében költségcsökkentés,
- ▶ 1 projektnél helyszíni ellenőrzés.

A Bizottság felállításával a cél az volt, hogy 2010 második félévében a kísérleti jelleggel felállított rendszer tapasztalatainak levonása után az eredetileg tervezett szakterületi bizottságok felállítása megtörténjen. Ez forráshiány miatt nem volt megvalósítható, mivel szakértői felkérésére és szakértői díjak kifizetésére az év második felében nem kerülhetett sor, így az NKTH a Monitoring Bizottság működtetésének felfüggesztésére kényszerült.

2011. év

2011. január 1-től a Nemzeti Fejlesztési Miniszter rendelkezett az Alap felett és alapkezelőként a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség került kijelölésre. Az ellenőrzéseket 2011. évre vonatkozóan az NFM, illetve az NFÜ végezte.

A teljes 2011. évi ellenőrzési adatokat⁵⁵ foglalja össze a 30. táblázat. A 2011. évben feltárt szabálytalanságok, jogkövetkezményei és pénzügyi vonzatai:

- ▶ Az NFÜ Innovációs Főosztály a MAG Zrt.-vel együttműködve 2011. II. negyedétől helyszíni ellenőrzés, a pályázók által benyújtott dokumentumok felülvizsgálata, továbbá a Támogatási szerződésben vállalt kötelezettségek megszegése miatt 32 projekt esetében 369,6 millió Ft visszafizetési kötelezettséget állapított meg.
- ▶ A vizsgálatok eredményeképpen az NFÜ 16 – részben konzorciumi – projekt esetében megszüntette a Támogatási szerződést, melyből 7 Kedvezményezett esetében elállással, 7 Kedvezményezett esetében felmondással, 10 Kedvezményezett esetében közös megegyezéssel szűnt meg a Támogatási szerződés.
- ▶ Az Támogatási szerződések megszüntetésének eredményeként 708,0 millió Ft kötelezettségvállalás szabadult fel.
- ▶ 2012. II. negyedében a dokumentum alapú felülvizsgálatok alapján várhatóan 37 projekt esetében szűnteti meg a Támogatási szerződést az NFÜ, amely 2,1 millió Ft visszafizetési kötelezettséget, és a megszüntetés eredményeképpen 23,8 millió Ft kötelezettségvállalás felszabadulását eredményezi.
- ▶ Az vizsgálatok alapján 25 kedvezményezett esetében elállással, 12 esetben közös megegyezéssel szűnik meg a Támogatási szerződés.
- ▶ 2012. évben többek között 190 olyan Támogatási szerződés (mintegy 2,0 Mrd Ft összegű) felülvizsgálata indul meg, melyben Kedvezményezettek beszámolási határidőt mulasztottak. Ezen belül 40 projekt (650,0 millió Ft) NAV vizsgálattal, vagy egyéb követeléskezeléses eljárással érintett.

A szabálytalanságok típusai:

- ▶ Az NFÜ elállást kizárólag abban az esetben érvényesített, amikor Kedvezményezett súlyosan megsértette a pályázati útmutató illetve a Támogatási szerződés rendelkezéseit, továbbá hiánypótlási kötelezettségének többszöri felszólítás ellenére sem tett eleget. Elállást kezdeményezett az NFÜ abban az esetben is, amikor Kedvezményezett ellen csőd-, vagy felszámolási eljárás indult, továbbá a vállalt feladatok megvalósítására új tag bevonása nem volt lehetséges.
- ▶ Az NFÜ felmondással szüntette meg azon szerződéseket, ahol Kedvezményezett a Támogatási szerződésben vállalt feladatait részben teljesítette, de a teljesítés során a vizsgálat súlyos, de nem szándékos szabálytalanságot állapított meg. A Támogató felmondással szüntette meg azon szerződéseket is, melyek során a projekt folytatására Kedvezményezetteknek nekik nem felróható okból nem volt lehetősége, tekintettel, hogy a megszüntetés összefüggésbe hozható a konzorcium egy másik tagjának nem szerződésszerű teljesítésével.
- ▶ Az NFÜ közös megegyezéssel szüntette meg azon szerződéseket, melyek során Kedvezményezettek igazolták az időarányos szerződésszerű teljesítést, továbbá a kutatási tevékenység ellehetetlenülése igazoltan Kedvezményezettnek nem, vagy nem kizárólagosan volt felróható.
- ▶ Az NFÜ nem szüntette meg a Támogatási szerződést azon esetekben, ahol a támogatott által elkövetett szabálytalanság súlya és annak teljesítéshez viszonyított aránya azt nem indokolta. Ezen esetekben a Támogatási szerződésben vállalt feladatok és eredmények megvalósítása indokolt. Kedvezményezettek ezen esetekben a szabálytalansággal érintett támogatási összeg visszafizetését vállalták.

⁵⁵ Az összefoglaló az NFÜ által átadott, „Tájékoztató az NFM 2011. évi vizsgálatának eredményéről” dokumentum alapján készült.

Ellenőrzés jogcíme	Ellenőrzött projektek száma	Ellenőrzés alapján visszatérítési kötelezettséggel érintett projektek száma	Ellenőrzött program-típusok száma	Ellenőrzött kedvezményezettek száma	Az ellenőrzés alá vont kedvezményezett részére megítélt támogatás	Az ellenőrzés alá vont projekt összköltségvetése	Ellenőrzés alapján előírt visszatérítési kötelezettség tőke része (a)	Ellenőrzés alapján megállapított továbbiakban fel nem használható támogatás várható összege (b)	Ellenőrzés alapján megállapított támogatás csökkenés (a+b)
Éves terv szerinti ellenőrzések	120	9	20*	376	38 594 712 235 Ft	56 622 997 594 Ft	32 261 202 Ft	0 Ft	32 261 202 Ft
Soron kívüli ellenőrzések	37	9		103	11 042 085 000 Ft	13 434 689 190 Ft	78 351 684 Ft	49 200 000 Ft	127 551 684 Ft
Mindösszesen	157	18	20	479	49 636 797 235 Ft	70 057 686 784 Ft	110 612 886 Ft	49 200 000 Ft	159 812 886 Ft

30. táblázat: Az NFÜ 2011. évi ellenőrzéseinek összesítése (a pénzügyi adatok Ft-ban)

*Megjegyzés: 2011. évben vizsgált programok: Asbóth, Pázmány, Jedlik Ányos, Déri Miksa Pályázat (Euréka), Kérelmen Alapuló Egyedi Döntés, 2004. évi NKFP, Baross Gábor, TECH_08, TECH_09, Innocsekk, BIO, KKK, NAP, KUTREG, Innotett, EISZ, GAK, RET, NTP, IKTA)

Forrás: NFÜ

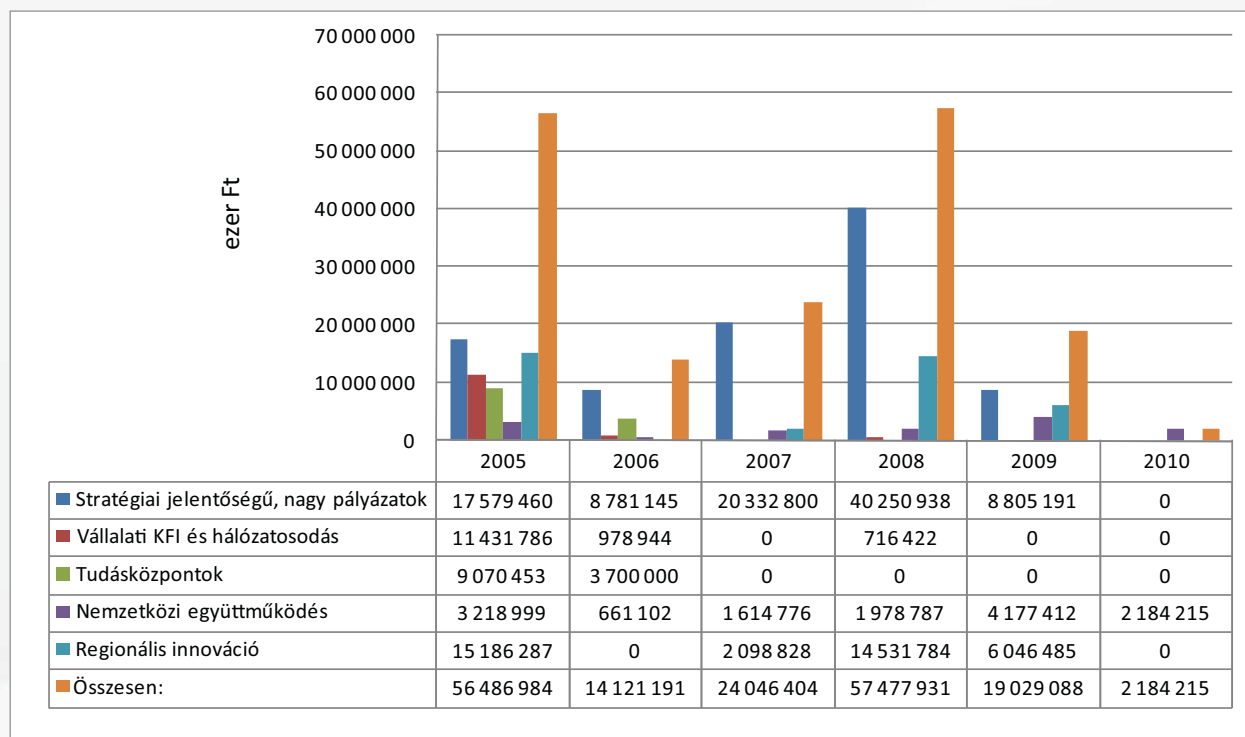
6.1. Legfontosabb közvetlen eredmények

Az Alap legfontosabb közvetlen eredményeit a 2004-2011 között meghirdetett pályázati portfólió alapján 5, innovációpolitikai szempontból kiemelkedő célterület kiválasztásával követhetjük:

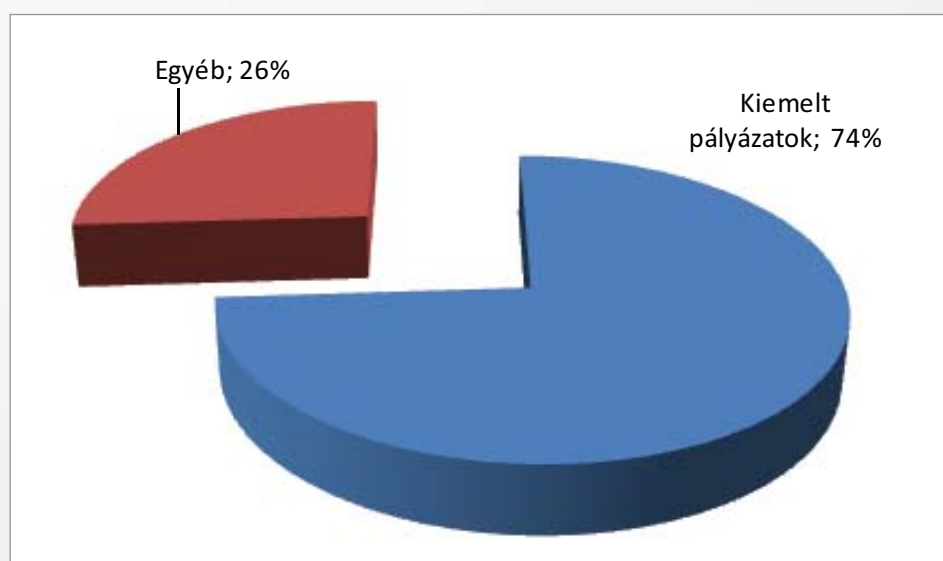
1. Stratégiai jelentőségű, nagy pályázatok:
 - Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program (NKFP) pályázatai,
 - Jedlik Ányos Program pályázatai (2005-ben az NKFP helyébe lépett),
 - Nemzeti Technológia Program (TECH) pályázatai,
 - Teller Ede Program (Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek, NAP) pályázatai,
 - Mobil Kommunikációs Kutatás-fejlesztési és Innovációs Centrum pályázat,
 - Biotechnológiai minta-inkubátorközpont (BIOINKUB) pályázat.
2. Tudásközpontok pályázatai:
 - Kooperációs Kutató Központ (KKK) pályázat,
 - Pázmány Péter Program (Regionális Egyetemi Tudásközpontok, RET) pályázatai.
3. Regionális innovációs pályázatok:
 - Baross Gábor Program pályázatai,
 - INNOCSEKK program pályázatai,
 - Regionális Innovációs Ügynökségek, RIÜ-k támogatása.
4. Vállalati KFI-t és hálózatosodást támogató pályázatok:
 - Asbóth Oszkár Program pályázatai,
 - Nemzeti Technológiai Platformok pályázatai,
 - Irinyi János Program (5LET) pályázatai,
 - Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások (GAK).
5. Nemzetközi együttműködést elősegítő pályázatok:
 - BONUS-HU pályázatok,
 - BUREAU pályázat,
 - EUI, EUB, EUKONZ pályázatok,
 - CORNET pályázatok,
 - Déri Miksa Program pályázatai,
 - ERANET pályázat,

- ▶ EUROSTARS pályázat,
- ▶ ERC-HU pályázat,
- ▶ Kétoldalú TÉ-együttműködési pályázatok.

Erre az 5 célterületre 2005-2010 között megítélt összesített támogatásokat foglalja össze az 32. ábra. Ezen pályázatok megítélt támogatása összességében 2005-2010 között 74%-os részesedést jelentettek az Alap forrásaiból (33. ábra).

32. ábra: Kiemelt célterületek megítélt támogatása, eFt

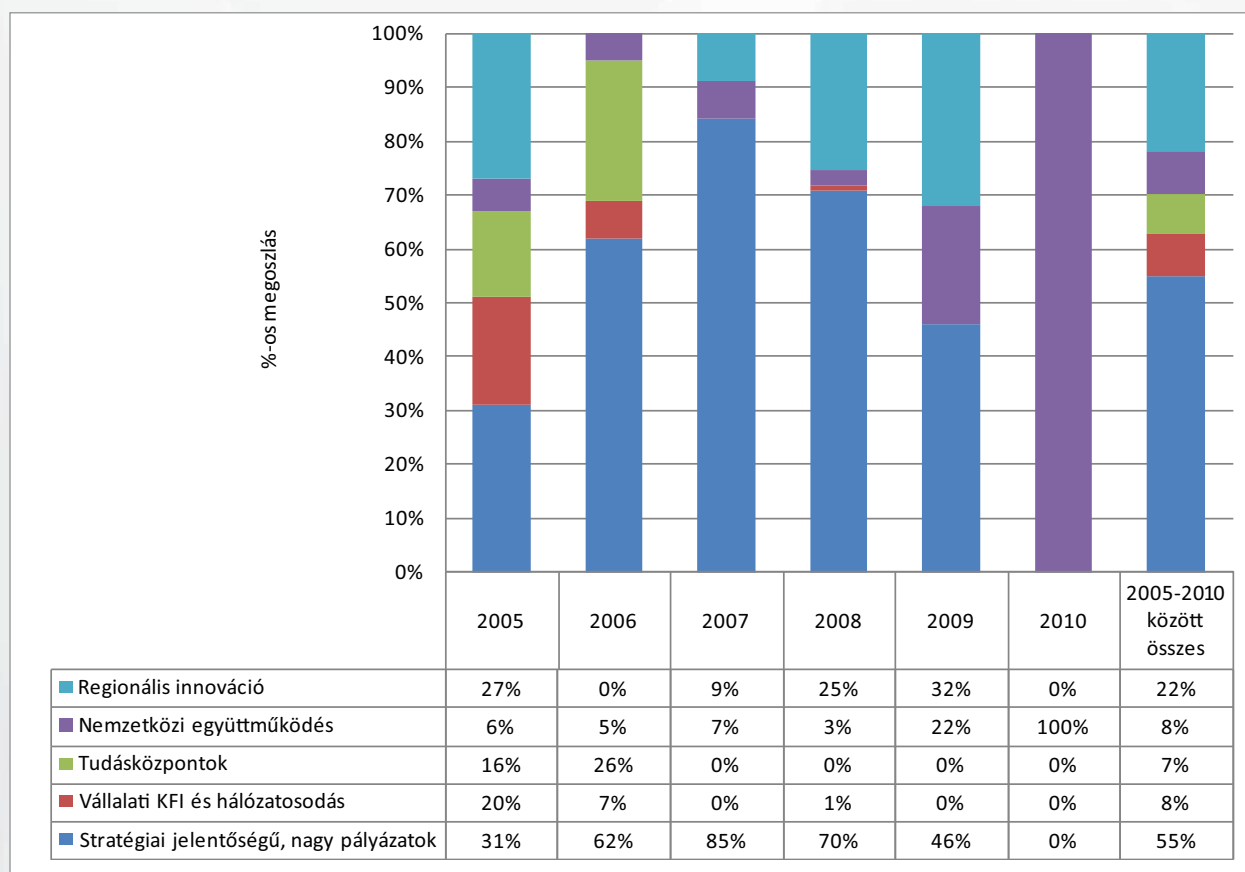

33. ábra: A kiemelt célterületek megítélt támogatásának részesedése az Alapból

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

Az 5 kiemelt célterület megítélt támogatásainak egymás közötti megoszlását pedig a 34. ábra szemlélteti. Az ábrából követhető, hogy a kiemelt pályázatok kategóriáján belül a regionális innováció támogatására 22% jutott, s a nagyobb méretű, jelentős hasznosítást jelentő pályázatokra pedig összességében 55%.

Megállapítható, hogy az egyes években nem volt egyenletes a pályázatkiírás, ami annak a korábbiakban kifejtett ténynek tudható be, hogy a pályázati kiírások nem egy koherensen megfogalmazott, átfogó stratégiát követtek. 2010-ben a költségvetési zárolások miatt csak nemzetközi együttműködés pályázataira ítélték meg támogatást, ezért ez évben a nemzetközi együttműködés részesedése 100%.

34. ábra: Kiemelt célterületek megítélt támogatásainak megoszlása

6.2. Közvetett hatások

Az Alap hatásait – benne a közvetlen és közvetett hatásokat – az Ernst&Young és a GKI Zrt. konzorciuma „A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése” címmel, 2010. július 27-én közzétett értékelésében vizsgálta. Az értékelés az Alap finanszírozásának gazdasági-innovációs hatásait egyrészt statisztikai, illetve ökonometriai módszerekkel mérte, másrészt felmérések, interjúk keretében is áttekintette. Alább az Ernst&Young-GKI értékelés legfontosabb megállapításait összegezzük.

6.2.1. A pályázati konstrukciók szándékolt hatásai

Az értékelés a következő, 2004-2009 között kiírt, a keretösszegek vonatkozásában mintegy 75%-kal az Alap portfólióját lefedő 13 pályázati konstrukciót elemezte:

1. TECH pályázati konstrukciók: Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program (NKFP) 2004, Jedlik Ányos Program 2005, 2006, 2007, illetve Nemzeti Technológiai Program (TECH) 2008, 2009
2. NTP - Nemzeti Technológiai Platformok, 2007, 2008
3. RET - Regionális Egyetemi Tudásközpontok, 2004, illetve Pázmány Péter Program 2005
4. Asbóth Oszkár Program 2005
5. KKK - Kooperációs Kutató Központok, 2004
6. OTKA programok 2007, 2008, 2009
7. EUREKA (Déry Miksa Program) 2005, 2006
8. TÉT - Kétoldalú Tudományos és Technológiai Együttműködési Program, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009
9. MEC – Mecenatúra, 2004, illetve Apponyi Albert Program 2005, 2006, 2008
10. Baross/INNOCSEKK - Baross Gábor Program alprogramjai: INNOCSEKK 2005, INNOCSEKK PLUSZ 2008
11. Baross/KKV - Baross Gábor Program alprogramja, 2005
12. RIÜ - Regionális Innovációs Ügynökségek, 2004, 2007, 2008
13. 5LET - Irinyi János Program alprogramja 2005, 2006.

A vizsgált pályázati programokat a pályázati dokumentációban deklarált stratégiai célok alapján a következő kategóriákba sorolhatjuk:

- ▶ Jelentős nemzetgazdasági innovációkat megalapozó kutatás-fejlesztési és azt kiegészítő tevékenység: TECH, NTP, RET, Asbóth, KKK
- ▶ Felhasználás-orientált alapkutatások: OTKA
- ▶ Kapcsolatok, hálózatok építése, tudástranszfer: EUREKA, TÉT
- ▶ A K+F és innováció társadalmi feltételeinek javítása: MEC
- ▶ A régiók felzárkóztatása az innováció támogatásán és infrastruktúrájának fejlesztésén keresztül: Baross/Innocsekk, Baross/KKV, RIÜ
- ▶ Egyéni ötletek innovációvá válása: Irinyi/5LET.

A stratégiai célok elemzésekor az Ernst&Young-GKI értékelés megállapította, hogy a pályázati kiírásokban és útmutatókban a stratégiai célok mellett „alcélok” is szerepelnek, amelyek nem célok, hanem támogatásra érdemes tevékenységek, elvárt következmények, esetleg utalások a kívánt spill-over hatásokra, vagy a fő célkitűzések megvalósulásának a kritériumai, velejárói. Ezek az alcélok azonban ronthatják egyrészt az áttekinthetőséget, másrészt az adott támogatástól leginkább elvárt hatás nyomon követését.

A pályázói kör vizsgálatakor különösen a TECH jellegű pályázatoknál nyilvánvaló a konzorciumalakításra ösztönzés. A konzorciumokat kezdetben kutatóintézetek, illetve felsőoktatási intézmények, 2007-től azonban kizárólag vállalkozások vezethetik, hangsúlyt adva annak a követelménynek, hogy prioritást élveznek a gazdasági eredményekkel kecsegtető projektjavaslatok.

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A támogatható tevékenységek között az értékelés úgy találta, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenység (alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés) támogatása a vizsgált 13 program közül 9-ben szerepelt. Kifejezetten alapkutatások támogatása az OTKA feladata, de ennél is hangsúlyozza a pályázati útmutató a gyakorlatban való hasznosíthatóság követelményét. A vállalati innováció közvetlen támogatása a 13 közül csak 4 programban került előtérbe, a KKK, az Innocsekk, a Baross KKV pályázatokban, valamint az egyének és vállalkozások számára kiírt 5LET-ben.

Az Ernst&Young-GKI értékelés a pályázati konstrukciók szándékolt hatásainak elemzése alapján megállapítja: „Összefoglalóan megállapítható, hogy a kiírt pályázatok a Nemzeti Innovációs Rendszer szinte minden problémáját orvosolni kívánják, ami nem várható el. A pályázati dokumentációból következtethető eredmények nem elég konkrétak és ebből következően a párhuzamosan futó pályázatokban megfogalmazott elvárások sok esetben igen hasonlóak. Az eredmények számokban való kifejezése – amelyeket egyes pályázatok esetében a számszerű mutatószámok (indikátorok) kijelölésével próbálnak megragadni – csak korlátozottan alkalmas a lényegi hatások kimutatására és valóságtartalmuk sem mindig egyértelmű (pl. az új munkahelyek száma, az új vállalkozások száma, a szabadalmak száma, a publikációk száma).”

6.2.2. A pályázati projektek kockázatai és a kizorítási hatás

Az értékelés külön kitért a pályázati projektek kockázatainak és a kizorítási hatásnak az elemzésére és megállapította, hogy „Jelentős mértékű (...) azoknak a projekteknek a támogatása, amelyek üzleti szempontból kevésbé voltak esélyesek a sikerre, így a KTI Alap részben konzerválta a gyengébb innovációs motivációkkal útnak indított kutatásokat is. Erre közvetlenül hatott a közfinanszírozású kutatószektor nyomása, hiszen a kormányzat csökkentette az Alaptól független direkt K+F finanszírozási forrásokat (...). A nem támogatott projektek ugyanakkor alig valósulnak meg, azaz a kizorítási hatás alacsony (ami kedvező), de az üzleti szempontból alacsony sikeresélyű projektek feltárt nagy aránya miatt a támogatottak körében alacsony az innovációs hajlandóság (ami kedvezőtlen).”

6.2.3. A ráfordítások növekedése (input adicionalitások)

A kedvezményezetteknek nyújtott támogatás vizsgálatakor az Ernst&Young-GKI értékelés összevetette a vállalatok részesedését, azaz az innovációs járulékot az Alap befizetéseiből és a vállalati kör részesedését a kifizetésekből és megállapította, hogy „2004-2009 között összességében nem teljesült a KTI Alapot létrehozó jogalkotónak az a szándéka, mely szerint makrogazdasági szinten a vállalati szektor terhelése az innovációs járulék miatt nem nőhet.” Ez a megállapítás 2010-ben és 2011-ben is érvényes, lásd ehhez számszerűen az 5.2.2. fejezet diagramjait.

Az értékelés az NKTH adataiból végzett számításokat, hogy a különböző típusú kedvezményezetteknek megítélt átlagos támogatások összege az egyes években miként szór. A támogatásoknak kedvezményezett-csoportokon belüli koncentrációját vizsgálva megállapította: „A támogatások koncentrációja alapján vélelmezhető, hogy egyes nagy közfinanszírozású kutatófejlesztő szervezetek (egyetemek, Magyar Tudományos Akadémia) képesek nyomást gyakorolni a KTI Alap felhasználására. Ez természetesen összefügg azzal is, hogy ebben az intézményi körben található a legnagyobb K+F kapacitások is.”

Fontos összegző megállapítást tett az Ernst&Young-GKI értékelés az input adicionalitás tekintetében: „Input oldalon a KTI Alap működése hozzájárult a kutatás-fejlesztési ráfordítások szinten tartásához. Szintén input oldali hatás, hogy a KTI Alap lehetővé tette a K+F infrastruktúra korszerűsödését (és ez hatással lehetett a spilloverre is). Az Alap kisebb mértékben a K+F munkahelyek teremtéséhez/megtartásához is hozzájárult.”

6.2.4. A nemzetgazdasági szintű K+F ráfordítások és az Alap

A 2004-2008 közötti időszak K+F ráfordításainak arányát a GDP-ben vizsgálva az Ernst&Young-GKI értékelés úgy találta, hogy az Alap K+F ráfordításainak a részesedése az államháztartási forrásokból finanszírozott K+F-ben 11,5%-ról csaknem 25%-ra nőtt, ugyanakkor a többi államháztartási forrás csak folyóáron őrizte meg, azaz a kormányzat az Alaptól független direkt K+F finanszírozási forrásokat csökkentette. Ennek alapján az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy a K+F rendszer közfinanszírozású szereplői az Alap forrásainak egy részét intézményi működés finanszírozására is használhatták.

Az 5.2.2. fejezetben bemutattuk, hogy a vállalkozások közvetlen részesedése a pályázati kifizetésekből a 2004-es 21%-ról 2008-ra 46%-ra nőtt, majd visszaesés után 2010-ben már 52%-ot ért el.

Szintén az 5.2.2. fejezetben állapítottuk meg, hogy a támogatások területi eloszlása alapján a Budapestet is magában foglaló közép-magyarországi régió domináns, az évek során 60% körüli, de 2011-ben már 69,5%-os részesedéssel. A konvergencia régiók közül Dél-Alföld részesedése tudta (2004 és 2006, valamint 2011 kivételével) a 10%-ot meghaladni.

Az Ernst&Young-GKI értékelés az egyes megyéket és városokat is vizsgálta és arra a következtetésre jutott, hogy „Ha Budapestet és Pest megyét nem számítjuk, a fejlesztési pólus térségek – különösen Szeged és Debrecen – magasabb arányban részesedtek az Alap finanszírozásából, mint az ország többi megyéje. A támogatások növekedése és a K+F humán erőforrások, valamint a K+F ráfordítások növekedése között nincs jelentős kapcsolat. Összességében tehát a régiók közötti különbségek jelentősek és a KTI Alap (regionális célkitűzése ellenére) eddig nem tudott szignifikánsan hozzájárulni az egyenlőtlenség mérsékléséhez, ezért a regionális folyamatok fokozottabb monitorozása indokolt.”

Az Ernst&Young-GKI értékelés a 2004-2008-as adatok alapján úgy találta, hogy az Alap vállalati K+F-et támogató konstrukciói felerészben az alábbi ágazatok vállalatait támogatták:

- ▶ műszaki kutatás-fejlesztés (az elemzett időszak átlagában az Alap vállalati támogatásainak mintegy egynegyede ebbe a szektorba áramlott);
- ▶ mezőgazdaság (10%);
- ▶ villamos gép, műszer gyártása (10%);
- ▶ vegyipar (6%);
- ▶ humán K+F (3%).

Az értékelés összegzésképpen pedig megállapította, hogy „az Alap nélkülözhetetlen volt a hazai KFI állami finanszírozásának szinten tartásához.”

6.3. A kifizetések hasznosulása

Az Alap kifizetései hasznosulásának értékelésére kérdőíves felmérést végeztünk

- ▶ az Alap pályázataiban a legeredményesebben pályázó vállalatok (ide soroltuk a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft-t is),

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

- ▶ a 10 kiváló és kutató egyetem, és
- ▶ az akadémiai kutatóintézetek körében.

A kiküldött kérdőívekben a megkérdezettek 2006-2011 közötti KFI tevékenységéről, a kutatás-fejlesztés forrásairól, eredményeiről és az Alappal kapcsolatos véleményéről érdeklődtünk. A kérdőíveket mellékeljük. (8. melléklet) A kérdőíveket – önkéntes kitöltést kérve –

- ▶ 60 vállalat (ide soroltuk a RIÜ-eket is) számára küldtük meg, ebből 24 választ kaptunk,
- ▶ a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. részére külön megküldtük, válaszukat a vállalatok között értékeljük,
- ▶ 10 egyetem számára küldtük meg, ebből 9 választ kaptunk, és
- ▶ az MTA központja és kutatóhálózatának intézményei közül 25-en küldték vissza a kérdőívet, ezek közül az Alappal érintett válaszokat beépítettük.

2006-2011 között a válaszadó vállalatok Alap-finanszírozási részaránya a teljes vállalati körre jutó Alap-finanszírozásban 7-16% közötti volt, a válaszadó egyetemek Alap-finanszírozási részaránya a teljes felsőoktatási körre jutó Alap-finanszírozásban 49-85% közötti volt, s a feldolgozott válaszadó akadémiai intézetek Alap-finanszírozási részaránya a teljes akadémiai körre jutó Alap-finanszírozásban 40-79% közötti volt (31. táblázat). A kérdőíves felmérés merítése nem tekinthető ugyan az innovációs szférára reprezentatívnak, de az Alap felhasználásában betöltött szerepük kapcsán a válaszok az „innovációs véleményformálók” válaszainak tekinthetők.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vállalkozások összesen, eFt	8 826 400	13 226 734	18 285 126	16 840 757	12 390 355	14 720 579
Válaszó vállalatok, eFt	647 773	1 809 241	2 430 125	2 700 724	2 150 403	1 017 621
Válaszó vállalatok részaránya, %	7,34%	13,68%	13,29%	16,04%	17,36%	6,91%
Felsőoktatási intézmények összesen, eFt	7 868 500	9 334 898	11 451 650	8 315 972	3 171 781	9 918 950
Válaszó egyetemek, eFt	6 552 640	6 552 452	8 099 693	5 398 969	2 703 400	4 849 622
Válaszó egyetemek részaránya, %	83,28%	70,19%	70,73%	64,92%	85,23%	48,89%
MTA összesen, eFt	2 065 900	2 771 851	3 256 511	8 696 553	1 567 081	3 905 979
Feldolgozott válaszadó MTA, eFt	954 279	1 105 358	1 383 878	1377913	1 236 508	1 646 371
Feldolgozott válaszadó MTA részaránya, %	46,19%	39,88%	42,50%	15,84%	78,91%	42,15%

31. táblázat: A válaszadók Alap-finanszírozási részaránya az egyes szervezettípusokra jutó Alap-finanszírozásban

6.3.1. A vállalati kérdőívek eredményei

A kérdőívet visszaküldő vállalatok foglalkoztatotti létszáma igen vegyes, 5000 fő felettig terjed. A 25 válaszolóban 3 nagyvállalat van, 3 középvállalat, 9 kisvállalat, 11 mikrovállalat.

Átlagosan a válaszolók árbevételének egyharmadát kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységükből származó árbevétel adja. Az árbevétel döntően magyarországi piacról származik, de van olyan kisvállalat, ami 83%-ban EU-exportra termel.

Az ágazatok sorrendje az említések száma szerint a következő:

Biotechnológia	10
Oktatás, tanácsadás, minőségügy	7
Elektronika, elektrotechnika	4
Kereskedelem	3
Innovációs szolgáltatások nyújtása	3
Gépipar	2
Egyéb szolgáltatás	2
Üzleti élet szabályozása	1
Egyéb ipari automatizálás	1
Olaj és gázipar	1
Gépjárműipar	1
Könnyűipar	1

(Egy vállalat több ágazatot is megjelölhetett.)

A vállalatok kutatás-fejlesztési ráfordításait és forrásait a 32. táblázat foglalja össze számszerűen, a K+F források arányai pedig a 35. ábrán követhető. Látható, hogy az állami források 2010-es, 2011-es megőresét a saját vállalati ráfordításokkal kompenzálták a vállalatok.

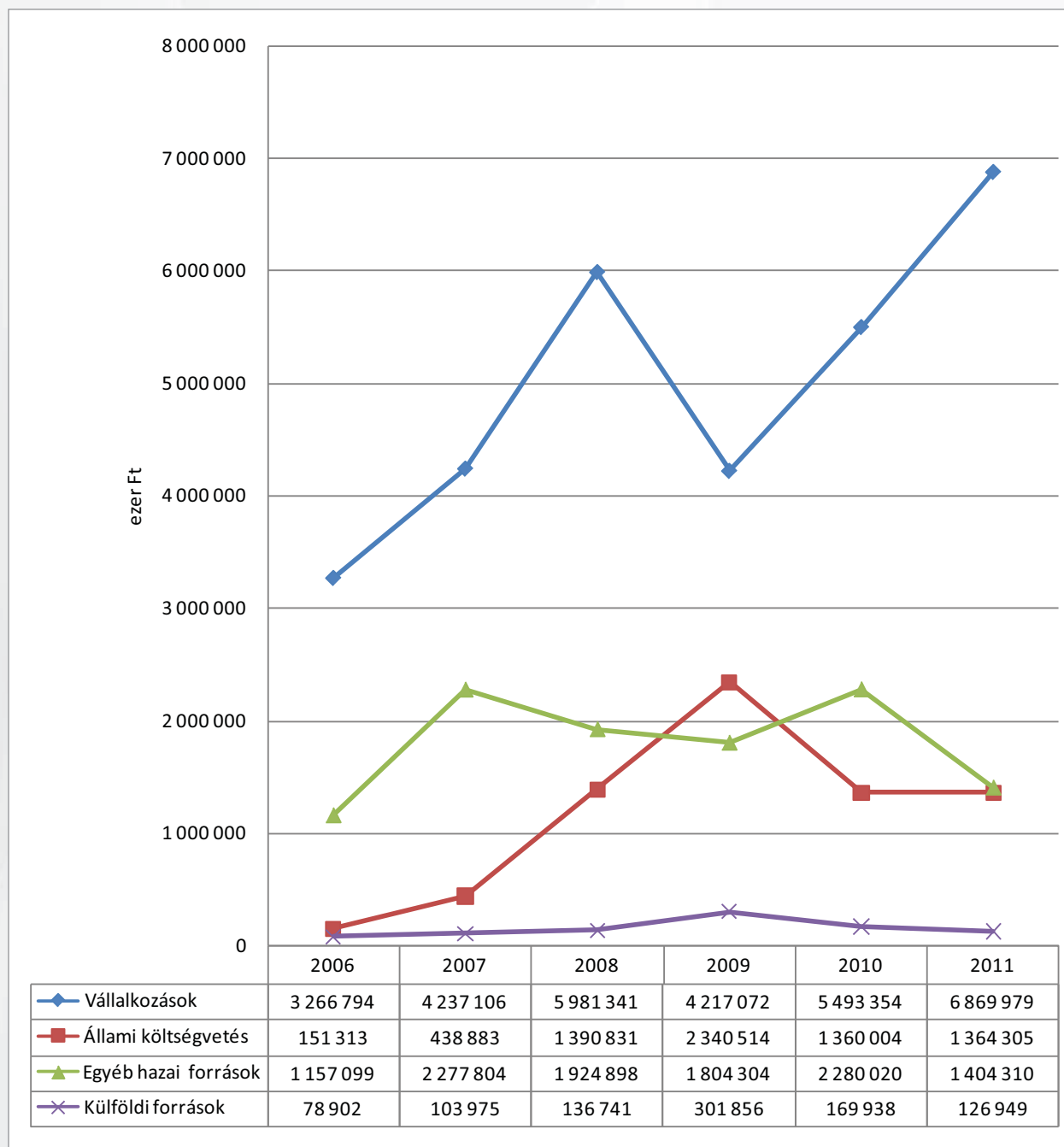
Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, eFt		K+F ráfordítások forrásai, eFt			
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások	Állami költségvetés	Egyéb hazai források	Külföldi források
2006	6 155 222	4 609 939	822 867	3 266 794	151 313	1 157 099	78 902
2007	8 580 891	6 577 507	1 517 860	4 237 106	438 883	2 277 804	103 975
2008	13 557 516	10 174 704	3 028 093	5 981 341	1 390 831	1 924 898	136 741
2009	13 886 961	8 265 291	1 795 064	4 217 072	2 340 514	1 804 304	301 856
2010	12 360 682	9 339 245	1 788 595	5 493 354	1 360 004	2 280 020	169 938
2011	12 860 352	10 411 563	1 081 714	6 869 979	1 364 305	1 404 310	126 949

32. táblázat: Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források

(Megjegyzés: a K+F költség és a beruházás nem adja ki a K+F ráfordítást, mert a vállalatok nem minden adatot adtak meg.)

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A K+F tevékenység jellegében a válaszadóknál döntően a házon belüli K+F tevékenység dominált. A válaszadók éltek a lehetséges közfinanszírozású forrásokkal. Ezek megoszlását mutatja a 33. táblázat. 2010-ig domináltak az Alap forrásaiból kiírt pályázatok, 2006-2009 között részarányuk a kétharmadot is meghaladja, majd 2011-ben már az EU strukturális alapjainak pályázatai vették át a vezető szerepet. Jelentősek még az EU Keretprogramjainak forrásai. Az egyéb források között a szintén az EU strukturális alapjaiból finanszírozott nemzetközi együttműködési pályázatok szerepelnek.

35. ábra: A K+F tevékenység forrásai

Támogatási forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	projektszám	eFt	projektszám	eFt	projektszám	eFt	projektszám	eFt	projektszám	eFt	projektszám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen	60	647 773	62	1 809 241	77	2 430 125	99	2 700 724	88	2 150 403	45	1 017 621
OTKA	2	5 600	4	4 700	1	2 500	0	0	0	0	2	20 735
NFT 1., GVOP	16	103 363	11	160 887	6	92 387	4	44 138	4	234 309	3	82 775
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen	0	0	0	0	1	35 409	5	288 777	6	402 824	12	696 296
ebből												
• GOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	104 660
• KMOP	0	0	0	0	1	35 409	4	251 207	3	224 805	8	270 525
• TIOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• TÁMOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• ROP-ok közülOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)	20	161 011	18	114 541	23	319 023	29	457 015	40	998 214	12	414 489
egyéb, mégpedig:	13	21 639	9	237 273	6	135 838	9	404 299	12	391 290	10	236 359
Összesen	111	939 386	104	2 326 642	115	3 050 691	150	4 146 160	153	4 401 845	96	2 843 460
KTIA részarány, %		68,96%		77,76%		79,66%		65,14%		48,85%		35,79%

33. táblázat: Közfínanszírozású támogatások a válaszadó vállalatok körében

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A közvetett innováció-ösztönző körben a válaszadók jelentős adókedvezményeket vettek igénybe és – amennyiben az innovációs járulék fizetése az Atv. szerint rájuk kötelezettséget rótt – éltek az innovációs járulék csökkentési lehetőségével. (34. táblázat)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Adókedvezmények összesen (társasági adókedvezmény, kutatók bére utáni kedvezmény, ágazati kedvezmény) (eFt)	749 483	545 497	673 327	527 034	761 862	818 654
Innovációs járulék fizetési kötelezettség csökkentésében érvényesített kedvezmény (eFt)	947 732	332 372	495 616	646 454	1 118 725	2 107 194

34. táblázat: Kutatás-fejlesztési kedvezmények igénybevétele a válaszadó 25 vállalat körében

Közös kutatás-fejlesztési tevékenységként a partnerek említésszáma a 35. táblázat alapján követhető. Dominálnak a hazai más vállalatok, de 20 vállalat dolgozik együtt hazai egyetemmel, kutatóintézettel is. Van olyan vállalat, amelyik összesen 8 hazai és nemzetközi közös kutatópartnert sorolt fel.

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Saját anya- vagy leányvállalat	2	3	2
Más vállalat	13	7	6
Üzleti tanácsadók, innovációs tanácsadók, innováció-szolgáltatók	4	2	
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák	20	10	6
Kamara, ügynökség	1	1	1
Állami intézmény	3		
Nemzetközi kutatóintézet	1	1	1

35. táblázat: Közös kutatás-fejlesztési tevékenység partnerei, említésszám (db)

A válaszadók a K+F nem számszerűsíthető hatásainak jelentőségét a 36. táblázaton látható módon becsülték meg. A hatás mértékét jelölő szám annál nagyobb, minél inkább jelentősnek tartották a hatást. A legnagyobb hatást a termékek, szolgáltatások kínálatának bővítésében, a minőségjavulásban, majd pedig a piacbővítésben látták.

Hatás típusa	Hatás	Hatás mértéke
Termékorientált hatás	Termékek, szolgáltatások kínálatának bővítése	74
	Termékek, szolgáltatások minőségének javulása	57
	Új piacra lépés, vagy meglévő piac növelése	49
	Termékek, szolgáltatások költséghatékonyságának javulása	42
Eljárás (technológia) orientált hatás	Rugalmasabb gyártás vagy szolgáltatás	39
	Gyártási vagy szolgáltatási kapacitás növekedése	37
	Egységnyi anyag- és/vagy energiaköltség csökkenése	34
	Egységnyi munkaerőköltség csökkenése	28
Egyéb hatás	Foglalkoztatottak számának növekedése vagy fenntartása	45
	Ezen belül kutatás-fejlesztéssel foglalkozók számának növelése	42
	Szabályzási követelmények betartása	40
	Környezeti terhelés csökkentése	35
	Egyéb	11

36. táblázat: A kutatás-fejlesztési eredmények hasznosítása

Megjegyzés: A kérdés során a nem számszerűsíthető hatások jelentőségét kellett megbecsülni az elmúlt 5 év áttekintésében a következőképpen: Nagyon jelentős = 4, Jelentős = 3, Kevésbé jelentős = 2, Nem jelentős = 1, Nem volt = 0. A táblázat a hatás mértékét jelölő számai az említés és a jelentőséget jelző súly szorzatából adódnak.

A kutatás-fejlesztési tevékenységet akadályozó tényezők fontosságának súlyát mutatja a 37. táblázat. A fontosság mértékét jelölő szám annál nagyobb, minél inkább jelentősnek tartották a tényezőt. A legfontosabbnak a válság hatása bizonyult, de a bizonytalan piaci igény is domináns. Meglepő, hogy ebben a sikeresen pályázó körben milyen nagy fontosságot kapott, hogy nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek, túl bonyolultak a pályázatok.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és az innovációs járulékkal és a kapcsolódó kedvezménnyel kapcsolatos értékelés alapján

- ▶ A válaszadók az Alapot a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszközének tekintik.
- ▶ A legfontosabb tényezőnek azt ítélik, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz.
- ▶ Úgy ítélik, hogy az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel, ösztönzést adott az egyetemi-vállalati együttműködésnek.

A vállalatok értékelték az Innovációs Alap pályázatait. A kialakult sorrendek alapján a pályázati célokat, az értékelési szempontokat világosnak, jól követhetőnek tartják, a pályázatok adminisztratív előírásait és eljárásait alapvetően pozitívan ítélik meg, bár a bürokráciával kapcsolatosan kritikákat is megfogalmaztak, és az elbírálási és kifizetési késéseket akadályozó tényezőnek tekintik.

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A külön kifejtett szöveges értékelések és javaslatok közül a legjellemzőbbek:

- ▶ Elő kell segíteni a pályázati rendszer működésének felgyorsítását.
- ▶ A KTIA források a korábbiakban jelentős szerepet töltek be a hazai innovációs rendszer felfuttatásában.
- ▶ Az alapkutatási támogatások igen jónak mondhatók, de az üzlet orientált, prototípust kifejleszteni szándékozó projektek számára kevés lehetőség kínálkozik.
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázati stratégiájának gyakori változása miatt az évente változó pályázati struktúra, és pályázati kiírási feltételek a felkészülést nehezítették.
- ▶ A jövő pályázati stratégiája esetében megfontolás tárgyát kellene, hogy képezze valamilyen formában a regionális helyi igényeket kielégítő pályázati forma ismételt megjelenítése.
- ▶ A releváns szereplőkkel folytatott társadalmi konzultációk során az került a felszínre, hogy a meglévő nagy pályázatok mellett hatalmas igény van piaci hasznosítást támogató pályázatokra, amelyek kis-méretű, de nagy támogatásintenzitású pályázatok (de-minimis támogatásként), valamint a korábban is már működött, de nagyobb szakmai figyelmet igénylő Innocsekk és Ötlet (5LET) típusú pályázatokra.

Tényezők jellege	Akadályozó tényezők	Fontosság
Költségtényezők	Saját pénzügyi forrás hiánya	33
	Külső (támogatási) források hiánya	32
	Közvetett támogatások (adókedvezmények) elégtelen ösztönző hatása	25
	Külső (nem-támogatási – pl. kockázati tőke) források hiánya	19
Tudás, ismeret tényezői	Szakemberhiány	25
	Nehéz együttműködő partnert találni	24
	Piaci információk hiánya	15
	Technológiai ismeret hiánya	11
Piaci tényezők	Bizonytalan az új termékek, szolgáltatások iránti igény	40
	A piacot már mások uralják, erős a verseny	35
Szakpolitikai tényezők	Nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek	37
	Túl bonyolultak a pályázatok	34
	A kormány nem vagy nem megfelelően ösztönzi az innovációt	34
	Jogsabályok gátolják az innovációt	25
Egyéb	A válság hatása	51
	Egyéb	6

37. táblázat: A kutatás-fejlesztési tevékenységét hátráltató tényezők

Megjegyzés: A kérdés során azt kellett megbecsülni, hogy az elmúlt 5 évben mennyire voltak fontosak az egyes tényezők a kutatás-fejlesztési tevékenysége akadályozásában? Az akadályozó tényezők súlya: Nagy fontosságú = 3, Közepesen fontos = 2, Csekély fontosságú = 1, Nem jellemző = 0. A táblázat a hatás mértékét jelölő számai az említés és a jelentőséget jelző súly szorzatából adódnak.

6.3.2. Az egyetemek számára küldött kérdőívek eredményei

A kérdőíveket megválaszoló 9 egyetem foglalkoztatott létszámának jellemzően 10-14%-a kutató-fejlesztő, segédszemélyzet nélkül.

A 9 egyetem éves költségvetésében a kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel 2-4%-a származik kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából, s ez megoszlik a közös kutatások és a külső megbízásra végzett kutatások között. (38. táblázat)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Éves költségvetés bevételi sora, eFt	133 527 367	187 834 263	187 004 964	193 628 520	212 712 906	224 282 389
Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel, eFt	4 897 881	5 471 783	6 402 954	6 600 011	4 991 294	4 695 478
Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel, %	3,67%	2,91%	3,42%	3,41%	2,35%	2,09%

38. táblázat: Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel

A felsőoktatási intézményekben folyó kutatás-fejlesztési tevékenységek tudományágakhoz kapcsolódását mutatja a 39. táblázat. Az egyetemek K+F tevékenysége megoszlik az alapkutatás, az alkalmazott kutatás és a kísérleti fejlesztés között. Az alapkutatás a természettudományi egyetemeknél domináns.

	1. sorban	2. sorban	3. sorban	további
Természettudományok	1	5	1	
Műszaki tudományok	3	2	2	1
Orvostudományok	2			3
Agrártudományok	2		1	3
Társadalomtudományok	1	1	1	5
Bölcsészettudományok		1	2	2

39. táblázat: Kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó tudományágak (több esetben rangsorolva, db)

Az intézményi kutatóhely kutatási eredményeinek hasznosítása fontosság szerint főként az alábbi ágazatokhoz kapcsolódik:

- ▶ Környezetvédelem
- ▶ Gyógyszeripar
- ▶ Logisztika/szállítmányozás

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

- ▶ Oktatás, tanácsadás, minőségügy
- ▶ Idegenforgalom
- ▶ Infokommunikációs technológia
- ▶ Egészségügy/ Gyógyászat
- ▶ Elektronika, elektrotechnika
- ▶ Gépipar
- ▶ Biotecnológia
- ▶ Élelmiszeripar/ mezőgazdaság
- ▶ Pénzügy
- ▶ Vegyipar (gyógyszeripar nélkül)
- ▶ Energetika
- ▶ Építőipar, építőanyag-ipar
- ▶ Védelmi ipar
- ▶ Számítástechnika

Valamennyi válaszadó egyetemen működik pályázati iroda, s 2 egyetem kivételével transzfer, illetve K+F iroda is.

A 9 egyetem kutatás-fejlesztési ráfordításait és forrásait mutatja a 40. táblázat.

Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, eFt		K+F ráfordítások forrásai, eFt			
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások*	Állami költség- vetés	egyéb hazai források	külföldi források
2006	22 039 069	13 522 786	3 690 071	2 824 844	10 514 195	8 205 495	2 021 752
2007	23 036 743	15 183 648	2 501 054	3 043 545	11 085 061	7 384 434	2 611 135
2008	19 223 806	14 177 683	1 680 839	3 423 817	9 636 192	5 104 216	2 855 546
2009	21 906 630	15 703 760	2 126 865	3 969 369	10 151 117	7 418 462	2 955 823
2010	21 834 639	16 371 948	1 839 281	3 761 802	11 565 146	4 782 517	3 280 843
2011	23 477 277	15 565 175	3 427 281	4 061 061	9 825 868	7 794 355	3 490 106

40. táblázat: Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források

Megjegyzés: A válaszadó egyetemek nem mindegyike osztotta fel a K+F ráfordítást K+F költségre és beruházásra, ezért e kettő összege nem adja ki a ráfordítást.

Az egyetemek éltek a lehetséges közfinanszírozású forrásokkal. Ezek megoszlását mutatja a 41. táblázat. Míg 2007-ig dominált az OTKA, később az EU strukturális alapjaiból elnyert pályázatok vették át a helyüket. Az Alap forrásaiból kiírt pályázatok részesedése ezzel azonos nagyságrendű, de 2010-ben és 2011-ben már az EU strukturális alapjainak pályázatai vették át a vezető szerepet. Jelentősek még az EU Keretprogramjainak forrásai. Az Alap pályázatainak részaránya 6,47%-tól 32%-ig terjed. A legkisebb arányt az magyarázza, hogy 2006-ban egyetlen egyetemnek kiugróan magas volt az OTKA-aránya, ami a többi arányát befolyásolta.

Közfinanszírozási forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen	500	6 552 640	417	6 552 452	473	8 099 693	425	5 398 969	340	2 703 400	282	4 849 622
OTKA	682	87 138 040	577	15 043 238	577	3 664 881	504	3 703 933	455	3 921 288	447	4 021 342
NFT 1., GVOP	184	2 929 893	203	1 212 253	150	1 862 840	47	72 569	0	-10 708	0	0
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen	11	85 884	20	231 076	25	6 347 594	38	4 182 424	129	9 464 478	125	18 054 696
ebből												
• GOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• KMOP	0	0	0	0	4	89 743	2	282 675	8	2 161 183	11	1 305 924
• TIOP	0	0	0	0	2	6 234 700	3	103 417	4	421 986	6	751 229
• TÁMOP	0	0	0	0	0	0	40	3 388 008	123	6 636 691	111	14 856 146
• ROP-ok közülOP	3	29 194	3	52 231	3	23 151	6	408 324	17	244 618	15	1 141 397
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)	311	2 444 230	282	2 258 830	333	2 863 350	399	2 840 178	287	3 808 137	310	3 797 726
egyéb	640	2 133 501	583	2 645 290	669	2 571 389	647	2 270 208	370	1 849 562	379	1 295 653
Összesen	2 331	101 313 382	2 085	27 995 370	2 236	31 757 341	2 111	22 650 705	1 733	31 200 635	1 686	50 073 735
KTIA részarány, %		6,47%		23,41%		31,38%		25,64%		9,37%		11,34%

41. táblázat: Közfinanszírozású támogatások

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A közös kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködő partnereit mutatja a 42. táblázat.

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalat	7	7	5
• ebből KKV	7	5	4
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák	8	8	7
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)	6	4	2
Egyebek	4		

42. táblázat: Közös kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködő partnerek szerint, egyetemek száma

Az üzleti megbízásra végzett kutatási tevékenységek között a legfontosabbak a hazai és az EU-tagállambeli vállalatok, de jelentős a más kutatóintézeti megbízásra végzett tevékenység is.

Az elmúlt 5 év során a kutatási eredmények hasznosulásának sorrendje:

1. üzleti megbízó partnernél hasznosulás,
2. saját szervezeten belüli hasznosítás (pl. továbbfejlesztés),
3. együttműködő partnernél,
4. saját vállalkozásban (spin-off alapításával),
5. kutatási eredmény értékesítésével (technológiai transzfer, licenc, know-how értékesítés).

Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorait mutatja a 9 egyetemre összesítve a 43. táblázat.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Szabadalmi bejelentések száma	24	40	48	74	102	67
Megadott szabadalmak száma	4	8	10	9	24	31
Növényfajta oltalom száma	0	0	0	1	1	9
Használati mintaoltalom száma	1	1	1	1	2	4
Védjegyek száma	5	2	3	4	2	4
Szerzői jogi oltalom száma	4564	4543	4974	4140	4891	4799
Referált publikációk száma	10378	10358	11582	10589	11812	11149
Megalapított spin - off vállalkozások száma	9	12	14	18	17	20

43. táblázat: A kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorai

A 9 egyetemen az Alap vagy a GOP/KMOP forrásaiból alapított, illetve működő kooperációs kutató központok, illetve regionális egyetemi tudásközpontok száma a 44. táblázat szerint alakult. Látható, hogy a közfinanszírozású források megszűntével megszűnik e központok tevékenysége, fenntarthatóságuk nem biztosított.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kooperációs Kutató Központ (KKK)	5	5	3	3	2	1
Regionális Egyetemi Tudásközpont (RET)	8	7	7	6	5	4

44. táblázat: Működő kutató központok száma

A kutatás-fejlesztési tevékenységet akadályozó tényezők fontosságának súlyát mutatja a 45. táblázat. A fontosság mértékét jelölő szám annál nagyobb, minél inkább jelentősnek tartották a tényezőt. A legfontosabbnak a saját pénzügyi forrás hiánya bizonyult, valamint az, hogy a kutatási eredményeket potenciálisan felhasználó vállalkozások napi gondokkal küzdenek. Figyelemre méltó, hogy a harmadik akadályozó tényezőnek a túl bonyolult pályázatokat tartják. Fontos még, hogy hiányzik a kutatási eredményeket megrendelő vállalkozói kör.

Tényezők jellege	Akadályozó tényezők	Fontosság
Költség tényezők	Saját pénzügyi forrás hiánya	41
	Külső (támogatási) források hiánya	29
	Befektetők hiánya	23
Tudás, ismeret tényezői	Szakemberhiány	8
	Technológiai ismeret hiánya	10
	Piaci információk hiánya	19
	Nehéz együttműködő partnert találni	19
Piaci tényezők	A kutatási eredményeket potenciálisan felhasználó vállalkozások napi gondokkal küzdenek	36
	Kutatási eredményeket megrendelők hiánya	30
	Bizonytalan az új termékek, szolgáltatások iránti igény	28
Szakpolitikai tényezők	Túl bonyolultak a pályázatok	31
	A kormány nem vagy nem megfelelően ösztönzi az innovációt	29
	Nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek	28
	Jogsabályok gátolják az innovációt	27
Egyéb	Legalább középtávon kiszámítható K+F+I stratégia és finanszírozás	3
	Pályázatok rugalmassága a megvalósítás során	3

45. táblázat: A kutatás-fejlesztési tevékenységét hátráltató tényezők

Megjegyzés: A kérdés során azt kellett megbecsülni, hogy az elmúlt 5 évben mennyire voltak fontosak az egyes tényezők a kutatás-fejlesztési tevékenysége akadályozásában? Az akadályozó tényezők súlya: Nagy fontosságú = 3, Közepesen fontos = 2, Csekély fontosságú = 1, Nem jellemző = 0. A táblázat a hatás mértékét jelölő számai az említés és a jelentőséget jelző súly szorzatából adódnak.

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A válaszadók a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszközének tekintik a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot és úgy ítélik meg, hogy a vállalatok által fizetett innovációs járulék jelentős mértékben egészítette ki a költségvetésben biztosított forrásokat. Összhangban a vállalkozói válaszadókkal, az egyetemek is úgy látják, hogy az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemi-vállalati együttműködésnek.

Az Alap pályázataival kapcsolatos értékelésekben kiemelték, hogy a pályázati projektek értékelési szempontjai világosak, jól követhetőek, és az Innovációs Alap pályázatai és más kutatási, innovációs pályázatok (pl. az ÚSZT operatív programjainak pályázatai) jól elkülöníthetőek, céljaik nem azonosak, ezért a pályázók számára egyértelmű a választás.

A pályázatok adminisztratív előírásaival, eljárásaival kapcsolatosan a pályázatok adminisztratív követelményeit követhetőnek látják, ugyanakkor kritikának tekinthető, hogy nem kapott hangsúlyt, hogy a fizetési határidők és a feltételek a szerződésnek megfelelően valósultak volna meg, s általában nem jelölték, hogy a pályázatlan bonyolító szervezettel vagy a közreműködő szervezettel elégedettek lennének.

Az Alappal kapcsolatosan külön kifejtett szöveges értékelések és javaslatok közül a legjellemzőbbek:

- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatai jelentős mértékben hozzájárultak a magyarországi K+F+I tevékenység fenntartásához. A KTIA forrásból táplálkozó pályázati portfólió megfelelően diverzifikált volt abban a tekintetben, hogy arányosan támogatott direkt K+F és innovációs projekteket, ugyanakkor lehetőségeket kínált a projekt előkészítő- és egyéb kapcsolódó kiegészítő tevékenységek finanszírozhatóságára is (pl.: Mecenatúra, TÉT, stb.).
- ▶ A KTIA szerepvállalása a regionális K+F+I célkitűzések megvalósításában (Pl.: Baross Gábor Program) egyértelműen pozitív hozadékkal járt, mind a konkrét kutatások területén, mind a hiátust betöltő rendkívüli jelentőséggel bíró K+F infrastruktúra-fejlesztések, beszerzések támogatása révén.
- ▶ Az Alap segítette a hazai kutatóhelyek nemzetközi tudományos programokhoz és az EU kutatási térség programjaihoz, „grant” rendszereihez való kapcsolódást (EU RTD Framework, COST, EUREKA stb.), és a multilaterális K+F+I kultúra, sztenderdek és környezet meghonosodását.
- ▶ El kell döntenie, hogy mit akar a KTIA támogatni összhangban az ország közép- és hosszú távú terveivel. A KTIA akkor tud jól ösztönözni, ha az elképzelések világosak. Jelenleg sajnos nem azok, sok kapkodó intézkedésnek lehettünk tanúi, illetve a szükséges intézkedések nem valósultak meg. Az elmúlt két évben szinte egyáltalán nem került sor pályázat meghirdetésére a KTIA forrásaiból. A folyamatosság és kiszámíthatóság nagyon fontos a pályázati tevékenységben.
- ▶ A pályázatban meghirdetett határidőket a kiíró szervezetek nem tartják be (a pályázatok elbírálása késik, a szerződéskötési folyamatok lassúak, körülményesek, hónapokat csúszik a támogatások megérkezése). Alapvetően fontos, hogy a finanszírozó szerv is tartsa be a vállalt határidőket. Javasolható a K+F tevékenységet finanszírozó, az Alapot kezelő szervezet és a támogatott kedvezményezettek közé iktatott közreműködő szervezet számára az ügyfél-orientáltabb működés, magatartás előírása.
- ▶ Továbbra is fontos szempont kell, hogy maradjon a kutatóhelyek és vállalatok közötti együttműködés. A magyar gazdaság és a piac mélyrehatóbb helyzetelemzése alapján javasolható a KTIA forrású K+F pályázati rendszerekben az egyetemi, kutatóintézeti szereplők státuszának erősítése, finanszírozási intenzitásának növelése.
- ▶ Javasolható a KTIA-ból finanszírozásra kerülő jövőbeni pályázatok adminisztratív terheinek csökkentése, továbbá a bizalmi elv alapjaira épülő egyszerűsítése.
- ▶ Sajnos a Regionális Egyetemi Tudásközpontokat támogató pályázat folytatására nem volt lehetőség, pedig a további fejlesztésük és a szakértő munkatársak megtartása révén az egyetem kutatási és szolgáltatási tevékenysége tovább bővíülhetne.

Az innovációs járulékkal és csökkentési lehetőségével kapcsolatosan külön kifejtett innovációpolitikai jellegű szöveges értékelések és javaslatok közül a legjellemzőbbek:

- ▶ A KTIA törvényben eredetileg foglalt kedvezmény (az innovációs járulék csökkentése a saját és a költségvetési, illetve non-profit kutatóhelyektől megrendelt K+F költségeivel) egyértelműen a K+F tevékenység ösztönzését célozta. Emellett ösztönözte az egyetemi/akadémiai, valamint az üzleti szféra között együttműködést, amelynek hiánya a hazai NIR egyik jellemzője. Tény, hogy a leírhatósággal vissza lehetett élni, mint ahogy az adózás bármely területén a csalás esélye fennáll, bármilyen kifinomult is a szabályozás. A megoldás azonban nem a megszüntetés, hanem a szabályozás áttekintése, az alkalmazás folyamatos és szigorú ellenőrzése.
- ▶ Egyetemi kutatóhelyek szempontjából rendkívüli jelentősége volt a K+F tevékenység és annak bevételei alakulására a cégek, vállalkozások K+F megrendeléseik innovációs járulék terhére történő elszámolásának lehetősége. Ösztönözte az egyetemek irányából kiinduló technológia transfert, továbbá közelebb hozta a vállalati szféra igényeinek megjelenítését az egyetemi K+F portfólióban. Az ilyen módon kialakult partnerkapcsolatoknak direkt visszacsatolása volt az egyetemi oktatásra és a munkaerőpiacra kerülő végzett diplomások szakmai innovációs képességére is.

6.3.3. Az MTA intézetek számára küldött kérdőívek eredményei

A jelentősebb mértékben az Alapot kihasználó intézetekben foglalkoztatottak átlag 60%-a tekinthető kutató-fejlesztőnek. Igen különböző, hogy az intézetek éves költségvetésének hány százaléka származik kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából: van intézet, ahol 100%, de van, ahol ez 10% körüli.⁵⁶

A kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó több tudományágban is tevékenykednek az intézetek, számuk:

Természettudományok	11
Műszaki tudományok	7
Orvostudományok	4
Agrártudományok	7
Társadalomtudományok	3
Bölcsészettudományok	1

Az intézetek kutatási eredményeinek hasznosítása fontossági sorrendben főként az alábbi ágazatokhoz kapcsolódik:

- ▶ Környezetvédelem
- ▶ Gyógyszeripar
- ▶ Biotechnológia
- ▶ Vegyipar (gyógyszeripar nélkül)
- ▶ Energetika
- ▶ Élelmiszeripar/ mezőgazdaság
- ▶ Oktatás, tanácsadás, minőségügy

⁵⁶ Megjegyezzük, hogy a különbségek esetleg a kérdőív értelmezéséből is fakadhattak.

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

- ▶ Infokommunikációs technológia
- ▶ Pénzügy
- ▶ Gépipar
- ▶ Számítástechnika
- ▶ Logisztika/szállítmányozás
- ▶ Egészségügy/ Gyógyászat

A kiemelten Alapot felhasználó 13 intézet között az intézeti K+F eredmény hasznosításában tevékenykedő külön transzferirodával 2, pályázati irodával 6 intézet rendelkezik.

A 13 intézet kutatás-fejlesztési ráfordításait és forrásait a 46. táblázat tartalmazza. Az intézeteknél dominál az alapkutatás.

Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, eFt			K+F ráfordítások forrásai, eFt		
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások	Állami költségvetés	egyéb hazai források	külföldi források
2006	19 166 967	17 938 881	1 445 990	964 994	13 742 920	2 774 375	1 481 445
2007	19 052 322	17 792 169	1 344 344	908 093	14 424 136	2 152 742	1 403 842
2008	19 596 167	18 343 134	1 190 702	742 026	14 649 083	2 445 650	1 543 294
2009	22 524 676	20 795 601	1 458 870	1 870 315	15 943 887	2 853 462	1 655 520
2010	20 419 239	17 021 432	3 220 760	844 192	15 034 002	2 569 058	1 727 667
2011	18 264 222	16 756 163	1 323 119	967 642	12 645 993	3 025 461	1 404 550

46. táblázat: Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források

Az MTA intézetek is éltek a lehetséges közfinanszírozású forrásokkal. Ezek megoszlását mutatja a 47. táblázat. Az intézeti alapfinanszírozás mellett (ez az egyéb kategória) az Alap forrásaiból kiírt pályázatok részesedése a legnagyobb. Jelentősek még az EU Keretprogramjainak és az OTKA-nak a forrásai. Érdekes, hogy az ÚMFT pályázati lehetőségeivel az akadémiai kutatóintézetek nem élnek. Az Alap részaránya 30% és 45% közötti, ami azt is jelenti, hogy az akadémiai kutatóintézetek nagyobb arányban veszik igénybe a saját közfinanszírozási forrású lehetőségeik között az Alap pályázati lehetőségeit, mint az egyetemek. (Ez persze nincs ellentmondásban azzal, hogy az Alap összes forrásaiból nagyobb arányban részesednek az egyetemek!)

Közfinanszírozású forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt	projekt- szám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen	140	1 349 220	138	1 370 623	171	2 337 888	158	1 867 162	1 057	1 662 529	1 110	2 335 415
OTKA	235	702 457	222	771 552	209	720 130	177	622 586	185	813 307	175	746 737
NFT 1., GVOP	64	768 963	37	296 233	36	180 304	3	0	0	0	0	0
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen	0	0	0	0	0	0	11	227 092	15	239 317	8	249 056
ebből												
• GOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• KMOP	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13 113	0	0
• TIOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• TÁMOP	0	0	0	0	0	0	8	227 092	11	234 831	4	305 883
• ROP-ok közülOP	0	0	0	0	0	0	1	12 306	2	7 515	2	10 752
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)	45	296 693	51	499 648	44	500 360	43	665 668	36	492 441	38	457 397
egyéb	137	1 198 519	151	1 643 791	94	1 432 124	140	1 390 277	173	1 273 371	137	1 296 054
Összesen	621	4 315 852	599	4 581 847	554	5 170 806	541	5 012 183	1 480	4 736 424	474	5 401 294
KTIA részarány %		31,26%		29,91%		45,21%		37,25%		35,1%		43,24%

47. táblázat: Közfinanszírozású támogatások

6. AZ ALAP FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A közös kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködő partnereit mutatja a 48. táblázat.

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalat	9	4	3
• ebből KKV	8	4	1
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák	12	11	5
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)	2	1	1

48. táblázat: Közös kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködő partnerek szerint, intézetek száma

Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorait összesíti az Alapot leginkább felhasználó 13 intézetre a 49. táblázat.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Szabadalmi bejelentések száma	16	7	10	10	15	24
Megadott szabadalmak száma	2	3	4	2	5	3
Növényfajta oltalom száma	7	11	2	4	6	6
Használati mintaoltalom száma	0	0	0	0	0	0
Védjegyek száma	1	1	1	2	1	1
Szerzői jogi oltalom száma	1	2	1	0	1	4
Referált publikációk száma	1261	1307	1348	1503	1359	1534
Megalapított spin-off vállalkozások száma	7	5	5	5	4	3

49. táblázat: A kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorai

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és az innovációs járulékkal és a kapcsolódó kedvezményekkel kapcsolatos értékelésekben az akadémiai intézetek a többi válaszadó csoporttal összhangban az Alapot

- ▶ a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszközeinek tekintik,
- ▶ egyben úgy látják, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagyságának garanciálisan kell kapcsolódnia a befizetett innovációs járulékhöz.

- ▶ Úgy ítélik meg, hogy az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemivállalati együttműködésnek.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataival kapcsolatos értékelésben kiemelték, hogy a pályázatok hozzásegítettek ahhoz, hogy kutatás-fejlesztési elképzeléseket teljes egészében megvalósítsák. A pályázatok adminisztratív előírásaival, eljárásaival kapcsolatos értékeléseikben nem értékelték pozitívan, hogy a szerződéskötés időben és követhető módon történt volna, illetve hogy a pályázati projekt megvalósítását szakszerű és kiszámítható ellenőrzési rendszer kísérné.

A külön kifejtett szöveges értékelések és javaslatok közül a legjellemzőbbek:

- ▶ Maradjanak továbbra is indirekt kutatás-fejlesztési kedvezmények.
- ▶ Az alap (felfedező) kutatásokra is legyen pályázati lehetőség az Alapból, mert az OTKA-támogatás visszaesett.
- ▶ Legyenek 100%-os támogatással kiírva műszerpályázatok költségvetési szervek számára is, ahogyan ez korábban lehetséges volt.
- ▶ Sikeresek voltak a konzorciumi formában megvalósuló korábbi pályázatok (korábbi Jedlik, NTP), ezeket ismét ki kellene írni.

6.3.4. A kérdőíves megkeresés összegző következtetései és javaslatai

A kérdőíves megkeresések során a válaszadók szöveges javaslatai között a legfontosabbak a következők:

- ▶ Mind a legeredményesebben pályázó vállalati, mind pedig az egyetemi és MTA kutatóintézeti körben úgy ítélték meg, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszköze.
- ▶ Az intézeti pályázói körben az akadémiai kutatóintézetek nagyobb arányban veszik igénybe a saját közfinanszírozási forrású lehetőségeik között az Alap pályázati lehetőségeit, mint az egyetemek.
- ▶ Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemi/kutató intézeti-vállalati együttműködésnek. A KTIA törvényben eredetileg foglalt kedvezmény (az innovációs járulék csökkentése a saját és a költségvetési, illetve non-profit kutatóhelyektől megrendelt K+F költségeivel) egyértelműen a K+F tevékenység ösztönzését célozta.
- ▶ Fontos, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz.
- ▶ Világos közép- és hosszú távú tervekkel összhangban, kiszámítható módon, folyamatosan kell működtetni az Alapot.
- ▶ Továbbra is fontos szempont kell, hogy maradjon a kutatóhelyek és vállalatok közötti együttműködés. A magyar gazdaság és a piac mélyrehatóbb helyzetelemzése alapján javasolható a KTIA forrású K+F pályázati rendszerekben az egyetemi, kutatóintézeti szereplők státuszának erősítése, finanszírozási intenzitásának növelése.
- ▶ A pályázati bürokrácia indokolatlanul nagy. Fontos lenne, hogy a túlzott adminisztráció helyett a bizalmi elv érvényesüljön.

- ▶ A fizetési és egyéb határidőket mind a pályázatkezelők, mind a közreműködő szervezetek tartásuk be.
- ▶ Szakaszos támogatásokkal az innováció teljes életútját le kell fedni, az ötletek támogatásától a sorozatgyártásig.

6.4. Néhány kiemelt jelentőségű projekt bemutatása

A legjelentősebb egyetemi, akadémiai kutatóintézeti és vállalati támogatás-felhasználókhöz kiküldött kérdőívekben a válaszolókat kértük, hogy mutassák be azokat a kiemelt jelentőségű, legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményeiket, amelyek az elmúlt 3 év során a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból valósítottak meg. Ezen projektek rövid összefoglalását a 7. melléklet mutatja be.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által 2004-2011 között finanszírozott portfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzése alapján következtetéseinket és javaslatainkat az alábbiakban ismertetjük.

Következtetések

Az Alap 2004-2011 közötti eredményeinek elemzése alapján megállapítható, hogy az Alap

- ▶ a teljes hazai állami K+F ráfordításon belül 2004-2010 között mintegy 24-40%-ot képvisel, ezáltal
- ▶ jelentős szerepe van a hazai TTI stratégia megvalósításában,
- ▶ pályázati támogatási rendszerben stabil és kiszámítható forrást jelent a K+F+I szférának,
- ▶ lehetőséget biztosít, hogy a hazai kutatás-fejlesztés és innovációpolitika közvetlen támogatási forrásainak koordinációja megvalósuljon, ezáltal a szinergiák kihasználásra kerüljenek,
- ▶ 2011 végéig innovációpolitikai szabályozó hatást biztosított az Alaphoz kapcsolódó kedvezmények rendszerével (K+F+I ösztönzés a járulékcsökkentési lehetőség útján).

Az Alap 2004-2011-es működése során mind az Alap feletti rendelkezési jog, mind az Alap működtetésének intézménye gyakran változott, ami mind az Alap felhasználásának tervezésében, mind a felhasználás során akadályozta a stratégiának megfelelő működést, és a működésben zavarokat okozott.

Az Alap bevételi adataiból az alábbi megállapítások tehetők:

- ▶ Az Atv. 2007-2010-ig érvényes, de 2010-ben felfüggesztett, majd 2011-től törölt törvényi előírása, miszerint az állam annyival járuljon hozzá az Alap forrásaihoz, mint a tárgyévet 2 évvel megelőzően a vállalkozások befizetései összege 2007-ben, 2008-ban, 2009-ben teljesült.

Az Alap kiadási, azaz felhasználási oldalával kapcsolatosan a következő összegző megállapítások tehetők:

- ▶ az Alap felhasználása elsősorban a hazai innováció támogatását szolgálta, de növekvő tendenciát mutatott az EU-s és a nemzetközi együttműködések elősegítésének támogatása is;
- ▶ 2006-tól kezdődően az Alap jogcímenként tervezett felhasználási tételei nem valósultak meg, s a válság hatására elrendelt zárolások különösen nagy visszaesést okoztak;
- ▶ az Alap alapszerű működését jelentősen korlátozta, hogy az Alap maradványai év végén elvonásra kerültek a központi költségvetésbe, így nem voltak felhasználhatóak a több éves időszakot átfogó programok finanszírozására.

Az innovációs járulék befizetéseivel kapcsolatosan a következő összegző megállapítások tehetők:

- ▶ 2006-2010 között a befizetett innovációs járulék éves összege nem növekedett, hanem stagnált.
- ▶ A regionális adatok szerint Közép-Magyarország súlya mind az innovációs járulékcsökkentési lehetőségei, mind a befizetések esetében az 50%-ot meghaladja, ami tükrözi a régió gazdaságban és innovációban betöltött szerepét.

7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

- ▶ Inkább a nagyobb árbevételű vállalatok tudnak élni az innovációs járulékból kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységük után a levonás lehetőségével. Ez megerősíti más elemzés megállapításait, miszerint a nagyobb vállalatok aktívabb innovációs tevékenységet folytatnak, mint a kisebbek, így a KKV-k.
- ▶ Jelentős közvetett állami innováció-ösztönző támogatási eszköz volt az innovációs járulék csökkentésének lehetősége a saját K+F tevékenység költsége, vagy beszerzett K+F költsége alapján.
- ▶ Az innovációs járulékot csökkentő tételek évente 5-12%-kal meghaladják a befizetett innovációs járulékot.
- ▶ A gyógyszeripari, a járműipari és a távközlési ágazatok tudnak leginkább élni a járulékcsekentés lehetőségével.

Az Alap stratégiai céljait illetően következtetéseink:

- ▶ 2007-ig nem volt az Alap felhasználását meghatározó, átfogó stratégia és 2007 után a kidolgozott TTI stratégia pedig nem tudta az Alaphoz kapcsolódó stratégiai célrendszer egységes kialakítását ösztönözni, mert a stratégiában nagyon sok cél és támogatható tevékenység szerepel, nem határozza meg az egyes célok közötti hierarchiát és nem határozza meg az Alap szerepét a stratégiai célok végrehajtásában.
- ▶ Nem volt megfelelő összehangolás a különböző közfinanszírozású források stratégiai között. Különösen problémás, hogy a TTI stratégia általános célja nem volt megfeleltethető az ÚMFT foglalkoztatás és növekedés átfogó céljának. A középtávú stratégiai célok pedig csak formálisan feleltethetők meg az ÚMFT gazdaságfejlesztési prioritásán belül megfogalmazott, az innovatív, tudásalapú gazdaság megteremtése céljának.
- ▶ Az Állami Számvevőszék felhívta a figyelmet a különböző kutatás-fejlesztési és innovációs programok stratégiai összehangolására. Az ÁSZ megítélése szerint a továbbiakra vonatkozóan az egész állami kutatás-fejlesztési és innovációs finanszírozási rendszer logikáját, működtetését, intézményi kereteit szükséges áttekinteni és a különböző kutatás-fejlesztéssel és innovációval kapcsolatos programok forrásait összehangolni.

A program portfólió elemzése alapján megállapítható, hogy az Alap eredeti koncepciójában kitűzött cél, hogy a vállalkozásoknak legalább a befizetett járulékok összegét „vissza kell juttatni”, a gyakorlatban nem érvényesült.

A közvetett hatásokat az Ernst&Young-GKI értékelés elemzése alapján mutattuk be. Az Ernst&Young-GKI értékelés a pályázati konstrukciók szándékolt hatásainak elemzése alapján megállapítja, hogy a pályázati dokumentációból következtethető eredmények nem elég konkrétak és ebből következően a párhuzamosan futó pályázatokban megfogalmazott elvárások sok esetben igen hasonlóak. Az értékelés úgy találta, hogy Jelentős mértékű volt azoknak a projekteknek a támogatása, amelyek üzleti szempontból kevésbé voltak esélyesek a sikerre, így az Alap részben konzerválta a gyengébb innovációs motivációkkal útnak indított kutatásokat is. Fontos összegző megállapítás, hogy az input oldalon az Alap működése hozzájárult a kutatás-fejlesztési ráfordítások szinten tartásához, és kisebb mértékben a K+F munkahelyek teremtéséhez/megtartásához. Az értékelés összegzésképpen pedig megállapította, hogy „az Alap nélkülözhetetlen volt a hazai KFI állami finanszírozásának szinten tartásához.”

A pályázatkezelési és monitoring rendszer elemzése alapján megállapítható, hogy az Alap működését folyamatosan intézményi és jogszabályi bizonytalanság jellemezte, az Alap működtetésének jogi garanciáját egész működése során nehezítette a jogszabályok gyakori változása. A pályázatkezelő rendszerrel kapcsolatosan pedig az ÁSZ is súlyos megállapításokat tett.

Az Alap eredményeinek jövőbeni hasznosulását illetően stabil és kiszámítható működést kell biztosítani, ami egyben a megindított programok fenntarthatóságát is szolgálja. Ennek érdekében a megindult, nagyobb stratégiai kihatású programok, a kialakult ágazati, hálózati és regionális kompetenciák fenntarthatóságát biztosítani kell. Ilyenek a KKK, illetve a RET programok, regionális programok.

A kérdőíves megkeresések válaszai feldolgozása alapján a legfontosabb következtetések a következők:

- ▶ Az Alapot a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának kiemelkedően fontos eszközének tekintik és legfontosabb tényezőnek azt ítélik, hogy az Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz.
- ▶ Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége részben ösztönzést adott a vállalati innovációnak, ugyanakkor a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel, ösztönzést adott az egyetemi/kutató intézeti-vállalati együttműködésnek.
- ▶ Világos közép- és hosszú távú tervekkel összhangban, kiszámítható módon, folyamatosan kell működtetni az Alapot.

ÖSSZEGZŐ KÖVETKEZTETÉSEK:

Az Alap működéséhez kapcsolódóan az ország innovációra alapozott versenyképességét segítő kezdeményezések születtek, jelentős innovációs potenciál alakult ki, ágazati és regionális kutatási és innovációs kompetenciák teremtődtek meg, amelyek további fennmaradását, fejlődését biztosítani kell, és ebben az Alap szerepét stabilizálni szükséges.

Megerősíthető, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működése kedvező és mérhető nemzetgazdasági szintű hatásokat eredményezett annak ellenére, hogy az intézményi környezetben, a tervezésben és a végrehajtásban hiányosságok voltak tapasztalhatók.

Javaslatok

A legfontosabb javaslatok megfogalmazásánál rá kell mutatnunk arra, hogy az elkészült értékelések és különösen az ÁSZ jelentései egy sor javaslatot megfogalmaztak mind az Alap tervezésével, mind felhasználásával, az alapkezelő rendszer működtetésével kapcsolatban. Ezen javaslatok legtöbbje továbbra is érvényes. Jelen értékelés összefoglaló javaslatai között ezek megismétlése nem lehetséges, ezért a jelen elemzéssel is alátámasztott azon legfontosabb javaslatok megfogalmazására törekedtünk, amelyek figyelembe vétele az Alap eddigi kedvező hatásait erősíthetik.

1. A hazai kutatás-fejlesztést és innovációt közvetlen eszközökkel támogató központi, állami programok és források (Kutatási és Technológiai Innovációs Alap programjai, az Európai Unió strukturális alapjainak innovációhoz kapcsolódó programjai, Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok, a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben folyó kutatásokat finanszírozó költségvetési források, ágazati kutatási források) összehangolására szükséges egy egységes kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia, valamint egy ezt megvalósító, összehangolt és stabil intézményrendszer működtetése. A nemzeti KFI stratégia megvalósításának egyik fontos eszköze lehet az Alap.
2. Különös tekintettel az EU2020 célkitűzéseinek magyarországi feltételrendszerének megteremtésére is, szükséges, hogy a 2014-2020 közötti strukturális alapok felhasználására meginduló stratégiai tervezés már a tervezés kezdetétől támaszkodhasson egy koherens, a hazai gazdaságpolitikai célokat is integráló új TTI stratégiára. Ennek érdekében rövid időn belül ki kell dolgozni egy átfogó kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiát. Az EU 2014-2020 támogatásokra való előkészítésben meg kell határozni az Alap szerepét.

3. Az Alap céljainak megvalósítása érdekében szükséges a stratégiaalkotást, tervezést és működtetést lehetővé tévő egyértelmű, stabil és egységes felelősségi rendszer kialakítása.
4. Az Alap alapszerű működését biztosítani szükséges, úgy hogy az éves maradványok ne kerüljenek elvonásra a központi költségvetésbe, hanem maradjanak az Alap költségvetésében. Ezáltal biztosítható, hogy az Alap működtetése során követett stratégia töretlenül érvényesülhessen és a megindított programok több évet átfogó finanszírozása megvalósulhasson.
5. Biztosítani kell, hogy az Atv. 9. § szerinti követelmény érvényesüljön: „Az Alap a magyar gazdaság versenyképességének és innovációs teljesítményének javítását szolgálja.”
6. Az Alap számára stabil és kiszámítható működési feltételeket kell teremteni, meg kell szüntetni a bizonytalanságokat, a gyakori változtatásokat mind a jogszabályokban, mind a forrásokban, az intézményi környezetben.
7. Az Alap eljárásaihoz, pályázati rendszeréhez kapcsolódó adminisztrációt csökkentve biztosítani kell, hogy a pályázati követelményei világosak, követhetőek legyenek, a pályázati informatikai rendszer könnyen kezelhető legyen, a pályázatok elbírálása és a döntések megalapozottsága megfelelő és transzparens módon történjen, a szerződéskötések időben és követhető módon történjenek, a kifizetések illeszkedjenek a megállapodásokhoz.
8. Az Alap pénzügyi monitoringja mellett a pályázati programok megvalósulását stratégiai monitoring, folyamatos szakmai értékelési rendszer kövesse.

A Felhasznált irodalom

Törvények:

- ▶ 2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról és ennek eredeti szövege, indoklással, valamint 2007.01.01. - 2007.06.30. közötti, 2007.07.01. - 2007.09.24. közötti, 2008.01.01. - 2008.12.31. közötti, 2009.01.01. - 2009.11.17. közötti, 2009.11.18. - 2010.12.31. közötti, 2011.01.01. - 2011.12.21. közötti, 2011.12.22. - 2011.12.31. közötti, 2012.01.01. - 2012.12.31. közötti hatályos változatai
- ▶ 2004-2011-re vonatkozó költségvetési törvények
- ▶ Törvények a 2004-2010-re vonatkozó költségvetési törvények végrehajtásáról

Stratégiai, tervezési dokumentumok:

- ▶ Európa 2020, Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája, a Bizottság közleménye, COM(2010) 2020 végleges
- ▶ A Kormány középtávú (2007-2013) tudomány-, technológia és innováció-politikai (TTI) stratégiája, 2007. március
- ▶ Új Magyarország Fejlesztési Terv, Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakerete a 2007–2013-as évekre, <http://www.nfu.hu/doc/109>
- ▶ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal Stratégiája (2007-2010), 2007. december, amit kiegészített a 2009. január 28-án kelt dokumentum, melynek címe: „A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2009. évi stratégiája és kiemelt céljai”
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2007. évi felhasználási terve, 2006.11.10.
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2007-2009. évi középtávú stratégiai céljai, 2006. 11. 10.
- ▶ „A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap középtávú stratégiája (2007-10) és 2008. évi felhasználási terve”, 2007.12.14.

NKTH-beszámolók:

- ▶ Jelentés a Kormány részére a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2004. évi tevékenységéről, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználásáról készített beszámolóról, 2005. június
- ▶ Jelentés a Kormány részére a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2005. évi tevékenységéről, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználásáról, 2006. május
- ▶ NKTH, KPI 2006. évi beszámoló, 2007. július 3.
- ▶ NKTH, KPI 2007. évi beszámoló, 2008. július
- ▶ NKTH, KPI 2008. évi beszámoló, 2009. július
- ▶ NKTH, KPI 2009. évi beszámoló, 2010. június
- ▶ 2010. évi beszámoló a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (2011. január 1-től névváltozással Nemzeti Innovációs Hivatal) tevékenységéről, 2011. július

Kormányrendeletek:

- ▶ 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról
- ▶ 303/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a Nemzeti Innovációs Hivatalról
- ▶ 146/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek közfinanszírozású támogatásáról
- ▶ 216/2003. (XII.11.) Korm. rendelet a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalról
- ▶ 277/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalról
- ▶ 146/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból nyújtott állami támogatások szabályairól
- ▶ 212/2010 (VII.1.) Korm. rendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről
- ▶ 273/2010. (XII. 9.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
- ▶ 160/2001. (IX. 12.) Korm. rendelet a Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszerről

Kormányhatározatok:

- ▶ 1279/2010. (XII. 15.) Korm. határozat a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács létrehozásáról
- ▶ 1023/2007. (IV. 5.) Korm. határozat a Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiájáról
- ▶ 1066/2007. (VIII. 29.) Korm. határozat a Kormány 2007–2010-re vonatkozó tudomány-, technológia- és innováció-politikai (TTI) intézkedési tervéről
- ▶ 1019/2009 (II.19.) Korm. határozat a Kormány 2009–2010-re vonatkozó tudomány-, technológia- és innováció-politikai intézkedési tervéről

KUTIT előterjesztések, 2004-2009:

- ▶ Előterjesztés a KUTIT 2005. december 21-i ülésére a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal monitoring stratégiájáról
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004. évi felhasználási stratégiai terve, Előterjesztés a KUTIT 2004. május 27-i ülésére, NKTH
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2005. évi pályázati programjainak terve, Előterjesztés a KUTIT 2005. március 16-i ülésére

NKITT előterjesztések, 2011, 2012:

- ▶ Részletes beszámoló a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználásáról (2010-2011), Előterjesztés a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács 2012. január 24-i ülésére, NFM
- ▶ Beszámoló a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználásáról (2010-2012), Előterjesztés a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács 2011. november 15-i ülésére, NFM

Értékelési, átvilágítási dokumentumok:

- ▶ OECD Innovációpolitikai országtanulmányok, Magyarország 2009, magyar változat, OECD 2009, <http://www.nih.gov.hu/nemzetkozi-tevekenyseg/oecd/oecd-magyarorszag>
- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004.01.01. – 2009.12.31. közötti működésének átfogó értékelése, Ernst&Young, GKI Zrt., 2010. július 27., röviden: Ernst&Young-GKI értékelés
- ▶ A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének, gazdálkodásának átvilágítása, 2008. április 15., Expert Management Consulting Kft.
- ▶ Az Innovációs Alapból finanszírozott pályázatok bírálati rendszerének átvilágítása és továbbfejlesztése, 2010.február, Equinox Consulting Kft.
- ▶ Az INNOCSEKK program hazai és nemzetközi tapasztalatainak értékelése és javaslat a lehetséges továbbfejlesztés főbb irányaira és eszközeire, 2007. október, Ipargazdasági Kutató és Tanácsadó Kft.
- ▶ FORRÁS SQL és PKR (pályázatkezelő rendszer) adatbiztonsági és informatikai audit, 2008. április 30. IT Business Consulting

Vizsgálati jelentések:

- ▶ ÁSZ-jelentések, lásd részletesen felsorolva az 5. fejezethez kapcsolódó mellékletben
- ▶ 21-1/8/2005. KEHI, Ellenőrzési jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez, 2005. április
- ▶ 21-1/145/2005. KEHI, Összefoglaló jelentés a Strukturális Alapok támogatásának felhasználásában érintett intézményi körnek a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezési Program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.6.) Kormányrendelet 57.§ (1) bekezdése alapján folytatott rendszerellenőrzéséhez, 2005. július
- ▶ Nemzetgazdasági Minisztérium, Ellenőrzési Főosztály, 8991/12/2010. Ellenőrzési jelentés a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal és az általa kezelt források pénzügyi átvilágítása című vizsgálathoz, 2010. augusztus 11.
- ▶ Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Ellenőrzési Főosztály, NFGM/4185/8/2010. Genetic Immunity Kutatási, Fejlesztési és Szolgáltató Kft. által, a DERMAL01 pályázat kapcsán előterjesztett felületei intézkedés iránti kérelem kivizsgálása című ellenőrzés
- ▶ Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága információkérése (COMP/H4/C4/HN/NG/si D(2010)12) az NKTH-hoz

Egyéb dokumentumok:

- ▶ Jelentés a vállalati KFI helyzetéről, 2010, a Nemzeti Innovációs Hivatal kiadványa, 2012. május
- ▶ 24007 (HU) Research & Innovation Hungary Project, pénzügyi szerződés a Magyar Köztársaság és az EIB között, 2007. június 28.
- ▶ 24466 (HU) Hungary Innovation Support Project, pénzügyi szerződés a Magyar Köztársaság és az EIB között, 2008. június 3.
- ▶ NKTH anyaga az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottság, Kutatási és Innovációs Eseti Bizottság 2009. nov. 10-i ülésére, kézirat

Rövidítések jegyzéke

Alap	Kutatási és Technológiai Innovációs Alap
ÁSZ	Állami Számvevőszék
Atv.	2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról
BIOINKUB	Biotechnológiai minta-inkubátorközpont
EIB	Európai Beruházási Bank, European Investment Bank
EISZ	Elektronikus Információ Szolgáltatás
EUI, EUB	Az Európai Unió kutatás-fejlesztési célú tevékenységében való magyar részvétel elősegítésének pályázata
FEUVE	Folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési tevékenység, amelyről a 280/2003 (XII. 29.) Korm. rendelet rendelkezik
GAK	Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások
GOP	A 2007-2013. között az Új Magyarország Fejlesztési Terv (2010-től Új Széchenyi Terv) keretében a Gazdaságfejlesztési Operatív Program
GVOP	1. Nemzeti Fejlesztési Terv keretében a Gazdaság és Versenyképesség Operatív Program
IKTA	Infokommunikációs technológiák és alkalmazások pályázat az MFC keretéből
KAIG	Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 273/2010. (XII. 9.) Korm. rendelet szerinti Kiemelt Adózók Adóigazgatósága
KEHI	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal
KFI	Kutatás-fejlesztés és innováció
K+F+I	Kutatás-fejlesztés és innováció
KKV	Kis- és középvállalat
KKK	Kooperációs Kutató Központ
KMOP, DAOP, ÉAOP, ÉMOP, KDOP, DDOP, NYDOP	A 2007-2013. között az Új Magyarország Fejlesztési Terv (2010-től Új Széchenyi Terv) keretében az egyes régiók operatív programjai
KPI	Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda
KTIA	Kutatási és Technológiai Innovációs Alap
KUTIT	Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács
Kvtv.	Költségvetési törvény
MAG Zrt.	Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Támogatásközvetítő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
MFC	Műszaki Fejlesztési Célelőirányzat, az Alap jogelőd intézménye 2004 előtt
NAP	Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NFÜ	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
NIH	Nemzeti Innovációs Hivatal
NIR	Nemzeti innovációs rendszer
NKFP	Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program
NKITT	Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács
NKTH	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (a NIH jogelődje)
NTP	Nemzeti Technológia Platform
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Gazdasági Együtműködés és Fejlesztés Szervezete
OTKA	Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok
PKR	A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap Pályázatkezelő Rendszere

RET	Regionális Egyetemi Tudásközpontok
RIÜ, RIÜ-k	Egy adott régióban működő Regionális Innovációs Ügynökség, illetve a Regionális Innovációs Ügynökségek
SZTNH	Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
TÁMOP	a 2007-2013 között az Új Magyarország Fejlesztési Terv (2010-től Új Széchenyi Terv) keretében Társadalmi Megújulás Operatív Program
TECH	Nemzeti Technológia Program
TÉT	Tudomány- és technológia, illetve jelzőként tudományos és technológiai
TIOP	a 2007-2013 között az Új Magyarország Fejlesztési Terv (2010-től Új Széchenyi Terv) keretében Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program
TTI	A Kormány középtávú (2007-2013) tudomány-, technológia és innováció-politikai (TTI) stratégiája, elfogadta a 1023/2007. (IV. 5.) Kormányhatározat
ÚMFT	Új Magyarország Fejlesztési Terv, Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakerete a 2007–2013-as évekre
ÚSZT	Új Széchenyi Terv
XFEL	European X-Ray Free-Electron Laser Facility GmbH

2. melléklet: Az Alap 2004-2011 közötti kiadásainak alakulása a költségvetési törvények jogcímei szerint, M Ft
 Forrás: 2004-2010 között az éves költségvetési törvényi beszámolók, 2011-ben a terv az NFÜ adatai alapján

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény	Terv	Tény
A gazdaságban hasznosuló alkalmazott K+F támogatása	6 484,00	4 463,90														
Vállalkozások K+F és innovációs tevékenységének támogatása	898,00	803,90	8 989,10	6 461,60												
A vállalati innováció és a gazdaságban hasznosuló K+F támogatása					15 823,70	13 534,60										
Kutatás-fejlesztés és innováció támogató EU társfinanszírozású programok hazai támogatása							2 200,00									
Regionális innováció támogatása	3 074,00	3 69,80	7 950,7	6 011,70	12 613,7	6 599,90										
Innovációs és kutatási partnerség, hálózatépítés, infrastruktúra és mobilitás támogatása	2 732,70	3 584,40	3 653,60	2 376,50												
K+F eredmények elterjesztése, gazdasági és társadalmi hasznosítása	600,00	404,30	280,00	132,60												
A tudás- és technológiatranszfer, az együttműködés és az infrastruktúra fejlesztése					6 252,50	4 533,90										
Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok	10 950,60	11 770,60	13 600,00	10 953,60												
Hazai innováció támogatása (külön sor)	24 739,30	21 396,90	26 522,70	25 936,00	22 076,20	24 668,40	32 351,90	27 972,90	45 925,30	35 985,90	41 897,30	37 573,90	32 963,00	18 344,30	37 054,50	27 168,44
Hazai innováció támogatása	1 395,00	446,50	9 19,90	6 11,80	472,50	472,50	489,50	368,70	489,50	330,80	436,10	436,10	554,20	436,10	436,10	436,10
A tudományos és technológiai attasék munkájának támogatása																
Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok és nemzeti közti együttműködésben megvalósuló innováció támogatása	1 395,00	446,50	9 19,90	6 11,80	472,50	472,50	489,50	368,70	489,50	330,80	436,10	436,10	554,20	436,10	436,10	436,10
Európai Szén- és Acélpipari Kutatási Alap magyar hozzájárulása																
Európai Együttműködő Államok Terve (PECS) programban való részvétel támogatása																
Nemzetközi együttműködés	1 395,00	446,50	9 19,90	6 11,80	472,50	472,50	489,50	368,70	489,50	330,80	436,10	436,10	554,20	436,10	436,10	436,10
Új fejlesztési tervek K+F-H programjaira való felkészülés, monitoring és értékelés			210,00		150,00		100,00	46,70	100,00	4,00	70,00	8,30			150,00	150,00
Nemzeti Kutatásnyilvántartási Rendszer támogatása, valamint 2011-től: a K+F és innovációs elemzések, adatbázisok támogatása					87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	150,00	150,00
Innovációs tervek, elemzések, értékelés, adatbázisok	0,00	0,00	210,00	0,00	237,00	87,00	187,00	133,70	187,00	91,00	157,00	8,30	87,00	0,00	300,00	300,00
Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület munkájának támogatása					50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	13,50	50,00		50,00			
A kutatás, innováció és tudománypolitika területén a Kormány tevékenységét segítő tanács titkársági munkájának támogatása															50,00	50,00
TÉT testületek	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	13,50	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	50,00
Alapfelvételnek átdotot pénzszelők	533,40	619,00	1 215,00	1 120,80	1 206,30	1 206,30	1 370,50	1 370,50	1 873,10	2 554,20	2 515,90	2 219,00	2 219,00	2 069,00	2 069,00	2 069,00
Összesen:	26 667,70	22 462,40	28 867,60	27 668,60	24 042,00	26 484,20	34 448,90	32 298,40	49 268,90	44 543,70	55 909,60	43 035,80	43 159,80	23 773,80	45 977,90	37 790,18

3. melléklet: Ágazatok TEÁOR besorolása

	TEÁOR 03	TEÁOR 08
Vegyipar	24, de 244 nélkül	20
Gyógyszer	244	21
Számítógép, elektronika, optikai termék	30, 32, 33	26
Villamos berendezés	31	27
Gép, gépi berendezés	29	28
Közúti jármű	34	29
Egyéb jármű	35	30
Távközlés	64	61
Információtechnológiai szolgáltatás	72	62
Tudományos kutatás, fejlesztés	73	72

4. melléklet: Az Alapból meghirdetett programok rövid leírása

Program neve	Program fő jellemzői
Apponyi Albert Program, Mecenatúra (MEC)	Az innováció tudatosításának erősítését szolgálja, keretében nemzetközi tapasztalatsere, kiállítások, kiadványok, díjak, nemzetközi kutatási-fejlesztési hálózatokhoz, infrastruktúrához való kapcsolódásra, a műszaki és természettudományi területen a kutatói utánpótlás nevelésére kaphatnak támogatást.
Asbóth Oszkár Program	A program célja technológiai platformok és innovációs klaszterek kialakításának ösztönzése az egészségipar, a biotechnológia és az agrárgazdaságra támaszkodó megújuló energiaforrások területén.
Baross Gábor Program	A program célja a régiók innovációs képességeinek és kapacitásainak erősítése, támogatva a régió vállalkozásainak innovációs tevékenységét és együttműködési struktúráik kialakítását, fejlesztését.
Bekapcsolódás az EU kutatás-fejlesztési keret-programjaiba (EUI, EUB)	<p>Az EU 6. Keretprogramban való magyar részvételt elősegítő</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ információs és tanácsadási szolgáltatási tevékenységek támogatása (EUI), ▶ a magyar résztvevők bekapcsolódásának támogatása (EUB).

Program neve	Program fő jellemzői
BONUS-HU	Az Európai Bizottság által a keretprogram költségvetéséből támogatott kutatás-fejlesztési keretprogram projektek magyar résztvevői (felsőoktatási intézmények, közfinanszírozású kutatóintézetek és non-profit szervezetek, valamint kis- és középvállalkozások) számára nyújt önrész-kiegészítő támogatást projektjük megvalósításához.
BUREAU	Pályázat EU K+F Kapcsolati Iroda brüsszeli kialakítására és működtetésére.
CORNET	Az EU CORNET programban való magyar részvétel támogatása.
Cybergeneráció	A Cybergeneráció versenyen olyan előremutató és innovatív ötletek, egyéni elgondolások kerülhetnek támogatásra, amelyekben az általános és a középiskolás célcsoport megfogalmazza, bemutatja, hogy szerintük az informatika és a világháló alkalmazásában milyen kihasználatlan lehetőségek rejlenek.
Déri Miksa Program	A Déri Miksa program a vállalkozói szféra, különösen a kis- és középvállalkozások nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködését elősegítő EUREKA programban való magyar részvételt támogatja.
EISZ 2009	Elektronikus információszolgáltatás.
ERANET	A program célja, az NKTH részvételével zajló – a nanotechnológia, biotechnológia, nanomedicina és komplex rendszerek területére fókuszáló – ERA-NET projektek közös pályázati felhívásaiban sikeresen szereplő magyar intézmények számára biztosítja a finanszírozási keretet.
ERC-HU	Az Európai Kutatási Tanács fiatal kutatók számára meghirdetett (Starting Grant) pályázatához kapcsolódó hazai pályázat.
EUROSTARS	Pályázat az EUROSTARS programban való magyar részvétel támogatására.
Gazdaságorientált Agrár-ágazati Kutatások (GAK)	A program célja a korszerű, magas értéket képviselő piacképes agrár-élelmiszeripari termékek, eljárások létrehozása.
hELlos ELI-felkészülési program	Az ELI Magyarországra való telepítésének elősegítése, a hazai lézeres KFI és vállalkozási tevékenység támogatása.
INNOCSEKK	A támogatott KKV innovációkkal összefüggő szolgáltatás támogatására szolgáló program. A program a régiókban került kiírásra.
INNOTARS INNOTETT	Az innováció társadalmasítása.
Innovatív oktatástechnológiai rendszerek (IOR)	Innovációs menedzsmentet fejlesztő és technológia transzfert elősegítő pályázat A pályázat célja a köz- és felsőoktatási intézményekben folyó oktatási és kutatás-fejlesztési tevékenységet segítő innovatív oktatástámogató rendszerek (IOR) fejlesztésének elősegítése.

Program neve	Program fő jellemzői
IPARJOG	A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása.
Irinyi János Program	Az Irinyi János Program keretében 2005-ben meghirdetésre került a „Biotechnológiai minta-inkubátorközpont létrehozása (BIOINKUB)”, valamint a 2005-ben, 2006-ban és 2008-ban a „K+F eredmények és innovatív ötletek egyéni megvalósítása (5LET)” pályázat és 2006-ban „Vállalkozások beszállítói és technológiai innovációs együttműködésének fejlesztése” című pályázat.
Jedlik Ányos Program	A program célja átfogó kutatási, fejlesztési és innovációs projektek megvalósításának támogatása megjelölt szakterületeken.
(2005-től), Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok (2004-ben) K+F munkaerő megőrzése és fejlesztése	A pályázat célja: K+F projektek támogatása, melyek elősegítik a K+F szféra humán erőforrásainak fejlesztését, kis- és középvállalatoknál, költségvetési vagy non-profit kutatóhelyeken történő új munkahelyek létrehozásán, és olyan magasan képzett szakemberek (kutatók, fejlesztőmérnökök) alkalmazásán keresztül, akiknek ipari nagy- vagy középvállalatnál fennálló munkaviszonya a gazdasági válság miatt szűnt, illetve szűnik meg.
Kétoldalú TÉT pályázatok	A nemzetközi tudományos- és technológiai együttműködési megállapodásokhoz kapcsolódó pályázatok.
Kiegészítő Infrastruktúra Programok	Digitális szakkönyv (DIGIT2005), Elektronikus Információs szolgáltatás (EIS 2005), K+F információs infrastruktúra fejlesztése (KFIIF 2005).
Kooperációs Kutató Központok (KKK)	A pályázat célja a hazai K+F tevékenység versenyképességének és hatékonyságának javítása, az üzleti és a közzféra tudományos és technológiai kapcsolatainak erősítése, az oktatás, a gazdasági-társadalmi célorientált kutatás-fejlesztés valamint a tudás-, és technológiai alapú együttműködések stratégiai célú integrálása a felsőoktatási intézmény vezette Kooperációs Kutató Központokban (KKK).
Kozma László Program	A program célkitűzése a kutatói mobilitás ösztönzése, a fiatal kutatók alkalmazása, a kis- és középvállalkozások innovációs teljesítményének, gazdasági versenyképességének növelése.
MOBILITÁS	Az EU 7. Keretprogram (Marie Curie akciók) által közösen finanszírozott MOBILITÁS pályázat célja kutatók tudományos karrierjének előmozdítása, nemzetközi tapasztalatszerzésük, mobilitásuk támogatása, a nemzetközi kutatói tapasztalat hazai hasznosulásának elősegítése.
Nemzeti Technológia Program (TECH)	Korábbi Jedlik Ányos Program. A program az adott szakterületen tudományos és technológiai áttörést ígérő K+F tevékenységek támogatását célozta, a gazdaság versenyképességének és fenntarthatóságának elősegítése érdekében, a korszerű technológiák területein végzett középtávú felhasználás-orientált stratégiai kutatás-fejlesztés támogatásával.

Program neve	Program fő jellemzői
Nemzeti Technológiai Platformok	A pályázat célja, hogy segítse a nemzetgazdasági szempontból perspektivikus területeken működő, alulról építkező, nyitott kezdeményezések, platformok megalakulását vagy továbbépítését.
OTKA programok	Az NKTH-OTKA együttműködés keretében meghirdetett pályázatok.
Öveges József Program	A program célja kiváló fiatal kutatók támogatása, fiatalok kutatási tevékenységének ösztönzése.
Pázmány Péter Program (Regionális Egyetemi Tudásközpontok)	A program célja a világ élvonalába tartó egyetemi tudományos és technológiai innovációs központok létrehozása, amelyekben a földrajzi közelségből adódóan a koncentrálnó anyagi és szellemi erőforrások bázisán intenzív együttműködés valósul meg az üzleti szférával.
Polányi Mihály Program	A program olyan fiatal kutatók hazatérését és magyarországi kutatási tevékenységét kívánja ösztönözni, akik korábban szakterületükön nemzetközileg elismert, kiemelkedő eredményeket értek el, és kutatási tevékenységük folytatásához Magyarországon kívánnak kutatócsoportot létrehozni.
Regionális Innovációs Ügynökségek	A Regionális Innovációs Ügynökségek megalapításának célja a régiók gazdaságának és versenyképességének kutatás-fejlesztésen és innováción alapuló fejlesztése, a régiókban működő vállalkozások, kiemelten a KKV-k versenyképességének előmozdítása, a régiók innovációs szereplői hálózati együttműködésének erősítése, innovációs szolgáltatások kialakítása.
Teller Ede Program (NAP)	Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek (NAP) támogatására szolgáló program.
URKU_09	A magyar űrkutatás fejlesztésének támogatása.
Vállalati Regionális Kutatóközpontok létrehozása	A támogatás célja vállalati regionális kutatóközpontok létrehozása, alkalmazásorientált, koncentrálnó vállalati kutatás-fejlesztési projektek támogatásával, új vállalati kutatók alkalmazásával, a regionális egyetemi tudásközpontok környezetében, az iparilag kevésbé fejlett Észak-Magyarország, Észak-Alföld és Dél-Alföld területén.

5. melléklet: Az EMC átvilágítás megállapításai a pályázatkezelési folyamatról

Minőségirányítási eljárási utasításokra vonatkozó általános megállapítások

- ▶ A minőségirányítási eljárási utasítások sok lépés esetén tartalmaznak hiányosságokat a határidők, felelősök vonatkozásában. Ezek a hiányosságok a folyamatokban rejlő bizonytalanságot növelik, és az átfutási időket akár hónapos nagyságrenddel is növelhetik.
- ▶ A külső bírálók bevonása során eseti szerződések kötődnek, amelyek adminisztrációs igénye jelentős, ezáltal lassítják a folyamatot. Indokolt lenne a bírálati rendszert úgy átalakítani, hogy a bírálókkal egyes projektek teljes életciklusára szóljanak a bírálati szerződések. Ez a bírálat minőségét is javítaná, hiszen időbeli betekintést is biztosítana a bíráló számára.

- ▶ A pályázatkezelés során az ügyfél aktív közreműködését szabályozó határidők betartására az Irodának nincs megfelelő eszköze, jogi úton ez nem megvalósítható. A határidők betartása érdekében a túllépésekre nézve szankciók bevezetése javasolt.
- ▶ A minőségirányítási eljárási utasítás és a gyakorlatban alkalmazott eljárás több esetben eltért, az ilyen eltérések megszüntetése javasolt.

Pályázatok előkészítése

- ▶ A pályázatok előkészítése során az Iroda és a Hivatal több szervezeti egysége együttes munkájára van szükség. A szervezetek közötti kommunikáció ezért kiemelt fontossággal bír. A jövőben a folyamatokat lassíthatja, hogy a Hivatal és a pályázatkezelést végző szervezet (MAG ZRt.) fizikailag egymástól távol helyezkedik el.
- ▶ A pályázatok előkészítése során team rendszerben is folyik munkavégzés, ami a feladatok komplexitásából és a közreműködő szervezeti egységek nagy számából adódóan követendő eljárás lehet. Szükséges volna azonban a csapatok felépítésének pontos szabályozása.
- ▶ A minőségirányítási eljárási utasítás a PKR rendszerre hivatkozik, mint elektronikus nyilvántartási rendszerre, ennek teljes bevezetése azonban nem történt meg, az adatok a LOTUS NOTES rendszerbe kerültek bevitelre, de ennek működésével kapcsolatban is adódtak problémák (bővebben II.3.3.9. fejezet).

Döntés előkészítése, döntés

- ▶ A pályázatok elbírálása korábban papír alapon működött, az Iroda utóbb áttért az elektronikus bírálói rendszerre, így a felhasznált papír mennyisége jelentősen csökkent, ami megtakarításokat eredményez.

Szerződés előkészítése, szerződéskötés

- ▶ A szerződések jogi ellenőrzése során a szükséges dokumentumok megléte is a vizsgálat tárgyát képezi, ez azonban elvégezhető lenne a formai ellenőrzés keretében is. Az ellenőrzési feladatok racionalizálása jelentős időbeli megtakarításokat eredményezhet.
- ▶ Az elektronikus nyilvántartási rendszer működési hibái miatt a beszámolási határidők figyelése nehézségekbe ütközik, ami a folyamatok csúszását eredményezi.
- ▶ A szerződések előkészítése, megkötése során az Iroda szervezetén belül fokozott szerep jut a horizontális kommunikációnak.

Beszámolás

- ▶ A pályázóktól megkövetelt beszámolók tartalmát úgy javasolt kialakítani, hogy azok módosítás nélkül alkalmasak legyenek a szakmai és pénzügyi ellenőrzések elvégzésére.

Zárójelentés, zárójegyzőkönyv elkészítése

- ▶ A záró beszámoló ellenőrzésével kapcsolatban az eljárási utasítás és az alkalmazott gyakorlat között eltérés volt. Az ilyen eltérések megszüntetése indokolt, a szabályozás módosításával, betartásával.
- ▶ A projektek szakmai zárásának elfogadása esetében az átfutási idő jelentős mértékben csökkenthető az Irányító Testület ülésének mellőzésével, és az elfogadási folyamat elektronikus úton történő lefolytatásával.
- ▶ A zárójegyzőkönyv összeállítására megadott határidő nem áll arányban a feladat munkaigényével.

6. melléklet: Az Állami Számvevőszék Alappal kapcsolatos ellenőrzései

Az ÁSZ ellenőrzéseit és azok legfontosabb megállapításait az alábbiakban ismertetjük.

0440 Jelentés a központi költségvetésből kutatásfejlesztési célokra fordított pénzeszközök hasznosulásának ellenőrzéséről, 2004. augusztus

Megállapítások:

- ▶ A K+F irányításban újabb változást hozott a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2004. évben történt létrehozása, az egységes kormányzati szintű irányítás azonban ezzel a változtatással nem oldódott meg, ugyanis az NKTH feladat- és hatásköre nem terjed ki az alapkutatással összefüggő állami feladatokra és nem érinti az akadémiai törvényben szabályozott szervezetek funkcióit sem.

0540 Jelentés a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2005. augusztus

Megállapítások:

- ▶ A kiadások összetételét, a nyújtott támogatások irányát vizsgálva, általánosságban megállapítható, hogy az Alapról szóló törvényben rögzített fő célt, miszerint a pénzeszközöket a gazdasági szférában, (közvetlenül, vagy közvetve) kutatási és technológiai innovációs tevékenységre kell fordítani, 2004-ben nem sikerült megvalósítani.

V-28-048-036/2005-2006. Számvevői jelentés az állami költségvetés 2005. évi végrehajtásának ellenőrzéséről a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapnál, 2006. július

Megállapítások:

- ▶ Az ÁSZ a Jedlik Ányos Program 1-6. alprogramjai esetében megállapította, hogy az NKTH elnöke támogató döntését a jogszabályi előírások megszegésével hozta meg.
- ▶ A Pázmány Péter, a RET, a BIOINKUB és a Kutatás-fejlesztési Információs Infrastruktúra Fejlesztése pályázatok esetében az ÁSZ bírálati szabálytalanságokat állapított meg.

Válasz, intézkedés:

- ▶ Az NKTH elnöke részletesen kísérelte meg cáfolni az ÁSZ egyes részmegállapításait, azonban ezek nagy részét az ÁSZ nem fogadta el.
- ▶ A KPI az ÁSZ által feltárt szabálytalanságokkal kapcsolatos jegyzőkönyvekben rögzítette a konkrét hiányosságokat, szabálytalanságokat.

0628 Jelentés a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2006. aug.

Megállapítások:

- ▶ Az Alap maradványa így az államháztartás hiányát finanszírozza. Az eljárás az éven túli kötelezettségvállalások lehetőségeit is akadályozza.
- ▶ Tekintettel az államháztartás egyensúlyi helyzetére az Alap pénzmaradványa várhatóan továbbra sem lesz bevonható az Alap kiadásainak finanszírozásába, ami a tárgyévi források nemcsak lekötésének, hanem teljes kifizetésének irányába motiválja az alapkezelő szervezeteket.
- ▶ Az Alapról szóló törvény egyértelműen rögzíti, hogy a vállalkozásoknak legalább a befizetett járulékok összegét „vissza kell juttatni”. Ez az elv a gyakorlatban nem érvényesül.
- ▶ Az ÁSZ a helyszíni ellenőrzés keretében a Jedlik Ányos pályázat terhére folyósított támogatások szabályszerűségét vizsgálta. Megállapította, hogy a 6-os alprogramon belül meghatározott témakörök céljától eltérő pályázatra 7 esetben 329,8 M Ft összegben ítélték oda támogatást.

V-20-085/2006. Számvevői jelentés a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat véleményezését megalapozó ellenőrzésről a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezetnél, 2006. október
Megállapítások:

- ▶ Az NKTH gazdálkodásával kapcsolatosan fogalmazott meg hiányosságokat, illetve az Alap tervezésével kapcsolatos bizonytalanságokat emelte ki.

V-20-063/2005. Számvevői jelentés a XXXIV. Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezet 2006. évi költségvetés tervezésének ellenőrzéséről, 2006.

Megállapítások:

- ▶ Az NKTH és a KPI tervezésre vonatkozóan tett megállapításokat.

0917 Jelentés az elkülönített állami pénzalapok rendszerének, a pályázati célok teljesülésének ellenőrzéséről, 2007. július

Megállapítások:

- ▶ A 2004-2007. évi költségvetési törvények megakadályozták a bevételeknek a keletkezésük időszakától (költségvetési év) eltérő felhasználását. Előírták az alapok számára, hogy a tárgyévi kiadásuk nem lehet magasabb a tárgyévi bevételüknél (egyenlegtartási kötelezettség), ami azt jelentette, hogy pénzmaradványukat (tartalékukat) nem használhatták fel. A szabályozás következményeként a tartalék felhasználásának több évig tartó tilalma szükségszerűen a tárgyévi bevételek elköltésére ösztönzött.
- ▶ Az állami feladat alapból és azon kívüli, valamint a költségvetési szervezetek központi költségvetésen és alapokon keresztül, párhuzamos finanszírozása rontja a költségvetés átláthatóságát, akadályozza a feladatalapú költségvetés bevezetését.
- ▶ A folyamatos változások, a stabil jogszabályi és szervezeti háttér hiánya akadályozta az alapkezelő folyamatos feladatellátását.
- ▶ ÁSZ jelentések kifogásolták a bírálók tevékenységének ellentmondásosságát, döntéseik megalapozatlanságát és a dokumentáltság hiányosságát.

0724 Jelentés a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2007. augusztus
Megállapítások:

- ▶ Az Alap előző évekből származó maradványa 19 427,2 M Ft volt, mely jelenleg a költségvetési hiányt finanszírozza és az Alap eredeti céljának megfelelően nem használható fel.

V-16-071/2007. Számvevői jelentés a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetési törvényjavaslat véleményezését megalapozó ellenőrzéséről a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapnál, 2007. szeptember

Az ÁSZ javaslatot fogalmazott meg a Kormány számára, hogy

- ▶ az Alap pénzmaradványait az Atv.-ben megfogalmazott, eredeti törvényi szándéknak megfelelően használják fel, valamint hogy
- ▶ a 2008. évi adótörvényi módosításoknál biztosítsa, hogy az Alap költségvetési támogatása legalább a 2007. évit érje el.

V-06-16/2007. Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2007. december

Megállapítások:

- ▶ Pályázati programelmaradások, kifizetések ciklikussága, szerződéskötések elmaradása. Az ÁSZ a megállapításaihoz az elmaradások kiküszöbölését szolgáló javaslatokat adott.

V-06-21/2007-2008. Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2008. január (tervezet)

Megállapítások:

- ▶ Az NKTH működésének értékelése mellett az ÁSZ jelentés bemutatja az Alap kezelésének rendszerét. Kisebb hiányosságokat állapított meg. Az NKTH tisztázó magyarázatot adott az ÁSZ-jelentés tervezetére.

0802 Jelentés a gazdaságfejlesztés állami eszközrendszere működésének ellenőrzéséről, 2008. március

Megállapítások:

- ▶ A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló törvény indoklása célként rögzíti, hogy a vállalkozásoknak legalább a befizetett járulékok összegét „vissza kell juttatni”. Ez az elv a gyakorlatban nem érvényesült.
- ▶ A tisztán hazai forrású K+F és innovációnál a 2004-2006. években nem létezett a tervezést megalapozó középtávú stratégia; a támogatások céljainak, nagyságrendjének és ütemezésének meghatározása az alap felügyeletét ellátó Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács (továbbiakban: Tanács) döntéseinek megfelelően, programszinten történt. A vizsgált időszakban annak ellenére nem készült – a hatáskörrel rendelkező miniszter által is jóváhagyott – az alap pénzeszközeinek felhasználásáról szóló középtávú stratégia, hogy ezt a 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése előírja. 2004. év végén a Tanács tárgyalta az Alap 2005-2006. évi felhasználására vonatkozó stratégiai koncepciót, azonban azt nem fogadta el és új tervezet kidolgozását kérte. Az újbóli előterjesztés elmaradt és azt a Tanács sem kérte számon.
- ▶ Az Atv. szerint az Alap tárgyevi kiadási előirányzatának 25%-át regionális innovációs célokra kell fordítani. Ez 2004-2006. években rendre nem teljesült.
- ▶ Az Alap ellenőrzési rendszere nem kielégítő.

0809 Jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2008. június

Megállapítások:

- ▶ Az Alap költségvetési forrásait jelentő garanciális szabály 2006-ig nem érvényesült.
- ▶ A 2006. év végére a felhalmozódott és fel nem használt maradvány összege 30,7 Mrd Ft-ra nőtt, amely az Alap közel egy éves bevételének felelt meg.
- ▶ A kiadások tervezhetőségét befolyásolta, hogy az APEH által feldolgozott járulékbemutatók alapján nem lehetett előre pontosan jelezni az innovációs járulék várható összegét.
- ▶ A gyakori szervezeti változások is hátráltatták a megfelelő működést.
- ▶ A pályázati rendszer működtetése során a programok magas száma, a kiírások gyakori és nem megfelelően megalapozott változásai nehezen átláthatóvá tették a támogatási rendszert, amely nem biztosította megfelelően a monitoring és az értékelési rendszer eredményorientált, hatékony működtetését. A programok céljai többnyire általánosak és - néhány eset kivételével - nem sikerült egyértelműen megfogalmazni az egyes programokkal szemben elvárt eredményt sem. Célértékkel rendelkező eredmény és hatásindikátorokban történő kifejezése pedig egyetlen program esetében sem valósult meg. Hasonló célra ugyanazon, vagy hasonló program keretében egyes intézmények többször is pályázati forráshoz jutottak.
- ▶ Az ÁSZ javasolta – többek között – a Kormánynak, hogy kezdeményezze a PKR szerződésének módosítását a jelenleg mutatkozó hátrányok megszüntetése, illetve csökkentése érdekében, ennek eredményétől függően vizsgálta ki a személyi felelősség kérdését.

0824 Jelentés a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2008. aug.
Megállapítások:

- ▶ „A 2005-2007. évekre vonatkozó Költségvetési Törvények nem tették lehetővé az Alap év végi maradványának felhasználását, megakadályozva ezzel az alapszerű működést. Az áthúzódó kötelezettségek csökkentették a tárgyévben rendelkezésre álló forrásokat, ami akadályozta a törvényi célok érvényesítését. A gyakorlatot az ÁSZ a korábbi vizsgálatok során többször kifogásolta.”
- ▶ Megállapítások az Alap kezelési rendszerével kapcsolatos hiányosságokra vonatkozóan.

Intézkedések:

- ▶ Az NKTH elnöke részletes intézkedési tervet készített a hiányosságok felszámolására.

V-2012-048/2008. Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2009. évi költségvetése tervezésének ellenőrzéséről, 2008. szeptember

Megállapítások:

- ▶ Az Alap tervezésére vonatkozó pontatlanságokat állapított meg.

V-2019-030/2009. Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap működésének ellenőrzéséről, 2009. február

Megállapítások:

- ▶ A felhalmozott maradványok a 2004-2007. évben folyamatosan nőttek. A költségvetési törvények (2007-ig) egyenlegtartási kötelezettséget írtak elő, ezzel gátolták a felhalmozott maradvány felhasználásának lehetőségét.
- ▶ Utalás arra, hogy a pályaművek bírálata során az ÁSZ korábban többször kifogásolta a bírálók tevékenységét.

V-2020-003-045/2009-2009. Számvevői jelentés a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezeti kezelésű előirányzatainak 2008. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2009. június

Megállapítások:

- ▶ Az ÁSZ nem találta megfelelőnek az NKTH által kezelt fejezeti kezelésű előirányzatok szabályozottságát, s megállapította, hogy az NKTH az átvett fejezeti kezelésű előirányzatokkal kapcsolatos gazdálkodási, felhasználási, kezelési feladataira vonatkozó szabályzatát nem készítette el.

V-2020-009-019/2008-2009. Számvevői jelentés a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapnál, 2009. június

Megállapítások:

- ▶ Nem történt érdemi előrelépés az esetleges büntetőjogi felelősségről a pályázatkezelő rendszer (PKR) bevezetésének előkészítése során tett megállapításokra vonatkozóan.
- ▶ Az Alap működésének és gazdálkodásának szabályozottsága nem felelt meg teljes körűen az érvényes jogszabályi előírásoknak. Ennek megfelelő javaslatokat fogalmazott meg az ÁSZ a felügyelő miniszternek és az NKTH elnökének.

0928 Jelentés a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2009. aug.

Megállapítások:

- ▶ A 2008. évi elmaradást a tervezettől döntően a tervezett pályázati programok – különösen a regionális pályázatok – teljesítésének 2009-re történő áthúzódása okozta, de a szervezeti és pályázatkezelési területen bekövetkezett változások is hozzájárultak.

V-2012-008-055/2009-2010. Számvevői jelentés a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2009. évi zárszámadásának egyéb szabályszerűségi ellenőrzéséről, 2010. június
Megállapítások: kisebb hiányosságok.

1016 Jelentés a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2010. aug.
Megállapítások: kisebb hiányosságok.

1117 Jelentés a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2011. aug.
Megállapítások:

- ▶ A KTIA 2010. évi beszámolóját a könyvvizsgáló elutasító záradékkal látta el.
- ▶ A KTIA részére a kormányhatározat 16,0 Mrd Ft-os egyenlegjavulást írt elő. Ennek betartása érdekében az NKTH 2010 júliusától leállította, illetve csökkentette a pályázati és egyéb kifizetéseket. A zárolás a KTIA törvényben meghatározott céljainak megvalósítását nehezítette („kiszámítható, biztos forrás”). A KTIA bevételeinek több mint fele a 2010. évben az innovációs járulékból származott, a költségvetési támogatás 80%-os csökkentésével (a 16,0 Mrd Ft még nem folyósított költségvetési támogatás zárólásával) a kifizetések alig haladták meg a járulékbévelet összegét.
- ▶ A KTIA-t is jelentősen érintették a 2010. évben a kormányzati struktúraváltozással összefüggésben bekövetkezett változások, ami az ÁSZ ellenőrzését is nehezítette.

7. melléklet: Néhány kiemelt jelentőségű projekt

Vállalati projektek

Vállalat neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
Enviroinvest Környezetvédelmi és Biotechnológiai Zrt.	Tűzelhalás-ellenes fágterápiás készítmény létrehozása; Tűzelhalás-ellenes fágterápiás készítmény gyártástechnológiájának fejlesztése	Az almafélék tűzelhalásos betegségének nem volt hatékony ellenszere. Mi új hatóanyag tartalmú növényvédőszeret fejlesztettünk, amely hatásosnak bizonyult, illetve kidolgoztuk a gazdaságos gyártástechnológiáját.	A világon másodikként került forgalomba fágalapú növényvédőszer (egy Xanthomonas sp. ellenes szer már forgalomban van az USA-ban), illetve világelső, hatásos növényvédőszer került forgalomba az Erwinia amylovora ellen.
Galen Bio Kft., RT-EUROPE Kutató Központ Nonprofit Kft.	Új EBV vakcinák kifejlesztése terápiás céllal	A projekt célja új, szintetikus alapú vakcina kialakítása egy innovatív technológia alkalmazásával az EBV verőzés, és különösen az EBV által okozott mononucleosis infectiosa megelőzésére.	A Galen Bio már bizonyította az alkalmazandó technológia hatékonyságát egy állatfertőzéses modellben, ahol preventív és terápiás hatást egyaránt elértek. Ez a projekt erősen innovatívnak számít mind magyar, mind pedig nemzetközi vonatkozásban. Erre a technológiára építve kíván új vakcinával új piacokon megjelenni, aminek méretét jellemzi, hogy a világ népességének több mint 90%-a fertőződik EBV-vel élete során.

Vállalat neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
KITE Mezőgazdasági Szolgáltató és Kereskedelmi Zrt.	A minőségi termelés és termésbiztonság növelése korszerű vízgazdálkodással és öntözéssel; ONTTECHN	A kutatási program egyik legfontosabb célkitűzése új öntözési eljárás módszertanának kidolgozása, az öntözési időpont és az öntözési norma hatékonyabb és pontosabb meghatározása.	Egy szaktanácsadási rendszer kiépítése, mely talajvizsgálati és agrometeorológiai adatgyűjtésen, adatfeldolgozáson alapszik és szántóföldi, valamint kertészeti termesztéstechnológiai szaktanácsadási rendszerben teljesedik ki.
Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft.	TRUCKDAS - Vezetéstámogató elosztott rendszerek innovációja haszongépjárműves platformra	A TRUCKDAS projekt keretein belül a haszongépjárművek üzemeltetésekor felmerülő legjelentősebb biztonsági kockázatokat csökkenteni képes rendszerek kutatását és fejlesztését végeztük.	A projekt során számos hajtáslánccal kapcsolatos mérési technológia és próbapad, aktuátorok, valamint a járműdinamikát a biztonságosság irányába befolyásoló vezető-segítő rendszer jött létre. Emellett járműoszlopvezérlő rendszert fejlesztettünk, ill. járműbiztonsági rendszerek elemzését végeztük.
MONTANA Tudásmenedzsment Kft.	Tudásmenedzsment eszköz kifejlesztése az európai bűnüldöző szervek számára	A XXI. század technológiai eszközének, a szövegbányászatnak felhasználásával a nyelvészeti és képfeldolgozási magyar alapkutatási eredményekre épülő vertikális (rendőrszakmai) tudásmenedzsment eszköz kialakítása.	A projekt eredményeként az európai és hazai bűnüldözési szervek számára kialakított tudásmenedzsment szakrendszer, ma 63 millió dokumentum intelligens tartalom alapú szövegbányászatát, tartalom alapú keresését biztosítja a háttérben kialakított taxonómiák segítségével.
Organica Technológiák Zrt.	Vízminőség javítása Organica technológiákkal Shenzhen vízgazdálkodási rendszerében	A projekt során megvalósul Shenzhen meglévő szennyvíztisztító telepeinek elemzése, majd az intenzifikálási lehetőségek megvizsgálása, illetve a befogadók rehabilitációjára alkalmas megoldások kidolgozása. A szennyvízhálózattal még nem rendelkező területek vonatkozásában típustervek kerülnek kidolgozásra.	A közös munka eredményeként kiválasztásra kerültek azon telepek, melyek tárgyát képezhetik egy későbbiekben megvalósuló intenzifikálásnak, a technológiai fejlesztés során több, különféle potenciális biofilmhordozó anyag került tesztelésre, illetve elkészültek a decentralizált környezetben működő tisztítók típustervei.
Rytmion Kutató és Fejlesztő Kft.	Új hatásmechanizmusú antiaritmiás gyógyszer fejlesztése pitvarfibrilláció kezelésére	A projekt végrehajtása során egy új, modern szűrőkapacitás épült ki, melynek segítségével hatóanyagok különböző ioncsatornákra kifejtett hatása vizsgálható.	A projekt során sikerült 1) Egy modern, saját kutatás végrehajtására és szolgáltatásra egyaránt alkalmas gyógyszeripari szűrőkapacitást létrehozni és beüzemel-

Vállalat neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
		A módszer segítségével több, szabadalomképes hatóanyag kiemelése, valamint ezen molekulák preklinikai vizsgálata történt meg.	ni, 2) A létrehozott know-how segítségével több szabadalomképes molekulát kiszűrni.
Siófoki Gyümölcs-termesztési Zrt.	A gyümölcsstermesztést veszélyeztető extrém időjárási hatások előrejelzése és gazdaságos védekezési technológiák kidolgozása	Rangsoroltuk azokat az extrém időjárási hatásokat, amelyek a hazai gyümölcsstermesztést a jövőben várhatóan a leginkább veszélyeztetik. Az extrém időjárás által okozott károk felmérése alapján kidolgoztuk a kármegelőzés és- mérséklés hatékony és gazdaságos módszereit.	Kimutattuk, hogy a hazai gyümölcsstermesztést alapvetően befolyásolja az extrém időjárás események gyakorisága és kiszámíthatatlansága.
VICHEM KFT.	Jelátvitelt módosító molekulák fejlesztése a szív- és érrendszeri megbetegedések terápiájában	A magas vérnyomás betegség és az atherosclerosis kialakulásában fontos szerepe van az érfalban túltermelődő ROS-nak, amiben kulcsszerepe van Nox4-nek. Ennek felismerése lehetővé tette, hogy a fenti betegségek terápiájára új hatásmechanizmusú gyógyszerjelölt molekulákat fejlesszünk ki.	A pályázat keretében egy nagy molekulaszámú vegyülettárat is tesztelni képes mérési rendszert fejlesztettünk, melynek felhasználásával új típusú, a NOX4 enzimet hatékonyan és szelektíven gátló kismolekulákat azonosítottunk, amelyek továbbfejlesztése jelenleg is folyamatban van.

Egyetemi projektek

Egyetem neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
Eötvös Loránd Tudományegyetem	ReCoMend - Regeneratív üzemanyag-cella fejlesztése Cogenerációs Menetrendkövető minierőművi alkalmazásokra	Tüzelőanyag-cella fejlesztés menetrendkövető regeneratív kogenerációs minierőművek megvalósítására. Alapvetően szélerőművekhez kapcsolódó modulok építése vezérléssel együtt, de a minierőművek épületek áram- és hő ellátására is alkalmasak, illetve készenléti áramforrásként is működtethetőek.	Eddig elkészült 24 kW teljesítményű tüzelőanyag-cella modulrendszer, a cellák működését és az irányítórendszert leteszteltük. Jelenleg folyik a további fejlesztés és a minierőmű teljesítményének növelése. A kifejlesztett tüzelőanyag-cellákat kisjároművekben is kipróbáltuk.
Pécsi Tudományegyetem	Életminőséget javító gyógyszerek és gyógyító eljárások fejlesztése	Életminőséget javító gyógyszerek és gyógyító eljárások fejlesztése.	1. altéma: A Pécsi Tudományegyetem és a Pannonpharma Kft. RET pályázat keretében elvégezte a

Egyetem neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
Szent István Egyetem	Új fás szárú energiaültetvény technológiája és hasznosításának komplex kidolgozása teljes termékpálya mentén	A konzorcium tagjai egyújonnan, több éves kutatómunkával nemesített fás szárú energianövényfajta alkalmazhatóságát és a vágásforduló lerövidítését tűzték ki célul a teljes termékpálya kidolgozásával.	<p>Klinikai vizsgálatok előkészítését. A Capsaicin hatóanyagú gyógyszerkészítmény előállításához elvégezték a klinikai vizsgálatok megkezdése előtt a nemzetközi irányelvek által előírt toxikológiai vizsgálatokat. Kifejlesztették a klinikai vizsgálatokhoz szükséges készítményeket. Az engedélyezési eljárás eredményeként a capsaicin fázis I klinikai vizsgálatának elvégzését az Országos Gyógyszerészeti Intézet engedélyezte.</p> <p>A 2. alprogram jövő évi lezárását követően a kialakított infrastruktúra és know-how következtében biztosított</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ a gyógyszeres terápia költséghatékonyabb laboratóriumi diagnosztikája, ▶ a regionális diagnosztikai ellátás és a képzés feladatainak korszerű ellátása, a klinikofarmakológia labordiagnosztika háttérének működtetése, ▶ új innovatív módszerek bevezetése a nemzetközi kutatásba és az egészségügyi ellátásba.
Szent István Egyetem	Bioenergia-termelési folyamatokból származó hulladékok, melléktermékek komplex agrár-környezetgazdálkodási célú hasznosítása	A bioenergia termelésből: biogáz, biodízel, bioetanol előállításból, illetve a fás szárú biomassa égetéséből származó melléktermékek komplex és irányított hasznosítását valósítottuk meg a mezőgazdaság és a környezetvédelem területén.	Bioenergetikai melléktermékek fizikai-kémiai, mikrobiológiai, ökotoxikológiai paraméterei országos szintű rendszerbe foglalva, 1 szabadalom, 4 know-how, 3 bejegyzett mikrobiológiai készítmény, 1 környezetbarát védjegy, 30 publikáció (IF: 10,315). A projektbe 13 egyetemi hallgató, 6 PhD hallgató és 2 poszt doktor került bevonásra, a projekt 8 munkahelyet hozott létre.

Akadémiai projektek

Intézet neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet	Komplex monitoring rendszer összeállítása talaj-mikroszennyezők analitikai kimutatására és biológiai értékelésére a fenntartható környezetért (MONTABIO)	A kidolgozott monitoring rendszer valamennyi elemét tekintve (mintavétel-optimalizáció, mérés technika, biológiai vizsgálatok, térinformatikai interpretáció) jól hasznosítható a környezeti monitoringot tervező, azt üzemeltető szervezetek, hatóságok, vállalkozások számára.	Szabadalom (ügyszáma: P10000113): „Eljárás és berendezés illékony komponensek talaj- és talajvíz-mintákból történő kinyerésére és prelaborális vizsgálatára” címmel. Talajlevegő/depóniagáz/biogáz-mintavételi és vizsgálólabor akkreditáció (NAT-1-1642/2010).
MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet	Szélsőséges területi vízkészlet-kockázatok hatékony, fenntartható kezelési alternatívái közép- és hosszútávra (WATERISK)	A projekt célkitűzése egy vízgazdálkodási döntéstámogató rendszer kiépítése és a hozzá kapcsolódó szakmai tanácsadói rendszer megalapozása az Alföld gazdasági versenyképességének növelése és vízgazdálkodási kockázatainak csökkentése érdekében.	Egy olyan komplex, moduláris felépítésű hidrológiai-hidrodinamikai környezetgazdasági döntéstámogató rendszer, amely a felszíni és felszín közeli vízkészletekhez kapcsolódó vízgazdálkodási forgatókönyvek kockázatalapú értékelését teszi lehetővé.
MTA Atommagkutató Intézete	Multi-modalitású képalkotó-rendszer sorozatgyártásra történő kifejlesztése orvos-biológiai kutatás és humán orvosdiagnosztika céljára	A projekt támogatásával a konzorcium multi-modalitású, PET/CT nukleáris képalkotó rendszerek kísérleti fejlesztését végezte.	Kisállatok vizsgálatára alkalmas PET készülék, amely prototípusként is szolgál multi-modalitású humán PET/CT kamerák informatikai és technológiai fejlesztéséhez.
MTA Energiatudományi Kutatóközpont	NUKENERG	Új típusú energiatermelési módok kutatása, úgymint magfúzió és az új (Generation IV) hasadási reaktorok. Elsősorban a nemzetközi érdeklődés előterében lévő kutatásokhoz csatlakozva, a fúzió területén az új szerkezeti anyagok kutatására, az új típusú reaktorok közül pedig a szuperkritikus vizes reaktorok (SCWR) kutatására koncentráltunk.	Létrejött az SCWR reaktorok fejlesztéséhez és biztonsági elemzéséhez alkalmas számító apparátus. Sikertelenül az új anyagok kutatásában is új ismereteket szerezni.
MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet	Pannon búza fajták és fajtajelöltek nemesítése, termesztési és élelmiszeripari feldolgozási rendszerének fejlesztése	Korábbi K+F munkára alapozva, olyan komplex termelő és feldolgozó rendszer kialakítása, mely képes a piaci igényekhez, a jelenkor gazdasági és környe-	A projekt eredményeként 5 új búzafajta bejelentés, 2 új technológia, 4 egyetemi disszertáció, 1 kutatói munkahely és további együttműködések jöttek létre.

Intézet neve	K+F projekt címe	A projekt tartalma	A projekt eredményei
MTA Növényvédelmi Kutatóintézet	Lisztharmat elleni növényvédelmi technológiák és monitoring szolgáltatás fejlesztése gazdaságilag jelentős növénykultúrákban	A projekt a szőlő-, alma- és paprikatermesztésben gondot okozó lisztharmat-fertőzések elleni növényvédelemben jelentkező fungicid- rezisztencia megbízható kimutatását, monitorozását és kezelését célozza.	A projekt 2013-ban zárul. Az eddigi munka során DNS-alapú, laboratóriumi és szabadföldi vizsgálatokkal egyaránt meggyőzően kimutattuk a hazai szőlő-, alma- és paprikalisztharmat populációk strobilurin-tartalmú fungicidekkel szembeni nagyfokú rezisztenciáját, és módszereket dolgoztunk ki más hatóanyagú fungicidekkel szembeni rezisztencia kimutatására is.
MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont	Új szállézeres technológián alapuló szálintegrált nemlineáris mikroendoszkóp fejlesztése farmakológiai és diagnosztikai vizsgálatokra	A projekt célját képező szálintegrált nemlineáris mikroendoszkóp új orvosi eszköz lehet a bőr metabolikus állapotának diagnosztizálására, valamint a farmakológiai hatások előrejelzésére in vivo - teljesen új innovatív lézeres platformon megvalósítva. Jelen pillanatban a világon egyedülként piacon kapható multifotonos klinikai mikroendoszkóp hagyományos szilárd-test lézeres technológián alapul.	A projekt jelenleg még folyamatban van, részeredményei valósultak meg. A pályázat keretein belül létre kívánjuk hozni a fent nevezett eszköz prototípusát és preklinikai vizsgálatokkal bizonyítani potenciális alkalmazhatóságát a humán vizsgálatokban is.
MTA Természettudományi Kutatóközpont	Új anti-tuberkulotikumok kifejlesztése a Mycobacterium tuberculosis interaktómjának elemzésével	A projekt keretében a TBC elleni küzdelemben felhasználható, gyógyszerek alapjául szolgáló kémiai anyagokat azonosítottak és teszteltek.	A kutatás során számos ígéretes gyógyszer jelölt molekulát azonosítottunk és elvégeztük ezek biológiai tesztelését sejtenyészeteken és kísérleti állatokon.
MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont	Új nukleáris energia-termelési módszerek technológiai elemeinek fejlesztése	A projekt egyik fele új generációs fissionos reaktorokhoz (úgynevezett 4. generációs reaktorok) szükséges technológiákat fejlesztett, míg a másik fele a mágneses fúziós energiatermeléshez kapcsolódott. Közös téma a mindkét területen szükséges speciális anyagok fejlesztése.	Magyar kutatók bekapcsolódtak a 4. generációs fissionos fejlesztésbe, modellezési és anyagtechnológiai megoldások születtek. Létrejött egy európai léptékben is jelentős fúziós mérnök csoport és technológiai bázis. Magyar vezetésű és részvételű projektek vannak az ITER kísérlethez.

Kérdőív a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiban legeredményesebben pályázó vállalatok részére

Anonim rész

A kérdőív válaszait a NIH kizárólag anonim módon, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzése során használja fel.

Az alábbi kérdőívben csak a magyarországi telephelyeken végzett tevékenységekkel kapcsolatos adatokat, becsléseket, véleményeket szerepeltesse!

Általános információk

1. Adatok

(Kizárólag a NIH nyilvántartása számára. Közlésre nem kerül.)

Vállalat neve	
Címe	
Kutatás-fejlesztéssel foglalkozó telephelyei, felsorolásszerűen	

Válaszadó neve, beosztása, elérhetősége (email, telefon)	
--	--

2. Foglalkoztatottak száma

(teljes munkaidőre átszámított, KSH felé jelentett létszámadatok)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Az összes foglalkoztatott száma, fő						
Kutató-fejlesztők száma, segédszemélyzet nélkül, fő						

3. Árbevétel

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nettó árbevétel (eFt)						
- ebből K+F eredmény hasznosításából (saját hasznosítás és értékesítés eredményeként egyaránt), %-ban (becslés elegendő)						

(Saját hasznosítás: saját K+F eredmény hasznosítása saját termék és szolgáltatás formájában.

Értékesítés: megbízásra végzett kutatás-fejlesztés árbevétele, kutatás-fejlesztési eredmény licenciájának értékesítése, technológiai transzferből eredő árbevétel)

4. Becsülje meg piacát árbevétele százalékában

	Árbevétel, %
Magyarországi piac	
EU országok	
EU-n kívüli országok	

5. A vállalat fő tevékenysége mely ágazathoz tartozik?
 Jelölje x-szel, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Vegyipar (gyógyszeripar nélkül)	
Gyógyszeripar	
Egészségügy/ Gyógyászat	
Környezetvédelem	
Energetika	
Élelmiszeripar/ mezőgazdaság	
Számítástechnika	
Infokommunikációs technológia	
Média	
Logisztika/szállítmányozás	
Kereskedelem	

Nyomdaipar/ csomagolóstechnika	
Pénzügy	
Biotechnológia	
Elektronika, elektrotechnika	
Gépipar	
Építőipar, építőanyag-ipar	
Idegenforgalom	
Védelmi ipar	
Oktatás, tanácsadás, minőségügy	
Könnyűipar	
Egyéb	

Kutatás-fejlesztési tevékenység

6. Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források
 (KSH felé jelentett adatok alapján)

Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, e Ft		K+F ráfordítások forrásai, eFt			
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások*	Állami költségvetés	Egyéb hazai források	Külföldi források
2006							
2007							
2008							
2009							
2010							
2011							

*Beleértve a saját ráfordítást is.

7. Kutatás-fejlesztési tevékenység jellege

Árbevétele arányában becsülje meg, hogy milyen százalékos arányban oszlottak meg az egyes kutatás-fejlesztési tevékenységre fordított költségei évenként az alábbiak között:

Kutatás-fejlesztési tevékenység jellege	K+F ráfordítás, %					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
házon belüli K+F						
beszerzett K+F eredmény, szolgáltatás						
- ebből közfinanszírozású, illetve non-profit K+F intézménytől megrendelt K+F						

8. Közfiranszírozású támogatások

Milyen forrásból, hány K+F projektre, mekkora pályázati támogatást vett igénybe? Kérjük, részletezze pályázonként is. Figyelem! Amennyiben együttműködési kutatást végzett, a támogatást csak akkor jelezze, ha saját szervezete, közvetlenül vagy konzorciumi tagként kapott támogatást. Ha alvállalkozóként végzett K+F tevékenységet olyan szervezettel, amelyik arra a K+F projektre támogatást kapott, azt ne szerepeltesse.

Támogatási forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen												
OTKA												
NFT 1., GVOP												
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen ebből												
• GOP												
• KMOP												
• TIOP												
• TÁMOP												
• ROP-ok közülOP												
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)												
egyéb, mégpedig:												
Összesen:												

9. Kutatás-fejlesztési kedvezmények igénybevétele

Adja meg, hogy kutatás-fejlesztési tevékenységéhez mekkora adókedvezményt és az innovációs járulék fizetési kötelezettség csökkentésében érvényesített kedvezményt vett igénybe?

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Adókedvezmények összesen (társasági adókedvezmény, kutatók bére utáni kedvezmény, ágazati kedvezmény) (eFt)						
Innovációs járulék fizetési kötelezettség csökkentésében érvényesített kedvezmény (eFt)						

Ha a fentiek közül valamelyik lehetőséggel nem élt, indokolja meg:

.....

10. A kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködői kapcsolatai

Kutatás-fejlesztési együttműködésen aktív közreműködést értünk a tevékenység során az együttműködő szervezetek között, egy közös cél érdekében. Ennek formája lehet: konzorciumi együttműködés egy adott projekten, vagy fő- és/vagy alvállalkozói kapcsolatban végzett közös kutatás-fejlesztési együttműködés. A pusztán megrendelésre végzett tevékenység nem sorolható ide!

Jelölje x-szel, ha az elmúlt 5 évben a vállalat végzett partnereivel közös kutatás-fejlesztési tevékenységet:

Konzorciumban	
Fő-és/vagy alvállalkozói kapcsolatban	

Közös kutatás-fejlesztési tevékenység esetén jelölje x-szel együttműködő partnereinek típusát, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb:

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Saját anya- vagy leányvállalat			
Más vállalat			
Üzleti tanácsadók, innovációs tanácsadók, innováció-szolgáltatók			
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák			
Egyebek, éspedig:			

Nevezze meg legfontosabb partnereit:

.....

11. A kutatás-fejlesztési eredmények hasznosítása

A 3. kérdés során választ adott arra, hogy K+F eredmény hasznosításából (saját hasznosítás és értékesítés egyaránt) milyen árbevételt tudott a vállalat elérni. E kérdésnél a közvetlenül nem számszerűsíthető hatások jelentőségét becsülje meg az elmúlt 5 év áttekintésében a következőképpen:

Nagyon jelentős = 4

Jelentős = 3

Kevésbé jelentős = 2

Nem jelentős = 1

Nem volt = 0

Hatás típusa	Hatás	Hatás mértéke
Termékorientált hatás	Termékek, szolgáltatások kínálatának bővítése	
	Új piacra lépés, vagy meglévő piac növelése	
	Termékek, szolgáltatások minőségének javulása	
	Termékek, szolgáltatások költséghatékonyságának javulása	
Eljárás (technológia) orientált hatás	Rugalmasabb gyártás vagy szolgáltatás	
	Gyártási vagy szolgáltatási kapacitás növekedése	
	Egységnyi munkaerőköltség csökkenése	
	Egységnyi anyag- és/vagy energiaköltség csökkenése	
Egyéb hatás	Környezeti terhelés csökkentése	
	Szabályzási követelmények betartása	
	Foglalkoztatottak számának növekedése vagy fenntartása	
	Ezen belül kutatás-fejlesztéssel foglalkozók számának növelése	
	Egyéb, éspedig:	

12. Kutatás-fejlesztési tevékenységét milyen tényezők hátráltatták?

Az elmúlt 5 évben mennyire voltak fontosak az alábbi tényezők kutatás-fejlesztési tevékenysége akadályozásában? Az akadályozó tényezők súlyát jelölje a következőképpen:

Nagy fontosságú = 3

Közepesen fontos = 2

Csekély fontosságú = 1

Nem jellemző = 0

Tényezők jellege	Akadályozó tényezők	Fontosság
Költség-tényezők	Saját pénzügyi forrás hiánya	
	Külső (támogatási) források hiánya	
	Külső (nem-támogatási – pl. kockázati tőke) források hiánya	
	Közvetett támogatások (adókedvezmények) elégtelen ösztönző hatása	
Tudás, ismeret tényezői	Szakemberhiány	
	Technológiai ismeret hiánya	
	Piaci információk hiánya	
	Nehéz együttműködő partnert találni	
Piaci tényezők	A piacot már mások uralják, erős a verseny	
	Bizonytalan az új termékek, szolgáltatások iránti igény	
Szakpolitikai tényezők	A kormány nem vagy nem megfelelően ösztönzi az innovációt	
	Jogszabályok gátolják az innovációt	
	Nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek	
	Túl bonyolultak a pályázatok	
Egyéb	A válság hatása	
	Egyéb, éspedig:.....	

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és pályázataival kapcsolatos vélemények

13. A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap és az innovációs járulék

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és az innovációs járulékkal és a kapcsolódó kedvezményrel kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszköze a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap	
A vállalatok által fizetett innovációs járulék jelentős mértékben egészíti ki a költségvetésben biztosított forrásokat	
Fontos, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz	
Az innovációs járulékfizetési kötelezettség differenciálása vállalkategóriák szerint indokolt	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége az elvégzett kutatás-fejlesztési tevékenységgel ösztönzést ad a vállalati innovációknak	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemi-vállalati együttműködésnek	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége jól követhető szabályokon alapult, amelyek követésével nem állhatott elő vitás eset	

14. A pályázatok tartalma

Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kiírt pályázatok között tudtunk mindig olyat találni, ami megfelelt kutatás-fejlesztési igényeinknek	
A pályázati célok világosak	
A pályázatok hozzásegítettek ahhoz, hogy kutatás-fejlesztési elképzeléseinket teljes egészében megvalósítsuk	
A pályázatok követelményei (támogatási intenzitás, futamidő, pályázható támogatási összeg, együttműködési előírások, támogatható tevékenységek, elszámolható költségek, korlátozások) megfelelőek	
A pályázati projektek értékelési szempontjai világosak, jól követhetőek	
A pályázati célok számszerűsítésére választható indikátorok megfelelőek	
Az Innovációs Alap pályázatai és más kutatási, innovációs pályázatok (pl. az ÚSZT operatív programjainak pályázatai) jól elkülöníthetőek, céljaik nem azonosak, ezért a pályázók számára egyértelmű a választás	

Ha a válaszait indokolni kívánja:

.....

.....

15. A pályázatok adminisztratív előírásai, eljárásai

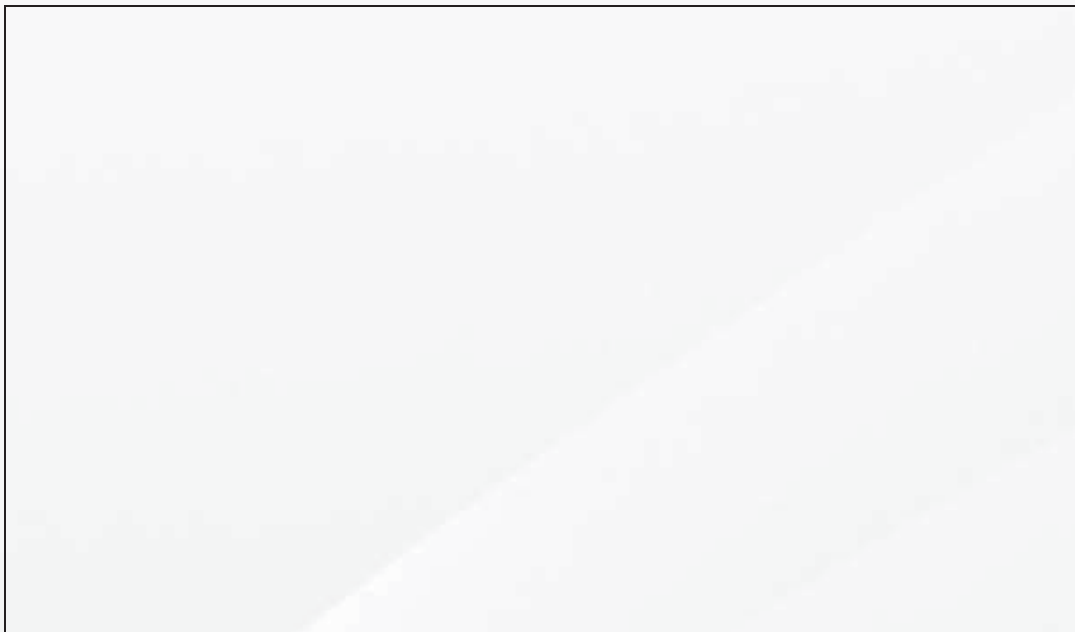
Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A pályázati útmutatók jól követhetőek, világosak	
A pályázat adminisztratív követelményei világosak, követhetőek	
A pályázat elkészítésének adminisztratív terhei összhangban állnak a pályázat tartalmi elvárásaival	
A pályázati informatikai rendszer könnyen kezelhető	
A pályázat meghirdetése és beadási határidei közötti időtartam elegendő a pályázati projekt megszervezéséhez, a pályázat elkészítéséhez	
A pályázathoz kapcsolódó támogató információs rendszer és a változásokkal kapcsolatos tájékoztatás megfelelő	
A pályázat elbírálása és a döntés megalapozottsága megfelelő	
A pályázatban meghirdetett határidők betartásra kerülnek	
A szerződéskötés időben és követhető módon történik	
Sem a pályázatban, sem a szerződéskötéskor nincs szükség felesleges adatok megadására	
A pályázati projekt megvalósítását szakszerű és kiszámítható ellenőrzési rendszer kíséri	
A fizetési határidők és a feltételek a szerződésnek megfelelően valósulnak meg	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a pályázat-lebonyolító szervezettel	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a közreműködő szervezettel	

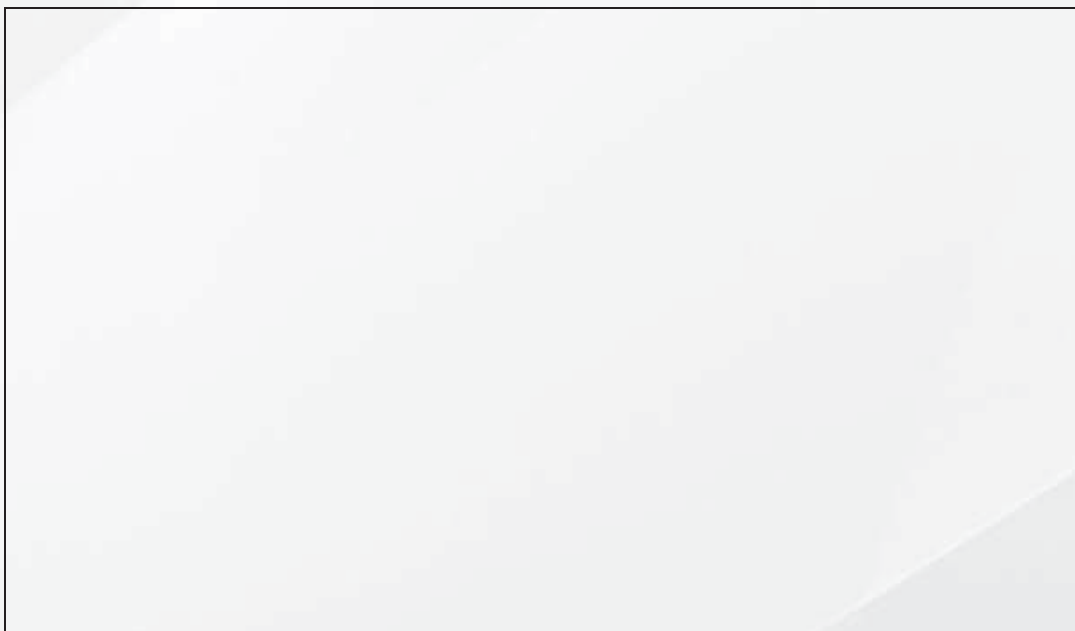
Ha a válaszait indokolni kívánja:

.....

16. Ha kívánja, értékelje bővebben a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatait. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 16.

17. Ha kívánja, értékelje a kutatás-fejlesztési kedvezmények jelentőségét. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 17.

Kiemelkedő kutatás-fejlesztési eredmény bemutatása

Amennyiben hozzájárul, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzésében a legjobb példák között bemutatjuk a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból az elmúlt 3 év során megvalósított kutatás-fejlesztési eredményüket. Ennek érdekében a legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményüket mutassák be röviden az alábbi szerkezetben:

A K+F projekt címe:

Pályázati forrás megnevezése:

A projekt tartalmának tömör, lényegi leírása max. 3 sorban:

A projekt bemutatása röviden, max. 20 sorban. Ebben jelezze, ha a kutatás-fejlesztést együttműködéssel, más szervezettel közösen végezte. Emelje ki, hogy milyen tényezők segítették a legjobban az eredmények megszületését.

A projekt indításának indoka max. 3 sorban:

A projekt céljai max. 3 sorban:

A projekt eredményei max. 3 sorban:

A projekttel elért hatások max. 3 sorban:

A bemutatáshoz csatoljon a projektről egy jellemző fényképet!

Köszönjük válaszait!

Kérdőív a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiban legeredményesebben pályázó egyetemek részére

Anonim rész

Az alábbi kérdőív válaszait a NIH kizárólag anonim módon, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzése során használja fel.

Általános információk

1. Adatok

(Kizárólag a NIH nyilvántartása számára. Közlésre nem kerül.)

Intézmény neve	
Címe	
Kutatás-fejlesztéssel foglalkozó egységei, felsorolásszerűen	

Válaszadó neve, beosztása, elérhetősége (email, telefon)	
--	--

2. Foglalkoztatottak száma

(teljes munkaidőre átszámított, KSH felé jelentett létszámadatok)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Az összes foglalkoztatott száma, fő						
Kutató-fejlesztők száma, segédszemélyzet nélkül, fő						

3. Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel

A KSH felé jelentett adatok alapján adja meg éves költségvetésének bevételi sorát és a kutatás-fejlesztési eredmény hasznosításából származó bevételét, majd becsülje meg, hogy ez %-osan hogyan oszlik meg közös kutatási, kutatási eredmény eladási és külső megbízásra végzett kutatási bevételei között.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Éves költségvetés bevételi sora, eFt						
Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel (eFt)						
ebből						
- közös kutatásból, %-ban						
- kutatási eredmény, licenc eladásából, %-ban						
- külső megbízásra végzett kutatásból, %-ban						

4. Kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó tudományágak

Jelölje x-szel, hogy a felsőoktatási intézményben folyó kutatás-fejlesztési tevékenységek mely tudományágakhoz kapcsolódnak? Több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Természettudományok	
Műszaki tudományok	
Orvostudományok	
Agrártudományok	
Társadalomtudományok	
Bölcsészettudományok	

5. Ágazati kapcsolódás

Jelölje x-szel, hogy az intézményi kutatóhely kutatási eredményeinek hasznosítása főként mely ágazatokhoz kapcsolódik? Több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Vegyipar (gyógyszeripar nélkül)	
Gyógyszeripar	
Egészségügy/ Gyógyászat	
Környezetvédelem	
Energetika	
Élelmiszeripar/ mezőgazdaság	
Számítástechnika	
Infokommunikációs technológia	
Média	
Logisztika/ szállítmányozás	
Kereskedelem	

Nyomdaipar/ csomagolótechnika	
Pénzügy	
Biotechnológia	
Elektronika, elektrotechnika	
Gépipar	
Építőipar, építőanyag-ipar	
Idegenforgalom	
Védelmi ipar	
Oktatás, tanácsadás, minőségügy	
Könnyűipar	
Egyéb	

6. Az egyetemen működő innovációs szervezetek

Jelölje x-szel, hogy az egyetemhez kapcsolódóan milyen innovációs szervezetek működnek!

Pályázati iroda	
Transzfer, K+F iroda	
Technológiai, tudományos, innovációs park	
Technológiai centrum	
Technológiai inkubátor	

Kutatás-fejlesztési tevékenység

7. Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források (KSH felé jelentett adatok alapján)

Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, e Ft		K+F ráfordítások forrásai, e Ft			
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások	Állami költségvetés	Egyéb hazai források	Külföldi források
2006							
2007							
2008							
2009							
2010							
2011							

8. A kutatás-fejlesztési tevékenység arányai

Becsülje meg, hogy az elmúlt 3 év átlagában a kutatás-fejlesztési tevékenység jellege szerint ráfordítás-arányosan hogyan oszlanak meg az alábbi tevékenységek. Ráfordításként valamennyi szükséges költséget (eszköz, humánerőforrás, licencvásárlás, egyéb költségek) vegye figyelembe.

	Alap kutatás, %	Alkalmazott (ipari) kutatás, %	Kísérleti fejlesztés, %
Kutatás-fejlesztési tevékenység (az összes: 100 %)			
ezen belül:			
- saját kutatás (jövőbeni hasznosítás reményében folytatott)			
- külső megbízás alapján folytatott			
- együttműködés keretében folytatott			

9. Közfinanszírozású támogatások

Milyen forrásból, hány K+F projektre, mekkora pályázati támogatást vett igénybe? Kérjük, részletezze pályázatanként is. Figyelem! Amennyiben együttműködési kutatást végezt, a támogatást csak akkor jeleze, ha saját szervezete, közvetlenül vagy konzorciumi tagként kapott támogatást. Ha alvállalkozóként végezt K+F tevékenységet olyan szervezettel, amelyik arra a K+F projektre támogatást kapott, azt ne szerepeltesse.

Támogatási forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	Projekt- szám	eFt	Projekt- szám	eFt	Projekt- szám	eFt	Projekt- szám	eFt	Projekt- szám	eFt	Projekt- szám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen												
OTKA												
NFT 1., GVOP												
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen ebből												
• GOP												
• KMOP												
• TIOP												
• TÁMOP												
• ROP-ok közülOP												
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)												
egyéb, mégpedig:												
Összesen:												

10. A kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködői kapcsolatai

Kutatás-fejlesztési együttműködésen aktív közreműködést értünk a tevékenység során az együttműködő szervezetek között, egy közös cél érdekében. Ennek formája lehet: konzorciumi együttműködés egy adott projekten, vagy fő- és/vagy alvállalkozói kapcsolatban végzett közös kutatás-fejlesztési együttműködés. A pusztán megrendelésre végzett tevékenység nem sorolható ide!

Jelölje x-szel, ha az elmúlt 5 évben az intézet végzett partnereivel közös kutatás-fejlesztési tevékenységet:

Konzorciumban	
Fő-és/vagy alvállalkozói kapcsolatban	

Közös kutatás-fejlesztési tevékenység esetén jelölje x-szel együttműködő partnereinek típusát, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb:

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalat			
• ebből KKV			
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák			
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)			
Egyebek, és pedíg:			

Nevezze meg legfontosabb partnereit:

.....
.....

11. Üzleti megbízásra végzett kutatás-fejlesztési tevékenység

Amennyiben az elmúlt 5 évben végzett üzleti megbízásra kutatás-fejlesztési tevékenységet, jelölje x-szel, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Figyelem! Ehelyütt nem együttműködéses fő- és alvállalkozói kutatási tevékenységről van szó, hanem a megbízásra végzett akár egyedül, akár együttműködő partnerekkel (de nem a megbízóval együtt!) végzett kutatásról.

Megbízó partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalkozás			
- ezen belül KKV			
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák			
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)			
Egyéb, és pedíg:.....			

Nevezze meg legfontosabb megbízóit:

.....
.....

12. Az elmúlt 5 év során kutatás-fejlesztési eredményei miként hasznosultak? Hol vált belőlük termék vagy szolgáltatás?

A hasznosítás jelentőségét jelölje a következőképpen:

Nagyon jelentős = 4

Jelentős = 3

Kevésbé jelentős = 2

Nem jelentős = 1

Nem hasznosult = 0

Hasznosítás módja	Jelentőség
Üzleti megbízó partnernél	
Együttműködő partnernél	
Saját vállalkozásban (spin-off alapításával)	
Kutatási eredmény értékesítésével (technológiai transzfer, licenc, know-how értékesítés)	
Saját szervezeten belüli hasznosítás (pl. továbbfejlesztés)	
Egyéb, éspedig:	

13. Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorai

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Szabadalmi bejelentések száma						
Megadott szabadalmak száma						
Növényfajta oltalom száma						
Használati mintaoltalom száma						
Védjegyek száma						
Szerzői jogi oltalom száma						
Referált publikációk száma						
Megalapított spin-off vállalkozások száma						

14. Kutató központi tevékenység

Jelölje x-szel, hogy melyik évben alakított és működtetett egyetemi kutató központot az Innovációs Alap vagy a GOP/KMOP forrásaiból:

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kooperációs Kutató Központ (KKK)						
Regionális Egyetemi Tudásközpont (RET)						

15. Kutatás-fejlesztési tevékenységét milyen tényezők hátráltatták?

Az elmúlt 5 évben mennyire voltak fontosak az alábbi tényezők kutatás-fejlesztési tevékenysége akadályozásában? Az akadályozó tényezők súlyát jelölje a következőképpen:

Nagy fontosságú = 3

Közepesen fontos = 2

Csekély fontosságú = 1

Nem jellemző = 0

Tényezők jellege	Akadályozó tényezők	Fontosság
Költség-tényezők	Saját pénzügyi forrás hiánya	
	Külső (támogatási) források hiánya	
	Befektetők hiánya	
Tudás, ismeret tényezői	Szakemberhiány	
	Technológiai ismeret hiánya	
	Piaci információk hiánya	
	Nehéz együttműködő partnert találni	
Piaci tényezők	Kutatási eredményeket megrendelők hiánya	
	A kutatási eredményeket potenciálisan felhasználó vállalkozások napi gondokkal küzdenek	
	Bizonytalan az új termékek, szolgáltatások iránti igény	
Szakpolitikai tényezők	A kormány nem vagy nem megfelelően ösztönzi az innovációt	
	Jogszabályok gátolják az innovációt	
	Nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek	
	Túl bonyolultak a pályázatok	
Egyéb	

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és pályázataival kapcsolatos vélemények

16. A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap és az innovációs járulék

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és az innovációs járulékkal és a kapcsolódó kedvezményrel kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszköze a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap	
A vállalatok által fizetett innovációs járulék jelentős mértékben egészíti ki a költségvetésben biztosított forrásokat	
Fontos, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhöz	
Az innovációs járulékfizetési kötelezettség differenciálása vállalatkategóriák szerint indokolt	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemi-vállalati együttműködésnek	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége jól követhető szabályokon alapult, amelyek követésével nem állhatott elő vitás eset	

17. A pályázatok tartalma

Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kiírt pályázatok között tudtunk mindig olyat találni, ami megfelelt kutatás-fejlesztési igényeinknek	
A pályázati célok világosak	
A pályázatok hozzásegítettek ahhoz, hogy kutatás-fejlesztési elképzeléseinket teljes egészében megvalósítsuk	
A pályázatok követelményei (támogatási intenzitás, futamidő, pályázható támogatási összeg, együttműködési előírások, támogatható tevékenységek, elszámolható költségek, korlátozások) megfelelőek	
A pályázati projektek értékelési szempontjai világosak, jól követhetőek	
A pályázati célok számszerűsítésére választható indikátorok megfelelőek	
Az Innovációs Alap pályázatai és más kutatási, innovációs pályázatok (pl. az ÚSZT operatív programjainak pályázatai) jól elkülöníthetőek, céljaik nem azonosak, ezért a pályázók számára egyértelmű a választás	

Ha a válaszait indokolni kívánja:

.....

.....

18. A pályázatok adminisztratív előírásai, eljárásai

Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

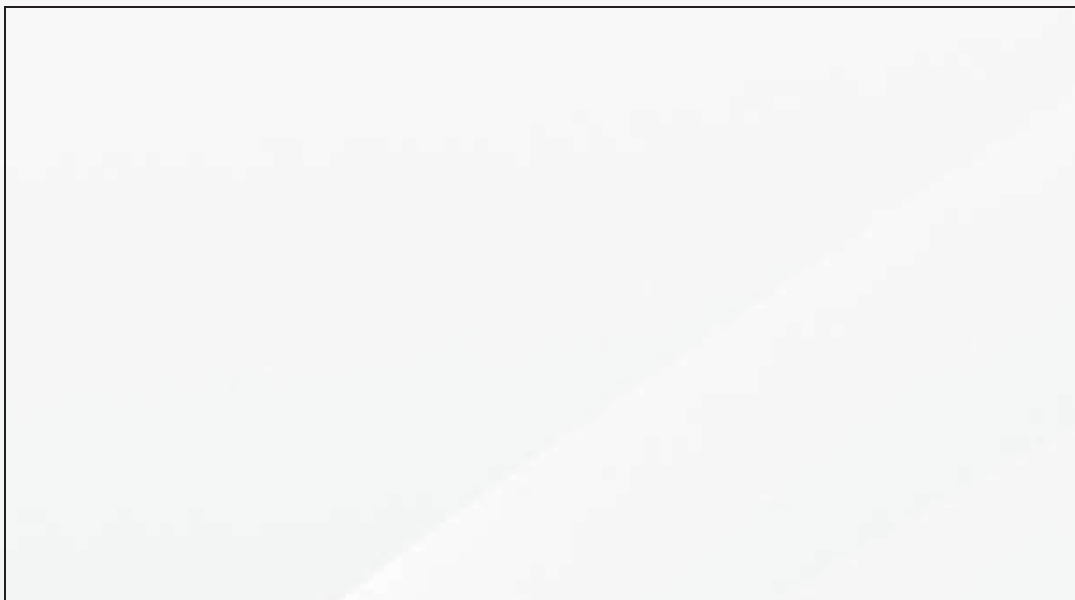
A pályázati útmutatók jól követhetőek, világosak	
A pályázat adminisztratív követelményei világosak, követhetőek	
A pályázat elkészítésének adminisztratív terhei összhangban állnak a pályázat tartalmi elvárásaival	
A pályázati informatikai rendszer könnyen kezelhető	
A pályázat meghirdetése és beadási határidei közötti időtartam elegendő a pályázati projekt megszervezéséhez, a pályázat elkészítéséhez	
A pályázathoz kapcsolódó támogató információs rendszer és a változásokkal kapcsolatos tájékoztatás megfelelő	
A pályázat elbírálása és a döntés megalapozottsága megfelelő	
A pályázatban meghirdetett határidők betartásra kerülnek	
A szerződéskötés időben és követhető módon történik	
Sem a pályázatban, sem a szerződéskötéskor nincs szükség felesleges adatok megadására	
A pályázati projekt megvalósítását szakszerű és kiszámítható ellenőrzési rendszer kíséri	
A fizetési határidők és a feltételek a szerződésnek megfelelően valósulnak meg	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a pályázat-lebonyolító szervezettel	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a közreműködő szervezettel	

Ha a válaszait indokolni kívánja:

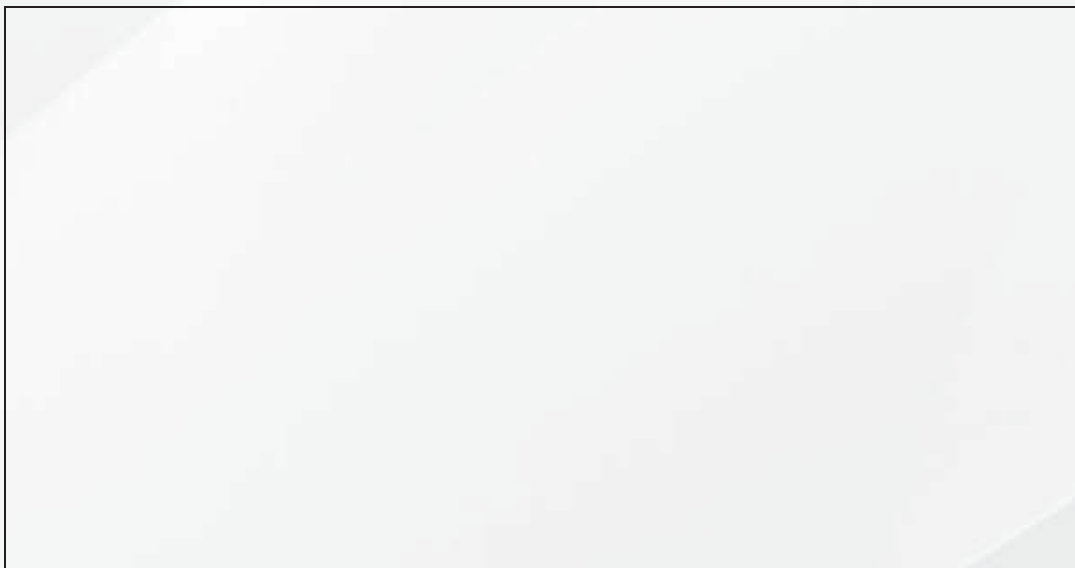
.....

.....

19. Ha kívánja, értékelje bővebben a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatait. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 19.

20. Ha kívánja, értékelje a kutatás-fejlesztési kedvezmények jelentőségét. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 20.

Kutatás-fejlesztési eredmény bemutatása

Amennyiben hozzájárul, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzésében a legjobb példák között bemutatjuk a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból az elmúlt 3 év során megvalósított kutatás-fejlesztési eredményüket. Ennek érdekében a legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményüket mutassák be röviden az alábbi szerkezetben:

A K+F projekt címe:

Pályázati forrás megnevezése:

A projekt tartalmának tömör, lényegi leírása max. 3 sorban:

A projekt bemutatása röviden, max. 20 sorban. Ebben jelezze, ha a kutatás-fejlesztést együttműködéssel, más szervezettel közösen végezte. Emelje ki, hogy milyen tényezők segítették a legjobban az eredmények megszületését.

A projekt indításának indoka max. 3 sorban:

A projekt céljai max. 3 sorban:

A projekt eredményei max. 3 sorban:

A projekttel elért hatások max. 3 sorban:

A bemutatáshoz csatoljon a projektről egy jellemző fényképet!

Köszönjük válaszait!

Kérdőív a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiban legeredményesebben pályázó kutató szervezetek részére

Anonim rész

Az alábbi kérdőív válaszait a NIH kizárólag anonim módon, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzése során használja fel.

Általános információk

1. Adatok

(Kizárólag a NIH nyilvántartása számára. Közlésre nem kerül.)

Intézmény neve	
Címe	
Kutatás-fejlesztéssel foglalkozó egységei, felsorolásszerűen	

Válaszadó neve, beosztása, elérhetősége (email, telefon)	
--	--

2. Foglalkoztatottak száma

(teljes munkaidőre átszámított, KSH felé jelentett létszámadatok)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Az összes foglalkoztatott száma, fő						
Kutató-fejlesztők száma, segédszemélyzet nélkül, fő						

3. Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel

A KSH felé jelentett adatok alapján adja meg éves költségvetésének bevételi sorát és a kutatás-fejlesztési eredmény hasznosításából származó bevételét, majd becsülje meg, hogy ez %-osan hogyan oszlik meg közös kutatási, kutatási eredmény eladási és külső megbízásra végzett kutatási bevételei között.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Éves költségvetés bevételi sora, eFt						
Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításából származó bevétel (eFt)						
ebből						
- közös kutatásból, %-ban						
- kutatási eredmény, licenc eladásából, %-ban						
- külső megbízásra végzett kutatásból, %-ban						

4. Kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó tudományágak

Jelölje x-szel, hogy az intézményben folyó kutatás-fejlesztési tevékenységek mely tudományágakhoz kapcsolódnak?

Természettudományok	
Műszaki tudományok	
Orvostudományok	
Agrártudományok	
Társadalomtudományok	
Bölcsészettudományok	

5. Ágazati kapcsolódás

Jelölje x-szel, hogy az intézményi kutatóhely kutatási eredményeinek hasznosítása főként mely ágazatokhoz kapcsolódik? Több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Vegyipar (gyógyszeripar nélkül)	
Gyógyszeripar	
Egészségügy/ Gyógyászat	
Környezetvédelem	
Energetika	
Élelmiszeripar/ mezőgazdaság	
Számítástechnika	
Infokommunikációs technológia	
Média	
Logisztika/ szállítmányozás	
Kereskedelem	

Nyomdaipar/ csomagolótechnika	
Pénzügy	
Biotechnológia	
Elektronika, elektrotechnika	
Gépipar	
Építőipar, építőanyag-ipar	
Idegenforgalom	
Védelmi ipar	
Oktatás, tanácsadás, minőségügy	
Könnyűipar	
Egyéb	

6. Az MTA mellett működő innovációs szervezetek

Jelölje x-szel, hogy az MTA intézményeihez kapcsolódóan milyen innovációs szervezetek működnek!

Pályázati iroda	
Transzfer, K+F iroda	
Technológiai, tudományos, innovációs park	
Technológiai centrum	
Technológiai inkubátor	

Kutatás-fejlesztési tevékenység

7. Kutatás-fejlesztési ráfordítások és források (KSH felé jelentett adatok alapján)

Év	K+F ráfordítás összesen, e Ft	Ebből, e Ft		K+F ráfordítások forrásai, e Ft			
		K+F költség	Beruházás	Vállalkozások	Állami költségvetés	Egyéb hazai források	Külföldi források
2006							
2007							
2008							
2009							
2010							
2011							

8. A kutatás-fejlesztési tevékenység arányai

Becsülje meg, hogy az elmúlt 3 év átlagában a kutatás-fejlesztési tevékenység jellege szerint ráfordítás-arányosan hogyan oszlanak meg az alábbi tevékenységek. Ráfordításként valamennyi szükséges költséget (eszköz, humánerőforrás, licencvásárlás, egyéb költségek) vegye figyelembe.

	Alapkutatás, %	Alkalmazott (ipari) kutatás, %	Kísérleti fejlesztés, %
Kutatás-fejlesztési tevékenység (az összes: 100 %)			
ezen belül:			
- saját kutatás (jövőbeni hasznosítás reményében folytatott)			
- külső megbízás alapján folytatott			
- együttműködés keretében folytatott			

9. Közfinanszírozású támogatások

Milyen forrásból, hány K+F projektre, mekkora pályázati támogatást vett igénybe? Kérjük, részletezze pályázatonként is. Figyelem! Amennyiben együttműködési kutatást végezt, a támogatást csak akkor jelezze, ha saját szervezete, közvetlenül vagy konzorciumi tagként kapott támogatást. Ha alvállalkozóként végezt K+F tevékenységet olyan szervezettel, amelyik arra a K+F projektre támogatást kapott, azt ne szerepeltesse.

Támogatási forrás	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt	Projekt-szám	eFt
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap összesen												
OTKA												
NFT 1., GVOP												
Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve Új Széchenyi Terv összesen ebből												
• GOP												
• KMOP												
• TIOP												
• TÁMOP												
• ROP-ok közülOP												
EU-forrás (6. vagy 7. Keretprogram, CIP)												
egyéb, mégpedig:												
Összesen:												

10. A kutatás-fejlesztési tevékenység együttműködői kapcsolatai

Kutatás-fejlesztési együttműködésen aktív közreműködést értünk a tevékenység során az együttműködő szervezetek között, egy közös cél érdekében. Ennek formája lehet: konzorciumi együttműködés egy adott projekten, vagy fő- és/vagy alvállalkozói kapcsolatban végzett közös kutatás-fejlesztési együttműködés. A pusztán megrendelésre végzett tevékenység nem sorolható ide!

Jelölje x-szel, ha az elmúlt 5 évben az intézet végzett partnereivel közös kutatás-fejlesztési tevékenységet:

Konzorciumban	
Fő-és/vagy alvállalkozói kapcsolatban	

Közös kutatás-fejlesztési tevékenység esetén jelölje x-szel együttműködő partnereinek típusát, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb:

K+F együttműködő partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalat			
• ebből KKV			
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák			
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)			
Egyebek, éspedig:.....			

Nevezze meg legfontosabb partnereit:

.....

11. Üzleti megbízásra végzett kutatás-fejlesztési tevékenység

Amennyiben az elmúlt 5 évben végzett üzleti megbízásra kutatás-fejlesztési tevékenységet, jelölje x-szel, de több esetén rangsorolja számokkal, 1-es a legfontosabb.

Figyelem! Ehelyütt nem együttműködéses fő- és alvállalkozói kutatási tevékenységről van szó, hanem a megbízásra végzett akár egyedül, akár együttműködő partnerekkel (de nem a megbízóval együtt!) végzett kutatásról.

Megbízó partner	Hazai	EU-tagállamból	Nem-EU országból
Vállalkozás			
- ezen belül KKV			
Kutatóintézetek, egyetemek, főiskolák			
Egyéb közintézmények (kormányzat, önkormányzat vagy ezek intézményei, egyéb hivatalok stb.)			
Egyéb, éspedig:.....			

Nevezze meg legfontosabb megbízóit:

.....

12. Az elmúlt 5 év során kutatás-fejlesztési eredményei miként hasznosultak? Hol vált belőlük termék vagy szolgáltatás?

A hasznosítás jelentőségét jelölje a következőképpen:

Nagyon jelentős = 4

Jelentős = 3

Kevésbé jelentős = 2

Nem jelentős = 1

Nem hasznosult = 0

Hasznosítás módja	Jelentőség
Üzleti megbízó partnernél	
Együttműködő partnernél	
Saját vállalkozásban (spin-off alapításával)	
Kutatási eredmény értékesítésével (technológiai transzfer, licenc, know-how értékesítés)	
Saját szervezeten belüli hasznosítás (pl. továbbfejlesztés)	
Egyéb, éspedig:	

13. Kutatás-fejlesztési eredmények hasznosulásának indikátorai

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Szabadalmi bejelentések száma						
Megadott szabadalmak száma						
Növényfajta oltalom száma						
Használati mintaoltalom száma						
Védjegyek száma						
Szerzői jogi oltalom száma						
Referált publikációk száma						
Megalapított spin-off vállalkozások száma						

14. Kutatás-fejlesztési tevékenységét milyen tényezők hátráltatták?

Az elmúlt 5 évben mennyire voltak fontosak az alábbi tényezők kutatás-fejlesztési tevékenysége akadályozásában? Az akadályozó tényezők súlyát jelölje a következőképpen:

Nagy fontosságú = 3

Közepesen fontos = 2

Csekély fontosságú = 1

Nem jellemző = 0

Tényezők jellege	Akadályozó tényezők	Fontosság
Költség-tényezők	Saját pénzügyi forrás hiánya	
	Külső (támogatási) források hiánya	
	Befektetők hiánya	
Tudás, ismeret tényezői	Szakemberhiány	
	Technológiai ismeret hiánya	
	Piaci információk hiánya	
	Nehéz együttműködő partnert találni	
Piaci tényezők	Kutatási eredményeket megrendelők hiánya	
	A kutatási eredményeket potenciálisan felhasználó vállalkozások napi gondokkal küzdenek	
	Bizonytalan az új termékek, szolgáltatások iránti igény	
Szakpolitikai tényezők	A kormány nem vagy nem megfelelően ösztönzi az innovációt	
	Jogszabályok gátolják az innovációt	
	Nincs megfelelő pályázat, vagy a pályázati feltételek nem megfelelőek	
	Túl bonyolultak a pályázatok	
Egyéb	

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és pályázataival kapcsolatos vélemények

15. A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap és az innovációs járulék

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal és az innovációs járulékkal és a kapcsolódó kedvezményrel kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának fontos eszköze a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap	
A vállalatok által fizetett innovációs járulék jelentős mértékben egészíti ki a költségvetésben biztosított forrásokat	
Fontos, hogy a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapban a költségvetési források nagysága garanciálisan kapcsolódjon a befizetett innovációs járulékhoz	
Az innovációs járulékfizetési kötelezettség differenciálása vállalatkategóriák szerint indokolt	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége a közfinanszírozású kutatóhelyektől megrendelt kutatás-fejlesztéssel ösztönzést adott az egyetemi-vállalati együttműködésnek	
Az innovációs járulék befizetési kötelezettségének csökkentési lehetősége jól követhető szabályokon alapult, amelyek követésével nem állhatott elő vitás eset.	

16. A pályázatok tartalma

Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A kiírt pályázatok között tudunk mindig olyat találni, ami megfelelt kutatás-fejlesztési igényeinknek	
A pályázati célok világosak	
A pályázatok hozzásegítettek ahhoz, hogy kutatás-fejlesztési elképzeléseinket teljes egészében megvalósítsuk	
A pályázatok követelményei (támogatási intenzitás, futamidő, pályázható támogatási összeg, együttműködési előírások, támogatható tevékenységek, elszámolható költségek, korlátozások) megfelelőek	
A pályázati projektek értékelési szempontjai világosak, jól követhetőek	
A pályázati célok számszerűsítésére választható indikátorok megfelelőek	
Az Innovációs Alap pályázatai és más kutatási, innovációs pályázatok (pl. az ÚSZT operatív programjainak pályázatai) jól elkülöníthetők, céljaik nem azonosak, ezért a pályázók számára egyértelmű a választás	

Ha a válaszait indokolni kívánja:

.....

17. A pályázatok adminisztratív előírásai, eljárásai

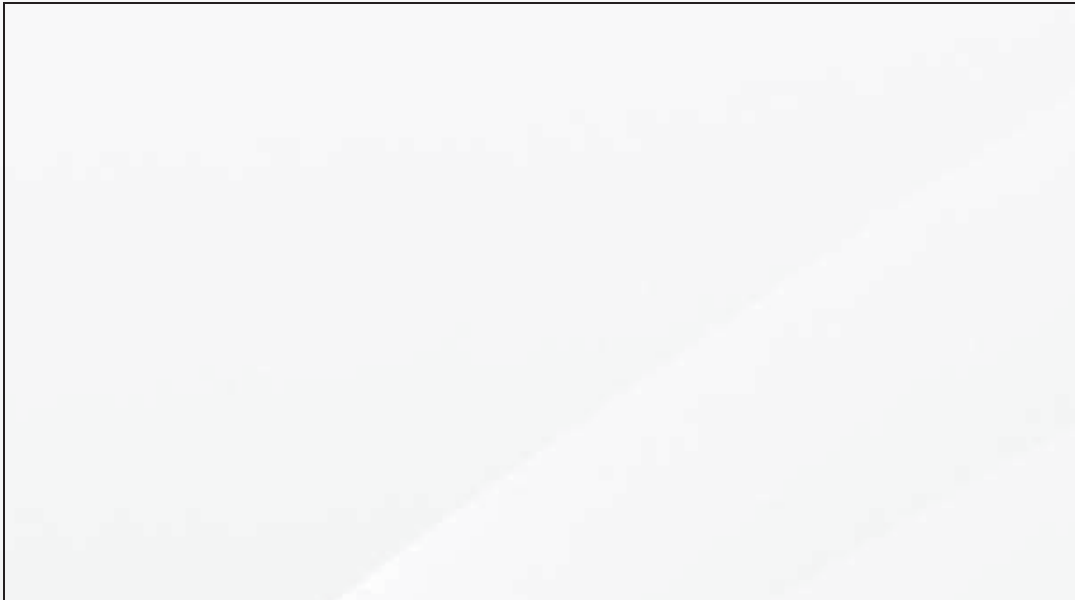
Az Innovációs Alap pályázataival kapcsolatosan értékelje a következő állításokat 1-5 között (ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért):

A pályázati útmutatók jól követhetőek, világosak	
A pályázat adminisztratív követelményei világosak, követhetőek	
A pályázat elkészítésének adminisztratív terhei összhangban állnak a pályázat tartalmi elvárásaival	
A pályázati informatikai rendszer könnyen kezelhető	
A pályázat meghirdetése és beadási határidei közötti időtartam elegendő a pályázati projekt megszervezéséhez, a pályázat elkészítéséhez	
A pályázathoz kapcsolódó támogató információs rendszer és a változásokkal kapcsolatos tájékoztatás megfelelő	
A pályázat elbírálása és a döntés megalapozottsága megfelelő	
A pályázatban meghirdetett határidők betartásra kerülnek	
A szerződéskötés időben és követhető módon történik	
Sem a pályázatban, sem a szerződéskötéskor nincs szükség felesleges adatok megadására	
A pályázati projekt megvalósítását szakszerű és kiszámítható ellenőrzési rendszer kíséri	
A fizetési határidők és a feltételek a szerződésnek megfelelően valósulnak meg	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a pályázat-lebonyolító szervezettel	
A pályázati projekt megvalósítása során elégedett volt a közreműködő szervezettel	

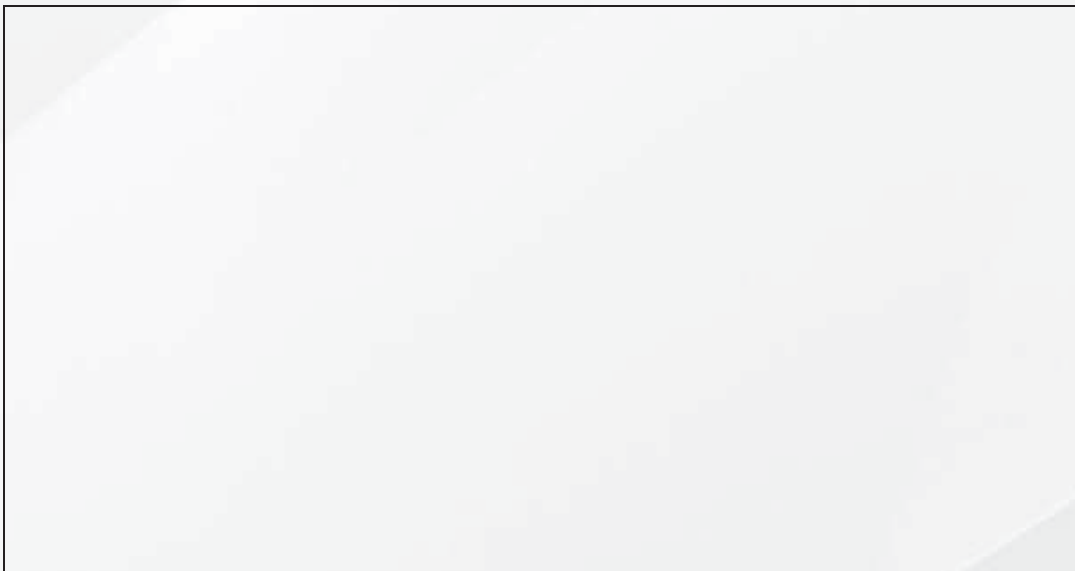
Ha a válaszait indokolni kívánja:

.....

18. Ha kívánja, értékelje bővebben a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatait. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 18.

19. Ha kívánja, értékelje a kutatás-fejlesztési kedvezmények jelentőségét. Mit javasol a jövőben? (max. 20 sor)

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide their answer to question 19.

Kutatás-fejlesztési eredmény bemutatása

Amennyiben hozzájárul, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap által finanszírozott programportfólió legfontosabb eredményeinek és hasznosulásának elemzésében a legjobb példák között bemutatjuk a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázataiból az elmúlt 3 év során megvalósított kutatás-fejlesztési eredményüket. Ennek érdekében a legsikeresebbnek tekintett kutatás-fejlesztési eredményüket mutassák be röviden az alábbi szerkezetben:

A K+F projekt címe:

Pályázati forrás megnevezése:

A projekt tartalmának tömör, lényegi leírása max. 3 sorban:

A projekt bemutatása röviden, max. 20 sorban. Ebben jelezze, ha a kutatás-fejlesztést együttműködéssel, más szervezettel közösen végezte. Emelje ki, hogy milyen tényezők segítették a legjobban az eredmények megszületését.

A projekt indításának indoka max. 3 sorban:

A projekt céljai max. 3 sorban:

A projekt eredményei max. 3 sorban:

A projekttel elért hatások max. 3 sorban:

A bemutatáshoz csatoljon a projektről egy jellemző fényképet!

Köszönjük válaszait!

NIH
NEMZETI INNOVÁCIÓS
HIVATAL

Telefon: +36 1 484 2500
Fax: +36 1 318 7998
E-mail: info@nih.gov.hu
www.nih.gov.hu